

การสร้างกรอบความคิดเพื่อการระดมของเครือข่ายจุฬาฯเชิงคุณธรรม

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FRAMING THE MOBILIZATION OF THE CHULA NETWORK FOR MORALITY

Miss Achjima Kraiphon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Politics and Governance

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสร้างกรอบความคิดเพื่อการระดมของเครือข่าย
	จุฬาเขตชุมชนธรรม
โดย	นางสาวอัจฉิมา ไกรพันธ์
สาขาวิชา	การเมืองและการจัดการปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เอก ตั้งทรัพย์วัฒนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ตรีภพ ตรีชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

อัจฉิมา ไกรพันธ์ : การสร้างกรอบโครงความคิดเพื่อการระดมของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม (FRAMING THE MOBILIZATION OF THE CHULA NETWORK FOR MORALITY) อ.ที่ปริภษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 131 หน้า.

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้คือ เพื่อศึกษาวิธีการสร้างกรอบโครงความคิด และวิธีการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม วิธีการศึกษาศึกษาจากเอกสารชั้นต้น ชั้นรอง การสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่าการเคลื่อนไหวของจุฬาฯ เป็นความพยายามช่วงชิงนิยามความหมายของประชาธิปไตย กรอบโครงความคิดหลักที่เครือข่ายจุฬาฯ ช่วงแรกเป็นเรื่องเกี่ยวพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม แต่กรอบโครงหลักได้พัฒนาไปสู่การขับไล่รัฐบาล กรอบโครงในช่วงการขับไล่รัฐบาลนั้นพบว่าไม่เป็นตามหลักการประชาธิปไตย กรอบโครงที่ใช้อยู่สะท้อนมุมมองชนชั้นกลางต่อชาชนบทที่มองว่าปัญหาของประเทศไทยมาจากตัวแหนดที่มาจากกาเลือกตั้งการซื้อสิทธิขายเสียงทั้งนี้กรอบโครงความคิดยังสอดคล้องกับกรอบโครงความคิดของ กปปส.

ข้อค้นพบเรื่องการระดมทรัพยากร เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมกลับมาอีกครั้งในเหตุการณ์ทางการเมืองปี 2556 การกลับมาครั้งนี้โครงสร้างของเครือข่ายได้ขยายมากขึ้นประกอบไปด้วย กลุ่มผู้ไม่เปิดเผยตัวตน กลุ่มผู้ออกหน้า กลุ่มสมาคมนิสิตเก่า ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน บุคลากร ทั้งนี้มีกลุ่มย่อยที่เป็นพันธมิตรในการเคลื่อนไหวมาจากหน่วยงานต่างในจุฬาฯ เข้าร่วมจากเหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ ช่องทางในการระดมทรัพยากรผ่านการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายความสัมพันธ์ของศิษย์เก่าศิษย์ปัจจุบันของ จุฬาฯ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาควิชา การปกครองลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา การเมืองและการจัดการปกครองลายมือชื่อ อ.ที่ปริภษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5681075324 : MAJOR POLITICS AND GOVERNANCE

KEYWORDS: FRAMING, MOBILIZATION, SOCIAL MOVEMENT, CHULA NETWORK FOR MORALITY, DEMOCRACY

ACHJIMA KRAIPHON: FRAMING THE MOBILIZATION OF THE CHULA NETWORK FOR MORALITY. ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. PRAPART PINTOBTANG, 131 pp.

The objective of this research is to study how to create the Framing of Thought and how to mobilize resources of Chulalongkorn University, the study was conducted through the use of primary documents, secondary documents and in-depth interviews. The result of research was found that the movement of the CHULA NETWORK FOR MORALITY (CNFM) is the effort to grab the definition of the Democracy, the CNFM's main Framing of Thought in the beginning period was focused on the amnesty bill but this main Framing was finally developed to drive out the government. The Framing during the government expulsion was found that it did not followed the principle of Democracy, the Framing used also reflected the viewpoint of middle-class people towards the rural people that the country's problem was derived from the representatives elected by the election relating to the money politics. However, such Framing of Thought was conformed with the PDRC's Framing of Thought.

The findings on the resource mobilization: the CNFM was revived during the political incident B.E. 2013, this comeback made the network's structure expanded, it was consisted of anonymous group, unmasked people, alumni association group, alumni people, current students and staff. Many allied sub-groups supporting the movement from different offices inside Chulalongkorn University also participated in the incident of Shut Down Bangkok. The channels to mobilize resources through the communication via smart phone, online social networks, Chula Connection

Department: Government Student's Signature

Field of Study: Politics and Governance Advisor's Signature

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก สำหรับการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนช่วยแนะนำแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ดูแลเอาใจใส่ในนิสิต และไถ่ถามความก้าวหน้าของงานด้วยความเมตตา จนงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ตระกูล มีชัย ประธานกรรมการ กับความกรุณาที่มีต่อลูกศิษย์ ที่เริ่มต้นจุดประกายและช่วยขัดเกลาหัวข้อวิทยานิพนธ์ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง และช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.จรัส อาจารย์ไพลิน สุวรรณมาลา ดร.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ ตูลย์ สิทธิสมวงศ์ ที่ให้ความกรุณาช่วยให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์และช่วยเติมเต็มให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพ่อมานอช คุณแม่จินตนา ไกรพันธ์ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจสำคัญของความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงคุณเทพนคร วรรณมหาชัย คอยให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้ความหวังใจ และกำลังใจด้วยดีตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
สมมติฐาน.....	5
วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย	5
ขอบเขตในการศึกษา	5
ระเบียบวิธีในการศึกษา.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization Theory – RMT)	8
ทฤษฎีการสร้างกรอบโครงทางวัฒนธรรม (Cultural Framing Theory).....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
กรอบแนวคิดการวิจัย	27
บทที่ 3 เครื่องข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม.....	29
เครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม.....	29
กลุ่มหลักของเครือข่ายจุฬาฯ.....	40

กลุ่มพันธมิตรในการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ.....	46
บทที่ 4 การสร้างกรอบโครงความคิด เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม	55
ร่างพระราชบัญญัติปรองดองแห่งชาติและร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม	55
พัฒนาการการชุมนุมต่อต้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมกลุ่ม กปปส.....	61
การยกระดับการชุมนุมสู่การขับไล่ระบอบทักษิณ	63
กรอบโครงความคิดกลุ่ม กปปส.	68
พัฒนาการการชุมนุมต่อต้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ...	78
กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมช่วง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม.....	82
กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมหลังวุฒิสภาไม่รับหลักการ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม.....	88
กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ หลังเหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok).....	93
กรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมหลังการยุบเวทีผู้ชุมนุมปทุมวันจนถึง การรัฐประหารของ คสช.....	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	106
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผลการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะ	120
รายการอ้างอิง	122
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	131

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 จุฬาร่วมกู้ชาติ นำขบวนชุดชมพูสมทบกลุ่มพันธมิตรฯ.....	31
ภาพที่ 2 สตี๊กเกอร์ ชาวจุฬาฯ คัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม.....	40
ภาพที่ 3 เกียรติบัตรและสตี๊กเกอร์กลุ่มจุฬาประชาคม.....	41
ภาพที่ 4 กิจกรรมปาเป้าชี้ช้า พิพากษาตระกูลชินวัตร.....	42
ภาพที่ 5 เปรียบเทียบร่างพ.ร.บ.ปรองดองและนิรโทษกรรม.....	60
ภาพที่ 6 ชมภาพมุมสูงมือบราซิลดำเนินเต็มพื้นที่ แคนนำยันเกินล้านแล้ว.....	65
ภาพที่ 7 สภาประชาชน.....	76

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	27
แผนภูมิที่ 2 เครือข่ายจุฬาฯ เขตชูคุณธรรม ปี 2556.....	38
แผนภูมิที่ 3 เครือข่ายจุฬาฯ เขตชูคุณธรรม.....	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 มีการจัดกิจกรรมเดินเท้าคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม บริเวณจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กิจกรรมนี้จัดขึ้นโดยเครือข่ายจุฬาฯเชิดชูคุณธรรม บริเวณสี่แยก ปทุมวัน มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ประเด็นหลักในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวครั้งนี้ คือ การคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม และการกล่าวหารัฐบาลในขณะนั้นคือ รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรว่าทุจริต มีความพยายามที่จะล้างผิดให้กับคนโกง ทำให้เกิดประเด็นน่าสนใจว่า ที่ผ่านมาไม่มีกิจกรรมการเคลื่อนไหวในลักษณะดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปรากฏการณ์การชุมนุมของบุคลากรที่เป็นอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าร่วมอย่างกว้างขวาง จึงนำไปสู่การวิจัยชิ้นนี้คือ ประเด็นแรก เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม (จคป.) คือใคร ? ประเด็นที่สองคือ ประเด็นการโจมตี นักรบการเมืองที่มาจากทางเลือกตั้งว่าทุจริต เป็นปัญหาที่สัมพันธ์กับอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกัน หรือไม่ ประเด็นที่สามคือ การประท้วงครั้งนี้ยังคงมีการยึดโยงเข้ากับสถาบันหลักของสังคมอย่าง สถาบันชาติ และสถาบันพระมหากษัตริย์

จุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมนั้นเป็นเครือข่ายที่เข้าร่วมกับการประท้วงทางการเมืองตั้งแต่สมัยกลุ่มพันธมิตรฯ ซึ่งในการเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่มพันธมิตรฯ นั้น เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ได้จัดกิจกรรม เช่น จัดรายการเสวนาแบบวิเคราะห์ " เหลี่ยม..บ้า..หนา...โลก ออกแถลงการณ์ร่วม 92 ชื่อ - 43 องค์กร ไม่เอา"ทักษิณ" ตัวแทนของเครือข่ายได้เข้าพบปะกับ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่บ้านสี่เสาเทเวศน์

การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเป็นที่วิพากษ์ถึงความเหมาะสมกรณีการจัดชุมนุมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 14 กันยายน 2549 ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยดร.แก้ววงศ์บุญสิน รองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขณะนั้น กล่าวว่า จคป.ได้ทำเรื่องขออนุญาตจากทางมหาวิทยาลัย และตนเป็นคนลงนามอนุมัติเอง(ผู้จัดการออนไลน์, 2549ก: ออนไลน์)

บทบาทหน้าที่หลักของเครือข่ายฯ ในสมัยการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรฯ คือ เป็นแกนกลางในการประสานงานกับกลุ่มอาจารย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สร้างแนวร่วมนักวิชาการเพื่อต่อต้านรัฐบาลพรรคไทยรักไทย (สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ, 2551: 282)ก่อนที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (คปค.) จะทำการยึดอำนาจการปกครอง ในวันที่ 19 กันยายน 2549

หลังการยึดอำนาจการปกครองของ คปค. เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมก็ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้งใน รัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ซึ่งขณะนั้นก็มีรัฐบาลเผชิญหน้ากับการประท้วงโดยกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ หรือ นปช. ชุมนุมบริเวณสี่แยกราชประสงค์ กิจกรรมที่เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมจัดในช่วงนั้น เช่น การชุมนุมของกลุ่มเสื้อหลากสี นำโดย ผศ. นพ. ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ หรือ หมอตุลย์ สมาชิกเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ได้นำตัวรวมตัวกลุ่ม “เสื้อหลากสี” ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก โดยนัดรวมตัวกันครั้งแรกที่สวนจตุจักร ในวันที่ 13 เมษายน 2553 และกิจกรรมที่สำคัญอีกกิจกรรมของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม คือ กิจกรรมในวันที่ 2 เมษายน 2553¹ เครือข่ายฯ ร่วมกับชมรมนักธุรกิจเพื่อประชาธิปไตย องค์กรตรวจสอบเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค เครือข่ายเยาวชนกษัตริย์ และเครือข่ายองค์กรต่างๆ สวมเสื้อสีชมพูจำนวนกว่า 3 พันคน ได้เดินทางมารวมตัวกัน เพื่อประกาศจุดยืนรวมพลังคนไทยผู้รักสงบ ร่วมถวายความจงรักภักดีแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และประกาศเจตนารมณ์ของแต่ละกลุ่ม เพื่อคัดค้านการยุบสภาของ รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี(ผู้จัดการออนไลน์, 2553)

จะพบว่า กิจกรรมหลายอย่างมีความสัมพันธ์กับเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญและหน่วยงานสำคัญๆ จึงเหมาะสมสำหรับการศึกษาทางรัฐศาสตร์ไทยถึงเครือข่ายดังกล่าวว่า ประกอบด้วย ใครบ้างลักษณะเครือข่ายเป็นอย่างไรทำงานร่วมกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความเชื่อมโยงกับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นว่า พวกเขาเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

การต่อสู้ทางอุดมการณ์ทางการเมืองไทยในปัจจุบัน เป็นผลมาจากพัฒนาการการต่อสู้ของ อุดมการณ์ที่ผูกกับสถาบันกษัตริย์ ซึ่งได้ผูกเข้ากับวาทกรรมราชาชาตินิยมเดิมหลอมรวมเป็นวาทกรรมใหม่ ที่สถาบันกษัตริย์มีสถานะสูงสุดในสังคมการเมือง เป็นทั้งผู้ปกป้องเอกราช และเป็นผู้นำ ประชาธิปไตย ชาติ สถาบันกษัตริย์ และประชาธิปไตย หลอมรวมเป็นสิ่งเดียวกัน วาทกรรมดังกล่าว ยังถูกใช้ในการต่อสู้บนท้องถนนของนักศึกษาในช่วงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516² ถือได้ว่าเป็นครั้ง

¹ แกนนำเครือข่ายสำคัญที่เข้าร่วมกิจกรรมวันนั้นประกอบด้วย พล.ต.อ.วชิษฐ เดชกุญชร ที่ปรึกษา กลุ่มเครือข่ายจุฬาฯ นายจรัส สุวรรณมาลา อาจารย์คณะรัฐศาสตร์

² ธงชัย วินิจจะกุล กล่าวว่า ในปี 2516 นั้น สถาบันพระมหากษัตริย์ถูกกล่าวอ้างว่ามีพื้นฐานทาง จริยธรรมที่สูงเหนือการเมืองและการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป และระบอบกษัตริย์เองยังลดค่าการ เลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตยภายใต้ชื่อของการเมืองที่ใสสะอาด “Clean politics” สู้กับ นักการเมืองผู้คอร์รัปชัน (Winichakul, 2007: 30)

แรกที่ขบวนการมวลชนที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยได้ชูธงราชาชาตินิยมเพื่อต่อสู้โค่นล้มรัฐบาล (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558: 260-262)

เหตุการณ์การต่อสู้ของกลุ่มพันธมิตรก็เป็นส่วนหนึ่งของการใช้อุดมการณ์แบบ “กษัตริย์ประชาธิปไตย” เช่น การใช้วาทกรรม “เราจะสู้เพื่อในหลวง”³ และการใช้สัญลักษณ์เสื้อเหลืองตลอดการชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรก็จะเชิดชูความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ และวาดภาพถึงการขาดสถาบันดังกล่าวจะเกิดความเสียหายอย่างไรแก่ชาติบ้านเมือง⁴ จนทำให้ประชาธิปไตยใน ความหมายของกลุ่มพันธมิตรการดำรงอยู่ของชาติและสถาบันพระมหากษัตริย์ ต่อมาด้วยการชุมนุมของกลุ่มเสื้อหลากสีในสมัยรัฐบาลอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ก็ใช้สัญลักษณ์ คือ เสื้อสี ธงชาติ และนำเสนอ วัตถุประสงค์ของการเคลื่อนไหวว่าต้องการ ปกป้องสถาบันกษัตริย์และต่อต้านการยุบสภาเพื่อ สนับสนุนนายกรัฐมนตรี

ในขณะที่กลุ่มหนึ่งกำลังชูอุดมการณ์กษัตริย์นักประชาธิปไตย ก็มีการตั้งคำถามกับความ เหมาะสมของประชาธิปไตยไทยและมีการสร้างศัตรูของอุดมการณ์ดังกล่าวที่ทำให้บ้านเมืองมีปัญหา และมีการละเมิดพระราชอำนาจจนต้องออกมาเคลื่อนไหว ศัตรูดังกล่าวก็คือ นักการเมืองที่ทุจริต⁵ เริ่มจากกลุ่มพันธมิตรฯ นำโดยคุณสนธิ ลิ้มทองกุล กล่าวว่ วัฏจักรชั่วร้ายของรัฐบาลทักษิณ เช่น การ ฉ้อฉล การผูกขาดอำนาจ จะยุติลงด้วยหลักการประชาธิปไตยคือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชน และสร้างให้เห็นว่ากลุ่มทุนผูกขาดที่เข้าครองอำนาจรัฐผ่านการ เลือกลงตั้งต้องการสร้างหลักนิติธรรมขึ้นใหม่ และกลุ่มทุนกำลังจะกลายเป็นผู้นำใหม่ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ ของประชาชน (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558: 265 - 266) ซึ่งภาพในวันที่เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

³ คุณสนธิ ลิ้มทองกุลให้สัมภาษณ์กับนิตยสาร Positioning ว่า “เราจะสู้เพื่อในหลวง” เกิดขึ้นเพราะ ในหลวงถูกละเมิดพระราชอำนาจไปเยอะ และเสื้อเหลืองก็เป็นสัญลักษณ์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ของประชาชน กลายเป็นยี่ห้อของเราไปแล้ว (สนธิ ลิ้มทองกุล, 2548 อ้างถึงใน ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2558: 264)

⁴ พวกเขาถึงขนาดกระตุ้นให้มีการโค่นล้มทักษิณ และตั้งรัฐบาลใหม่ (Thongchai Winichakul, 2008: 11)

⁵ มีการพูดถึงผังขบวนการล้มเจ้า และเชื่อว่ามืออยู่จริง เพื่อให้คนในสังคมขณะนั้น ซึ่งก็คือ คนที่ยังไม่ เลือกว่าจะเข้าข้างฝ่ายใดเชื่อว่าขบวนการล้มเจ้ามีจริง แล้วทำให้เกิดความกังวลในสังคมว่าสิ่งเหล่านั้น จะเกิดขึ้นจริง แม้หลักฐานจะมีความน่าเชื่อถือน้อยก็ตาม

เดินรณรงค์คัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ก่อนจะมีการการกล่าวแถลงการณ์ ก็ได้มีการสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์ 2 รัชกาล ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁶

งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงการสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ว่าประกอบด้วยข้อเสนอ ข้อคิดใดบ้าง ทำอย่างไรจึงสามารถทำให้ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และประชาชนทั่วไปเห็นด้วยกับความคิด และกิจกรรมที่เครือข่ายเสนอนอกจากนั้นงานวิจัยชิ้นนี้ยังต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับ กลุ่ม กปปส. ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรอีกด้วย ซึ่งนอกจากกรอบโครงความคิดทางการเมืองแล้ว ผู้วิจัยยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์ทางการเมืองและกรอบโครงความคิดที่เครือข่ายเสนอ เพราะ

จากที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาวิจัยเรื่อง “การระดมและการสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม” จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจเครือข่ายที่ชุมนุมประท้วงรัฐบาลอย่างเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ที่มีพัฒนาการมาตั้งแต่การชุมนุมประท้วงรัฐบาลพ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ร่วมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ว่ากรอบโครงความคิดของกลุ่มทางการเมืองกลุ่มนี้เป็นอย่างไร และเครือข่ายระดมทรัพยากรอย่างไร สมาชิกประกอบด้วยใครบ้าง เป็นต้น ซึ่งเครือข่ายดังกล่าวเป็นเครือข่ายที่มีความสำคัญกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยแต่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาเครือข่ายดังกล่าวในทางวิชาการ โดยผู้วิจัยจะเลือกใช้ทฤษฎีการสร้างกรอบโครงความคิด และทฤษฎีการระดมทรัพยากร ผู้วิจัยยังเห็นว่างานชิ้นนี้จะสามารถนำไปปรับใช้กับเครือข่ายอื่น ๆ ในทางการเมืองที่ต้องการทราบว่าทำอย่างไรให้เครือข่ายของตนประสบผลสำเร็จในการสร้างกรอบโครงความคิด ประสบความสำเร็จในการระดมทรัพยากร เพราะในการชุมนุมประท้วงทางการเมืองมีหลายเครือข่ายทางการเมืองที่เข้าร่วมการชุมนุม แต่ไม่ใช่ทุกกลุ่ม ทุกเครือข่ายที่รวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น และมีอีกหลายกลุ่มที่กระจายออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยจึงคิดว่างานวิจัยชิ้นนี้จะประโยชน์สำหรับผู้ศึกษาอื่น ๆ ได้ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

คำถามวิจัย

1. เครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม มีวิธีการในการสร้างกรอบโครงความคิดอย่างไร
2. เครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ใช้วิธีการในการระดมทรัพยากรอย่างไร

⁶พระบรมรูปของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6)

สมมติฐาน

การสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ได้นำเสนอความคิดที่สอดคล้องกับเวที กปปส. โดยเน้นไปที่ความไม่ชอบธรรม ไม่โปร่งใสในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกรอบโครงที่แตกต่างไปมากกับครั้งที่น่าเสนอความคิดในการประท้วง ร่วมกับกลุ่มพันธมิตร และใช้การระดมทรัพยากรผ่านเครือข่ายศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันจากคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านการระดมทุนทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือในการประท้วง และระดมผู้สนับสนุนจากศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยกรอบความคิดที่สร้างขึ้นได้สอดคล้องกับอุดมการณ์กษัตริย์ประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ว่าความคิดต่าง ๆ ที่นำเสนอโดยเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรมประกอบด้วยประเด็นใดบ้าง
2. เพื่อศึกษาถึงวิธีการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ลำดับแรกจะศึกษาว่าเครือข่ายจุฬาคืออะไร แกนนำคือใคร สมาชิกประกอบด้วยใครบ้าง ลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่ายเป็นอย่างไร การติดต่อสื่อสารผ่านสมาชิก หรือเพื่อระดมทรัพยากรผ่านช่องทางใด

ขอบเขตในการศึกษา

1. งานวิจัยนี้จะศึกษาการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ตั้งแต่การเริ่มชุมนุมประท้วงของ กลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) หลัง สภาผู้แทนราษฎร ผ่าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 – 20 พฤษภาคม 2557 ที่มีการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
2. งานวิจัยชิ้นนี้จะศึกษาเฉพาะเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาถึงกลุ่มการต่อสู้ทางการเมืองกลุ่มอื่น ๆ ที่ออกมาต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชิน วิตร เว้นในกรณีที่มีความสัมพันธ์ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

ระเบียบวิธีในการศึกษา

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงตีความ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในลักษณะของการพรรณนา (Descriptive) โดยใช้วิธีการศึกษาและเครื่องในการเก็บข้อมูล 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การวิจัยเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ประกอบด้วย เอกสารขั้นต้น (Primary source) โดยจะใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น เอกสารของทางราชการ มติที่ประชุม มติคณะรัฐมนตรี เอกสารการประชุมของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม รวมทั้งเอกสารประกอบการประชุม เอกสารชั้นรอง (Secondary source) ผู้วิจัยจะเลือกใช้ข้อมูลจากบทความ วารสารทางวิชาการ หนังสือ เทปโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้

2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนร่วมในเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม

- แกนนำเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถทำความเข้าใจลักษณะทางกายภาพของเครือข่ายนี้ได้ว่าเครือข่ายนี้เป็นอย่างไร พวกเขาเป็นใคร เครือข่ายเกิดขึ้นมาได้อย่างไร แกนนำแต่ละคนมีหน้าที่อย่างไร รูปแบบความสัมพันธ์ในเครือข่ายเป็นอย่างไร การติดต่อสื่อสาร การระดมความเห็น การนำเสนอความคิด การคิดกิจกรรมทำอย่างไร มีความสัมพันธ์อย่างไรกับกลุ่มกปปส.

- ผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม เช่น ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน ว่าพวกเขารับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมนี้ผ่านช่องทางใด เคยเข้าร่วมในกิจกรรมใดที่เครือข่ายนี้จัดขึ้น มีความเห็นอย่างไรกับความคิดของกลุ่มจุฬาเชิดชูคุณธรรม

- นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ที่มีต่อมุมมองการเคลื่อนไหว และความคิดของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ว่ามีความเห็นอย่างไรในทางรัฐศาสตร์กับการเคลื่อนไหวของเครือข่าย กับกรอบโครงสร้างความคิดของเครือข่าย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงลักษณะทางกายภาพของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ว่าเครือข่ายนี้เป็นอย่างไร ประกอบด้วยใครบ้าง พัฒนาการของเครือข่ายเป็นอย่างไร

2. เพื่อเข้าใจถึงความคิดทางการเมืองของเครือข่ายศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบันของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม

3. เพื่อเข้าใจช่องทางการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ว่าทำอย่างไรจึงสามารถระดมคน ระดมเงินร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายได้เป็นจำนวนมาก

4. เพื่อเข้าใจถึงบทบาทของเครือข่ายย่อยเครือข่ายหนึ่งที่อยู่ร่วมกับกลุ่ม กปปส. ประท้วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การระดมและการสร้างกรอบโครงความคิดของขบวนการทางสังคม เครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรม” เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจวิธีการระดมทรัพยากรของเครือข่าย จุฬาเขตชุมชนธรรมว่ามีวิธีการอย่างไรในการระดมทุนทรัพย์และทำอย่างไรให้ประชาชนจำนวนมาก เข้าร่วมกิจกรรมของทางเครือข่าย และเพื่อทำความเข้าใจกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรม ว่ามีการเสนอความคิดทางการเมืองอะไรออกมาบ้างระหว่างการชุมนุมทางการเมือง ประท้วงรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรร่วมกับกลุ่ม กปปส. การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้ทฤษฎีในการวิเคราะห์ 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีการระดมทรัพยากร และทฤษฎีการสร้างกรอบโครงความคิด และทำการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการศึกษาวิจัย ในประเด็นที่คล้ายกับงานวิจัยของผู้วิจัย

ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization Theory – RMT)

ทศวรรษ 1970 ทฤษฎีการระดมทรัพยากร ได้เสนอมุมมองใหม่ในการวิเคราะห์ขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคม และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ทฤษฎีการระดมทรัพยากรเกิดขึ้น ครอบคลุมเวลาร่วม 20 ปี จากปลายทศวรรษ 1950 ถึง กลางทศวรรษ 1970 ช่วงเวลาดังกล่าวได้เกิด คลื่นของการประท้วงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของ สหรัฐอเมริกา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้นำมาสู่การเกิดมุมมองใหม่ ๆ ในการศึกษาขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคม (สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 81)

การเปลี่ยนผ่านจากสังคมที่สงบไปสู่สังคมที่มีความขัดแย้งได้นำไปสู่การตั้งคำถามกับทฤษฎี การศึกษาสังคมที่มีอยู่ ในทศวรรษ 1950 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ที่เสนอว่าสังคมเป็นระบบที่ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการรักษาความสมดุลและการจัดการกับความตึงเครียดในระบบ ได้รับความนิยมน้อยลง ในแวดวงสังคมวิทยาอเมริกัน ในทศวรรษ 1960 มีคนมากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้ง คำถามกับทฤษฎีดังกล่าว ตัวแบบคลาสสิกถูกมองว่าเป็นแนวทางการศึกษาที่ไม่เหมาะสมในการศึกษา ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เพราะถูกวิจารณ์ว่ามีข้อสรุปที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงหลาย ประการ (เพ็งอึ้ง: 84-85)

ประการแรก ตัวแบบคลาสสิกเห็นว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นปฏิกิริยาต่อความ คับข้องใจที่เกิดจากความตึงเครียดของสังคมเป็นการวิเคราะห์ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากไม่ สามารถอธิบายว่าทำไมการต่อสู้ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

ทั้งที่ความคับข้องใจจะดำรงอยู่ในสังคมอยู่แทบตลอดเวลา การอธิบายว่าความคับข้องใจจะทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมโดยอัตโนมัติเป็นการมองที่ตายตัว เพราะมองว่าสำคัญกว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจะเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยที่เอื้อและขัดขวางการเกิดขึ้นของขบวนการ

ประการที่สอง สำนักคลาสสิกจะมองว่าความตึงเครียดทางสังคมเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่ทำให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม แต่ความคับข้องใจของปัจเจกบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด

ประการที่สาม สำนักคลาสสิกมีความคิดผิดๆ ว่าขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นปรากฏการณ์ทางจิตวิทยามากกว่าที่จะเป็นปรากฏการณ์ทางการเมือง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรวมหมุ่กันเพื่อแก้ไขความเครียดทางจิตใจที่เกิดจากความตึงเครียดของสังคม

นอกจากนี้ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไม่ได้ดำเนินการโดยผ่านช่องทางของการเมืองปกติ แต่กลับใช้การประท้วงนอกสถาบันทางการเมืองจริงๆ แล้วขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมีบทบาททางการเมืองในแง่เป็นผู้เรียกร้องต่อรัฐที่นำไปสู่การตอบสนอง-ตอบโต้จากรัฐ ดังนั้นขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงเป็นการดำเนินการทางการเมืองด้วยวิธีการอื่นที่มีอยู่เพียงช่องทางเดียวที่ผู้ไร้อำนาจในสังคมสามารถนำมาใช้ได้

แนวคิดพฤติกรรมรวมหมุ่ อธิบายว่าการที่ผู้คนแสดงออกซึ่งความไม่พอใจ มีเหตุผลจากการที่กลุ่มผู้คนที่ถูกลิดรอน และความเขม็งตึงทางสังคม และแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้หลุดพ้นจากการถูกลิดรอนทำให้เข้าใจว่า ยังมีความรู้สึกได้รับผลกระทบ ได้รับความเดือดร้อนมากเท่าไรยิ่งออกมาร่วมมากเท่านั้น คนที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อน อย่างเขื่อนแม่วังค์ควรจะออกมาจำนวนมาก โดยเฉพาะคนในพื้นที่รวมถึงคนในสังคม ที่เห็นว่าถึงแม้จะมีคนถูกลิดรอนเป็นจำนวนมาก และรู้สึกไม่เห็นด้วยกลับนิ่งเฉย ฉะนั้นการอธิบายการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านจิตวิทยาสังคมดังกล่าวมีปัญหาโดยเฉพาะ ตั้งแต่หลังทศวรรษที่ 60 เป็นต้นมา เช่น การเดินขบวนประท้วงสงครามเวียดนาม การเดินประท้วงของคนผิวสี⁷ ขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เมื่อศึกษาไปในรายละเอียดผู้เข้าร่วมประท้วงกลับพบว่า คนที่เข้าร่วมเคลื่อนไหวนั้นบางส่วนประกอบด้วยกลุ่มคนที่มี

⁷ การต่อสู้ในต่างประเทศของขบวนการปลดปล่อยประชาชนและขบวนการต่อต้านการล่าอาณานิคม ได้จุดประกายให้แก่การต่อสู้ของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของคนผิวดำภายในประเทศ ซึ่งเริ่มขึ้นในทศวรรษ 1950 การต่อสู้ของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของคนผิวดำได้กระตุ้นให้เกิด “การไหลบ่าของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม” (cascade of social movement) นักศึกษาผิวขาวที่ได้รับผลประโยชน์จากการต่อสู้ดังกล่าวได้ตั้งขบวนการเสรีภาพในการพูด และขบวนการนักศึกษาเพื่อสังคมประชาธิปไตย และพัฒนากลายเป็นขบวนการต่อต้านสงครามในปี 1970 (สมชัย ภัทรธรรณานันท์, 2559: 82)

ฐานะมีการศึกษา และไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนใดจากสังคม ฉะนั้นคำอธิบายของนักรัฐศาสตร์ข้างต้นดู จะใช้ไม่ได้อีกต่อไป จึงมีการพัฒนาทฤษฎีที่จะช่วยในการทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านการระดมทรัพยากรปรากฏครั้งแรกในงาน เขียนชื่อ Protest as political Resource ของ Michael Lipsky ซึ่งตีพิมพ์ในปี 1968 Lipsky ไม่ เห็นด้วยกับแนวคิดพหุนิยมที่เสนอว่าระบบการเมืองอเมริกาเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มในสังคมเข้าถึง อำนาจได้โดยผ่านการต่อรองกันอย่างเท่าเทียม เขาเห็นว่ามีคนหลายกลุ่มไร้ซึ่งอำนาจไม่สามารถมี อิทธิพลต่อระบบการเมืองได้ พวกเขามีทรัพยากรที่สำคัญประการหนึ่งคือ การประท้วง เพื่อนำไปสู่ การปรับปรุงนโยบาย พวกเขาจึงจำเป็นต้องระดมพลังบุคคลที่สามมาสนับสนุน การสนับสนุนอย่าง แข็งขันของสาธารณชนได้กลายเป็นแรงกดดันต่อนักการเมือง นำไปสู่การปรับนโยบายให้ตอบสนอง ต่อความต้องการของคนจน ดังนั้นการประท้วงจึงเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงสนับสนุนจากพันธมิตร ผู้ซึ่งมีอิทธิพลในสังคม

ด้วยแนวคิดพฤติกรรมรวมหมู่จึงไม่เพียงพอจะอธิบายการรวมกลุ่มครั้งนี้ได้ นักคิดอย่าง Mancur Olsen ได้เสนอ “ตัวแบบมนุษย์เศรษฐกิจที่สมเหตุสมผล” (rational economic man model) ที่ให้เหตุผลว่า ปัจเจกจะเข้าร่วมกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่ง “ผลประโยชน์ร่วม (collective goods)” หรือผลประโยชน์สาธารณะ (public goods)” ถ้าต้นทุนของการเข้าไปมีส่วนร่วมของ ปัจเจกบุคคลไม่มากกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล โดยผลประโยชน์ดังกล่าวมี 3 ประเภท (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552: 74)

1. ผลประโยชน์ทางวัตถุ (material benefits)
2. ผลประโยชน์ด้านสถานะทางสังคม (status incentives)
3. ผลประโยชน์ด้านการบรรลุในอุดมการณ์ ความเชื่อ (purposive or expressive rewards)

งานเขียนของ Olsen ได้รับความนิยมนักวิชาการสำนักการระดมทรัพยากรเพราะมัน ช่วยให้มองผู้ประท้วงว่าเป็นปัจเจกผู้มีเหตุผล⁸ เพื่อให้เห็นว่าผู้ประท้วงมีภาพลักษณ์ในเชิงบวกเพื่อตอบ

⁸ แนวความคิดปัจเจกชนผู้สมเหตุสมผลของ Olsen ไม่ได้ทำให้ทฤษฎีการระดมทรัพยากรแตกต่างจาก ตัวแบบคลาสสิก เป็นเพียงแค่การกลับหัวกลับหางทัศนคติต่อผู้ประท้วง เพราะนักทฤษฎีตัวแบบ คลาสสิกก็มองว่าภาวะที่ปราศจากความตึงเครียดคนเราเป็นผู้มีเหตุผล แต่เมื่อเข้าร่วมการประท้วง พฤติกรรมถึงเปลี่ยนไปสู่ความไร้เหตุผล ส่วนทฤษฎีการระดมทรัพยากรเห็นว่าผู้ประท้วงไม่ได้เปลี่ยน พฤติกรรม พวกเขามีเหตุผล ปัจเจกชนตัดสินใจเข้าร่วมการประท้วงเป็นผลมาจากกระบวนการ ตัดสินใจที่สมเหตุสมผล (สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 89)

โต้แนวคิดเรื่องจิตวิทยาของการประท้วงที่เสนอโดยตัวแบบคลาสสิกที่มองว่าพฤติกรรมของผู้ประท้วงเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนที่ใช้อารมณ์อย่างไรเหตุผล (สมชัย ภัทรธรรณานันท์, 2559: 88-89)

ในทัศนะของ Olsen การปฏิบัติการรวมหมู่เพื่อให้ได้มาซึ่งสาธารณประโยชน์สามารถเกิดขึ้นได้กับกลุ่มขนาดเล็กเพราะสามารถควบคุมสมาชิกได้ง่าย สามารถสื่อสารได้ทั่วถึง สมาชิกตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ Obershall กล่าวว่าความคับข้องใจมักจะทำให้เกิดการระเบิดอารมณ์ความไม่พอใจออกมาหรือแม้กระทั่งเกิดการจลาจล แต่การที่ความไม่พอใจจะพัฒนาไปเป็นขบวนการได้จำเป็นต้องมีองค์การและการนำ องค์การและการนำมาจากเครือข่ายที่ดำรงอยู่แล้ว กลุ่มที่คนภายในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ในอีกด้านหนึ่งไม่มีความเชื่อมโยงกับชนชั้นนำของสังคมจะเอื้อต่อการก่อตัวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เพราะในสภาวะเช่นนี้ คนจนไม่ค่อยมีช่องทางที่จะทำให้ชนชั้นนำทำตามข้อเรียกร้องนอกจากการประท้วง ขณะเดียวกันชนชั้นนำก็ไม่มีวิธีในการควบคุมอื่นนอกจากการใช้กำลัง เมื่อทั้งสองฝ่ายขัดแย้งกันคนจนซึ่งค่อนข้างจะเป็นอิสระจากการควบคุมของชนชั้นนำย่อมเข้าร่วมกับขบวนการทางสังคมได้ง่าย นอกจากนี้การไม่มีความเชื่อมโยงกับชนชั้นนำทำให้ไม่มีการดึงดูดเอาผู้ที่มีความสามารถในหมู่ตนจนไปปรับใช้ชนชั้นนำ ทำให้พวกเขายังเป็นทรัพยากรของคนจนต่อไปและคนพวกนี้ก็จะกลายเป็นผู้นำของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (เพ็งอ้าง: 98-99)

การวิเคราะห์ของ Olsen มีข้อจำกัดที่สนใจวิเคราะห์แต่ปัจจัยภายในแต่ละเลยปัจจัยภายนอก Obershall เห็นว่าในชีวิตจริงกลุ่มที่ถูกกดขี่มักจะได้รับทรัพยากรสำหรับการเคลื่อนไหวจากพันธมิตรที่มีทรัพยากรมากกว่า การประท้วงของขบวนการที่ไร้อำนาจมักจะได้รับทุนช่วยเหลือและกระตุ้นโดยการสนับสนุนทรัพยากรจากชนชั้นนำภายนอก เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มที่เข้มแข็งกว่าจึงจะมีทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการประท้วงที่มีประสิทธิภาพ (เพ็งอ้าง: 93-94)

นอกจากนั้น Klandermans ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการกระทำรวมหมู่ 3 ประการ (รติกร แก้วนุ้ย, 2547: 31-32) คือ

1. มีการคำนวณต้นทุนและกำไร หรือผลได้ผลเสียในการกระทำรวมหมู่ของปัจเจก
2. การมีองค์การเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อขบวนการทางสังคม เพราะสามารถระดมทรัพยากรต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของขบวนการด้วย
3. ความหวังในความสำเร็จมีบทบาทให้ผู้เข้าร่วมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ความหวังในความสำเร็จยังขึ้นอยู่กับโอกาสทางการเมืองและการหากลยุทธ์วิธีใหม่ ๆ ในกระบวนการที่กระทำรวมหมู่ด้วย

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ (2543) กล่าวว่า การระดมทรัพยากร (resource mobilization) คือ การที่ปัจเจกบุคคลเข้าร่วมขบวนการเพราะคาดหวังจะได้ประโยชน์จากขบวนการ

เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ (เช่น กฎหมายใหม่ นโยบายใหม่ ฯลฯ) และวิเคราะห์ว่า ขบวนการจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีกำลังทรัพย์ (ทรัพยากร) ยุทธศาสตร์ และการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มอื่น ๆ

โดยทฤษฎีการระดมทรัพยากร (resource mobilization theory) มีมุมมองหลักอยู่ 5 ประการ คือ (เอกพล เสียงดง, 2550: 18)

ประการแรก มุ่งเน้นไปที่การศึกษาการรวบรวมทรัพยากรต่าง ๆ (the aggregation of resources) ไม่ว่าจะเงินหรือแรงงาน ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจกิจกรรมของขบวนการทางสังคม

ประการที่สอง มุ่งเน้นไปที่การศึกษารูปแบบขององค์กรของขบวนการทางสังคม (social movement organizations-SMO) เนื่องจากการรวบรวมทรัพยากรต่าง ๆ จำเป็นต้องมีองค์กรไม่ว่าเป็นในรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ

ประการที่สาม มุ่งเน้นไปที่การสร้างสำนึกหรือการรับรู้ (recognition) ให้กับปัจเจกชน (individuals) และองค์กรต่าง ๆ (organizations) ที่อยู่ภายนอกองค์กรของขบวนการทางสังคม ซึ่งการสร้างสำนึกหรือการรับรู้ดังกล่าวถือเป็นสิ่งที่มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของขบวนการทางสังคมด้วย

ประการที่สี่ มุ่งเน้นไปที่การศึกษากระแสการไหลของทรัพยากร (the flow of resources) ที่เข้าออกไปจากขบวนการทางสังคมต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์มาจากตัวแบบของอุปทานและอุปสงค์ (supply and demand model) โดยอาจดูจากการเรียกร้องต่าง ๆ ของขบวนการทางสังคม และผลที่ขบวนการได้รับหลังจากที่เรียกร้องไปแล้ว

ประการที่ห้า มุ่งเน้นไปที่การอธิบายผลได้และผลเสีย (cost and rewards) ที่ปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม ซึ่งผลได้และผลเสียที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากอิทธิพลของโครงสร้างทางสังคม (the structure of society) และกิจกรรมต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐ

ทฤษฎีการระดมทรัพยากร มีเงื่อนไขในการอธิบายความสำเร็จ ล้มเหลว การสร้างผลสะท้อนของกลุ่ม อยู่ 3 เงื่อนไข ดังนี้

1. องค์กรการเคลื่อนไหวทางสังคม ที่อธิบายถึงหน้าที่ขององค์กรการเคลื่อนไหวทางสังคมที่ต้องมีโครงสร้างภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่ม หรือฝ่ายตรงข้ามอย่างไร และพื้นที่ในการต่อสู้อยู่จุดไหน แต่ขบวนการควรทำอย่างไรเพื่อลดต้นทุนในการเคลื่อนไหวแต่สร้างผลสำเร็จ ผลสะท้อนได้มาก

2. การระดมทรัพยากร ใช้ในการอธิบายการระดมทรัพยากรว่า การระดมทรัพยากรจะทำให้ได้คนประเภทต่าง ๆ มาเข้าร่วมขบวนการ ซึ่งคนแต่ละประเภะนั้นส่งผลต่อขบวนการในลักษณะที่

แตกต่างกันออกไป เช่น ขบวนการที่ทรัพยากรประเภทเงินและเวลาที่จำกัด ต้องระดมทรัพยากรจากกลุ่มที่ไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรง เป็นต้น

3. ยุทธวิธีการเคลื่อนไหว ใช้ในการอธิบายว่าขบวนการจะใช้ยุทธวิธีอย่างไรในการเคลื่อนไหวต่อสู้ ภายใต้พื้นที่ต่อสู้ที่อยู่นอกระบบการเมืองปกติ และมักจะต้องเจอกับการต่อต้านขัดขวาง โดยเฉพาะจากรัฐหรือฝ่ายต่อต้าน ซึ่งยุทธวิธีที่ใช้ก็จะประกอบด้วย การใช้การกระทำรวมหมู่ (collective action) ด้วยยุทธวิธีขัดขวางระบบการเมืองปกติ เช่น ระดมมวลชน สร้างอัตลักษณ์ร่วม

ปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการขยายตัวของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม McCarthy and Zald ชี้ให้เห็นถึงการส่งผลที่สำคัญต่อขบวนการ ประกอบด้วย (สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 112-114)

ประการแรก ทรัพยากรของขบวนการได้มาจากคนภายนอกมากขึ้น ในขณะที่ในอดีตสมาชิกผู้มีความคับข้องใจเป็นผู้สนองทรัพยากรให้แก่ขบวนการ

ประการที่สอง การที่ขบวนการได้รับการสนับสนุนทุนจากภายนอกนำไปสู่การแยกตัวขององค์กรจากสมาชิก ทำให้ไม่สามารถควบคุมผู้นำได้ และทำให้ขบวนการต้องพึ่งพาอาศัยองค์กรทุนมากกว่าพึ่งพาสมาชิก

ประการที่สาม ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในอดีตใช้สิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับสังคม ในขณะที่ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในทศวรรษ 1960 ใช้โทรทัศน์เป็นเครื่องมือเพื่อการดังกล่าว การที่ขบวนการสามารถใช้โทรทัศน์เพื่อสื่อสารกับสังคมได้เพราะได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนเป็นอย่างดี โทรทัศน์ได้สร้างโอกาสใหม่ให้แก่ผู้นำของขบวนการในการสร้างภาพว่าสังคมกำลังมีความทุกข์ยากเดือดร้อนอย่างหนัก และมีการเคลื่อนไหวของขบวนการอย่างกว้างขวางทั้งที่ความเป็นจริงไม่เป็นเช่นนั้น

ประการที่สี่ ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในทศวรรษที่ 1960 เป็นขบวนการที่ไม่สมาชิกที่ผูกพันกับองค์กรอย่างแน่นแฟ้นเหมือนขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในอดีต สมาชิกของขบวนการได้มาจากชนชั้นกลางผู้มีเงินมากพอและต้องการแก้ไขปัญหาที่พวกเขาได้รับรู้จากการนำเสนอของขบวนการผ่านทางโทรทัศน์จึงบริจาคเงินสนับสนุนผ่านทางไปรษณีย์ สมาชิกเหล่านี้มีอำนาจควบคุมเพียงเล็กน้อย

ประการที่ห้า การที่ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมีทุนมากพอสำหรับจ้างเจ้าหน้าที่ทำงานเต็มเวลาได้นำไปสู่การเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมืออาชีพ (professional social movement) ลักษณะสำคัญของขบวนการประเภทนี้คือ มีผู้นำทำงานเต็มเวลาให้กับขบวนการ มีสมาชิกจำนวนน้อยหรือไม่มีเลยหรือมีเพียงสมาชิกในแผ่นกระดาษ ถึงแม้ขบวนการประเภทนี้ไม่มีมวลชนสมาชิกเข้าร่วม แต่ก็มีการสร้างภาพลักษณ์ว่าตนเองเป็นปากเสียงของสมาชิกและพยายามที่จะผลักดันนโยบายในฐานะตัวแทนของสมาชิก

ทฤษฎีระดมทรัพยากรนี้ยังคงมีข้ออ่อนอยู่ 4 ประการ(ประภาส ปันตบแต่ง, 2552: 87-88)

ประการแรก ทฤษฎีการระดมทรัพยากรไม่ได้สนใจตอบคำถาม (why) ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมจึงเกิดขึ้น และเน้นวิเคราะห์มิติด้านองค์กรและทรัพยากร และละทิ้งปัจจัยเชิงโครงสร้างในการอธิบายการเกิดขึ้นของขบวนการทางสังคม ไม่สนใจมิติความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางอำนาจ

ประการที่สอง ทฤษฎีการระดมทรัพยากรมีจุดเน้นการวิเคราะห์อยู่ที่การกระทำรวมหมู่ที่มีเหตุผล และจำกัดอยู่ในพื้นที่ทางการเมือง ขบวนการทางสังคมดูเหมือนจะถูกลดทอนเหลือเพียงการประท้วงทางการเมือง และมีบทบาทเพียงจัดการทรัพยากร คิดค้นยุทธวิธีการเคลื่อนไหว

ประการที่สาม ทฤษฎีการระดมทรัพยากร ละทิ้งมิติทางจิตวิทยาและมิติด้านสัญลักษณ์และค่านิยมของการกระทำทางสังคม โดยไม่ให้ความสำคัญกับการต่อสู้แย่งชิงในพื้นที่ทางวัฒนธรรม การผลิตสัญลักษณ์ และกระบวนการสร้างนิยามความหมาย

ประการที่สี่ ขบวนการทางสังคมในทัศนะของทฤษฎีการระดมทรัพยากรมีลักษณะเดียวกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มผลักดัน แต่ต่างกันในด้านยุทธวิธีการเคลื่อนไหวต่อสู้ที่สร้างพลังจากพื้นที่นอกวงขอบการเมืองในระบบปกติ ไม่มองขบวนการทางสังคมในฐานะตัวกระทำการเหมือนกับที่นักทฤษฎีขบวนการทางสังคมใหม่

ดังนั้นงานชิ้นนี้จะนำเอาทฤษฎีการระดมทรัพยากรมาวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมว่า สามารถระดมผู้คนที่เป็นศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และประชาชนในสังคมที่อยู่กลุ่มที่ยังไม่ได้เลือกข้างในขณะนั้นเห็นว่าการที่พวกเขาเข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเพราะมองว่าต้องเรียกร้องเพื่อผลประโยชน์ร่วม (collective goods) หรือผลประโยชน์สาธารณะโดยให้ความสำคัญกับเงื่อนไขด้านองค์กรการเคลื่อนไหวทางสังคมว่าต้องมีโครงสร้าง หรือมีการสร้างเครือข่ายอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จ สร้างผลสะท้อนได้ และด้านยุทธวิธีการเคลื่อนไหวที่ใช้อธิบายลักษณะยุทธวิธีที่กลุ่มคัดค้านเขื่อนแม่วงก์เลือกใช้ แต่ทฤษฎีพฤติกรรมก็ยังมีข้อจำกัดที่ยังไม่สามารถนำมาใช้อธิบายยุทธวิธีของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมได้ทั้งหมด เนื่องจากยุทธวิธีที่เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเลือกใช้นั้น ไม่ใช่ทั้งหมดที่อยู่บนโลกออฟไลน์ แต่ในหลาย ๆ ยุทธวิธี หลายกิจกรรมอยู่ในโลกออนไลน์ และสามารถดึงกลุ่มผู้ขับขี่ (free rider) ได้จำนวนมากนอกจากนี้ทฤษฎีการระดมทรัพยากรยังมีข้อจำกัดที่อธิบายความสำเร็จว่าเกิดจากความเข้มแข็งของขบวนการเคลื่อนไหว ซึ่งที่จริง ๆ แล้วกรอบความคิดที่ขบวนการเสนอก็คือเป็นองค์ประกอบสำคัญให้การเคลื่อนไหวประสบความสำเร็จซึ่งผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีการสร้างกรอบโครงทางวัฒนธรรมช่วยในการอธิบายการสร้างกรอบโครงเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

ทฤษฎีการสร้างกรอบโครงทางวัฒนธรรม (Cultural Framing Theory)

ปลายทศวรรษ 1970 ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (Resource Mobilization: RM) แยกเป็น RM1 และ RM2 ในช่วงต้นทศวรรษ 1980 RM1 ได้แยกตัวออกเป็นทฤษฎีกระบวนการทางการเมือง ทฤษฎีนี้ต่างจากทฤษฎีต่างจากทฤษฎีการระดมทรัพยากรในแง่ที่ไม่เชื่อว่าการก่อกำเนิด การขยายตัว และความตกต่ำของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเกิดจากการมีหรือไม่มีทรัพยากร หากแต่มาจากการมีหรือไม่มีโอกาส (Suh 2001: 437 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 136)

ในช่วงหลังปี ค.ศ. 1960 เป็นต้นมา มีขบวนการทางสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้นจำนวนมากทั้ง ทั้ง การเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิสตรี หรือการเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิพลเมือง โดยการอธิบายการเกิดขึ้นของ ขบวนการทางสังคมได้ถูกอธิบายผ่าน 2 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีการระดมทรัพยากร (resource mobilization theory) ที่มุ่งวิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรของขบวนการทาง สังคม (social movement organizations-SMOs) โดยเฉพาะกระบวนการระดมทรัพยากรที่จะ นำมาใช้ในการสร้างพลังในการต่อรองให้กับขบวนการทางสังคม และทฤษฎีกระบวนการทางการเมือง (political process theory) ที่อธิบายว่าความสำเร็จของขบวนการทางสังคมยังเกี่ยวข้องกับปัจจัย ภายนอกอย่างโครงสร้างโอกาสทางการเมือง (political opportunity structure) ซึ่งสองทฤษฎี ดังกล่าวเริ่มนำมามีปัญหาในการอธิบายการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้คน เนื่องจากให้ภาพที่มีลักษณะคงที่ (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552: 113-115)

Goodwin and Jasper หยิบยกขึ้นมาวิจารณ์ว่า ทฤษฎีกระบวนการทางการเมืองให้ ความสำคัญกับโครงสร้างทางภววิสัยในฐานะที่เป็นตัวกำหนดความเป็นไปของขบวนการเคลื่อนไหว ทางสังคมมากเกินไป โดยมองไม่เห็นว่าการบวนการทางวัฒนธรรมและยุทธศาสตร์มีส่วนกำหนดและ สร้างปัจจัยที่มักจะมองว่าเป็น “โครงสร้าง” เพราะในความเป็นจริงแล้ววัฒนธรรมแทรกอยู่ในโอกาส ทางการเมืองและโครงสร้างการระดมทรัพยากรเพื่อการเคลื่อนไหว กล่าวคือ ความคิดความเข้าใจไม่ เพียงแต่ช่วยให้ผู้ประท้วงตระหนักถึงโอกาสเท่านั้นแต่ยังช่วยสร้างโอกาสได้ด้วย นอกจากนี้ ความหมาย (meaning) และอารมณ์ความรู้สึกยังช่วยรักษาเครือข่ายทางสังคมเอาไว้ และทำหน้าที่ที่ คนส่วนใหญ่มักจะคิดว่าเป็นผลมาจากโครงสร้างของเครือข่าย (สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 169)

ทฤษฎีนี้เป็นการเชื่อมโยงมุมมองของสองมุมมองเข้าด้วยกัน คือ มุมมองการระดมทรัพยากร กับมุมมองจิตวิทยาสังคม เพื่อลดจุดบกพร่องของทั้งสองมุมมอง ที่มุมมองแรกคือ การระดมทรัพยากร ที่ยึดติดกับการอธิบายความสำเร็จ ล้มเหลว สร้างผลสะท้อนผ่านมิต้องค์กรการเคลื่อนไหวทางสังคม มากเกินไป ในขณะที่มุมมองจิตวิทยาสังคมที่ถูกใช้อธิบายในทฤษฎีพฤติกรรมรวมหมู่ ที่มีจุดบกพร่องใน การอธิบายการรวมหมู่ทุกอย่างเกิดจากการถูกกลืนรอง และความเข้มแข็งตั้งทางสังคม ทฤษฎีนี้ให้ภาพว่า

แต่ละขบวนการจะสร้างกรอบและพัฒนาประเด็นความขัดแย้งทางสังคมขึ้นมา ซึ่งกรอบและประเด็นปัญหาที่สร้างขึ้นมานั้นจะไม่ตายตัว เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

จากปัญหาทางทฤษฎีขั้นต้นทำให้ในระยะต่อมาจึงมีการนำเอาแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมเข้ามาอธิบาย ซึ่งเรียกว่าทฤษฎีการสร้างกรอบโครงสร้างวัฒนธรรม (Cultural Framing Theory) Gregerly Bateson เป็นคนแรกที่ใช้การสร้างกรอบโครงสร้างความคิด ในบทความเกี่ยวกับญาณวิทยาและพฤติกรรมของสัตว์ ที่ตีพิมพ์ในปี 1954 และถูกนำมาใช้วิเคราะห์ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมโดยนักรัฐศาสตร์และนักสังคมวิทยาด้วย Ervine Goffman เป็นคนแรกที่นำเอาแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในทางสังคมวิทยาเพื่อศึกษาสังคมวิทยาจุลภาคของปฏิบัติการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน ส่วนการริเริ่มนำเอาแนวคิดการให้ความหมายมาวิเคราะห์ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมปรากฏในหนังสือ The Whole World is Watching ของ Todd Gintin (1980) หนังสือเล่มดังกล่าววิเคราะห์การให้ความหมายการต่อสู้ของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมโดยสื่อมวลชน สองปีต่อมา William Gamson นำแนวความคิดดังกล่าวมาวิเคราะห์กระบวนการทางจิตวิทยาสังคมของผู้ประท้วงเพื่อทำความเข้าใจว่าพวกเขาปฏิเสธการให้ความหมายเดิมของผู้มีอำนาจและให้ความหมายใหม่จากมุมมองของพวกเขาได้อย่างไร (Noakes and Johnston 2005: 3 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธรรณานันท์, 2559: 170-171)

ทฤษฎีนี้มีนักคิดคนสำคัญคือ David Snow ที่กล่าวถึงขบวนการทางสังคมนั้นเป็นผู้สร้างและผลิตข้อความหมายผ่านกิจกรรมการเคลื่อนไหว เพื่อตอกย้ำให้เกิดการเห็นด้วย และเพื่อแสวงหาการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับ กรอบโครงสร้างที่ขบวนการเหล่านั้นสร้างขึ้น ซึ่งแต่ละกรอบโครงสร้างจะส่งผลถึงการรับรู้ของปัจเจกบุคคลที่จะเข้าสู่ขบวนการทางสังคม

ในทัศนะของ Snow แนวคิดกรอบโครงสร้างความคิดมีรากฐานมาจากแนวคิดปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์และการประกอบสร้าง (constructions) ที่เห็นว่าความหมายไม่ได้มาพร้อมกับวัตถุ เหตุการณ์ หรือประสบการณ์ที่เราเผชิญโดยอัตโนมัติ หากมักเกิดขึ้นผ่านกระบวนการตีความบนพื้นฐานของการสื่อสารโต้ตอบกัน ซึ่ง snow ได้รับอิทธิพลมาจาก Goffman ที่เห็นว่า การให้ความหมายเป็นแบบแผนของการตีความที่ทำให้ปัจเจกชนสามารถจัดวาง รับรู้ ระบุ และจัดประเภทสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทางชีวิตของพวกเขาและโลกภายนอกโดยรวมได้ การศึกษากรอบโครงสร้างโดยทั่วไปแล้วจะระบุถึงปัญหาที่มีลักษณะทางสังคมหรือการเมือง ผู้สร้างปัญหา และการแก้ปัญหา แต่การศึกษากรอบโครงสร้างความคิดของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไม่ได้เป็นเช่นนี้ หากแต่มุ่งที่จะชี้ถึงหน้าที่หลักของการให้ความหมายเพื่อระดมผู้คนให้เข้าร่วมการปฏิบัติการรวมหมู่ (Noakes and Johnston 2005: 5 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธรรณานันท์, 2559: 172-173)

โดย Snow และคณะได้นำทฤษฎีกระบวนการสร้างกรอบวาทกรรม (framing process theory) เข้ามาใช้ในการอธิบายการเข้ามาส่วนร่วมในขบวนการของผู้คนในสังคม โดยขยายมุมมองการวิเคราะห์กรอบวาทกรรม (frame analytic perspective) ของ Erving Goffman ให้คำนิยามว่า “กรอบ (frame)” หมายถึง “แผนผัง/แบบแผนในการตีความ” ซึ่งทำให้ปัจเจกชนสามารถ “กำหนดที่ตั้ง (locate) รับรู้ (perceive) ระบุ (identify) และจัดประเภท (label)” เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเนื้อที่ชีวิต (life space) ของพวกเขา รวมทั้งที่เกิดขึ้นในโลกอันกว้างใหญ่ด้วย (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2552: 115)

หัวใจของแนวคิดการสร้างกรอบคือ การมองว่า ปัญหาความเดือดร้อน (grievance) รวมถึงการประกอบสร้างทางสังคม (social construction) หรือการตีความสังคมใหม่นั้น เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอนตายตัว แต่ผันแปร ลื่นไหลตามปฏิสัมพันธ์ทางสังคม กรอบการวิเคราะห์นี้จึงเป็นการนำเอามิติทางวัฒนธรรมกลับมาอีกครั้ง แต่ไม่ได้นำเอามาอธิบายในฐานะปัจจัยเชิงโครงสร้าง แต่เป็นการขยายมิติของกระบวนการระดมทรัพยากรที่ไม่ใช่เงิน แรงงาน และเวลา แต่เป็นการระดมผู้คนผ่านการเชื่อมโยงมิติวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อและทัศนคติ(เพ็งอึ้ง: 115-116)

กรอบโครงสร้างความคิดยังช่วยอธิบายขยายความทฤษฎีการระดมทรัพยากร และการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างอื่นๆ อย่างน้อยสามประการด้วยกัน คือ (Snow and Benford 1992: 151-152 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 176-177)

ประการแรก กระบวนการให้ความหมายและแนวคิดการให้ความหมายของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และการให้ความหมายหลัก เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในกระบวนการที่สร้างแรงบันดาลใจและสร้างความชอบธรรมให้กับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม

ประการที่สอง แนวคิดเหล่านี้ทำให้สามารถวิเคราะห์เชิงประจักษ์ได้ว่ากระบวนการที่การปฏิบัติการและเหตุการณ์กลายเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่ปรารถนา ต้นทุนสูงเกินไปหรือเสี่ยงเกินไปหรือไม่

ประการที่สาม แสดงให้เห็นว่ากระบวนการให้ความหมายมีบทบาทสำคัญต่อโอกาสทางการเมืองและทรัพยากร

Tarrow ได้นำเอาแนวคิดของ Snow and Benford ที่กล่าวถึงข้างบนนี้มาผนวกเข้ากับตัวแบบกระบวนการทางการเมือง เข้าชี้ให้เห็นว่าการให้ความหมายมีความสำคัญต่อขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมเพราะมันทำให้ขบวนการสามารถเปลี่ยนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม (cultural symbols) และวัฒนธรรมทางการเมืองมาใช้ในการเคลื่อนไหวได้ (Tarrow, 1998: 122 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 177) ส่วน McAdam, McCarthy and Zald เห็นว่าการให้ความหมายเป็นตัวเชื่อมระหว่างโอกาสทางการเมือง องค์กร กับการปฏิบัติการ ในทัศน์ของพวกเขา การให้

ความหมายซึ่งเป็นมิติทางวัฒนธรรมของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมหมายถึง ความพยายามเชิงยุทธศาสตร์อย่างมีจิตสำนึกของกลุ่มคนในการสร้างความเข้าใจต่อโลกและพวกเขาเองซึ่งสร้างแรงจูงใจและความชอบธรรมแก่ปฏิบัติการรวมหมู่ (McAdam McCarthy and Zald, 1996: 6 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 177) การนิยามให้ความหมายเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Snow and Benford ที่มองการให้ความหมายในฐานะที่เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุเป้าหมายในการเคลื่อนไหว (strategic framing) (Snow et al. 2014: 30 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 177)

Good win and Jasper มองการให้ความหมายในเชิงยุทธศาสตร์ว่าเราไม่สามารถเลือกให้ความหมายตามใจชอบได้ ในทางตรงกันข้ามวัฒนธรรมกลับเป็นตัวกำหนดกระบวนการให้ความหมายในทางที่ผู้กระทำการไม่รู้ตัว วัฒนธรรมในความหมายกว้างมีความหลากหลายมาก รวมถึงประเพณี พิธีกรรม สำคัญสำนึก สำนวน วาทกรรม สิ่งประดิษฐ์ อัตลักษณ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้สามารถขัดขวางหรือส่งเสริมการปฏิบัติการรวมหมู่ในทางที่ไม่เป็นไปตามที่เราต้องการเสมอไป (Good win and Jasper, 1999: 48 อ้างถึงใน สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 177-178)

David Snow และ Robert Benford กล่าวถึง สิ่งที่นักเคลื่อนไหวต้องทำในการสร้างกรอบวาทกรรมมี 3 ประการสำคัญคือ (อ้างถึงในประภาส ปันตบแต่ง, 2552: 116-117)

1. กรอบการวิเคราะห์สาเหตุ/การวินิจฉัยปัญหา (Diagnostic Framing) หมายถึง การนิยามปัญหา (problem) รวมถึงคุณลักษณะของความผิด (blame) หรือความเป็นเหตุเป็นผล (causality) ของความเดือดร้อน (grievances) ที่เกิดขึ้นจากปัญหาสังคมเพื่อให้ขบวนการมีเป้าหมายในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อไขปัญหาสังคมเหล่านั้น ซึ่งการสร้างกรอบในขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีการตีความปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นด้วย จึงเป็นกรอบที่ขบวนการต้องสร้างให้เห็นว่า ต้นเหตุของปัญหาว่าเกิดจากอะไร สร้างความเดือดร้อนอย่างไรมากแค่ไหนเพื่อแสวงหาความชอบธรรมให้กับขบวนการเคลื่อนไหว

2. การสร้างกรอบโครงแนวทางออก (prognostic framing) หมายถึง การเสนอทางแก้ปัญหามาจากปัญหาที่ขบวนการเหล่านั้นชูประเด็นไว้ ซึ่งรวมถึงการเสนอแผนการ (strategies) ยุทธวิธี (tactics) ที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาที่ระบุหรือนิยามไว้ว่าจะมียุทธศาสตร์ยุทธวิธีอย่างไรบ้าง ซึ่งอาจจะทางออกเดียวหรือมากกว่านั้น

3. การสร้างกรอบในการจูงใจ (Motivational Framing) หมายถึง การสร้างเครื่องมือต่อสู้ (arms) และคำชี้แจงเหตุผล (rationale) เพื่อใช้ในการกระทำของกระบวนการ ซึ่งเครื่องมือต่อสู้ดังกล่าวสามารถจัดเตรียมขึ้นมาจากการใช้ถ้อยคำที่กระตุ้นจิตใจ (vocabulary of motives) ซึ่งมีผลอย่างมากในการให้ประชาชนออกมาเข้าร่วม/ไม่เข้าร่วม ทำตาม/ไม่ทำตามแผนการ ยุทธวิธีที่ขบวนการนำเสนอ ซึ่งการสร้างกรอบในการจูงใจดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงประสบการณ์ที่มีอยู่ร่วมกัน (collective experience) ของประชาชนเหล่านั้นด้วย

กระบวนการสร้างกรอบโครงวาทกรรมจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการสร้างจิตสำนึก และการตระหนักรู้ถึงปัญหาของสาธารณชนได้ อาจเกิดจากปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว (face-to-face interaction) หรือผ่านทางสื่อ (media) เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือ บทความ (เพ็งอ่าง: 118) ขณะเดียวกันหลังยุคการสื่อสารแบบไร้พรมแดน การเข้ามาของอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ขบวนการทางสังคมปรับตัวไปตามยุคสมัยและใช้ช่องทางอย่างสื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอกรอบสู่สาธารณชน สอดรับกับวิถีชีวิตของผู้คนโดยเฉพาะคนเมืองที่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางสื่อสังคมออนไลน์ผ่านสมาร์ทโฟน (smart phone) ทำให้รับรู้ถึงกรอบโครงที่ถูกนำเสนอได้ง่ายขึ้น

อย่างไรก็ตามกรอบต่าง ๆ (frames) ที่ขบวนการทางสังคมสร้างขึ้นอาจจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ คือระดมผู้คนให้เข้าร่วมได้มากพอ ถ้าขบวนการเคลื่อนไหวเหล่านั้นขาดกระบวนการจัดวางกรอบ (frame alignment processes) เพราะกระบวนการดังกล่าวจะช่วยเชื่อมโยงความเชื่อ/แนวโน้ม ระหว่างปัจเจกบุคคลกับองค์กรของขบวนการทางสังคมเข้าด้วยกัน กระบวนการจัดวางกรอบนั้นประกอบด้วยกระบวนการย่อย ๆ จำนวน 4 กระบวนการ คือ กระบวนการเชื่อมโยงกรอบวาทกรรม (frame bridging) กระบวนการเพิ่มรายละเอียดให้กับกรอบวาทกรรมที่ใช้ (frame amplification) กระบวนการขยายกรอบวาทกรรม (frame extension) และ กระบวนการเปลี่ยนรูปของกรอบวาทกรรม (frame transformation) (เอกพล เสียงดัง, 2550: 28-29) นอกจากนั้นในแต่ละขบวนการทางสังคมก็ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดจากกระบวนการแข่งขัน (competitive process) ทั้งที่เกิดขึ้นภายนอกและภายในขบวนการ หมายความว่า ในขณะที่ขบวนการเคลื่อนไหวพยายามจะเสนอกรอบที่ผ่านกระบวนการสร้างกรอบเสนอสู่สังคม ก็ต้องเผชิญกับกรอบที่ถูกสร้างขึ้นโดยฝ่ายต่อต้าน และด้วยความที่กรอบโครงนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาตามสถานการณ์การนำเสนอตามกระบวนการภายในแต่ละขบวนการนั้นต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะการตัดสินใจของแต่ละขบวนการด้วย อีกปัจจัยหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ที่ถูกเสนอขึ้นมาในขบวนการเพื่อลงความเห็นว่า จะใช้หรือไม่ก็ต้องผ่านกระบวนการลงความเห็นด้วยลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจจะเห็นด้วยกับกรอบโครงที่นำเสนอขึ้นมาหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจของแต่ละขบวนการ และหากขบวนการใดมีผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในแนวทางการเคลื่อนไหวจำนวนมากก็จะส่งผลถึงการสร้างกรอบด้วยเช่นกัน

ทฤษฎีนี้จะถูกใช้เพื่อวิเคราะห์ถึง กรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมว่ามี การสร้างหรือจัดระเบียบโครงโครงความคิด ว่าได้สร้างกรอบชนิดใดขึ้นมาบ้าง จากกรอบโครง 3 ประการที่ทฤษฎีนี้เสนอไว้ 1. กรอบการวิเคราะห์สาเหตุ/การวินิจฉัยปัญหา 2. การสร้างกรอบโครง แนวทางออก 3. การสร้างกรอบในการจูงใจโดยจะศึกษาผ่านพื้นที่สื่อต่าง ๆ ทั้ง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือ บทความ เครือข่ายทางสังคมออนไลน์ และการสัมภาษณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่างานที่ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองออกมาสู่สังคมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากประเทศไทยมีการชุมนุมประท้วงทางการเมืองมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะตั้งแต่หลังเหตุการณ์การรัฐประหารปี 2549 เป็นต้นมามีกลุ่มที่ชุมนุมทางการเมืองประท้วงรัฐบาลเกือบทุกปี ยาวนานมาจนถึงการชุมนุมของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) ในปี 2556 ซึ่งมีเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในนั้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

งานกลุ่มแรก ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของอุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกันของสังคมไทย เช่น งานของ Puangthong Pawakapan (2014) *The Thai Junta's Interim Constitution: Towards an Anti-Electoral Democracy* งานชิ้นนี้พวงทองอธิบายว่า ระบอบการเมืองที่คณะรัฐประหารคาดหวังคือ ระบอบที่มีการตรวจสอบถ่วงดุล และพยายามลดอำนาจของเสียงส่วนใหญ่ (เสียงคนชนบท) ทำให้หลักการ 1 คน 1 เสียง ถูกตั้งคำถาม พวงทอง กล่าวว่า การที่นักการเมืองและการเลือกตั้งถูกมองในมุมลบนั้นไม่ใช่เรื่องที่เกิดขึ้น และยังคงพบเห็นได้มากในหมู่มวลชนชั้นกลางในเมือง ความไม่เชื่อมั่นในตัวของการเมืองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี 2523 เมื่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการมีรัฐบาลที่มาจากเลือกตั้งเกิดขึ้น และเริ่มหยั่งรากลงไปในระบบการเมือง ซึ่งสะท้อนจากการที่กลุ่ม กปปส. ชัดขวางกระบวนการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 พวงทองยังอธิบายความคิดของชนชั้นกลางในเมืองที่มองคนชนบทในประเด็นการเลือกตั้งว่า คนชนชั้นกลางมองว่า คนชนบทผู้เป็นเสียงส่วนใหญ่ที่สนับสนุนทักษิณ และคนชนบทไม่มีคุณสมบัติที่ดีพอที่จะลงคะแนนเสียง คนชนบทยอมขายเสียงของตัวเองเพื่อแลกผลประโยชน์ส่วนตัวระยะสั้น หรือเงินเพียงเล็กน้อย สมาชิกกลุ่มชนชั้นกลางในเมืองผู้มีการศึกษาที่มักจะตำหนิคนชนบทว่าไร้การศึกษา และความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยที่ดีพอ ที่เป็นเหตุผลส่วนที่น้อยที่ทำให้ประชาธิปไตยของไทยล้มเหลว ฉะนั้น คนเมืองจำนวนมากพอใจกับระบบการเมืองที่ไม่จำเป็นจะต้องเหมือนกับประชาธิปไตยในตะวันตกที่เคารพเรื่องเสรีภาพ อีสรภาพ ความเท่าเทียมของพลเมืองทุกคน แต่ต้องเป็นระบบการเมืองที่ปราศจากนักการเมืองที่คอร์รัปชัน และดังนั้นจึงให้มีกฎที่เกี่ยวกับศีลธรรมของคนเข้ามาแทน Thongchai Winichakul (2007) *Toppling Democracy* งานชิ้นนี้ของธงชัยถูกมองว่าเป็นงานชิ้นงานน้องของงานเกษียร เตชะพีระ “Toppling Thaksin” ธงชัยเริ่มด้วยการอธิบายว่า การรัฐประหารโดยกลุ่มกษัตริย์นิยม (royalist coup) ในปี 2549 เป็นการตอกย้ำความจริง ที่อ้างถึงเรื่องบริบททางประวัติศาสตร์ของการพัฒนาไปสู่ประชาธิปไตย โดยกลุ่มกษัตริย์นิยมกลุ่มหนึ่งที่ต่อต้านประชาธิปไตยอย่างถึงที่สุด ธงชัยได้แบ่งพัฒนาประชาธิปไตย 3 ช่วง ช่วงแรกเริ่มตั้งแต่การเปลี่ยนผ่านจากสมบูรณาญา: กลุ่มกษัตริย์นิยมกับประชาชน (commoners) (พ.ศ. 2413 – 2494) กลุ่มกษัตริย์

นิยมได้สู้เพื่อสถาบันกษัตริย์ด้วยพลังที่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และมีอำนาจอื่นเช่นอำนาจในการ การแทรกแซงการเขียนรัฐธรรมนูญ การปฏิบัติความต้องการจริงคือไม่ให้นักชัตริย์มีอำนาจแต่พวกเขาก็ พยายามคิดหารูปแบบของบทบาททางการเมืองใหม่ของ K ในระบอบประชาธิปไตย ช่วงที่สอง ทหาร ปะทะกับประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (พ.ศ. 2481 – 2530) เป็นความขัดแย้งระหว่างระบบรัฐสภาที่มา จากการเลือกตั้ง (elected parliamentary system) กับ การปกครองโดยทหาร (military rule) ช่วงที่สาม พลังของความสัมพันธ์ท่ามกลาง M/P3Money /Politicians, Movements/ People, Monarchy/Palace เป็นช่วงที่ความขัดแย้งดูเหมือนเป็นเรื่องปกติในประชาธิปไตยไทยตั้งแต่ปลายปี 2523 (1980) ที่เริ่มมีการใช้เงินในระบบการเมือง แม้ว่าจะมีการคอร์รัปชัน อย่างการใช้อำนาจในทางที่ ผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคล (ชื่อเสียง) เงินสีเทาที่ใช้สำหรับการเลือกตั้งเป็นปัญหาปกติในการเลือกตั้งเข้า มามีตำแหน่งทางการเมืองในหลายประเทศ สำหรับไทยการใช้เงินสำหรับชื่อเสียงนั้นคือถูกทำให้เป็น ความเชื่อ ว่าเป็นการกระทำที่ผิด และใช้เงินในทางที่ผิดโดยนักการเมือง เป็นเรื่องน่าตกใจและไม่ เชื่อสัตย์ ผลที่ตามมาถึงแม้จะมีการเลือกตั้ง มีนักการเมือง รัฐสภาและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งถูกตั้ง ข้อสงสัย (ว่าชื่อเสียง ?) ความไม่เชื่อในการเลือกตั้งของรัฐและตัวของนักการเมืองมีมากขึ้นและไม่ ลดลงเลย กระแสประชาธิปไตยรุนแรงมากหลังการลุกฮือในปี 2535 เพราะเป็นการรวมตัวของ ประชาชนที่ต้องการต่อต้านการใช้เงินชื่อเสียง และนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง “Political Reform” ผลลัพธ์ที่ได้คือ รัฐธรรมนูญ 2540

ในช่วงที่สาม กลุ่มกษัตริย์นิยมและการเคลื่อนไหวของพลเมือง และปัญญาชน ภาคประชาชน เป็นผู้เผยแพร่ความไม่น่าเชื่อถือของนักการเมือง พวกเขาได้ใช้วาทกรรม การเมืองที่สะอาด “Clean Politics” ที่ถูกพิสูจน์ว่ามุ่งจะใช้กับนักการเมืองที่มีอำนาจมากอย่าง “ทักษิณ” วาทกรรมการเมืองที่ สะอาดนั้นเกี่ยวพันกับค่านิยมในปี 2523 มันแพร่กระจายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มชนชั้นกลางใน ชนบทนักการเมืองผู้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อว่าเป็นตัวการและต้นกำเนิดของการทุจริต ศีลธรรมและ จริยธรรมในมุมมองนี้ มันถูกใช้เป็นเพียงทางออกที่นำไปไขกันโดยทั่วไปจากปี 2523 การเมืองที่ สะอาดถูกใช้อธิบายถึงเรื่องรูปแบบที่ควรจะเป็นของประชาธิปไตย:การเมืองสะอาดและประชาธิปไตย กลายเป็นคำที่มีความหมายเดียวกันผลกระทบทางอ้อมที่ตามมาและผลลัพธ์ของการเมืองที่สะอาด ที่ ต่อต้านนักการเมืองที่มาจากการเมืองตั้ง ได้สร้างสิ่งสำคัญคือ การรัฐประหารปี 2549

ธงชัยได้โต้แย้งการมองประวัติศาสตร์ตามแบบที่ปฏิบัติกันมาที่มองพัฒนาการประชาธิปไตย ของไทยว่าก่อรูปทางความคิดมาจากการการเคลื่อนไหวต่อต้านทักษิณซึ่งมันไม่เพียงพอเป็นความคิดที่ ผิด เพราะในความเป็นจริงเป็นปัญหาเรื่องความคิดและอุดมการณ์ที่มีพื้นฐานอยู่บนประวัติศาสตร์ ความคิดที่ผิดพลาด และการเข้าใจผิดที่ทำให้การรัฐประหารเป็นก้าวที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตย

อุเชนทร์ เชียงเสน (2556) ประวัติศาสตร์การเมืองภาคประชาชน : ความคิดและปฏิบัติการ ของ “นักกิจกรรมทางการเมือง” ในปัจจุบัน งานชิ้นนี้มีคำถามวิจัยที่น่าสนใจ 3 คำถามว่า 1. การปรากฏตัวของ “การเมืองภาคประชาชน” เกิดขึ้นท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงการต่อสู้ทางการเมือง ความคิด อะไรบ้าง หรือปัจจัยอะไรบ้างที่นำมาสู่การปรากฏตัว 2. การสถาปนา “การเมืองภาคประชาชน” มีกระบวนการและวิธีการอย่างไร 3. ความคิดและปฏิบัติการสำคัญต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ใน “การเมืองภาคประชาชน” มีลักษณะอย่างไร ซึ่งคำตอบของงานชิ้นนี้คือ การเคลื่อนไหวต่อสู้ของพวกเขาที่เผชิญหน้ากับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งและประชาธิปไตยตัวแทน และความพยายามในการสร้าง “ขบวนการ” ที่เป็นเอกภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม” อุเชนทร์ กล่าวว่า การที่นักกิจกรรมทางการเมืองเข้าร่วมกับพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยมาจาก 3 ปัจจัยคือ 1. กรอบวิเคราะห์ปัญหาประชาธิปไตยการเลือกตั้งที่ต่อเนื่องมาก่อนหน้านี้ และถึงจุดสูงสุดของระบอบทักษิณ 2. ตัวตนของพวกเขาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม และถือตนเป็นผู้นำ “ขบวนการ” ของประชาชน 3. ปัญหาเชิงโครงสร้าง ขององค์กรแบบ ครป. และเครือข่าย กลายเป็นโอกาสที่พวกเขาจะสามารถตอบสนองเป้าหมายของตนคือ “เพื่อประชาชน”

งานวิจัยกลุ่มที่สองจะศึกษาเกี่ยวกับขบวนการทางสังคมในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับขบวนการทางสังคม เช่น รูปแบบของขบวนการ ยุทธวิธี การระดมทรัพยากร การสร้างกรอบโครงสร้างความคิด โดยงานกลุ่มนี้จะเห็นได้ว่าส่วนมากจะเลือกใช้ยุทธวิธีนอกระบบการเมืองปกติอย่างเดินขบวน ล็อบเป็นต้น ซึ่งงานในลักษณะนี้ เช่น อุเชนทร์ เชียงเสน (2552) ข้อถกเถียงบางประการเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างความคิดและพันธมิตราบทความขึ้นนี้นำเสนอ ข้อถกเถียงที่เกี่ยวข้องกับกรอบโครงสร้างความคิดในบางประเด็นที่สำคัญที่มีการอธิบายว่า กลุ่มที่เข้าร่วมมีที่มาในแง่ของแรงจูงใจที่หลากหลาย ซึ่งมีแนวโน้มว่า ความไม่พอใจในการบริหารงานของรัฐบาลทักษิณที่มีอยู่ก่อนหน้านี้เป็นแรงผลักดันที่สำคัญ มีเหตุผลมากกว่ากรอบโครงสร้างหลักความคิดที่ผู้ประกอบการได้สร้างขึ้น หรือจนกระทั่งอาจจะไม่เห็นด้วยกับกรอบโครงสร้างความคิดหลักของพันธมิตรฯ นอกจากเรื่องแรงจูงใจที่หลากหลายแล้ว ยังมีการตั้งข้อสังเกตเลยเถิดไปถึงขนาดที่ว่า อาจจะได้ไม่ได้จากเกิดจาก “ความสมัคใจ” โดยบทความขึ้นนี้อธิบายว่า กลุ่ม “ภาคประชาชน” เหล่านี้บางส่วนเริ่มถอยห่างจากพันธมิตรฯ ตั้งแต่มีการขอ “นายกพระราชทาน” และการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 สำหรับการเข้าร่วมของชาวบ้านได้ผ่านกระบวนการคิด การตีความสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ หรือต่อรองความหมายต่างๆใหม่ นั้นเท่ากับว่า ท้ายที่สุดต้องรับกรอบโครงสร้างความคิดของพันธมิตรฯ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ของ “ตัวแทน” ที่ทำงานอยู่กับพวกเขา ดังนั้น ความเดือดร้อนคับข้องใจเป็นเพียง “ปัจจัยจำเป็น” ก็ไม่สามารถที่จะอธิบายได้ว่า การตกเป็น “เหยื่อ” ของ “ระบอบทักษิณ” เป็นแรงจูงใจ หรือเป็น “ปัจจัยพอเพียง” ที่ทำให้กลุ่มชาวบ้านต่างๆที่ได้รับผลกระทบจากพัฒนาหรืออื่นๆ เข้าร่วมเคลื่อนไหว และการอธิบายถึงการจูงใจผ่านสื่อ

อย่าง ASTV ไม่ใช่การเสนอข้อมูล-ข้อเท็จจริง หรือ “ความจริง” ที่สื่อเลือกนำเสนอเท่านั้น แต่เป็นกรอบโครงความคิดซึ่งล้วนแต่ผ่านการตีความของผู้นำเสนอทั้งสิ้นการที่กลุ่มพันธมิตรฯ มีสื่อเป็นของตนเอง สามารถถ่ายทอดสด กุมเนื้อหาทั้งหมดได้ตลอด 24 ชั่วโมง ก็ทำให้กระทำได้ง่ายขึ้น ทั้งในการเสนอกรอบโครงความคิดของตนเอง และทำลายความชอบธรรมของกรอบโครงความคิดที่เป็นทางเลือกอื่นๆ หรือของฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาแข่งขันต่อสู้ รวมทั้งกำหนดวาระทางสังคมให้สื่อมวลชนหรือฝ่ายอื่นๆ ต้องเข้ามาถกเถียง หรือ “เล่นตาม” สุดท้ายกรอบโครงความคิดที่ผู้ประกอบการสร้างนี้มิได้มีความหมายเดียวหรือเป็นสิ่งเดียวกับอุดมการณ์ของผู้ประกอบการ เพราะเป็นเพียงผลผลิตของกระบวนการสร้างความหมายต่อสิ่งต่างๆ ในการระดมทรัพยากร ระดมแรงสนับสนุนจากผู้คนเพื่อต่อสู้และแข่งขันกับฝ่ายตรงข้ามกรองกาญจน์ การเนตร (2554) วาทกรรมของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม: ศึกษากรณีขบวนการคัดค้านโครงการท่าเรือ อ่าวท่าเสา จังหวัดนครราชสีมา งานชิ้นนี้ศึกษาผ่านแนวคิดขบวนการทางสังคมนิยามรูปแบบใหม่ และทฤษฎีระดมทรัพยากร งานชิ้นนี้พบว่าขบวนการเริ่มต้นจากการเครือข่ายพันธมิตรในพื้นที่และที่อยู่ห่างไกลซึ่งวิตกกังวลเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโครงการ โดยทำการศึกษาจากวาทกรรมหรือชุดความคิดที่ขบวนการใช้นำการเคลื่อนไหว 3 เรื่องหลัก ได้แก่ วาทกรรมเกี่ยวกับนิคมอุตสาหกรรม วาทกรรมเกี่ยวกับการขาดธรรมาภิบาลในการดำเนินโครงการ และวาทกรรมทะเลาะร้าง วาทกรรมหรือเค้าโครงความคิดดังกล่าวถูกใช้ร่วมกับปฏิบัติการเชิงสัญลักษณ์เพื่อสร้างสำนึกร่วมของสาธารณะ สุภีร์ สมอนา และคณะ(2555) กระบวนการสร้างกรอบโครงความคิดของขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านเหมืองแร่ทองคำ วิจัยชิ้นนี้ศึกษาผ่านทฤษฎีการประกอบการกระทำร่วม (collection action frame) ตามทฤษฎีกระบวนการสร้างกรอบโครงความคิด งานวิจัยพบว่า ขบวนการได้สร้างกรอบการวินิจฉัยปัญหา (diagnostic framing) โดยวินิจฉัยปัญหาที่นำมาสู่การเคลื่อนไหว คือ “ความไม่เป็นธรรม” ในการจัดการทรัพยากรแร่โดยรัฐ” และมีการสร้างกรอบแนวทางออกปัญหา (prognostic framing) คือ การปฏิรูประบบโครงสร้างด้วยการปรับเปลี่ยนกฎหมายแร่และแก้ไขสัญญาสัมปทาน ประภาส ปันตบแต่ง (2540ก) การเมืองของขบวนการด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย อธิบายวิธีการต่อสู้หรือเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านทฤษฎีกลุ่มผลักดัน และชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องของทฤษฎีกลุ่มผลักดันโดยทฤษฎีกลุ่มผลักดันให้ความสนใจว่า กลุ่มจะมีวิธีการต่าง ๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายอย่างไร เช่น การผลักดันรัฐบาล การลobbies เพื่อให้กลุ่มเหล่านั้นสามารถเข้าถึงศูนย์กลางการตัดสินใจได้ โดยงานชิ้นนี้ศึกษากรณีสมัชชาคนจน พบว่าวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มสมัชชาคนจนใช้ชีวิตเจรจากับรัฐบาลโดยพ่อครัวใหญ่ หรือโดยที่ปรึกษาการตอบโต้ประเด็นผ่านการจัดทำใบแถลงข่าวเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหามาในเชิงนโยบายผ่านการเขียนบทความ รายงานผ่านสื่อ หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ ที่สำคัญคือ ได้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใน อย่างโรงเรียนการเมือง การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการกับสถาบันทางวิชาการ การออกรายการวิทยุ โทรทัศน์ที่เชิญแกนนำไปเป็นวิทยากร และการจัดงานบนเวทีหน้า

ชุมนุม มีการแสดงต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบาก มีการร้องเพลงเพื่อชีวิต นอกจากนี้ยังมีรายการสรุปข่าวและประเมินสถานการณ์ทุกวัน และที่สำคัญยุทธวิธีที่ยังคงใช้อยู่คือ การเดินขบวน (เพ็ญอ้าง: 135-153) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้รัฐกระจายทรัพยากรของสังคมขณะทำงานขึ้นนี้ก็คืออธิบายวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ที่จะเห็นได้ว่าวิธีการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่าง ๆ ทั่วประเทศใช้คือ การเดินขบวนประท้วง ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มชาวบ้านที่ต่อต้านกรณีเขื่อนปากมูล ในปี 2538 เขื่อนโพงซุนเพชร จ.ชัยภูมิ ที่สร้างเสร็จตั้งแต่ 2515 การเดินขบวนคัดค้านเขื่อนจุฬาภรณ์ การคัดค้านโรงโม่หินและการระเบิดหินของชาวบ้านจังหวัดตรัง การประท้วงเรื่องการบุกรุกป่าต้นน้ำ กรณีสร้างเขื่อน 2 แห่งในจังหวัดชุมพร การคัดค้านเขื่อนแม่ละเมา จังหวัดตาก ฯลฯ (เพ็ญอ้าง: 55-67)

ประกาสบรรยายให้เห็นภาพพัฒนาการของขบวนการทางสังคม โดยเริ่มอธิบายจากช่วงเกิดเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ว่าเป็นการเคลื่อนไหวด้วยวิธีการชุมนุมประท้วง แต่ก็มีปริมาณน้อยมาก ต่อมาในช่วงปี 2500 ที่เริ่มมีการชุมนุมทางการเมืองโดยต้องการ “มติมหาชน” โดยช่วงนั้นอาศัยวิธีการไฮปาร์คตามสถานที่สาธารณะต่าง ๆ เป็นหลัก และปริมาณการใช้ยุทธวิธีการเดินขบวนก็เพิ่มมากขึ้นหลายเท่าตัวหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 – 6 ตุลาคม 2519 และช่วงหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ก้าวเข้าสู่ “ยุคมืด” ของขบวนการภาคประชาชน เพราะฝ่ายรัฐก็เริ่มปราบปราม และจำกัดสิทธิเสรีภาพจนทำให้แทบไม่มีการเคลื่อนไหวประท้วง จนมาถึงยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา ได้มีการประกาศใช้คำสั่ง 66/2523 ได้นำมาสู่การเกิดขึ้นขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ด้านต่าง ๆ (เพ็ญอ้าง: 47-52)

ประกาส ปิ่นตบแต่ง (2547) ขบวนการประชาชนในชนบท ช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 2530 : ผลสำเร็จ ล้มเหลว และผลกระทบ งานชิ้นนี้มุ่งศึกษาผลสำเร็จ (success) ล้มเหลว (failure) ผลสะท้อน (impacts) ของขบวนการเคลื่อนไหวของคนจนในชนบทของไทย ในช่วงตั้งแต่ทศวรรษ 2530 จนถึงปัจจุบัน โดยพยายามทำความเข้าใจขบวนการประชาชนในชนบท โดยพิจารณาจากบริบททางเศรษฐกิจการเมือง เนื่องจากประกาสมองว่าเป็นตัวกำหนดประเภท รูปแบบลักษณะของขบวนการ ซึ่งประกาสได้สรุปลักษณะเด่นของขบวนการประชาชนในชนบท ตั้งแต่ทศวรรษ 2530 ไว้ว่า มีหัวใจเคลื่อนไหวต่อสู้อยู่ที่การใช้ยุทธวิธีขัดขวาง ทำลายระบบปกติ (disruptive) ยกเว้น สกย.อ. วงเล็บต่าง ๆ ในภาคอีสาน ที่ใช้เวทีการเจรจา ล็อบบี้ โดยอาศัยความสัมพันธ์กับนักการเมืองและพรรคการเมืองเป็นหลักโดยอาศัยการยืมอำนาจของฝ่ายที่ 3 เช่น สื่อมวลชนในการสร้างพื้นที่ข่าว เพื่อกดดันรัฐบาล

แก๊งกิจ กิติเรียงลาภ และเควินฮิววิสัน (2552) บทวิพากษ์ “การเมืองภาคประชาชน” ในประเทศไทย: ข้อจำกัดของแนววิเคราะห์และยุทธศาสตร์การเมืองแบบ “ขบวนการเคลื่อนไหวทาง

สังคมรูปแบบใหม่” เก่งกิจ และเควิน กล่าวว่า การศึกษาขบวนการทางสังคม จากเดิมได้วิเคราะห์ด้วย ทฤษฎีมาร์กซิสต์ ไปสู่การใช้กรอบวิธีการศึกษาผ่าน ทฤษฎีการระดมทรัพยากร และทฤษฎีขบวนการ เคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ งานของประภาส ปันตบแต่ง (2540) การเมืองบนท้องถนน 99 วัน สมัชชาคนจน ทำลายมายาคติของนักรัฐศาสตร์กระแสหลักที่ได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีการทำให้ ทันสมัย และมีบทสรุปของงานวิจัยที่คล้ายกันคือ ชนชั้นล่างในชนบทและในเมืองมีลักษณะอ่อนแอ และไม่มีจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น การสร้างประชาธิปไตยจึงต้องมาจากชน ชั้นสูงและชนชั้นกลางแบบ “บนลงล่าง” เท่านั้น ผู้เขียนยังตั้งคำถามกับสมมติฐานเดิมที่เชื่อกันมาตลอด ว่า เพราะเหตุใดองค์กรและบุคคลที่ถูกเรียกว่า “ภาคประชาชน” จำนวนมากไม่ได้เคลื่อนไหวต่อสู้ใน ลักษณะที่สอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย แต่ ภาคประชาชนจำนวนมากเลือกที่จะทำแนวร่วม และเคลื่อนไหวผ่านอุดมการณ์แบบที่เป็นปฏิปักษ์ต่อประชาธิปไตย

ปณิธาน พิชาลัย (2555) การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการตอบคำถามว่า กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อ ประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร มีวิธีการอย่างไร มีเป้าหมายอะไร ในการต่อสู้ทาง การเมือง ประสบผลสำเร็จหรือไม่ ผลของงานวิจัยชิ้นนี้พบว่าความสำเร็จของกลุ่มพันธมิตรฯ เกิดจาก การใช้สื่อนำเสนอกรอบความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกรอบความคิดที่ใช้คือ “รัฐบาล ทักษิณกำลังทำลายชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อนประชาธิปไตย กำลังปกป้องสถาบันอยู่” พร้อมมีการผลิตสัญลักษณ์เพื่อสนับสนุนและตอกย้ำความเชื่อจากประเด็น ทางการเมืองดังกล่าว

จากงานวิจัยกลุ่มที่สองผู้วิจัยพบว่าข้อจำกัดว่าการศึกษาแบบขบวนการทางสังคมภาพกว้าง ที่ผ่านมานั้นไม่เพียงพอต่อการอธิบายการใช้ยุทธวิธีของกลุ่มคัดค้านเขื่อนแม่วงก์ที่มีการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งงานของ Doug McAdam (1997) และงานของประภาส ปันตบแต่ง (2540) หรืองานอื่น ๆ ที่ได้รับอิทธิพลจากงานสองชิ้นนี้ ที่ไม่มี ภาพของยุทธวิธีใหม่ ๆ อย่างการเคลื่อนไหวของขบวนการทางสังคมในโลกออนไลน์ และออฟไลน์ใน เวลาเดียวกัน

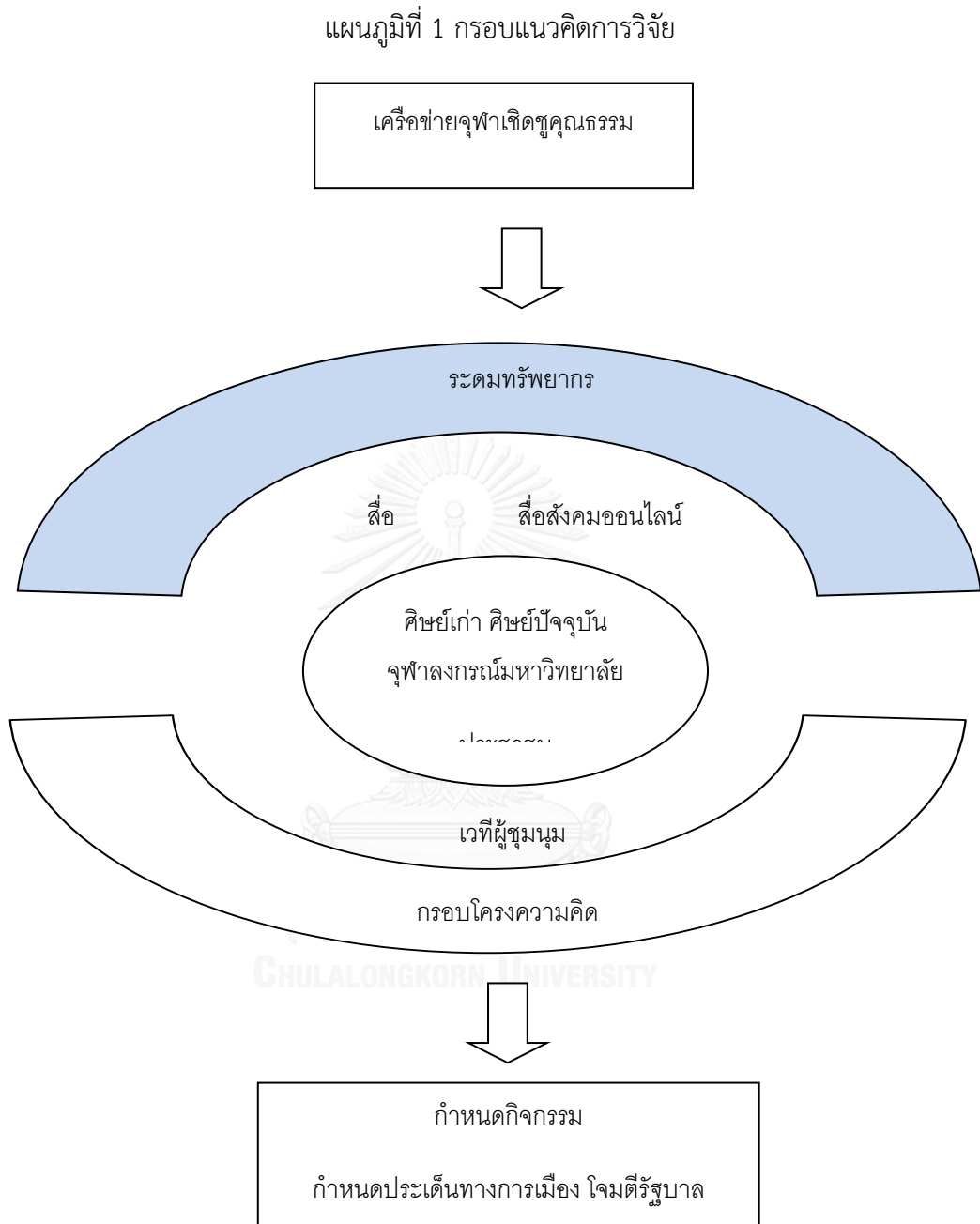
งานกลุ่มที่สาม งานที่กล่าวถึงการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. และเครือข่ายจุฬาฯ ชาติชู คุณธรรม หนังสือในกลุ่มนี้ส่วนมากจะเป็นหนังสือเกี่ยวกับภาพลำดับเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่ม กปปส. หรือผู้ที่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่ม กปปส. เขียนขึ้น ไม่ได้เป็นงานเขียนในเชิง วิชาการ เช่น อมรินทร์ (2557) นกหวีด : Memoirs of The Whistle-Blowers รวมภาพความ เคลื่อนไหวของมวลประชาชนคมชัดลึกมีเดีย (2557) บันทึกมวลมหาประชาชน ชนะ ผาสุกสกุล และ คณะ (2557) มวลมหาจุฬาฯ นิตินร ล้ำเหลือ (2557) รองเท้าผ้าใบกับใจถึง..ถึง หนังสือรวมภาพร่วม

เหตุการณ์นี้แม้จะไม่ได้ถูกเขียนในเชิงวิชาการแต่ก็มีประโยชน์สำหรับผู้วิจัยเนื่องจากได้เห็นลำดับเหตุการณ์ ตัวแสดง สัญลักษณ์ที่ใช้ ซึ่งสะท้อนเป็นกรอบความคิดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งทำให้ทราบว่าเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมประกอบด้วยกลุ่มย่อย ๆ อะไรบ้าง

ส่วนงานในเชิงกึ่งวิชาการ เช่น วาสนา นาน่วม (2557) ลับ ลวง พร่าง ภาค 8 : อวสานยิ่งลักษณ์? ฟ้าเดียวกัน (2556) จะมีในส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงกรอบความคิดหลักของกลุ่ม กปปส. ว่าเหตุใดถึงทำให้ต้องออกมาเคลื่อนไหว แม้ว่าจะงานในกลุ่มนี้จะมีคดีย่อยมากเนื่องจากผู้เขียนเป็นผู้เข้าร่วมการเคลื่อนไหว และเขียนขึ้นจากความคิดความเชื่อทางอุดมการณ์ทางการเมือง มากกว่าการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อหาคำตอบ แต่ข้อมูลบางอย่างมีประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างมากในการช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจกรอบความคิดของกลุ่มที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แม้ว่างานหลายชิ้นจะพูดถึงกลุ่มเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมน้อยหรือแทบไม่มีการเขียนถึง แต่ด้วยความที่ทั้ง กปปส. และเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมช่วยกันเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล จึงมีจุดร่วมที่ผู้วิจัยจะมีพิจารณาต่อได้ถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองกลุ่ม

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้ เป็นการสังเคราะห์กรอบแนวคิดทฤษฎีการระดมทรัพยากร และแนวคิดทฤษฎีการสร้างกรอบโครงความคิดมาศึกษาการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาลงกรณ์คุณธรรมที่เคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรร่วมกับกลุ่ม กปปส. โดยได้ระดมทรัพยากร และสร้างกรอบโครงความคิดผ่านสื่อหลัก สื่อสังคมออนไลน์ การจัดเวทีชุมนุมประท้วงการทำงานของรัฐบาล วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการชุมนุมประท้วงของเวทีชุมนุมหลักของ

กปปส. และโจมตีการทำงานของรัฐบาล โดยกิจกรรมที่จัดขึ้น และกรอบความคิดที่สร้างขึ้นมุ่ง
สื่อสารไปที่ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประชาชนทั่วไป

บทที่ 3

เครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม

สำหรับบทที่ 3 ผู้วิจัยต้องการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของงานวิจัย เพื่อตอบคำถามว่า เครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรมคืออะไร เครือข่ายดังกล่าวประกอบด้วยคณะใดบ้าง และในช่วงการชุมนุมร่วมกับกลุ่ม กปปส. แต่ละเครือข่ายจัดกิจกรรมอะไรบ้าง และมีวิธีการในการระดมทรัพยากรอย่างไร

เครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม

พัฒนาการของเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม

การเคลื่อนไหวครั้งแรกเริ่มต้นในปี 2549 การเมืองขณะนั้นมีขบวนการต่อต้านระบอบทักษิณ กิจกรรมที่นำไปสู่การตั้งกลุ่มจุฬาเขตชุมชนธรรมคือเหตุการณ์ในวันที่ 29 มีนาคม 2549 ชาวจุฬาเคลื่อนไหวไปยังหน้าห้างสรรพสินค้าสยามพารากอน (ผู้จัดการออนไลน์, 2549ข: ออนไลน์) สถานการณ์ทางในช่วงนั้นทั้ง ผศ.นพ.ตุลย์ และอาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุลขึ้นเวทีผู้ชุมนุม ในช่วงเวลานั้นยังไม่มีที่ตั้งชื่อกลุ่มอย่างเป็นทางการ กลุ่มผู้เข้าร่วมกับเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรมในปี 2549 เป็นบุคลากรของจุฬาฯ ภายหลังจากกิจกรรมหน้าห้างสยามพารากอนจบลง สมาชิกที่ร่วมกิจกรรมดังกล่าวจึงเริ่มมีการพูดถึงการตั้งกลุ่ม โดยใช้ชื่อว่า “จุฬาฯ เขตชุมชนธรรมนำประชาธิปไตย”⁹ กลุ่มจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม¹⁰ คือ กลุ่มที่ลุกขึ้นมาวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล และไม่เห็น

⁹ที่มาของชื่อกลุ่ม เริ่มต้นจากการที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดเวทีเสวนา "อักษรศาสตร์ กับระบอบทักษิณ" ในวันที่ 28 มีนาคม 2549 ในประเด็นเกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง ช่วงท้ายของการประชุมกลุ่มผู้เรียกตัวเองว่า "ชาวอักษรศาสตร์ จุฬาฯ ผู้เฝ้าหาจริยธรรมทางการเมือง" ได้นัดหมายกันใส่เสื้อสีชมพู และเดินทางไปร่วมชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ศูนย์การค้าสยามพารากอน ในวันที่ 29 มี.ค. 2549 และสาเหตุที่ต้องตามด้วยคำว่า “นำประชาธิปไตย” เพราะอาจารย์ท่านหนึ่งเสนอว่า คุณธรรมจริยธรรมสำคัญกว่าประชาธิปไตย (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

¹⁰สถานที่ชุมนุมของเครือข่ายคือ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ผู้เข้าร่วมประชุมในปี 2549 ประมาณ 30 คน อาทิ ผศ.นพ.ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ อ.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล อ.ตรีดาว อภัยวงศ์ รศ.ดร.สุดา รังกูพันธ์ นางอุไรวรรณ กรวิทยาศิลป์ เป็นต้น

ด้วยกับการที่คณาจารย์ซึ่งที่ขายหุ้นโดยไม่จ่ายภาษี หรือหนีภาษีโดยใช้อำนาจนายกรัฐมนตรี อาจารย์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยบางท่านไม่เห็นด้วยกับการกระทำของคณาจารย์ จึงได้มีการรวมตัวกันที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการตั้งโต๊ะออกแถลงการณ์ เชิญสื่อมวลชนมาร่วมทำข่าว ประกอบด้วยอาจารย์ ศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร ศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา ทั้งนี้ยังไม่ใช่การเคลื่อนไหวในนามกลุ่มจุฬาเชิดชูคุณธรรม แต่เป็นเรื่องของความเห็นของอาจารย์ในคณะเท่านั้น หลังจากนั้นจึงมีการเคลื่อนไหวในนามสถาบันการศึกษาจากหลายมหาวิทยาลัย และจากหลายหน่วยงานที่ออกมาร่วมด้วย รัฐบาลยุคนั้นเป็นรัฐบาลที่แข็งแกร่งมาก จึงไม่มีใครกล้าลุกขึ้นมาแสดงความคิดเห็นทางการเมืองสักเท่าไร แต่พอหลังจากที่คณะรัฐศาสตร์ได้ออกแถลงการณ์ ทำให้วันรุ่งขึ้นศิษย์เก่ารัฐศาสตร์จุฬาจึงได้มีการรวมตัวกัน โดยการรวมตัวครั้งนี้มีการแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่คือ กลุ่มที่เห็นด้วยกับกลุ่มไม่เห็นด้วย ซึ่งกลุ่มไม่เห็นด้วยนั้นได้ทำการต่อต้านว่าใช้คณะรัฐศาสตร์จุฬาเป็นเครื่องมือ ไม่ควรนำคณะไปเกี่ยวข้องกับการเมืองใดๆ ทั้งสิ้น และเนื่องมาจากศิษย์เก่าของรัฐศาสตร์จุฬารุ่นนั้นเป็นบุคคลที่ทำงานอยู่ในรัฐบาลชุดนั้น นอกจากศิษย์เก่าแล้วยังมีอาจารย์ท่านอื่นๆ ที่ไม่เห็นด้วยก็เข้าร่วมกับการต่อต้านการออกแถลงการณ์ครั้งนี้ด้วยเช่นกัน (จรัส สุวรรณมาลา, 2560: สัมภาษณ์)

เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมนำประชาธิปไตยแตก

หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 กลุ่มแตกเพราะมีความขัดแย้งภายในกลุ่มระหว่างกลุ่มคนที่เห็นด้วยกับรัฐประหาร กับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐประหาร และสมาชิกกลุ่มหลังของให้เลิกใช้ชื่อเครือข่ายเนื่องจากตนก็เป็นชาวจุฬาแต่ไม่เห็นด้วยกับเครือข่ายนี้ (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์) แต่ก่อนที่กลุ่มก็เริ่มแตกเมื่อมีความพยายามจะกลุ่มให้เป็นลักษณะขององค์กรที่เป็นทางการ มีความพยายามการจัดโครงสร้างของเครือข่ายให้มีการคัดเลือกสมาชิกเพื่อเป็นแกนนำของกลุ่ม แต่ไม่เป็นผล จึงทำให้หลังรัฐประหาร 2549 กลุ่มดังกล่าวจึงหลงเหลือเพียงแต่ชื่อ (ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์) ในช่วงการเคลื่อนไหวเครือข่ายจุฬาฯ ได้มีการเปิดบัญชีเพื่อรับเงินบริจาคสำหรับใช้ในการเคลื่อนไหว ซึ่งได้รับบริจาคจากกลุ่มศิษย์เก่ากลุ่มหนึ่ง รูปแบบการเปิดต้องใช้ผู้ลงนาม 2 ใน 3 ถึงจะเบิกเงิน หนึ่งในนั้นคือ อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล ภายหลังจากที่กลุ่มแตกได้มีการสอบถามไปยังกลุ่มศิษย์เก่าที่บริจาคทุนให้สำหรับการเคลื่อนไหวว่าต้องการเงินคืนหรือไม่ ได้คำตอบว่า

“กลุ่มผู้บริจาคทุนทรัพย์เห็นว่าให้เครือข่ายเก็บเงินบริจาคนี้ไว้สำหรับการเคลื่อนไหวในโอกาสต่อไป”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

ภาพที่ 1 จุฬาร่วมกู้ชาติ นำขบวนชุดชมพูสมทบกลุ่มพันธมิตรฯ
ที่มา (ผู้จัดการออนไลน์, 2549ค: ออนไลน์)

การเคลื่อนไหวครั้งที่สองที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกลับมาเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้ง พัฒนาการก่อนหน้านี้การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ แยกไปหลังรัฐประหาร 2549 ไม่มีกิจกรรมใด แต่ก็ยังคงติดต่อสื่อสารกันผ่านกรู๊ปอีเมล เครือข่ายจุฬาฯ กลับมาเคลื่อนไหวอีกครั้งในช่วงปี 2552 – 2553¹¹ ในช่วงการชุมนุมของคนเสื้อแดงบริเวณราชดำเนิน แต่การเคลื่อนไหวครั้งนี้อาจารย์ตุลย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมได้แยกออกมาเคลื่อนไหวในนามกลุ่มคนเสื้อหลากสี และกลุ่มศิษย์เก่าจุฬาฯ เริ่มมีการนัดประชุมศิษย์เก่าที่สนใจในทางการเมืองมาพบเพื่อวางแผนในการเคลื่อนไหว โดยตัดสินใจจะใส่เสื้อชมพูเป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหว โดยนัดกันที่บริเวณพระบรมรูป 2 รัชกาล แต่นายจตุพร พรหมพันธุ์แกนนำคนเสื้อแดงประกาศบนเวทีถึงการพยายามเคลื่อนไหวของคนจุฬาฯ ทำให้การเคลื่อนไหวที่วางแผนไว้ถูกทำนอกรบตีและนายกสภามหาวิทยาลัยขอให้เลื่อนกิจกรรมออกไปก่อน (ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์) ซึ่งภายหลังอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล ประกาศหยุดวันที่ 1 – 4 เมษายน 2553 (คมชัดลึก, 2549: ออนไลน์) เนื่องจากสถานการณ์ที่อาจกระทบต่อความปลอดภัยของนิสิต บุคลากร ตลอดจนทรัพย์สินของทางราชการ ในช่วงเวลาดังกล่าวกลุ่มจุฬาฯจึงเลื่อนมาเคลื่อนไหวในช่วงที่จุฬาฯ ปิดทำการ (จ่อโลก เศรษฐกิจ, 2549: ออนไลน์) แต่ก็มีแกนนำบางท่านที่แยกตัวอยู่ฝั่งตรงข้ามกับเครือข่ายจุฬาฯ เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับรัฐประหาร เช่น รศ.ดร.สุดา รังกุพันธุ์

¹¹เงินทุนสำหรับการเคลื่อนไหวของชาวจุฬาฯ ในปี 2552 – 2553 ยังคงมาจากบัญชีเงินฝากเดิมที่เปิดไว้ช่วงการเคลื่อนไหวปี พ.ศ. 2549

การเริ่มต้นครั้งที่ 3 ของกลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ในปี 2556 เริ่มต้นจากการชักชวนเป็นการภายในเนื่องจากสมาชิกที่มีอำนาจในการตัดสินใจของกลุ่มเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการพยายามผลักดัน พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเลยจุดที่จะรับได้ จึงต้องมีการเคลื่อนไหว โดยประชุมกันที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และที่ห้องอาหารศศภัทร จุฬาฯ โดยอาจารย์ตุลย์ได้รับการชักชวนจากอาจารย์ท่านหนึ่งของคณะเศรษฐศาสตร์ให้เข้าร่วมประชุมดังกล่าว ในที่ประชุมอาจารย์ตุลย์เสนอให้เปลี่ยนชื่อกลุ่มที่เคลื่อนไหว แต่ทางด้านศิษย์เก่าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านหนึ่งซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์หนังสือจุฬาฯ ขอให้ใช้ชื่อนี้ในการเคลื่อนไหว และที่ประชุมเห็นด้วย และเข้าร่วมการเคลื่อนไหวหลังผู้ชุมนุมประท้วงรัฐบาลได้ย้ายจากเวทีสามเสนไปยังเวทีราชดำเนิน ซึ่งเครือข่ายจุฬาฯ เห็นว่ามีผู้เข้าร่วมการชุมนุมมากระดับหนึ่งแล้ว ซึ่งเวทีผู้ชุมนุมประสานมายังเครือข่ายจุฬาฯ ว่าต้องการนักวิชาการขึ้นไปพูดบนเวที และเวทีไม่ยอมรับรูปแบบของเวทีเป็นรูปแบบของการใช้คำหยาบคาย ไร้การศึกษา อยากให้เป็นเวทีที่ให้ความรู้แก่ประชาชน (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

การเข้าร่วมทางการเมืองของเครือข่ายจุฬาฯ เพราะมีอุดมการณ์เดียวกัน คือ คัดค้านผู้นำที่มีปัญหาจริยธรรมทางการเมือง (อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์) ความเปลี่ยนแปลงในการเคลื่อนไหวของจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมครั้งนี้ เปลี่ยนทั้งสมาชิกที่หลายท่านไม่ร่วมเคลื่อนไหว และหลายท่านย้ายไปอยู่ฝั่งตรงข้ามกับเครือข่าย และประการสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การยืมชื่อกลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมไปใช้ ซึ่งอาจารย์ตุลย์พยายามชี้ให้เห็นว่ากลุ่มดังกล่าวในความคิดของอาจารย์ได้แตกไปแล้ว เป็นเพียงการยืมชื่อไปใช้เท่านั้น (ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

จากข้อมูลหลายแหล่งผู้วิจัยพบว่าชื่อเรียกเครือข่ายจุฬาฯ ที่เข้าร่วมการชุมนุมกับกลุ่ม กปปส. มีชื่อเรียกอื่น ๆ เช่น มวลมหาจุฬาฯ ซึ่งคาดว่าเพื่อให้ชื่อสอดคล้องกับกลุ่มเคลื่อนไหวหลักคือ กลุ่ม กปปส. ที่ใช้ชื่อว่า “มวลมหาประชาชน” ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามเครือข่ายจุฬาฯ ที่เข้าร่วมการเคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่ม กปปส. ดังนี้

“มวลมหาจุฬาฯ คือ “กองหนุน” แต่ออกมาร่วมต่อสู้ โดยไม่มีความต้องการยึดถืออำนาจใด ๆ ไม่เคยเรียกร้องการตอบแทนจากการเสียสละ หากแต่ต้องการขจัดเผด็จการทรราช ปฏิรูปประเทศไทยให้สำเร็จ ร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ “มหาวิทยาลัยของแผ่นดิน” และสานต่อพันธะสัญญาของชาวจุฬาฯ ต่อสังคมไทยที่ว่า “เมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาประเทศชาติต้องการความช่วยเหลือ จุฬาฯ จะสวมบทบาทเชิงรุกเพื่อร่วมแก้ปัญหา ทั้งยังช่วยเตือนสติให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมในสังคมไทย”

ชนะ ผาสุกสกุล (2557: 5)

“เบื้องหลังของมวลมหาชนอันยิ่งใหญ่และมากมาย กองกำลังมดงานอันเข้มแข็งจากกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปัญญาชน หลายหลากสถาบัน ที่เสียสละทั้งกำลัง เวลาและทุนทรัพย์ แบ่งเบาภาระหน้าที่กันรับผิดชอบ ดูแลมวลชนในแต่ละพื้นที่ ด้วยศรัทธาแรงกล้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชุมนุมอย่างยาวนานที่สี่แยกปทุมวัน ที่ได้รับการโอบอุ้มตั้งโรงครัวเลี้ยงดูอย่างดี การันตีไม่มีอด จากประชาคมชาวจุฬาฯ และธรรมศาสตร์ ที่รับภาระเป็นเจ้าภาพร่วม ทั้งยังเกาะติดการจัดทำกิจกรรมทำของที่ระลึก ทหารายได้สนับสนุนการชุมนุมตลอดเวลา”

สุเทพ เทือกสุบรรณ (เพ็ญอ้าง: 7)

“กลุ่มจุฬาฯ เขตชูคุณธรรม กำเนิดขึ้นเมื่อปี 2548 – 2549 เมื่อชาวจุฬาฯ ตัดสินใจที่จะปักหลักสู้กับระบอบทักษิณ นับเป็นครั้งแรกที่บุคลากรภายในรั้วมหาวิทยาลัย ลุกขึ้นมาประกาศสู้ซึ่งหน้ากับระบอบการเมืองทุนสามัญนี้

การต่อสู้ครั้งล่าสุด ประชาคมชาวจุฬาฯ ออกมาสู้กันอย่างเต็มที่จากเดิมที่ร่วมเป็นเพียงผู้ชุมนุม เมื่อเวทีการต่อสู้ขยับย้ายมายังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย¹² ต่อเนื่องด้วยการก่อเกิดมวลมหาประชาชน¹³ ชาวจุฬาฯ มีบทบาทร่วมด้วยช่วยกันอย่างแข็งขัน และรับภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งยวดเมื่อมวลมหาประชาชนมาปักหลักพักค้างใช้เวทีปทุมวันเป็นฐานสำคัญในการต่อสู้

เวทีปทุมวันเปรียบเสมือนการต่อสู้ที่ชาวจุฬาฯ ร่วมเป็นเจ้าภาพ ประชาคมชาวจุฬาฯ ทั้งคณะวิศวะฯ กับคณะบัญชีฯ ซึ่งมีสมาคมนิสิตเก่าที่เข้มแข็งต่างออกมาสนับสนุนเต็มกำลัง ขณะที่ศิษย์เก่าคณะอื่น เช่น วิศวกรรมศาสตร์ นิติศาสตร์ ฯลฯ ทุกคนต่างออกมาหนุนช่วยอย่างต่อเนื่อง แม้ไม่ได้มาในนามสมาคมนักเรียนมาในรูปแบบของกลุ่มที่มีหลากหลาย เช่น กลุ่มจุฬาประชาคม มีการรวมตัวกันจากศิษย์เก่าหลายคณะ คณะบัญชีที่เชื่อมประสานไปยังกลุ่มนักธุรกิจสีลม คณะรัฐศาสตร์แม้ไม่มีการเคลื่อนไหวในนามของสมาคมนักเรียน แต่ศิษย์เก่าที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ต่างออกมาร่วมชุมนุมกันอย่างต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีงานที่พวกเราชาวจุฬาฯ ทำงานหนักมากทั้งหน้าบ้านและหลังบ้าน”

จรัส สุวรรณมาลา (เพ็ญอ้าง: 10-11)

โดยสรุป เครือข่ายจุฬาเขตชูคุณธรรม คือ กลุ่มนิสิตเก่า คณาจารย์ บุคลากร ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งร่วมกันทำกิจกรรมทางการเมืองประท้วงรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ร่วมกับกลุ่ม

¹²เวที กปปส. ย้ายมาที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย วันที่ 4 พฤศจิกายน 2556

¹³ในวันที่ 24 ธันวาคม 2556 เป็นวันที่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ยกระดับการเคลื่อนไหวจากการคัดค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรมมาเป็นการโค่นล้มระบอบทักษิณ โดยใช้ชื่อว่า “วันมวลมหาประชาชน”

กบปส. โดยเครือข่ายจุฬาฯ มีบทบาทอย่างมากในช่วงกิจกรรมปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok) เดือนมกราคม 2557 เนื่องจากกลุ่ม กบปส. ใช้ยุทธวิธีปิดแยกสำคัญ และเพิ่มเวทีจากเวทีราชดำเนินเพียงเวทีเดียว เป็น 7 เวที และมีเวทีปทุมวันเป็นเวทีหลัก และเครือข่ายจุฬาฯ ก็ได้รับหน้าที่ให้ดูแลเวทิดังกล่าว กลุ่มที่ดูแลเวทีจึงประกอบด้วยกลุ่มนิสิตเก่า คณาจารย์ บุคลากร จากคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลาย ๆ กลุ่มรวมตัวกันและจัดตั้งเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการ ขณะที่จำนวนหนึ่งก็ร่วมเคลื่อนไหวเช่นกัน แต่ไม่ได้เคลื่อนไหวในนามของกลุ่มใด

เครือข่ายที่มองไม่เห็นของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นมหาวิทยาลัยที่ผลิตนักศึกษาได้มีคุณภาพลำดับต้นๆ ของประเทศ คณาจารย์ ศิษย์เก่า บุคลากรของจุฬาฯ ได้ทำงานอยู่ในทุกภาคส่วนของประเทศ ความช่วยเหลือ ความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นระหว่างชาวจุฬาฯ ด้วยกัน เหตุการณ์ทางการเมืองที่จุฬาฯ ได้เข้าไปมีส่วนร่วม กลุ่มศิษย์เก่าเป็นกลุ่มที่มีกำลังมากพอที่สามารถช่วยเหลือ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ได้ กลุ่มศิษย์เก่าที่ถือได้ว่าเป็น “ถังเงิน” หรือผู้สนับสนุนหลักของกลุ่มคือ ศิษย์เก่าคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี¹⁴ และศิษย์เก่าคณะวิศวกรรมศาสตร์¹⁵ แต่การระดมทรัพยากรไม่ใช่วิธีการขอเงิน แต่ระดมทรัพยากรในเรื่องของกำลังคน สิ่งของ¹⁶ เช่นการสนับสนุนรถ เครื่องขยายเสียง ธง สัญลักษณ์ต่างๆ ศิษย์เก่าจะช่วยกันสรรหาทรัพยากรเหล่านี้มา ซึ่งเป็นการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกัน แต่ละคนแบ่งและจัดสรรหน้าที่กันเองโดยอัตโนมัติ ทั้งนี้ศิษย์เก่าที่เข้ามาช่วยมีส่วนที่สามารถแสดงตนและไม่แสดงตน บางคนช่วยสนับสนุนเต็มที่ ขาดเหลือสิ่งใดพร้อมช่วยสนับสนุนทุกอย่าง แต่ไม่สามารถแสดงตนได้ว่าคือใคร ไม่แสดงตนว่าตัวเองเป็นโต้โผหลักในการสนับสนุน เนื่องจากมีหน้าที่ตำแหน่งใหญ่โตในการทำงาน เช่น บางคนเป็น

¹⁴วิชาการบัญชีและการพาณิชย์เปิดสอนปีแรกในปี พ.ศ. 2482 ก่อนจะมีการตั้งสมาคมศิษย์เก่าในปี พ.ศ. 2505

¹⁵ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อตั้งในปี 2456 ก่อนจะมีการตั้งสมาคมศิษย์เก่าในปี พ.ศ. 2522

¹⁶ กลุ่มจุฬาเชิดชูคุณธรรม ไม่มีการจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรที่เป็นแบบรูปธรรม เป็นเพียงนามธรรมเท่านั้น เพราะไม่มีการลงทะเบียนระบบสมาชิก จำนวนคนที่เข้าร่วมในแต่ละครั้งก็ไม่มีแน่นอน ทั้งนี้จำนวนของคนที่จะมาร่วมจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ส่วนมากมักจะจะเป็นไปตามเหตุการณ์ ถ้าเกิดเรื่องขึ้นที่ก็จะมารวมตัวกันที่ มีเรื่องมีเหตุการณ์นั้นๆ ก็จะมารวมตัวกัน

กรรมการประธานบอร์ดเป็นเจ้าของกิจการขนาดใหญ่¹⁷ จึงทำให้การขอใช้พื้นที่ในมหาวิทยาลัยสำหรับการรวมพลนั้นไม่สามารถทำได้อย่างที่ทางมหาวิทยาลัยก็ไม่ได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่อย่างเป็นทางการการเคลื่อนไหวการใช้พื้นที่จึงทำไปได้แบบไม่ขออนุญาตผู้บริหารบางท่านก็ใจกว้างในการเปิดมหาวิทยาลัยให้เป็นเวทีอภิปราย เพราะถือว่าเป็นหลักเสรีภาพทางวิชาการที่เปิดโอกาสให้กลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มไม่ว่าจะเป็นฝ่ายเสื้อเหลือง หรือเสื้อแดง ก็สามารถเปิดเวทีอภิปรายได้ ฝ่ายไหนก็ได้มีโอกาสเท่ากัน สามารถใช้พื้นที่ในมหาวิทยาลัยเป็นเวทีเป็นพื้นที่สาธารณะได้ (ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560 สัมภาษณ์, จรัส สุวรรณมาลา, 2560 สัมภาษณ์ และไพลิน สุวรรณมาลา, 2560: สัมภาษณ์)

ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯกลุ่ม กปปส. หากแสวงหาผู้สนับสนุนจากกองเชียร์พรรคประชาธิปัตย์จะลดทอนการเคลื่อนไหวทำให้มีผู้เข้าร่วมชุมนุมน้อย แต่การที่จุฬาฯ และธรรมศาสตร์เข้าร่วมกับ กปปส. ทำให้การเคลื่อนไหวครั้งนี้ติดปีก เพราะเครือข่ายของทั้งสองมหาวิทยาลัยครอบคลุมไปทุกวงการของประเทศ หลายกลุ่ม หลายคนออกหน้าชัดเจนว่าสนับสนุน แต่อาจารย์กล่าวว่ากลุ่มผู้สนับสนุนที่ไม่ออกหน้าและมองไม่เห็นนั้น หลายท่านเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมือง แต่ก็มีการประชุมกันถึงแนวทางการเคลื่อนไหว และการระดมทรัพยากร ซึ่งก็แยกออกไปประชุมบริเวณสนามม้านางเลิ้ง

กลุ่มที่ตุลย์ให้ความสำคัญมากในการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ คือ กลุ่มนักธุรกิจสีลม กลุ่มนักธุรกิจสีลมเป็นกลุ่มที่ตื่นตัวทางการเมืองมีตั้งแต่ปี 2549 เช่นเดียวกับเครือข่ายจุฬาฯ อาจารย์ตุลย์และเครือข่ายร่วมกันเป่านกหวีดครั้งแรกในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 เพียงวันเดียวหลังมีอบได้เคลื่อนจากสามเสนไปยังราชดำเนิน และเป็นการใช้สัญลักษณ์นกหวีดเป็นครั้งแรกก็มีที่มาจากกลุ่มนักธุรกิจสีลม เหตุผลที่ใช้นกหวีดเพราะสัญลักษณ์ทางการเมืองก่อนหน้านี้ทั้งมีอบ และตื่นตบต่างทำให้เกิดเสียงที่ประชาชนสนใจ นกหวีดก็เป็นในลักษณะเดียวกัน ในขณะที่การใช้ธงชาติก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าการกระทำครั้งนี้เป็นการทำเพื่อชาติ

ความสัมพันธ์ของกลุ่มนักธุรกิจสีลมนี้นี้สัมพันธ์กับเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเพราะมากกว่า 70% ของสมาชิกกลุ่มนักธุรกิจสีลมคือ ศิษย์เก่าจุฬาฯ และธรรมศาสตร์ และพร้อมให้การสนับสนุนทางด้านเครือข่ายและทุนทรัพย์แก่การเคลื่อนไหวของเครือข่ายฯ จุฬาฯ

ช่องทางการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

¹⁷ จรัสกล่าวว่าหากสัมภาษณ์บุคคลเหล่านี้มักจะให้คำสัมภาษณ์ว่าไม่เกี่ยวข้องใดๆ ทั้งสิ้น แต่เบื้องหลังนั้นให้การสนับสนุนการทำงานของกลุ่มอย่างเต็มที่

ทฤษฎีการระดมทรัพยากรกล่าวถึงความสำคัญของเครือข่ายที่เกิดขึ้นภายในชุมชน (indigenous networks) ว่าเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าร่วมขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม ในทัศนะของ oberschall ความคับข้องใจมักจะทำให้เกิดการระเบิดอารมณ์ความไม่พอใจออกมา (outburst) หรือแม้กระทั่งเกิดจลาจล แต่การที่ความไม่พอใจจะพัฒนาไปเป็นขบวนการได้จำเป็นต้องมีองค์กรและการนำภายในหมู่ประชาชนผู้คับข้องใจ องค์กรและการนำที่มานี้มาจากเครือข่ายที่ดำรงอยู่แล้ว เขาชี้ให้เห็นว่าชุมชนที่ผู้คนภายในชุมชนมีความสัมพันธ์กันติดต่อสื่อสารกันจะเอื้อต่อการก่อตัวของขบวนการทางสังคมมากกว่าชุมชนที่มีความเป็นปัจเจกสูง เพราะเครือข่ายที่มีความสัมพันธ์กันแนบแน่นจะใช้ทรัพยากรอันหลากหลายของขบวนการมาใช้ในการต่อสู้ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำ สถานที่พบปะสังสรรค์ รวมถึงช่องทางและวิธีการในการสื่อสาร (สมชัย ภัทรธนานันท์, 2559: 99-100)

ในการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมในปี 2556 – 2557 เครือข่ายจุฬาฯ ต่างไปมากกับเครือข่ายเมื่อปี พ.ศ. 2549 ที่เริ่มก่อตั้ง เครือข่ายจุฬาฯ ครั้งนี้ได้รับประโยชน์จากการความก้าวหน้าในการติดต่อสื่อสาร สังคมปัจจุบันก้าวไปสู่ยุคสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟนและสื่อสังคมออนไลน์อยู่ก่อนแล้ว ช่องทางการติดต่อสื่อสารใหม่ๆ เข้ามาผ่านแอปพลิเคชันในมือถือ ซึ่งไม่มีภาพเหล่านี้ในปี พ.ศ. 2549 เพราะยังไม่เกิดเครือข่ายสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันพูดคุยผ่านโทรศัพท์มือถือสมาร์ตโฟน การพูดคุยผ่านการตั้งกลุ่มแอปพลิเคชันไลน์ การเปิดเพจเฟซบุ๊ก ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นก่อนการเคลื่อนไหวทางการเมืองของชาวจุฬาฯ เพราะคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มศิษย์เก่า ต่างใช้ช่องทางเหล่านี้ติดต่อสื่อสารกันก่อนหน้าที่จะเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองในปี 2556 ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ผู้ประสานงานเครือข่ายจุฬาฯ กล่าวว่า ในปี 2549 เขาได้รับการเชิญชวนจากอาจารย์ท่านหนึ่งของคณะเศรษฐศาสตร์ และได้รับการประสานงานจากศิษย์เก่าทางโทรศัพท์ แต่ในปี 2556 มีการพูดคุยกันผ่านแอปพลิเคชันไลน์ มีการสร้างเพจเฟซบุ๊กขึ้นเพื่อติดต่อสื่อสารในการเคลื่อนไหวโดยเฉพาะ

ในช่วงของการจัดเวทีผู้ชุมนุมการติดต่อของแต่ละกลุ่มจะติดต่อกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟนถึง แนวทางการเคลื่อนไหว สิ่งของที่ต้องการบริจาค และช่องทางการบริจาคผ่าน เช่น กลุ่มแพทย์พยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ช่วงแรกไม่มีการเปิดเพจเฟซบุ๊ก หรือตั้งกลุ่มไลน์ แต่ภายหลังการชุมนุมใหญ่ขึ้นขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้นเกินกว่าช่องทางโทรศัพท์จะอำนวยความสะดวกได้ทำให้ต้องสร้างช่องทางอื่น ๆ ที่เข้าถึงได้ง่าย และระดมการบริจาค เผยแพร่ความต้องการได้รวดเร็วซึ่งก็ผ่านสมาร์ตโฟนและเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่ตั้งขึ้นในภายหลังของกลุ่มแต่ละกลุ่มในเครือข่ายจุฬาฯ ซึ่งที่มาของการสนับสนุนก็มาจากเครือข่ายความสัมพันธ์ที่แนบแน่นของเครือข่ายจุฬาฯ ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ พูดคุยแลกเปลี่ยนกันผ่านแอปพลิเคชัน

เคชั่นมาก่อนหน้านี้ที่สำคัญคือ ช่วยให้พวกเขาสามารถระดมทรัพยากรผ่านช่องทางที่หลากหลายในรูปแบบการบริจาคได้อย่างรวดเร็ว

เราจะพบได้ว่าการขึ้นบริจาคเงินของกลุ่มคณะต่างๆ บนเวทีผู้ชุมนุมจะย่ำว่าพวกเขาเรียไรเงินบริจาคจากสื่อสังคมออนไลน์ จากกรู๊ปไลน์ของพวกเขาเอง ซึ่งก็โพสต์และแชร์เลขที่บัญชีผ่านช่องทางเหล่านั้นซึ่งช่วยกระจายออกไปได้อย่างรวดเร็วระยะเวลาเพียงไม่กี่วันสามารถระดมเงินได้เกือบล้านบาท เป็นต้น ภาพเหล่านี้คือภาพที่เราไม่เห็นในการเคลื่อนไหวของจุฬาฯ ก่อนหน้านี้ สาเหตุอาจไม่ใช่เพราะก่อนหน้านี้แต่ละกลุ่ม แต่ละสมาคมศิษย์เก่าไม่ติดต่อกัน ก็ไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะจริงๆ แล้วพวกเขาติดต่อประสานงานกันผ่านการจัดกิจกรรมเรียไรเงินเข้าสมาคมกันทุกปี ฉะนั้นความสัมพันธ์ที่แน่นหนาของชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และช่องทางใหม่ ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อให้เครือข่ายจุฬาฯ ระดมทรัพยากรได้มากในระยะเวลาอันรวดเร็ว

แกนนำเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

ข้อจำกัดในการอธิบายโครงสร้างของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมคือ การไม่จัดโครงสร้างของกลุ่มที่มีสายการบังคับบัญชา นอกจากนั้นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจริง ๆ ก็ไม่แสดงตนว่าเป็นสมาชิก¹⁸ แต่จากการสัมภาษณ์สามารถร่างโครงสร้างคร่าว ๆ ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ปี 2556

กลุ่มคนที่มีชื่อเสียงแต่ไม่ออกหน้า

ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา

ผศ.นพ.ตุลย์ สิทธิสมวงศ์

ดร.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล

ตรีดาว อภัยวงศ์

¹⁸ ตูลย์ สิทธิสมวงศ์กล่าวว่า มีสมาชิกเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมกลุ่มหนึ่งประชุมแนวทางการเคลื่อนไหวที่สนามม้านางเลิ้ง ซึ่งสมาชิกที่ออกหน้าหลายท่านไม่ได้เข้าร่วมการประชุมครั้งนั้น

จากแผนภูมิที่ 2 จะเห็นได้ว่าเครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรมในปี 2556 มีลักษณะที่แตกต่างไปจากปี 2549 คือ

1. สมาชิกผู้เข้าร่วมกลุ่ม ในปี 2549 สมาชิกประกอบไปด้วยคณาจารย์ เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ซึ่งยังไม่มีคณบดีมหาวิทยาลัยเข้าร่วมเป็นสมาชิก ก่อนที่คณบดีเช่น ศิษย์เก่าจะเข้าร่วมเป็นสมาชิกในก่อนการรัฐประหาร 2549 ผ่านการสนับสนุนเงินทุน แต่ในปี 2556 สมาชิกกลุ่มมีความหลากหลายมากขึ้น ที่เพิ่มขึ้นเป็นกำลังสำคัญคือ สมาคมศิษย์เก่า รวมถึงศิษย์เก่าที่อาจมาในนามส่วนตัวไม่ได้มาในนามของสมาคม นอกจากนั้นยังมีสมาชิกที่หายไปด้วยเนื่องจากมีความขัดแย้งภายในเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม ระหว่างผู้เห็นด้วยกับรัฐประหาร 2549 และไม่เห็นด้วยกับรัฐประหาร 2549

2. กลุ่มคนที่มีชื่อเสียงแต่ไม่ออกหน้า กลุ่มนี้ไม่ถูกพูดถึงทางสื่อ แต่เป็นที่ทราบกันดีภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า เครือข่ายนี้มีผู้มีตำแหน่ง มีชื่อเสียงโด่งดังที่สนับสนุนการเคลื่อนไหว กลุ่มที่มีชื่อเสียงแต่ไม่ออกหน้ายังสะท้อนถึงการทำหน้าที่ของผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้สนับสนุนการเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการแต่ก็ปล่อยเกียร์ว่างให้กลุ่มผู้เคลื่อนไหวใช้สถานที่ใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยได้ แต่การปล่อยเกียร์ว่างหรือสนับสนุนทางอ้อมก็เคยเกิดขึ้นเหมือนกันในปี 2553 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเนื่องจากอ้างเรื่องความปลอดภัย แต่ความจริงแล้วปิดเพื่อให้มีการจัดกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มผู้มีชื่อเสียงทางสังคมนี้เองมีส่วนสำคัญที่ทำให้เครือข่ายจุฬาฯ แตกสลายเพราะความพยายามในการเล่นการเมืองภายใน เช่น ล็อบบี้เป็นประธานเครือข่าย การเข้าร่วมเครือข่ายเพราะมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองแอบแฝง

3 ระดับชั้นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของเครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรม จากการสัมภาษณ์พบว่าผู้มีอำนาจในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการเคลื่อนไหวแท้จริงแล้วเป็นกลุ่มผู้มีชื่อเสียงแต่ไม่ออกหน้า เนื่องจากมีความอาวุโส มีตำแหน่งหน้าที่สูงกว่า คนกลุ่มนี้จะประชุมกันเฉพาะกลุ่มตนก่อนมาเสนอในที่ประชุมสำหรับคณาจารย์ทั้งสี่ท่านหรือเรียกว่ากลุ่มผู้ออกหน้า จะทำหน้าที่ชี้แจงเวทีปราศรัย กำหนดประเด็นในการปราศรัย ขณะที่สมาคมศิษย์เก่า ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้สนับสนุนด้านทุนทรัพย์ การเข้าร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหวและเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหว เข้าร่วมประชุมน้อยที่สุด

4. การประสานงาน การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ ในปี 2556 ไปไกลกว่าปี 2549 ที่ร่วมกิจกรรม แต่ครั้งนี้ต้องรับหน้าที่จัดเวทีผู้ชุมนุม ซึ่งต้องอาศัยการประสานงานจากหลายๆ ฝ่ายทั้ง

กลุ่ม กปปส. และเครือข่ายจุฬาฯ หน่วยงานราชการต่างๆ ซึ่งต้องใช้เครือข่ายจุฬาฯคอนเนคชั่นจำนวนมากส่วนหนึ่งก็มาจากศิษย์เก่าจุฬาฯ ที่อยู่ในทั้งส่วนภาครัฐและภาคเอกชนจนทำให้การชุมนุมที่จุฬาฯ ได้รับความสนใจไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นมาตรฐานให้กับเวทีอื่นๆ

กลุ่มหลักของเครือข่ายจุฬาฯ

กลุ่มจุฬาประชาคม

จุฬาประชาคม เกิดจากการรวมกลุ่มของนิสิตเก่า ปี 2516 – 2520 ประมาณสิบล้านกว่าคน ตั้งชื่อ “จุฬาประชาคม” ล้อชื่อ พรรคการเมืองในจุฬาฯ สมัยปี 2519 ที่ชื่อ พรรคจุฬาฯ ประชาชน การชุมนุมของกลุ่มจุฬาประชาคมร่วมกับกลุ่ม กปปส. ครั้งนี้เป็นการทำงานร่วมกันของนิสิตเก่าหลากหลายคณะ เช่น อักษรศาสตร์ ครุศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นิติศาสตร์ เกษศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้มีที่มาจากหลายคณะแล้ว ยังประกอบด้วย ความหลากหลายของรุ่น มาทำภารกิจร่วมกัน การทำงานร่วมกันกับหลายคณะช่วยอำนวยความสะดวก เช่น การตกแต่งเต็นท์ การขอความร่วมมือ การสรรหาวัตถุดิบมาทำสินค้า งานออกแบบสื่อป้ายต่าง ๆ (ชนะ ผาสุกสกุล และคณะ, 2557: 142-145)

กิจกรรมแรกของจุฬาประชาคมคือ การทำสติ๊กเกอร์ “ชาวจุฬาฯ คัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม” และป้ายผ้าที่ใช้ร่วมเดินขบวนของจุฬาฯ ครั้งแรก ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 เพื่อแสดงเจตนารมณ์คัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม

ภาพที่ 2 สติ๊กเกอร์ ชาวจุฬาฯ คัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม

กิจกรรมหลังจากการแสดงเชิงสัญลักษณ์ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ก็จะเป็นกิจกรรมที่ระดมทุนทรัพย์สินสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มเคลื่อนไหวหลักก็คือ กลุ่ม กปปส. ในวันที่ 22 ธันวาคม 2556 บริเวณหน้าหอศิลป์ กรุงเทพฯ ได้มีการออก “เกียรติบัตรกฎเพื่อชาติรุ่น 1” และ “สติ๊กเกอร์คุณคือคนไทย 1 ในหลายล้านคน” จำหน่ายคู่กันในราคาชุดละ 20 บาทพร้อมสายรัดสีธงชาติ ยอดขายเพียงวันเดียวคือ 4 แสนบาท

ภาพที่ 3 เกียรติบัตรและสติ๊กเกอร์กลุ่มจุฬาประชาคม

เมื่อการชุมนุมเข้าสู่ช่วงปีใหม่ กปปส. ได้มอบหมายให้ชาวจุฬาฯ ประชาคมช่วยจัดกิจกรรมในงานปีใหม่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย Countdown Bangkok ของ กปปส. และเกิดกิจกรรม “ปาเป้าชี้ข้า พืพากษัตระกูลชินวัตร”¹⁹

เดิมทีช่วงแรกมีจำนวนหน้าของนักการเมืองมาตั้งให้ปาเพียงไม่กี่หน้า โดยเน้นไปที่มีหน้าครอบครัวคนในตระกูลชินวัตร แต่ต่อมา มีผู้ชุมนุมเรียกร้องหน้าของนักการเมืองคนอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น นายธาริต เพ็งดิษฐ์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ พล.ต.อ.คำรณวิทย์ ธูปกระจ่าง ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นายอริสมันต์ พงษ์เรืองรอง แกนนำกลุ่มคนเสื้อแดง ปัจจุบันจึงมีหน้าของนักการเมืองให้ปารวมกว่า 20 หน้า โดยผู้ที่ถูกปามากที่สุดเป็นอันดับต้นๆ ได้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร รักษาการนายกรัฐมนตรีและ รมว.กลาโหม ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง รักษาการ รมว.แรงงาน นายจตุพร พรหมพันธุ์ (โพสต์ทูเดย์, 2557: ออนไลน์)

¹⁹ ที่มาคือแนวคิดของกิจกรรม นายชินนินทร์ ปิยะวานิชเสถียร กล่าวว่าแนวคิดในงานปีใหม่คือ “งานวัด งานรื่นเริง” ซึ่งตอนแรกจะทำกิจกรรมสอยดาว แต่ด้วยเวลาไม่พอ จึงเสนอกิจกรรมปาเป้า แทนซึ่งทุกคนเห็นด้วยโดยการเล่นเกมส่นี่คือ จะให้ลูกเทนนิส 5 ลูก ราคา 20 บาทต่อ 1 เกมส์ ผู้เล่นจะปาไปยังปีที่นำรูปภาพที่เป็นหน้าของนักการเมืองพรรคเพื่อไทย

จัดในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง เช่น คณาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จัดเสวนาเรื่อง “อักษรศาสตร์กับระบอบทักษิณ” การประกาศเข้าร่วมชุมนุมกับกลุ่มพันธมิตร ที่หน้าห้างสยามพารากอน

จคป. ได้กลับมาทำกิจกรรมกรรมทางการเมืองอีกครั้งในปี 2553 โดยทำพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณที่ลานพระบรมราชานุสาวรีย์รัชการที่ 6 ณ สวนลุมพินี

ในการชุมนุมร่วมกับกลุ่ม กปปส. ในการประกาศ Shut Down Bangkok ในวันที่ 13 มกราคม 2557 และมีการตั้งเวทีขึ้นบริเวณแยกปทุมวัน เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม และกลุ่มธรรมศาสตร์อภิวัดน์ เป็นเจ้าภาพร่วมกับ กปปส. ในการจัดตั้งบริหารเวที เป็นเวทีหลักในการชุมนุม นายสุเทพ เพื่ออภิปรายจะมาปักหลักที่เวทีแยกปทุมวัน หลังเสร็จสิ้นภารกิจประจำวัน

หน้าที่ของเครือข่ายจุฬาฯเชิดชูคุณธรรมคือ ช่วยสนับสนุนงานด้านวิชาการ กิจกรรมรณรงค์ การเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวขบวน ประสานงานนักวิชาการ ผู้ใหญ่ชาวจุฬาฯ การแสดงที่มาจากชาวจุฬาฯ กลุ่มประชาคมและนิสิตเก่าจากคณะและสาขาอาชีพต่าง ๆ (เพ็ญอ้าง: 103)

สมาชิกสำคัญของกลุ่มนี้อาทิ อาจารย์ตรีดาว อภัยวงศ์ อาจารย์ดงกมล ณ ป้อมเพชร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผศ.ดร. นายแพทย์ ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา

กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย

ในช่วงสถานการณ์ทางการเมืองปี 2556 กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทยเป็นกลุ่มที่เกิดจากการร่วมมือกันของศิษย์เก่าคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และคณะวิศวกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มทำกิจกรรมตั้งแต่เวทีผู้ชุมนุมย้ายจากสถานีรถไฟสามเสนไปยังราชดำเนิน เป็นลักษณะกลุ่มจิตอาสา ช่วยเสิร์ฟน้ำและขนมให้แก่ผู้ชุมนุมเวทีราชดำเนิน

กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย เป็นกลุ่มสำคัญในกิจกรรมแสดงพลังวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ที่ชาวจุฬาฯ นำโดยท่านอธิการบดีศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุลร่วมกับชาวจุฬาฯเดินจากบริเวณหน้าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ไปยังหอศิลป์ พร้อมอ่านแถลงการณ์

กิจกรรมที่กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทยทำในช่วงการชุมนุมร่วมกับกลุ่ม กปปส. คือ แจกริบบิ้นเพื่อเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 จำนวน 10,000 ชิ้น และทำอาหารเลี้ยงผู้ชุมนุมในกิจกรรม Shut Down Bangkok ในนามของ “ครีวพญาไท”²⁰ ทำห้องน้ำ

²⁰ ครีวพญาไท ชื่อนี้ได้มาจากที่ตั้งครีวอยู่บนถนนพญาไท บริเวณสมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ จนกระทั่งเวทีย้ายไปที่สวนลุมพินี ก็เปลี่ยนเป็นชื่อ “ครีวจุฬาฯ”

และห้องอาบน้ำให้กับผู้ชุมนุมเวทีแยกปทุมวัน นอกจากนี้ยังรวบรวมเงินบริจาคสนับสนุนการชุมนุม เป็นเงินกว่า 2 ล้านบาท (เพ็ญอ้าง: 97) นอกจากนี้ยังขึ้นเวทีผู้ชุมนุมวันที่ 28 มีนาคม 2557 เพื่ออ่าน แถลงการณ์ โดยแถลงการณ์มีเนื้อหา ดังนี้

“ด้วยประชาชนขอทบทวนการบริหารของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ที่ไร้ปัญญา ฉ้อฉล ลู่แก่อำนาจ โกงชาติ โกงแผ่นดิน ไม่เคารพอำนาจอศาล เป็นรัฐบาลเผด็จการ กลุ่มจุฬารักประเทศจึงขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนร่วมกับการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ในวันที่ 29 มีนาคม 2557 เพื่อร่วมแสดงจุดยืน ในฐานะหุ้นส่วนเจ้าของแผ่นดิน และเพื่อตอกย้ำว่าสิ่งที่เราทำนั้นถูกต้อง

ขอเรียกร้องให้รัฐบาลรับผิดชอบด้วยการลาออก ไม่ใช่ยุบสภา การยุบสภาเพื่ออาศัยการเลือกตั้งปกปิดหลักฐาน ปกปิดความของตัวเอง ระบบทักษิณช่องซุ่มกำลังเถื่อน คุกคามผู้มีความคิดเห็นทางประชาธิปไตยอย่างป่าเถื่อน คุกคามศาล คุกคามองค์กรอิสระอย่างป่าเถื่อน”

พร้อมทั้งนัดหมายชาวจุฬาฯ บริเวณคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดกับประตูใหญ่คณะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเคลื่อนขบวนไปสพบทกับลุงกำนันบริเวณแยกปทุมวัน เชิญชวนชาวจุฬาฯ ใส่เสื้อสีชมพู โดยขบวนของจุฬาฯ จะเป็นท้ายของขบวน กปปส. ระหว่างที่รอเราจะทำการร้องเพลงมหาจุฬาลงกรณ์

กลุ่มบัญชีจุฬาฯ ขึ้นเวทีอีกครั้งในวันที่ 19 พฤษภาคม 2557 โดยแสดงเจตนารมณ์เรียกร้องให้รัฐมนตรีรักษาการลาออกจากตำแหน่ง และได้มอบเงินแก่เวที กปปส. จำนวนหนึ่งล้านบาท

สมาชิกคนสำคัญของกลุ่มนี้ อาทิ นางพิมพ์ใจ โพธิภักดี อดีตนายกสมาคมศิษย์เก่าคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.เรืองวิทย์ บรรจงรัตน์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มชมรมวิศวะฯ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย (วศ.รปท.)

กลุ่มนี้เกิดขึ้นจากการรวมตัวของนิสิตเก่าคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมก่อตั้งในเดือนพฤศจิกายน 2556 หลังการผลักดันพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม โดยรวมกลุ่มกันเคลื่อนไหว (กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย, 2557ข: ออนไลน์) เพื่อต่อต้านคัดค้านการทำงานของรัฐบาลในเรื่องที่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ มีการทุจริต คอร์รัปชันและผลักดันให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง (ชนะ ผาสุกสกุล และคณะ, 2557: 112)

จุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มเกิดจากช่วงปลายเดือนตุลาคม 2556 มีการแข่งขันกอล์ฟของ “ชมรมกอล์ฟ วิศวะฯ จุฬาฯ อาวุโส” ได้มีการหารือว่า “พวกเราต้องทำอะไรสักอย่างแล้วละ” จึงนัด

ประชุมกันที่คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และได้ร่วมกันออกแถลงการณ์เข้าร่วมปฏิรูป ในนาม “กลุ่ม วิศวฯ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศ หรือ วศ.รปปท.” เป็นการประกาศจุดยืนร่วมกันของนิสิตเก่า นิสิต ปัจจุบัน และคณาจารย์ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนให้มีการ ปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้งโดยภาคประชาชนก่อนการเลือกตั้ง (เพ็ญอ้าง: 115)

กิจกรรมที่ชมรม วศ.รปปท. คือให้การสนับสนุนด้านความปลอดภัย การเงิน²¹ อาหาร²² น้ำดื่ม ล่ารายชื่อพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ทำสติกเกอร์ และป้ายไว้นิรณรงค์ และได้ใช้ความรู้ในด้านวิศวกรรมศาสตร์ในการจัดเตรียมพื้นที่ ระบบไฟฟ้า ประปา แะสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาร่วมชุมนุม ติดตั้งระบบเชิงแสงอาทิตย์ จุดซักผ้า ครูว์ประกอบอาหาร และยังได้พัฒนาแผง ISO wall safety panel ขึ้น โดยสามารถป้องกันกระสุนได้ในระดับหนึ่ง โดยนำไปติดตั้งบริเวณทางเข้าออกพื้นที่ชุมนุมแยกปทุมวัน พร้อมโคมไฟส่องสว่าง และผลิตหมวก safety และโล่ จำนวนหลายพันชิ้น ทำระบบเช็คอินให้กับผู้ชุมนุมที่ปักค้าง²³ และเนื่องจากเวทีแยกปทุมวันมีลักษณะที่เป็นเวทีทางวิชาการ ชมรม วศ.รปปท. จะนำเสนอแนวทางพัฒนาประเทศด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่งของประเทศ การปฏิรูปนโยบายพลังงาน (เพ็ญอ้าง: 113-121)

กลุ่ม วศ.รปปท. ได้ขึ้นเวทีผู้ชุมนุม โดยเนื้อหาที่กล่าวในที่ชุมนุม

ครั้งแรกในวันที่ 23 มกราคม 2557 โดยสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้งโดยภาคประชาชนก่อนการเลือกตั้ง ขอให้รัฐบาลลาออกจากรัฐบาลรักษาการ เพื่อเปิดทางให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง และยุติการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน ด้วยความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการชุมนุมครั้งนี้ยังมีกล่าวถึงศิษย์เก่าของคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ดำรงตำแหน่งในรัฐบาล คือ นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล และนายชัชชาติ สิทธิพันธุ์ โดยสรุปคือ

²¹ กลุ่ม วศ. รปปท. มอบเงินสนับสนุนครั้งแรกบนเวที กปปส. ในวันที่ 23 มกราคม 2556 จำนวน 359,000 บาท โดยผู้รับมอบคือ นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย

²² อาหารที่ วศ.รปปท. สนับสนุนครัวจุฬาฯ เช่น ก๋วยเตี๋ยวไล่ทรราช โดยช่วงเช้าจะทำการแจกที่เวที ลุมพินี ช่วงเย็นจะทำการแจกที่เวทีแยกปทุมวัน ค่าใช้จ่ายวันละประมาณ 18,000 บาท และยังสนับสนุนข้าวหอมมะลิให้ครัวจุฬาฯ เพิ่มเติ่มกว่า 10 ตัน (เพ็ญอ้าง 126 – 127)

²³ ผู้ชุมนุมที่ลงทะเบียนจะได้รับอุปกรณ์ในการดำรงชีวิต เช่น จาน ชาม ช้อน ส้อม แก้วน้ำ สำหรับการนำมารับประทานในมื้ออื่น ๆ เพื่อลดปริมาณขยะบริเวณที่ชุมนุม

ขึ้นชมการทำงานในหน้าที่รัฐมนตรีของทั้งสองท่าน ถึง 5 เหตุผลที่ วศ.รปปท. ที่ต้องออกมาเคลื่อนไหว

1. รัฐบาลโกงชาติ เช่น โครงการจำนำข้าว
2. รัฐบาลที่เน้นการกู้เงินเพื่อบริหารประเทศ
3. รัฐบาลที่เตรียมการกู้เงินอีกหลายอย่างในอนาคต
4. รัฐบาลที่ทำลายระบอบประชาธิปไตย
5. รัฐบาลที่โกหกใส่ร้ายประชาชน

นอกจากนี้ยังขึ้นเวทีอีก 2 ครั้งคือ ในวันที่ 30 เมษายน 2557 หลังนัดเคลื่อนไหวชาวจุฬาฯ เคลื่อนไหวร่วมกับกลุ่ม กปปส. ในวันที่ 29 เมษายน 2557 และขึ้นเวทีอีกครั้งวันที่ 19 พฤษภาคม 2557 คือ ร่วมกับกลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย เนื้อความโดยสรุปคือ เราคือเจ้าของประเทศ เราคือเจ้าของอำนาจอธิปไตย อีกทั้งหากก้านันสุเทพ เพื่ออภิธรรมหยุดเคลื่อนไหว กลุ่ม วศ.รปปท. จะยังคงเคลื่อนไหวต่อไปจนกว่าจะชนะ ทั้งนี้ได้มีการประกาศแต่งตั้ง ดร.นพ สัตยาชัย เป็นประธานกลุ่ม และเลขาธิการกลุ่มคือ นายสุทธิพงษ์ เทพพิทักษ์

สมาชิกคนสำคัญของกลุ่มนี้คือ ดร.นพ สัตยาชัย ผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงาน นายสุทธิพงษ์ เทพพิทักษ์ อดีตรองผู้อำนวยการการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ.) นางสาวอัจฉรินทร์ พัฒนพันธ์ชัย รองเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (บีโอไอ) นายธรรมนุญ จุลมณีโชติ²⁴ กรรมการอาวุโส สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มพันธมิตรในการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ

กลุ่ม พ รักชาติ (Law Chula)

การเกิดขึ้นของกลุ่ม พ รักชาติ เกิดขึ้นจากนิสิตเก่าคณะนิติศาสตร์ โดยเริ่มตั้งในช่วงต้นปี 2557 ช่วงก่อนกิจกรรม Shut Down Bangkok เพียงไม่นาน ตอนแรกต่างคนต่างเข้าร่วมการชุมนุม โดยไม่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาภายหลังเห็นว่าควรจะรวมกลุ่มกันเพื่อเคลื่อนไหวอย่างจริงจังมากขึ้น โดยเริ่มจากการนัดพบกันที่ Sports Club เพื่อหารือถึงแนวทางการเคลื่อนไหว และในที่พูดคุยกันวันนั้นก็

²⁴ เป็นผู้ขอใช้สถานที่สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยสำหรับผู้ชุมนุมใช้เป็นที่พัก และที่อาบน้ำ

ได้เลือกที่จะใช้ชื่อกลุ่มว่า “พ รักชาติ” เพื่อเป็นเครื่องมือสื่อสาร และเพื่อใช้เป็นสื่อประสานงานกันในการร่วมมือทำกิจกรรม

กิจกรรมที่กลุ่ม พ รักชาติทำคือ การตั้งเต็นท์ “พ รักชาติ” ขึ้นในบริเวณเวทีปทุมวัน และเวทีสวนลุมพินีช่วงกิจกรรม Shutdown Bangkok ให้การสนับสนุนด้านอาหารและเครื่องดื่มแก่มวลชนที่เข้าร่วมในการชุมนุม และร่วมระดมทุนสนับสนุนการเคลื่อนไหวของ กปปส. เป็นเงินกว่าล้านบาท และทำกิจกรรมจิตอาสาให้บริการคำปรึกษาด้านกฎหมายแก่ประชาชนที่เข้าร่วมชุมนุม

สมาชิกคนสำคัญ นายเกรียงศักดิ์ สวัสดิ์พานิชย์ ผู้บริหารธนาคารกรุงเทพฯ

กลุ่มแพทย์และพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

กลุ่มนี้มีชื่อเรียกอีกหนึ่งชื่อว่า “เต็นท์พยาบาลฯ สวนลุม 1” เป็นเต็นท์เพื่อดูแลผู้ชุมนุมตั้งแต่ที่สถานีรถไฟสามเสน ได้ปรึกษาว่าจะมีการเดินขบวนจากเวทีสามเสนไปยังอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 และขาดแคลนแพทย์พยาบาล เนื่องจากแพทย์พยาบาลที่มีอยู่ในเวทีสามเสน ไม่เพียงพอและเป็นจิตอาสา จึงเริ่มมีการติดต่อมาทางนางไพลินหรือป้าติ่มที่ทราบกันดีว่าเป็น ภรรยาอาจารย์จรัส สุวรรณมาลา และมาร่วมดูแลมาทุกเวทีจนมาถึงการประกาศชัตดาวน์กรุงเทพฯ จึงได้ตัดเต็นท์พยาบาลขึ้นบริเวณสวนลุมพินี(ไพลิน สุวรรณมาลา, 2560: สัมภาษณ์) ป้าติ่มจึงเริ่มประชาสัมพันธ์ขออาสาสมัครเป็นแพทย์พยาบาลทางเฟซบุ๊กส่วนตัว (pailin.suwanmala) เพื่อดูแลผู้ชุมนุมที่จะเคลื่อนย้ายจากเวทีสามเสนไปยังเวทีราชดำเนิน และได้อาสาสมัครประมาณ 30 คน และเริ่มจัดทีมและชักชวนที่จะร่วมเคลื่อนไปกับม็อบสามเสน

กลุ่มแพทย์และพยาบาลจุฬาฯ เริ่มเคลื่อนไหวอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงการชุมนุมเวทีลุมพินี การเข้าร่วมของไพลินเริ่มจากการชักชวนของ อาจารย์ตรีดาว อภัยวงศ์ อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ ผู้ช่วยทันตแพทย์ พยาบาล ผู้ช่วยพยาบาล เภสัชกร ผู้ช่วยเภสัชกร เจ้าหน้าที่หน่วยกู้ภัย และบุคลากรอาสาจากหลากหลายสถาบันผลัดเปลี่ยนมาปฏิบัติงาน โดยไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ สำหรับยา เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์รักษาพยาบาลต่าง ๆ ส่วนใหญ่ได้รับบริจาค บางส่วนได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย

เมื่อเวทีลุมพินีเกิดขึ้นจึงเริ่มมีบุคลากรคณะแพทย์ พยาบาล เภสัชฯ ฯลฯ จุฬาฯ เข้าร่วม แต่ต้องมาเข้าร่วมที่เต็นท์ เนื่องจากติดระเบียบข้อบังคับกรณีจะรับเป็นผู้ป่วยใน เนื่องจากในหลายกรณีผู้บาดเจ็บถูกยิง หรือถูกระเบิดจะต้องมีการเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจมาสอบสวน จึงอาศัยหมอ พยาบาลจากจุฬาลงกรณ์ออกมาดูแลคนไข้ ทำให้เต็นท์พยาบาลเปรียบเสมือนโรงพยาบาลสนาม แต่ในหลายครั้งก็ต้อง

อาศัยความร่วมมือภายในเพื่อรักษาคนไข้ในโรงพยาบาลที่มีอาการหนัก และอาศัยเครือข่ายที่รู้จักสนับสนุนรพพยาบาลเนื่องจากกลุ่ม กปปส. จะเคลื่อนไหวไปตามสถานที่ต่างๆ จึงต้องขอสิ่งอำนวยความสะดวกจากเครือข่าย

หน้าที่ของกลุ่มแพทย์และพยาบาลยังไปไกลถึงเรื่องสุขอนามัยของเวทีผู้ชุมนุมโดยจัดให้มีการทิ้งขยะตามจุด การรักษาความสะอาด บริเวณสถานที่ประกอบอาหารและจัดตั้งทีมร่วมกับหน่วยงานของรัฐเข้าไปตรวจสุขภาพอนามัยการทำงานของ เต็นท์พยาบาลฯ สวนลุ่ม 1 คือ ให้บริการตรวจรักษาพยาบาลโรคทั่วไปและโรคเฉพาะทาง ทั้งแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์ทางเลือก (ฝังเข็ม นวดกดจุด) และการให้คำปรึกษาเรื่องยาโดยเภสัชกร การให้ความรู้เรื่องโรคต่าง ๆ และเมื่อมีการเคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมไปที่ต่าง ๆ ก็จะมีการจัดทีมแพทย์พยาบาลอาสาเคลื่อนที่ตามไป

สมาชิกคนสำคัญ ศาสตราจารย์ ดร.นพ. นรินทร์ หิรัญสุทธิกุล ผู้ช่วยอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ นพ. สุพจน์ ศรีมหาโชติ อายุรแพทย์โรคหัวใจ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนางไพลิน สุวรรณมาลา พยาบาลประจำศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย

นอกจากกลุ่มข้างต้นที่มีการรวมตัวกันทำกิจกรรมกันในนามของกลุ่มตนแล้ว ยังมีนิสิตเก่า รวมถึงบุคลากรของจุฬาลงกรณ์ ที่ร่วมเคลื่อนไหวด้วย ดังนี้

กลุ่มซีมะโด่ง

กลุ่มซีมะโด่ง นำโดยอาจารย์เฝ้า สุวรรณศักดิ์ศรี อนุสาสก์แห่งหอพักนิสิตชาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“ผมเป็นคนรุ่น 14 ตุลาคม 2516 ที่เข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองมาตลอดทุกยุคทุกสมัย ล่าสุดเมื่อรัฐบาลยิ่งลักษณ์ผลักดันผ่านกฎหมายพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมเหมาเข่งประจวบกับคุณสุเทพ เพื่อกุสรวรณ ก้าวมาเป็นแกนนำการชุมนุมที่สามเสน จึงเป็นจุดเริ่มต้นเข้าร่วมกันชุมนุมครั้งนี้ เพราะผมเห็นด้วยกับสิ่งที่ประชาชนออกมาคัดค้านความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล”

กิจกรรมที่อาจารย์เฝ้า สุวรรณศักดิ์ศรีทำในช่วงการชุมนุมคือ ใช้วิธีการระดมเงินในกลุ่ม เช่น กลุ่มชาวอุบลฯ รักษาติ ทำอาหารให้ผู้ชุมนุมที่บริเวณสวนลุมพินี

กลุ่มประชาคม คณะครุศาสตร์

กลุ่มประชาคม คณะครุศาสตร์ นำโดย อาจารย์อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นเวที กปปส. ครั้งแรกในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 โดยแถลงการณ์มีสาระสำคัญ

“จากการบริหารประเทศของรัฐบาล ได้นำไปสู่ความเสียหาย เพราะเป็นรัฐบาลที่ขาดธรรมาภิบาล เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน มีการลักอออกกฎหมายช่วยผู้เป็นอาชญากรของแผ่นดิน ละเมิดรัฐธรรมนูญด้วยการไม่รับฟังคำพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญ ละเลยการส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง ด้วยเหตุดังกล่าว กลุ่มประชาคม คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ จึงเรียกร้องให้

1. รัฐบาลต้องลาออกจากการบริหารประเทศโดยทันที เพื่อแสดงความรับผิดชอบ
2. ขอให้ทุกภาคส่วนเร่งรัดให้คุณธรรมกลับมาโดยเร็ว โดยเฉพาะคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตการรับผิดชอบต่อสังคม
3. ส่งเสริมให้การวิจัยอย่างกว้างขวาง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา”

“กลุ่มคณาจารย์คณะครุศาสตร์ได้รับการประสานจากกลุ่มจุฬาประชาคม ให้ได้เต็มที่ในการทำกิจกรรม และการขึ้นไปมอบเงินสนับสนุนเวที กปปส.”²⁵

กิจกรรมที่กลุ่มนิสิตเก่า คณะครุศาสตร์ ทำในช่วงของการชุมนุมที่ คือ การระดมทุนทรัพย์จากการทำกระเป๋าผ้า และเสื้อยืดขายเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหว และที่ต่างจากกลุ่มอื่นๆ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้ชุมนุม ผ่านการจัดทำโพลแบบสอบถามสำรวจความเห็นของผู้มาชุมนุม แบบสอบถามที่นำไปถามผู้ชุมนุมเป็นประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูป ว่า “ถ้าจะปฏิรูปประเทศไทยเรื่องไหนสำคัญที่สุด” “ถ้าคุณเป็นพลเมืองคุณจะทำอย่างไร

แกนนำคือ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ หรือครูหุย

กลุ่มนิสิตเก่า คณะจารย์ และบุคลากรคณะอักษรศาสตร์

กลุ่มนี้เริ่มทำกิจกรรมครั้งแรกที่เวทีปทุมวันในเหตุการณ์ Shut down Bangkok ด้วยการตระหนักว่าสถานการณ์ขณะนั้น (วันที่ 23 มกราคม 2557) จากการที่ กปปส. ใช้อุทธรณ์วิธีดาวกระจายตั้งเวทีตามแยกสำคัญ ๆ ทั่วกรุงเทพ ทำให้มีค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีที่สูง และงบในการเคลื่อนไหวเริ่ม

²⁵ กลุ่มคณะครุศาสตร์ ได้มีการขึ้นมอบเงินสนับสนุนกลุ่ม กปปส. อีกครั้งในวันที่ 28 มีนาคม 2557

จะขาด กลุ่มนิสิตเก่า คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือที่เคลื่อนไหวในนาม “กลุ่มอักษรฯ ปฏิรูป” จึงเริ่มกระจายข่าวรับบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. ในกลุ่มนิสิตเก่าอักษรศาสตร์ด้วยกัน ผ่านการเงินโอนทางธนาคาร ซึ่งได้มีการประสานกับทางเวที และช่องโทรทัศน์บลูสกายขณะนั้น ให้ขึ้นเลขที่บัญชีสำหรับการโอนเงิน โดยกำหนดรับบริจาคถึงวันที่ 28 มกราคม 2557 ระยะเวลาประมาณ 5 วัน ได้เงินจำนวนกว่าหนึ่งล้านบาท

กลุ่มคณะอักษรศาสตร์ ขึ้นเวทีผู้ชุมนุมครั้งแรกบนเวทีปทุมวัน ในวันที่ 28 มกราคม 2557 เพื่ออ่านแถลงการณ์ของกลุ่ม โดยมีเนื้อหา ดังนี้ (กลุ่มนิสิตเก่า คณะจารย์ และบุคลากรคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557: ออนไลน์)

“รัฐบาลปัจจุบันถึงแม้จะมาจากการเลือกตั้งแต่ในทางปฏิบัติกลับเป็นเผด็จการทางรัฐสภา ใช้เสียงส่วนใหญ่ทำลายเศรษฐกิจของชาติ เช่น นโยบายจำนำข้าว อีกทั้งใช้การเมืองประโยชน์ของพวกพ้อง เปลี่ยนแปลงกฎหมาย เกิดการสร้างหนี้สาธารณะ ไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของศาลาเถินเฉยต่อความเห็นต่างของประชาชน และใช้ความรุนแรงต่อประชาชนที่เห็นต่าง และปล่อยให้มีการใช้ความรุนแรงต่อประชาชน ด้วยเหตุผลข้างต้นกลุ่มประชาคมจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

1. ขอสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง โดยเฉพาะปฏิรูปการเมืองให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ ยุติธรรมและมีจริยธรรม
2. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีรักษาการต้องรับผิดชอบต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นด้วยการลาออกทั้งคณะ
3. ต้องเลื่อนการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 เพราะจะนำมาซึ่งความรุนแรง
4. ยกเลิกพระราชกำหนดสถานการณ์ฉุกเฉิน
5. หน่วยงานของรัฐต้องไม่เลือกปฏิบัติ และหาผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย”

แกนนำคนสำคัญคือ อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล

กลุ่มอักษรฯ ปฏิรูป นำเงินจำนวนกว่าล้านบาทขึ้นมอบให้กับกำนันสุเทพ เพื่ออุทิศบรรณการขึ้นเวทีมอบเงินครั้งนั้นได้ขึ้นไปมอบพร้อมกับ “ขบวนป้าย 19 ภาษา” เนื้อหา คือ ขัปลัคนโกงพร้อมการตะโกนไล่เป็นภาษาต่าง ๆ และตามด้วยการอ่านแถลงการณ์เป็นภาษาอังกฤษโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมา อัดนโถ อาจารย์คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มนิสิตเก่า คณาจารย์ บุคลากรคณะวิทยาศาสตร์

กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่มีมีการรวมกลุ่มเคลื่อนไหวภายใต้กลุ่มที่มีการจัดตั้งมีชื่อกลุ่มเป็นของตนเอง แต่บทบาทในการสนับสนุนการเคลื่อนไหวก็มีบทบาทไม่น้อยไปกว่ากลุ่มอื่น ๆ เช่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอื่น ๆ อยู่แล้ว²⁶ อีกทั้งแต่ละคนมีวิธีการในการเคลื่อนไหวต่างกัน เช่น นายณรงค์ โชควัฒนา อดีตสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2549 ใช้วิธีวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองผ่านสื่อสาธารณะ การร่วมออกแถลงการณ์ และ/หรือขึ้นเวทีพร้อมกับกลุ่มสำนักวิทยาศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถาน เช่น ศ.ดร.สุดา เกียรติกำจรวงศ์ ศ.ดร.ระวี ภาวิไล ศ.ดร.สมศักดิ์ ดำรงเลิศ ศ.ศักดิ์ศิริพันธ์ เป็นต้น ที่ไม่ต่างจากกลุ่มอื่น ๆ คือ มีการระดมทุนทรัพย์เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของ กปส. พร้อมทั้งเรียกรายเงินเพื่อซื้อของ อาหาร ให้กับผู้ชุมนุมทั้งเวทีปทุมวัน และเวทีลุมพินี

ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้ในการชุมนุม ในช่วงเดือนเมษายน 2557 ถือเป็นช่วงท้าย ๆ ของการชุมนุม ว่ากลุ่มคนเสื้อแดงกำลังระดมหาซื้อน้ำกรดเพื่อใช้ในกิจกรรมรดน้ำดำหัว กลุ่มนักวิทยาศาสตร์จึงได้เสนอมาตรการห้ามนำของเหลวเข้ามาในพื้นที่เวทีสวนลุมพินี อีกทั้งให้เดินทัพพาประชาคมเตรียมสารเคมีไว้สามชนิด ได้แก่ โซเดียมไฮดรอกไซด์ กรดน้ำส้ม และซิงค์สเตียเรทเพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นหากมีการใช้น้ำกรด

สรุป

เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเข้าร่วมทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยคณาจารย์ บุคลากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงแรกยังไม่มีการจัดตั้งชื่อกลุ่ม ภายหลังจากที่เข้าร่วมการเคลื่อนไหวกับกลุ่มพันธมิตรที่บริเวณหน้าห้างสยามพารากอน จึงได้มีการตั้งกลุ่มจุฬาเชิดชูคุณธรรมนำประชาธิปไตยหรือ จคป. ขึ้น โดยแกนนำคือคณาจารย์ ผู้บริหารของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานการณ์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยขณะนั้นมีการจัดงานแสดงความไม่พอใจการทำหน้าที่ของรัฐบาล ลงชื่อขับไล่นายกรัฐมนตรี พัฒนาการของเครือข่ายจุฬาฯ พัฒนาไปสู่จุดสูงสุดในช่วงก่อนรัฐประหาร 2549 มีความพยายามจัดโครงสร้างของกลุ่มให้มีลำดับชั้นการบังคับบัญชา มีแกนนำแต่ปรากฏว่ามีการเมืองภายในเข้ามาเกี่ยวข้องทำให้กลุ่มมีความเปราะบางและแตกไปหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 2549 แต่กลุ่มจุฬาฯ ก็กลับมาเคลื่อนไหวอีกครั้งในปี 2553 ช่วงการชุมนุมของคนเสื้อแดง กลุ่มจุฬาฯ มาในภาพของกลุ่มเสื้อหลากสี เสื้อชมพู ขณะเดียวกันทางมหาวิทยาลัยก็ถูกโจมตีจากแกน

²⁶ ดร.เลอสรรร ธนสุกาญจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาชีวเคมี ปฏิบัติหน้าที่ช่างภาพกลุ่มจุฬาประชาคม

นำคนเสื้อแดงถึงการเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัย เป็นผลให้อธิการบดีขณะต้องขอร้องกลุ่มที่เคลื่อนไหวในจุฬาฯ ให้เลื่อนการเคลื่อนไหวออกไปก่อน จนถึงเหตุการณ์ปีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเนื่องจากเหตุผลด้านความปลอดภัย จึงมีการนัดชุมนุมเคลื่อนไหวที่สวนลุมพินี จนถึงการระดมทรัพยากร

การเคลื่อนไหวในครั้งที่ 3 ในปี 2556 – 2557 สิ่งที่ทำให้เครือข่ายกลับมาวมกันอีกครั้งคือการผ่านร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเครือข่ายจุฬาฯ เริ่มมีการประชุมอย่างเป็นทางการหลังเหตุการณ์การผ่านร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ในช่วงแรกได้มีการพูดถึงชื่อที่จะใช้ในการเคลื่อนไหวได้มีการปรับชื่อของกลุ่มจากจุฬาฯ เขตชูคุณธรรมนำประชาธิปไตย เป็น เครือข่ายจุฬาฯ เขตชูคุณธรรม ถึงแม้จะมีความพยายามที่จะให้ชื่ออื่นเพราะกลุ่มนี้ได้แตกไปแล้ว แต่มติที่ประชุมของสมาชิกยืนยันจะใช้ชื่อนี้ต่อไป และเป็นครั้งแรกที่จุฬาฯ บริหารจัดการเวทีผู้ชุมนุมของตนเองบริเวณแยกปทุมวันกว่า 2 เดือน

การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เขตชูคุณธรรมประกอบด้วย ลักษณะของกลุ่ม 2 ประเภท ประเภทแรก คือ กลุ่มที่ก่อตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและเคลื่อนไหวทางการเมืองมานาน เช่น กลุ่มจุฬาประชาคม และ กลุ่มจุฬาเขตชูคุณธรรมนำประชาธิปไตย (จคป.) ประเภทที่สองคือ กลุ่มที่ตั้งขึ้นในช่วงกลุ่มการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. เช่น กลุ่มอักษรฯ ปฎิรูป กลุ่มนิสิตเก่า คณะครุศาสตร์ กลุ่ม ฬ รักชาติ (Law Chula) กลุ่มชมรมวิศวะ จุฬา ฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย (วศ.รปท.) กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย

กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ต่อสู้ทางการเมืองมาตั้งแต่สมัยรัฐบาลทักษิณในปี 2549 และเหตุการณ์ทางการเมืองในปี 2553 ในการชุมนุมทางการเมืองที่เวทีปทุมวัน กลุ่มแรกถือได้เป็นกลุ่มหลักในการบริหารจัดการเวที และติดต่อประสานงานระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เข้ามาร่วมทำกิจกรรมที่เวทีปทุมวัน ส่วนกลุ่มประเภทที่สอง ที่จัดตั้งขึ้นด้วยเหตุผลความไม่พอใจใน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม และรวมตัวกันในนามศิษย์เก่าของแต่ละคณะ

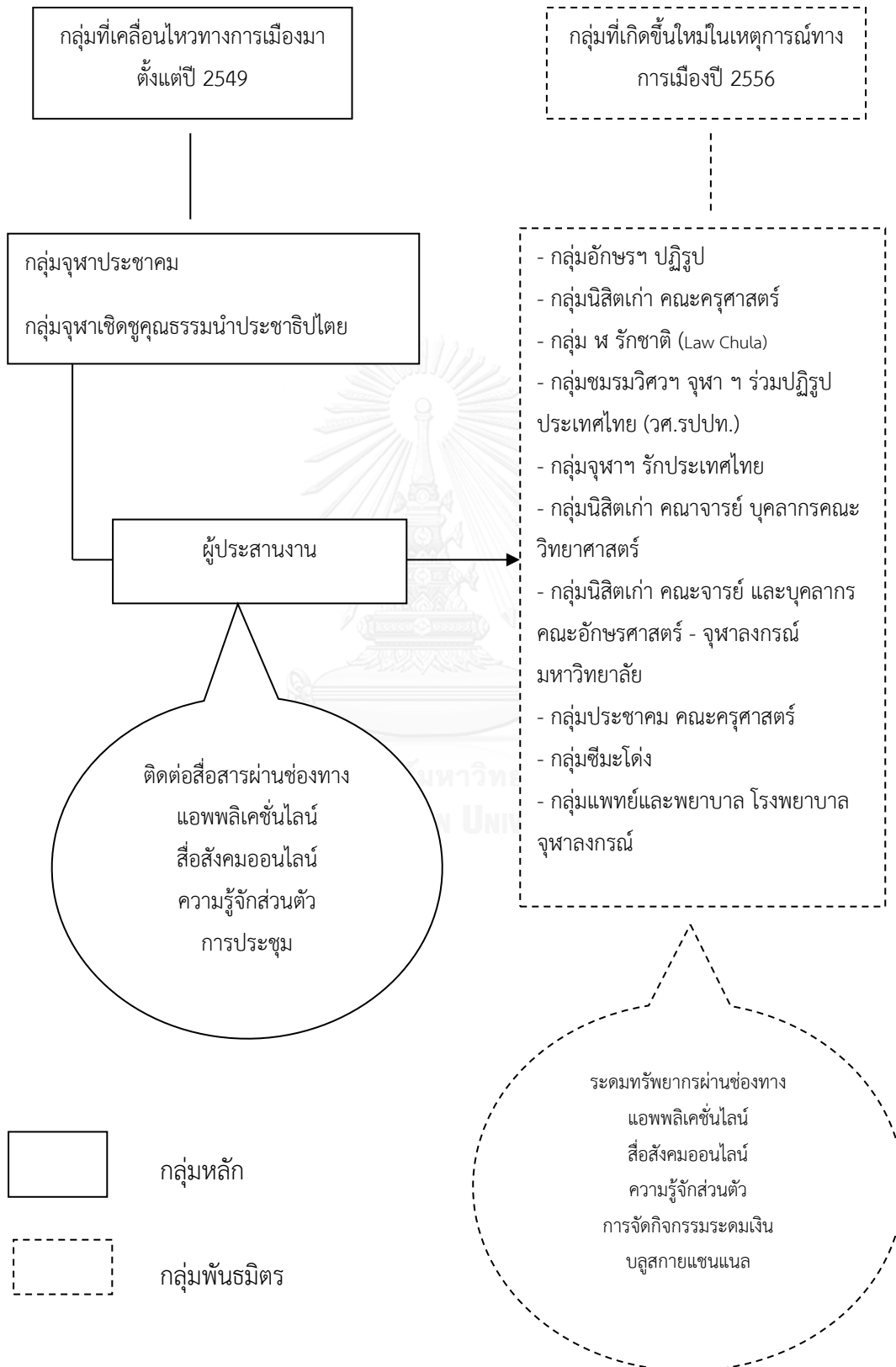
การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เขตชูคุณธรรม ยังชี้ให้เห็นด้วยว่าศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีช่องทางการติดต่อสื่อสารกันเพื่อพูดคุยกันมาก่อนเกิดเหตุการณ์ทางการเมือง ช่องทางดังกล่าว เช่น การนัดเจอกันของศิษย์เก่ารุ่นต่าง ๆ ของแต่ละคณะ การแข่งขันกีฬา และช่องทางสำคัญที่ทำให้เป็นจุดเริ่มต้นรวมตัวกันทำกิจกรรมทางการเมืองของหลาย ๆ กลุ่มในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ แอปพลิเคชันไลน์ การติดต่อสื่อสารเหล่านั้นยังสร้างสิ่งที่เรียกว่าคอนเนคชั่น การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ ทุกกลุ่มได้รับการสนับสนุนจากศิษย์เก่าทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย นอกจากการระดมทรัพยากรด้านเงินทุนแล้ว ด้านสิ่งของซึ่งจำเป็นสำหรับการตั้งเวทีผู้ชุมนุมเพราะเป็นครั้งแรกที่จุฬาฯ ต้องบริหารจัดการเวทีผู้ชุมนุมของตนเอง ก็ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายจุฬาฯ เช่นกัน นอกจากนั้นเครือข่ายคอนเนคชั่นจุฬาฯ ยังช่วยเรื่องอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้เครือข่าย

จุฬาฯ เช่น การแจ้งข่าว เตือนข่าววงใน การเชื่อมความสัมพันธ์ไปยังกลุ่มอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก เครือข่ายจุฬาฯ เป็นต้น

กิจกรรมที่กลุ่มต่าง ๆ ทำในช่วงกิจกรรมทางการเมือง คือ การขึ้นเวทีปราศรัยต่อผู้ชุมนุม การเรียกรับเงินบริจาคผ่านการทำกิจกรรมบริเวณพื้นที่ของแต่ละกลุ่มบริเวณเวทีแยกปทุมวัน และการเรียกรับผ่านการประชาสัมพันธ์ทางเครือข่ายของแต่ละกลุ่มด้วยช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line Facebook และโทรทัศน์อย่าง Blue Sky Channel และนำรายได้ที่ระดมมาจากช่องทางต่าง ๆ นำไปสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. แต่ก็มีกลุ่มแพทย์และพยาบาล จุฬาฯ ที่ระดมเงินทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางแพทย์ของตน และไม่ได้สนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. และมีลักษณะที่เคลื่อนไหวแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

การสื่อสารยุคใหม่ที่คนติดต่อสื่อสาร แพร่กระจายข่าวสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้น การทำธุรกรรมทางการเงินก็เร็วมากขึ้น ประกอบกับเวทีกปปส. มีสื่อของตัวเองอย่าง Blue sky ทำให้พวกเขาสามารถพูดหรือเสนอประเด็นอะไรได้ตามที่ต้องการไม่ต้องผูกกับสื่อช่องทางไหน ๆ และเวทีแต่ละเวทีของกลุ่ม กปปส. ก็แบ่งตามแยกสำคัญ ๆ แบ่งผู้รับผิดชอบในแต่ละเวที ทำให้การสนับสนุนการเคลื่อนไหวในแต่ละเวที

แผนภูมิที่ 3 เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

บทที่ 4

การสร้างกรอบโครงความคิด เครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม

สำหรับบทที่ 4 ผู้วิจัยต้องการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของงานวิจัย เพื่อตอบคำถามว่า เครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรม มีวิธีการในการสร้างกรอบโครงความคิดอย่างไร กรอบโครงความคิดของกลุ่มต่าง ๆ ในเครือข่ายจุฬาเขตชุมชนธรรมเป็นอย่างไร และกรอบโครงความคิดของเครือข่ายฯ จุฬาเขตชุมชนธรรม สอดคล้องหรือแตกต่างกับกรอบโครงความคิดของ กลุ่ม กปปส. อย่างไร

5 สิงหาคม 2554 ประเทศไทยได้นายกรัฐมนตรีคนใหม่คนที่ 28 คือ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จากพรรคไทยรักไทย แต่ประเทศก็ยังคงอยู่ในยุคที่มีความขัดแย้งทางการเมืองอย่างยาวนานแม้ท่าทีของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ประกาศชัดเจนว่ามีความอิสระในการบริหารประเทศ และไม่ได้ต้องการแก้แค้นกับฝ่ายตรงข้ามแต่ก็ยังคงมีการชุมนุมประท้วงทางการเมืองอยู่ตลอด²⁷ ขณะเดียวกันรัฐบาลยิ่งลักษณ์ก็ถูกตั้งคำถามจากสังคมถึงนโยบายที่ออกมาเพื่อแก้ไขปัญหาทางการเมือง ทั้ง พ.ร.บ. ประองตอง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม พ.ร.บ.

ร่างพระราชบัญญัติประองตองแห่งชาติและร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม

จุดเริ่มต้นของการชุมนุมใหญ่ในสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตรจนนำมายุบสภา และนำไปสู่การรัฐประหารนั้นเริ่มมาจากการผ่าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม²⁸ และการผ่าน พ.ร.บ.

²⁷ รัฐบาลก็ต้องรับมือกับการประท้วงของกลุ่มองค์กรพิทักษ์สยามในเดือนพฤศจิกายน 2555 การชุมนุมประท้วงของ ขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม(P-Move) ที่ยุติการชุมนุมไปเมื่อ พฤษภาคม 2556 กลุ่มหน้ากากขาวที่นัดกันของคนในสังคมออนไลน์ชุมนุมประท้วงทุกวันอาทิตย์ที่เริ่มในเดือนมิถุนายน 2556 กลุ่มคัดค้าน EHIA เขื่อนแม่วงก์ในเดือนกันยายน 2556 คัดค้านพระราชบัญญัติเงินกู้ 2 ล้านล้านบาท ในเดือนกันยายน 2556 คัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมในเดือนพฤศจิกายน 2556 เครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศ (คปท.) กองทัพอธรรม กลุ่มกองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.) คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข” (กปปส.)

²⁸ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร นัดพิเศษ เพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ซึ่งผ่านวาระที่ 3 ในเวลา 4.25 น. ด้วยคะแนน 310 ต่อ 0 เสียง งดออกเสียง 4 เสียง

ดังกล่าวเป็นเหตุผลให้เครือข่ายฯ ทุกกลุ่มเริ่มรวมตัวกันเพื่อเคลื่อนไหวประท้วงรัฐบาล ซึ่งร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวมีความเป็นมาและรายละเอียดดังนี้

พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ในสมัยรัฐบาลยิ่งลักษณ์ถูกกล่าวถึงครั้งแรก ในการประชุมพรรคเพื่อไทยเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้กล่าวถึงการเสนอร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม โดยเห็นว่าควรสนับสนุนร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับที่เสนอโดย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง

...ผม ได้คุย และขอบคุณท่านเฉลิมแล้ว เห็นด้วย จะทำอะไรควรทำอะไรให้มันสุดซอย ร่างของวรชัย เหมือนเดินไปครึ่งๆ กลางๆ มันไม่สุดซอย เมื่อจะทำแล้วก็ทำให้มันสุดซอย แต่ถ้าจะเร่งเอาเข้าสมัยประชุมวิสามัญ 3 วาระรวด ไม่เห็นด้วย จะถูกฝ่ายค้านโจมตีอีก ขณะนี้ยังไม่มีการชี้แจงเหตุผล รายละเอียดทั้งหมด อยากให้เอาเข้าสมัยประชุมหน้า ไม่เป็นอะไร ผมรอได้. (เนชั่นสุดสัปดาห์, 2556: 7)

ต่อมา ในวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย จำนวน 163 คน เข้าชื่อเสนอ “ร่าง พ.ร.บ.การปรองดองแห่งชาติ พ.ศ. ...” ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 มีการแถลงมติจากพรรคเพื่อไทยว่า พรรคเพื่อไทย ขอสนับสนุน “ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม พ.ศ. ...” ของนายวรชัย เหมะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสมุทรปราการ พรรคเพื่อไทย และชี้แจงว่า พ.ร.บ.การปรองดองแห่งชาติซึ่งนำโดย ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง นั้น เป็นการใช้ออกสิทธิ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเสนอกฎหมาย ไม่ใช่มติของพรรคเพื่อไทยแต่อย่างใด(มติชน, 2556: 15)

ร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ที่ประชุมสภาผู้แทนฯ ได้มีมติรับหลักการร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ โดยมีเสียงรับหลักการ 300 เสียง และ เสียงไม่รับหลักการ 124 เสียง ไม่ลงคะแนน 14 เสียง ละไม่ออกเสียง 3 เสียง จากนั้นที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรมหรือ กมธ.” จำนวน 35 คน

การพิจารณา ร่าง พระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ฉบับ นายวรชัย เหมะ ในชั้นกรรมาธิการ มีการแปรญัตติในเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ สาระสำคัญที่มีการแก้ไข คือ มาตรา 3 ให้นิรโทษกรรมการกระทำความผิดของบุคคลหรือประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุม การแสดงออก หรือความขัดแย้งทางการเมือง และรวมถึงผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยคณะบุคคลหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นภายหลังการรัฐประหาร 19 กันยายน 2549 รวมถึงองค์กรหรือหน่วยงานที่ดำเนินเรื่องดังกล่าวสืบเนื่องต่อมา ที่เกิดระหว่าง พ.ศ. 2547 ถึง 8 สิงหาคม 2556 ทั้งนี้ การนิรโทษกรรมดังกล่าวไม่รวมถึงการกระทำความผิดตามประมวลอาญามาตรา 112

เนื้อหาที่มีการปรับแก้ถูกโจมตีจากหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายค้าน ฝ่ายมวลชนคนเสื้อแดง(คมชด์ล็ก , 2556ก: ออนไลน์)²⁹ องค์กรฮิวแมนไรท์วอช³⁰ (คมชด์ล็ก, 2556ข: ออนไลน์) รวมถึงนักวิชาการ ใน 3 ประเด็นคือ

1. เนื้อหาที่ขยายมีความพยายามล้าผิดให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เนื่องจากถูกตัดสินให้มีความผิดโดยองค์กรที่ตั้งขึ้นหลังการรัฐประหาร 2549 กล่าวต่อนานี้คดีอาญาแผ่นดิน ในคดีชุกหุน ที่ถูกคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ (คตส.)³¹ กล่าวหาและมีผลทำให้หน่วยงานตามกระบวนการยุติธรรม มีคำสั่งยึดทรัพย์เป็นเงินรวม 4.6 หมื่นล้านบาท

2. ไม่นิรโทษกรรมให้กับผู้ที่ผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 112 ถูกโจมตีว่า เป็นเหมือนการหักหลังมวลชนของตนเอง เพราะกลุ่มคนที่โดนมาตราดังกล่าวส่วนมากก็เป็นมวลชนคนเสื้อแดง และติดคุกในคดีดังกล่าวมาเป็นเวลานาน³²

²⁹ นายสมบัติ บุญงามอนงค์ หรือ บก.ลายจุด แกนนำกลุ่มวันอาทิตย์สีแดง ได้รวมตัวกันที่บริเวณแยกราชประสงค์ประมาณ 200 คนในวันที่ 27 ต.ค. 2556 โดยให้เหตุผลของการเคลื่อนไหวว่า สืบเนื่องจากร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ที่เข้าสภาในวาระที่ 1 และได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระสำคัญ ที่เรารับไม่ได้ ก็คือ การนิรโทษฯ ให้กับคนที่สั่งฆ่าประชาชน ทั้งนี้การออกกฎหมายนิรโทษกรรมที่ผ่านมาเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมซ้ำซาก

³⁰ ฮิวแมนไรท์วอช กล่าวถึง หลักการสากลของนิรโทษกรรมจะไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงโดยเฉพาะทำให้เกิดการเสียชีวิตไม่ควรได้รับการนิรโทษกรรม และนายกینگลักษณะ ชินวัตรรับปากกับข้าหลวงใหญ่แห่งสหประชาชาติ ว่าการนิรโทษกรรมจะเป็นไปตามหลักการสากล

³¹ คณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือ คตส. เป็นคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ในเรื่องที่ได้กระทำการให้รัฐเสียหายเฉพาะรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรเท่านั้น ตั้งขึ้นตาม ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ 30 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2549 มี นายนาม ยิ้มแย้ม ประธานกรรมการตรวจสอบ และ นายแก้วสรร อติโพธิ เลขาธิการคณะกรรมการตรวจสอบ ผลงานของ คตส. ที่สำคัญคือ การอายัดทรัพย์สินของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มูลค่า 52,884 ล้านบาท

³² อาจารย์ศิโรตม์คำลัมไพบูลย์ กล่าวว่ารัฐบาลควรริบให้ผู้ที่ถูกตัดสินให้ติดคุกได้รับการปล่อยตัว เนื่องจากพวกเขาติดคุกมาเป็นเวลากว่า 3 ปี นานกว่าเหตุการณ์ขัดแย้งทางการเมืองของไทยใดๆ ที่ผ่านมา และการที่รัฐบาลผลักดันเรื่องนี้จะทำให้ตัดขาดจากการเป็นประชาธิปไตย และจะไม่มีมวลชนออกมาปกป้อง

3. นิรโทษกรรมให้กับตัวการ ผู้สนับสนุน ผู้ใช้ให้กระทำ ความหมายคือ นิรโทษให้กับผู้ที่สั่งฆ่าประชาชน ซึ่ง ร่าง พ.ร.บ. ฉบับ ญาติผู้เสียหายไม่นิรโทษกรรมให้กับบุคคลกลุ่มนี้ และในร่างแรกที่เข้าสภาวาระ 1 ในมาตรา 3 วรรค 2 ก็ระบุว่า “ไม่รวมถึงการกระทำใด ๆ ของบรรดาผู้ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจหรือสั่งให้มีเคลื่อนไหวทางการเมือง”

ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ผ่านในชั้นคณะกรรมการธิการ ด้วยคะแนน 20 ต่อ 7 เสียง ในวันที่ 28 ตุลาคม 2556 (บ้านเมือง, 2556: ออนไลน์) ซึ่งขณะนั้นหลายฝ่ายเข้าใจว่า วาระ 2 และวาระ 3 จะมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน แต่ไม่เป็นเช่นนั้นถึงแม้กระแสคัดค้านจะรุนแรง และหลายฝ่ายในสังคมจะไม่พอใจก็ตาม ในวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2556 นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ได้นัดประชุมสภานัดพิเศษในวันที่ 31 ตุลาคม 2556 เพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรมในวาระ 2 และ 3 ซึ่งพรรคเพื่อไทยได้มีมติเป็นเอกฉันท์ในการสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันพรรคประชาธิปัตย์มีการคาดการณ์ว่าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวจะใช้เวลาเพียง 1 วันเท่านั้น และภายหลังจากการประชุม นายสุเทพ เทือกสุบรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุราษฎร์ธานี พรรคประชาธิปัตย์ ได้หารือกับกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สนิทสนมกัน ได้มีการวิเคราะห์ว่า

...รัฐบาลเร่งเกมเร็วเพื่อตัดตอน ขณะเดียวกัน ประธานสภาฯก็รับเข้าเป็นวาระประชุมเป็นการพิเศษ ถือเป็นการลักไก่ เนื่องจากผู้ชุมนุมยังค่อนข้างน้อย จึงเห็นว่าการเป่านกหวีดหลังจากผ่านวาระ 3 นั้นไม่ทันแล้ว จึงเห็นว่าหลังจากพิจารณาวาระ 2 นายสุเทพพร้อมด้วย ส.ส.พรรคส่วนหนึ่งจะออกมาต่อสู้เคียงข้างประชาชน จึงเห็นพ้องกันว่าจะมีการเป่านกหวีด โดยให้ประชาชนแต่งชุดดำมาร่วมกันที่สถานีรถไฟสามเสน ในเวลา 18.00 น. วันที่ 31 ต.ค. เป็นต้นไป แล้วจะมีการกำหนดท่าทีการเคลื่อนไหวผู้ชุมนุมอีกครั้งหนึ่ง... (เดลินิวส์, 2556: 16)

ความพยายามในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ด้วยการเสนอกฎหมายที่ให้ผู้กระทำผิดในช่วงเหตุการณ์ทางการเมืองไม่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งแต่ละฉบับมี 2 จุดใหญ่ที่ต่างกันคือ 1. ช่วงเวลาของเหตุการณ์ทางการเมือง ที่การกระทำใด ๆ ทางการเมืองในช่วงนั้นไม่ได้รับความผิด 2. กลุ่มบุคคลที่ไม่ต้องรับผิดชอบ ที่มีเนื้อหาในลักษณะดังกล่าว ใช้ชื่อพระราชบัญญัติทั้งหมด 2 ชื่อคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความปรองดองแห่งชาติ และ พ.ร.บ. นิรโทษกรรม มีความพยายามจะออกมาแล้วทั้งหมด 9 ฉบับ แบ่งเป็นเสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 7 ฉบับ และเสนอโดยประชาชน 2 ฉบับ ดังนี้³³

³³ร่าง พ.ร.บ. ปรองดอง ทั้ง 4 ฉบับ สามารถดาวน์โหลดได้ที่ <http://ilaw.or.th/node/2869>

ฉบับที่ 1 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปรองดองแห่งชาติ ฉบับ นายนิยม วรปัญญา และคณะ

ฉบับที่ 2 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปรองดองแห่งชาติ ฉบับ พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน และคณะ

ฉบับที่ 3 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปรองดองแห่งชาติ ฉบับ นายสามารถ แก้วมีชัย และคณะ

ฉบับที่ 4 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความปรองดองแห่งชาติ ฉบับ นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ

ฉบับที่ 5 ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ฉบับ นายนิยม วรปัญญา

ฉบับที่ 6 ร่างพระราชบัญญัติว่าการปรองดองแห่งชาติ ฉบับ นายเฉลิม อยู่บำรุง

ฉบับที่ 7 ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ฉบับ นายวรชัย เหมะ

ร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ที่ประชุมสภาผู้แทนฯ ได้มีมติรับหลักการร่าง พ.ร.บ.ฉบับนี้ โดย มีเสียงรับหลักการ 300 เสียง และ เสียงไม่รับหลักการ 124 เสียง ไม่ลงคะแนน 14 เสียง ละไม่ออกเสียง 3 เสียง จากนั้นที่ประชุมได้มีมติแต่งตั้ง “คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรมหรือ กมธ.” จำนวน 35 คน

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม (กมธ.นิรโทษกรรม) มีมติด้วยเสียงข้างมากแก้ไขเนื้อหาจากร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรมฉบับเดิม ให้ครอบคลุมถึงหลายฝ่าย รวมถึง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ทำให้มีเสียงคัดค้าน ทั้งจากญาติผู้สูญเสียจากเหตุการณ์ปี 2553 พรรคฝ่ายค้าน ฮิวแมนไรท์วอตช์ (Human Right Watch, 2556: ออนไลน์)³⁴ กระทั่งแกนนำคนเสื้อแดง (อิศรานิวิสต์, 2556: ออนไลน์) คณะกรรมการ

³⁴ องค์กรสิทธิมนุษยชน (Human Rights Watch) แลกเปลี่ยนจากนิวยอร์ก สหรัฐฯ ว่า พ.ร.บ.ดังกล่าว นั้นถือเป็นการตอกย้ำเหยื่อผู้เสียชีวิตและครอบครัวจากเหตุการณ์ในปี 2010 ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ เนื่องจากการสืบสวนก็ยังคงคลุมเครือไม่ชัดเจนหลังอ้างว่าเหตุการณ์นองเลือดในครั้งนั้นเป็นฝีมือของ "ชายชุดดำ" โดยครอบครัวของทหารที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตนั้นเผยว่า พวกเขากลัวว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรมและผู้ที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์นองเลือดนั้นจะไม่ถูกดำเนินคดี ทั้งนี้เรื่องที่ทหารยิงปืนใส่ประชาชนหรือผู้ที่เป็นคนออกคำสั่งดังกล่าวนั้น หากออกกฎหมายนิรโทษกรรมออกมาผู้ อยู่เบื้องหลังเรื่องนี้ก็จะไม่มีใครสามารถแตะต้องได้

วิสามัญแก้ไขปรับปรุงแล้วเสร็จในวันที่ 28 ตุลาคม 2556 และสภาผู้แทนราษฎรก็ผ่านวาระ 2 -3 ในเช้าของวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 และเหตุการณ์นี้ก็ให้นำมาสู่การประชุมใหญ่ของกลุ่มที่นำโดยสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ

ถึงแม้ว่าร่างพ.ร.บ. ประรองตอง ฉบับของร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง ที่นิรโทษกรรมเหมาแข่ง จะก่อให้เกิดแรงต้านอย่างสูง ไม่ว่าจะจากฝั่งคนเสื้อแดงเองหรือฝ่ายพันธมิตรฯ และพรรคประชาธิปัตย์ ทำให้ไม่ถูกเสนอเข้าที่ประชุมสภา และพรรคเพื่อไทยก็มีมติสนับสนุนเพียงร่างของส.ส. วรชัย เหมะ ที่นิรโทษกรรมให้กับประชาชนทุกสีทุกฝ่าย ยกเว้นแกนนำและผู้สังการ

ฉบับที่ 8 ร่าง พ.ร.ฉบับ กลุ่มญาติผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ทางการเมือง เม.ย. - พ.ค. 2553

ฉบับที่ 9 ร่างรัฐธรรมนูญว่าด้วยนิรโทษกรรมและขจัดความขัดแย้ง เสนอโดยคณะนิติราษฎร์

ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ฉบับไหน ใครรอด	ผู้ชุมนุม บิด@วิวัฒน์	ผู้ชุมนุม หลังรัฐประหาร	ชายชุดดำและคนเผาทรัพย์ เอกชน	นักโทษคดีมาตรา 112	แกนนำ การชุมนุม	เจ้าหน้าที่รัฐระดับปฏิบัติ ในเหตุการณ์ชุมนุม	เจ้าหน้าที่ ออกคำสั่ง ในเหตุการณ์ชุมนุม	นักการเมือง ที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	ทักษิณ	การ รั้งประหาร
ร่างพ.ร.บ.ประรองตอง ฉบับ สบดี บุญรัตน์ จากข้อเสนอฉบับพระปกเกล้า 15 ก.ย.48 - 10 พ.ค. 54	✓	✓	✓	A	✓	✓	✓	✓	✓	
ร่างพ.ร.บ.ประรองตอง ฉบับ รัฐวุฒิ ศัยกิจ 15 ก.ย.48 - 10 พ.ค. 54	✓	✓	✓	A	✓	✓	✓	✓	✓	
ร่างพ.ร.บ.ประรองตอง ฉบับ นิยม วรปัญญา ก่อน 19 ก.ย. 49 - วันที่พ.ร.บ.ฉบับนี้ใช้	✓	✓	✓	A	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ร่างพ.ร.บ.ประรองตอง ฉบับ สามารถ แก้วมีชัย 15 ก.ย.48 - 10 พ.ค. 54	✓	✓	✓	A	✓	✓	✓	✓	✓	
ร่างพ.ร.บ.ประรองตอง ฉบับ เฉลิม อยู่บำรุง ช่วงปี 2549 - วันที่พ.ร.บ. นี้บังคับใช้	✓	✓	B	A	✓	✓	✓	✓	✓	
ร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับ วรชัย เหมะ 19 ก.ย. 49 - 10 พ.ค. 54	✓	✓	B	A						
ร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับ นิยม วรปัญญา 19 ก.ย. 49 - 10 พ.ค. 54	✓	✓	B	A						
ร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับ นิติราษฎร์ 19 ก.ย. 49 - 9 พ.ค. 54	C	C	อยู่ในการวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ชัดเจนว่าต้อง	อยู่ในการวินิจฉัยของ คณะกรรมการ ชัดเจนว่าต้อง	C					
ร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับ ญาติผู้เสียชีวิต หลัง 19 ก.ย. 49	C	C		A	C	✓	ได้รับคำที่ ไม่ปรึกษาเกินกว่าเหตุ			

หมายเหตุ: A - ขึ้นอยู่กับศาลจะตีความว่า ความผิดตามตรา 112 เป็นการแสดงออกทางการเมืองอันเกี่ยวเนื่องการชุมนุมและความขัดแย้งทางการเมืองหรือไม่ B - ขึ้นอยู่กับศาลจะตีความว่า การเผาที่เกิดขณะเป็น "การแสดงออก" อัน "อาจ" กระบถนต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน อันสืบเนื่องจากการชุมนุมหรือไม่ C - นิรโทษกรรมให้ความผิดตามพ.ร.บ.ฉุกเฉินฯ, พ.ร.บ.ความมั่นคงฯ และกรณีที่ย่ำจุกไม่คืน 2 ปี ความผิดอื่นจะได้รับนิรโทษกรรมต่อเมื่อมีความเกี่ยวเนื่องจาก ความผิดซึ่งทางการเมือง เท่านั้นที่ไม่ได้พ้นโทษระหว่างประหาร

ภาพที่ 5 เปรียบเทียบร่างพ.ร.บ.ประรองตองและนิรโทษกรรม

ที่มา: (ประชาไท, 2556ข: ออนไลน์)

พัฒนาการการชุมนุมต่อต้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมกลุ่ม กปปส.

การชุมนุมคัดค้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม นั้นเริ่มขึ้นในช่วงที่มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม วาระ 2 และวาระ 3 ในสภาผู้แทนราษฎร และมีแนวโน้มว่า พ.ร.บ. จะผ่าน เนื่องจากรัฐบาลครองเสียงข้างมาก

การนัดหมายเคลื่อนไหวคัดค้านเริ่มขึ้นในวันที่ 30 ตุลาคม 2556 นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ แถลงข่าวจุดยืนของพรรคและการเคลื่อนไหวกิจกรรมต่างๆ ที่บริเวณลานอนุสาวรีย์รัชกาลที่ 7 หน้ารัฐสภา(กรุงเทพฯ, 2556: ออนไลน์)³⁵ โดยนัดรวมพลบริเวณสถานีรถไฟฟ้าสามเสน³⁶ ในวันที่ 31 ตุลาคม 2556 เวลา 18.00³⁷

การชุมนุมวันแรก คือ วันที่ 31 ตุลาคม 2556 ได้มีการถ่ายทอดบรรยากาศเวทีผู้ชุมนุมผ่านโทรทัศน์ทางช่อง Blue Sky TNEWS และ ASTV ในช่วงที่ชุมนุมก็จะมีการสลับหมุนเวียนกันขึ้นมาพูดบนเวทีของสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ เนื่องจากมีการประชุม ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมในเวลาเดียวกันด้วย นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ขึ้นเวทีในช่วงค่ำของวัน และได้อ่านแถลงการณ์ให้กับกลุ่มผู้ชุมนุม ซึ่งเป็นแถลงการณ์เดียวกันกับวันที่ 30 ตุลาคม 2556 ที่รัฐสภา

จำนวนผู้ชุมนุมมากขึ้นเรื่อย ๆ และการชุมนุมได้ยกระดับไปอีกขั้น มีการยกระดับการชุมนุมในการชุมนุมของกลุ่มต่าง ๆ³⁸ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ขึ้นเวทีสามเสน กล่าวกับผู้ชุมนุม ถึงการเคลื่อนไหวในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 ว่า

³⁵ เหตุที่จะเริ่มชุมนุมวันพฤหัสบดี เพื่อให้ประชาชนที่จะมาร่วมชุมนุม มีเวลาเตรียมตัว เราคาดว่า 2-3 วันแรกคนอาจจะยังไม่มาก แต่คาดว่าหลังจากนั้น น่าจะมีคนเข้าร่วมชุมนุมถึงหลักแสน เพราะกระแสไม่พอใจรัฐบาลในกทม.มากพอสมควร

³⁶ สาเหตุที่ต้องเป็นบริเวณสถานีรถไฟฟ้าสามเสนเพราะไม่อยู่ในพื้นที่ประกาศ พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

³⁷ ในวันดังกล่าวมีสมาชิกกรรมการบริหารพรรคประชาธิปัตย์ลาออกจากการเป็นกรรมการบริหารพรรค เพื่อออกมาเคลื่อนไหว โดยไม่ต้องกังวลว่าจะเป็นผลให้พรรคประชาธิปัตย์ถูกยุบพรรค

³⁸ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 พลตรีจำลอง ศรีเมือง และเครือข่ายประชาชน 77 จังหวัด ได้เคลื่อนขบวนผู้ชุมนุมจากเวทีสวนลุมพินีไปรวมตัวกับ กลุ่มเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) ที่เวทีอู่พงษ์

“คณะกรรมการการและแกนนำได้เส้นทางเคลื่อนขบวนแล้ว แต่ยังไม่บอกกล่าวรัฐบาลรับรู้ การเคลื่อนไหวกครั้งนี้จะเป็นการแสดงพลังครั้งแรกของเวทีสามเสนเป็นเสมือนการทดสอบและการประเมินกำลัง”

(สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2556ก: ออนไลน์)

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ พาผู้ชุมนุมออกเดินทางในเวลามุ่งไปยัง พระบรมมหาราชวัง และศาลหลักเมือง โดยได้ทำการปฏิญาณ และวางพวงหรีดทำความเคารพ พลเอกร่วมเกล้า ยุทธธรรม และมวลชนที่เสียชีวิตในปี 2553 ก่อนจะแจ้งต่อผู้ชุมนุมว่าจะยึดถนนเวทีราชดำเนินปักหลังคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม เป็นเวทีใหม่ซึ่งรองรับผู้ชุมนุมได้มากขึ้น

กระแสของการคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม มีความเข้มข้นมากขึ้น จนเป็นเหตุให้นายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ต้องออกแถลงการณ์(สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2556: ออนไลน์) ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 โดยตอนท้ายของแถลงการณ์ กล่าวถึงการยอมรับผลการตัดสินของ สมาชิกวุฒิสภา ที่จะทำการพิจารณา พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ซึ่งต่อมาประธานวุฒิสภา ส.ว. นิคม ไวยรัชพานิช ก็แถลงไม่รับร่าง พรบ.นิรโทษกรรม โดยให้เหตุผลว่า เพื่อช่วยให้บรรยากาศของประเทศเดินหน้าต่อไปได้ (ประชาไท, 2556ค: ออนไลน์) มีการเดินรณรงค์เคลื่อนไหวกของประชาชนในหลาย ๆ จังหวัด ไปที่บริเวณศาลากลาง รวมทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร อาทิ เครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม นอกจากนี้เวทีชุมนุมอื่นก็มีการยกระดับการชุมนุม เช่น กลุ่มกองทัพประชาชนโค่นระบอบทักษิณ (กปท.) และกองทัพธรรม ได้รวมตัวตั้งขบวนที่แยกอรุณพงษ์ เพื่อเคลื่อนขบวนไปปักหลักเปิดพื้นที่ชุมนุมใหม่ที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า ถนนราชดำเนิน เพื่อกดดันรัฐบาลและคัดค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม(ไทยรัฐออนไลน์, 2556ก: ออนไลน์)

สถานการณ์ที่รัฐบาลต้องการให้กระแสความไม่พอใจรัฐบาลประเด้นนิรโทษกรรมลดระดับลงไปด้วยการออกแถลงการณ์ของนายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ ชินวัตรในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 กลับถูกสะท้อนกลับไปด้วยคำพูดของนายสุเทพ เทือกสุบรรณว่ารัฐบาล “ตบตาประชาชน” เพราะมีคลิปของ จำลิตตรีประสิทธิ์ ไชยศรีษะ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุรินทร์ สังกัดพรรคเพื่อไทย กล่าว ว่า

“เรารู้ว่ามันลำบากในขั้นวุฒิสภา เราก็ต้องตามระเบียบอีก 180 วัน หลังจากนั้น ส.ส. พวกผมนี่แหละจะยื่นญัตติเข้ามาใหม่ มีคนรับรอง 20 คน เราก็ดำเนินการเข้ามาใหม่ได้ ถ้ามันสิ้นหวังจริง ๆ รัฐบาลก็สามารถออกพระราชกำหนดได้ ฟุ้งนี้ก็เอาพี่ทักษิณกลับบ้านได้ มันเป็นอำนาจ มัน เป็นเสียงส่วนใหญ่”(ผู้จัดการออนไลน์, 2556ข: ออนไลน์)ผลคือ แกนนนำสุเทพ เทือกสุบรรณ เรียกกร้อง

ให้รัฐบาลนำกฎหมายนิรโทษกรรมออกจากสภา หรือไม่ก็ให้วุฒิสภาแปรญัตติให้นิรโทษกรรมเฉพาะประชาชน

เหตุการณ์ดำเนินมาจนถึงวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 คือ วันที่สมาชิกวุฒิสภาต้องพิจารณา ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ผลของการพิจารณามีมติไม่รับร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนน 141 เสียง ทำให้กฎหมายดังกล่าวถูกส่งกลับไปยังสภาผู้แทนราษฎร และต้องพักร่างฉบับนี้ไว้เป็นเวลา 180 วัน จึงนำกลับมาพิจารณาใหม่³⁹

การพิจารณาไม่รับร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ของวุฒิสภา ยังถือเป็นเป็นจุดจบของการชุมนุมคัดค้านพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม และเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหวใหม่คือ เคลื่อนไหวเพื่อล้มรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรที่มาจากการเลือกตั้ง

ภายหลังจากที่แกนนำเวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยให้เวลารัฐบาลถึงเวลา 18.00 น. ของวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ให้นำร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมออกจากการพิจารณาของสภา แต่ผลการพิจารณาของวุฒิสภา จนได้มติไม่รับร่างในเวลา 22.48 น. คือ ถึงแม้ว่าวุฒิสภาจะมีมติไม่รับร่าง เป็นผลให้ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ตีกลับไปให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาใหม่และแนวนั้มีรัฐบาลเองก็ไม่ผลักดันรัฐบาลนี้ต่อ แต่ในทางกฎหมายก็ยังมีเวลาอีก 180 วันให้นำเข้าสู่การพิจารณาของสภาได้ แกนนนำสุเทพ เทือกสุบรรณก็ได้ขึ้นปราศรัยเวทีให้ผู้ชุมนุมที่เวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเลือกทิศทางการเคลื่อนไหวก่อนที่มติไม่รับร่างของวุฒิสภาจะออกมา ซึ่งทางเลือกที่ได้ก็คือ เคลื่อนไหวต่อไปจนกว่า พ.ร.บ. ฉบับนี้จะไม่เข้าสู่ที่ประชุมของสภาอีก ซึ่งเท่ากับว่าจะมีการชุมนุมต่อเนื่องไปอีก 180 วัน⁴⁰

การยกระดับการชุมนุมสู่การขับไล่ระบอบทักษิณ

การประกาศยกระดับการเคลื่อนไหว ครั้งที่ 1

³⁹ ถึงแม้ว่ากฎหมายจะกลับไปให้สภาผู้แทนราษฎร แต่ท่าทีของรัฐบาลขณะนั้นคือ จะปล่อยให้กฎหมายนี้ตกไปหากวุฒิสภามีมติไม่รับร่าง และก่อนหน้านั้นในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2556 ก็ได้มีการถอนร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมทุกฉบับออกจากระเบียบวาระการประชุม ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นที่เรียบร้อย

⁴⁰ นายสุเทพ เทือกสุบรรณและสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์อีก 8 คน ก็ได้ประกาศลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคืนเดียวกัน

ประกาศยกระดับการชุมนุมจากการต่อต้านการนิรโทษกรรมสุดซอย เป็นการขับไล่ระบอบทักษิณ พร้อมประกาศ 4 มาตรการอารยะขัดขืน โค่นระบอบทักษิณในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2556 โดยมีมาตรการที่ประกาศใช้คือ

1. ร่วมลงชื่อถอดถอน ส.ส. ทั้ง 310 คน ที่เห็นชอบร่างนิรโทษกรรม
2. เป่านกหวีดไล่คนที่ทำงานรับใช้ พ.ต.ท.ทักษิณชินวัตร
3. ร่วมกันต่อต้านสินค้าในเครือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร
4. ชวนข้าราชการหยุดงานทั่วประเทศ

ประกาศยกระดับการเคลื่อนไหว ครั้งที่ 2

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ได้มีการนัดชุมนุมใหญ่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย การชุมนุมเข้าสู่จุดสูงสุดมีผู้ชุมนุมเข้าร่วมหลักแสนคนก่อนจะมีประกาศดาวกระจาย 12 เส้นทางที่จะกระจายผู้ชุมนุมไป 12 เส้นทาง

มหาวิทยาลัย
KORN UNIVERSITY

ภาพที่ 6 ชมภาพมุมสูงมือบราชดำเนินเต็มพื้นที่ แกนนำยื่นกินล้านแล้ว
ที่มา: (ผู้จัดการออนไลน์, 2556ก: ออนไลน์)

มวลชน กปปส. ประกาศดาวกระจาย 13 จุด คือ กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) สำนักงานตำรวจนครบาล (บช.น.) ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 ช่อง 11 กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานประมาณ เพื่อต่อต้านระบอบทักษิณ พร้อมยื่นข้อเรียกร้องให้หน่วยงานต่าง ๆ มาอยู่ข้างประชาชนนอกจากนี้ยังได้ ประกาศปักหลักที่กระทรวงการคลัง เปิดเวทีปราศรัยเป็นแห่งที่ 2 โดยให้เหตุผลว่า เพื่อไม่ให้สำนักงบประมาณเป็นเครื่องมือของระบอบทักษิณอีกต่อไป และเกิดเวทีปราศรัยเพิ่มขึ้นไปอีก 1 จุด คือที่ศูนย์ราชการ ในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556 ก่อนประกาศตั้ง “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.)” โดยมีเครือข่ายนักศึกษาประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) และแกนนำกองทัพประชาชนโค่นล้มระบอบทักษิณ (กปท.) เข้าร่วม⁴¹ ในวันที่ 29 พฤศจิกายน โดยมีการแถลงถึงเป้าหมายการเคลื่อนไหวคือ

“เราจะร่วมกันขจัดระบอบทักษิณให้สิ้นไปจากแผ่นดินไทย เพื่อที่ประชาชนชาวไทยทั้งหลายจะได้ร่วมกันกำหนดกฎเกณฑ์กติกา และทำการปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นไปตามความฝันของทุกคน คือ เป็นประเทศไทยที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และเมื่อระบอบทักษิณหมดแล้ว ประชาชนจะได้ใช้อำนาจอธิปไตยของตนเอง

รัฐบาลหมดความชอบธรรมเพราะไม่เคารพศาลรัฐธรรมนูญ และประชาชนก็ลุกขึ้นปฏิเสธรัฐบาลมากกว่า 1 ล้านคน เป็นหลักฐานชัดเจนว่ารัฐบาลนี้หมดทั้งความชอบธรรมทางกฎหมาย และในทางการเมือง”

ประกาศยกระดับการเคลื่อนไหว ครั้งที่ 3

สถานการณ์ก่อนหน้านี้นี้คือ รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรได้ประกาศยุบสภาไปแล้วเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2556 และเป้าหมายได้เปลี่ยนไปสู่การล้มระบอบทักษิณ ทวงคืนอำนาจอธิปไตย

⁴¹ เป็นครั้งแรกที่ผู้ใช้ทวิตวิธีเดินทางไปปิดสถานที่ราชการ และหน่วยงานต่างๆ

กลับมาสู่ประชาชน โดยกปปส. นักระดมพลปิดกรุงเทพฯ หรือชัตดาวน์กรุงเทพฯ โดยตั้งเวทีหลักใน 7 จุดสำคัญ คือ ราชประสงค์ ปทุมวัน สวนลุมพินี สีลม แจ้งวัฒนะ ห้าแยกลาดพร้าว อโศก พร้อมกับยุบเวทีราชดำเนิน ในวันที่ 13 มกราคม 2557 โดยให้เวทีปทุมวันเป็นเวทีหลักของกลุ่ม กปปส. ในการยกระดับการเคลื่อนไหวครั้งนี้เหตุผลเพราะต้องการให้รัฐบาลรักษาการลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดทางให้สภาประชาชน⁴² ทำหน้าที่แทนรัฐบาลรักษาการ และรณรงค์ให้มีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ก็เกิดขึ้นแต่ศาลรัฐธรรมนูญก็มีคำวินิจฉัยให้การเลือกตั้งดังกล่าวเป็น “โมฆะ” เนื่องจากเปิดให้มีการเลือกตั้งภายในวันเดียวไม่ได้ มี 28 หน่วยเลือกตั้งที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้

การปิดกรุงเทพฯ ยังคงดำเนินต่อไปแต่มวลชนเริ่มลดน้อยลง สวนทางกับค่าใช้จ่ายในการจัดการเวทีผู้ชุมนุมที่มีถึง 7 เวที และต้องมีการปรับลดเวทีลง ครั้งแรกคือ ยุบเวทีห้าแยกลาดพร้าว และเวทีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 และประกาศยกเลิก Shut Down Bangkok ในวันที่ 3 มีนาคม 2557 ให้เหลือเพียงเวทีสวนลุมพินี ด้วยเหตุผลเนื่องจากมีความพร้อมด้านสถานที่ ทั้งห้องประชุมและที่หลับที่นอน

สถานการณ์หลังจากนั้น มีเหตุการณ์สำคัญคือ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้รักษาการนายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรสถานภาพสิ้นสุดลง ในวันที่ 7 พฤษภาคม 2557 เนื่องจากกรณีการโยกย้าย นายถวิล เป็ลียนศรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีอันดับ 2 ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีต่อไป วันเดียวกันนั้น กปปส. เปิดฉาก “การต่อสู้ครั้งสุดท้าย” ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2557 ยุทธวิธีดาวกระจายไปยังสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ โดยระบุว่า ต้องการไปขอร้องสถานีโทรทัศน์ให้เลิกเสนอข่าวของพวกทรราช

สถานการณ์เข้าสู่การตั้งเครือข่ายจนมีการประกาศกฎอัยการศึกในวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 และการชุมนุมประท้วงที่ยืดเยื้อมาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2556 ก็สิ้นสุดลงในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เนื่องจากเกิดการรัฐประหารโดยโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อันมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ โดยให้เหตุผลในการทำรัฐประหาร 10 ข้อ คือ(ผู้จัดการออนไลน์, 2557ก: ออนไลน์)

⁴² นายสุเทพ เทือกสุบรรณกล่าวถึง สภาประชาชนครั้งแรกในเดือนธันวาคม 2556

1. มีความขัดแย้งทางความคิดการเมืองอย่างรุนแรง หยั่งลึกจากระดับประเทศไปถึงระดับครอบครัวคนไทย
2. การใช้อำนาจการปกครองที่กระทำอยู่เดิม ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ความแตกแยก และการกระทำผิดของกลุ่มต่างๆ ได้อีกต่อไป
3. แนวทางการเลือกตั้งในรูปแบบเดิมมีการต่อต้านอย่างกว้างขวาง ถ้าเลือกตั้งต่อไปในสถานการณ์เช่นนี้ อาจเกิดปัญหาความวุ่นวายไม่จบสิ้น
4. การชุมนุมทางการเมืองที่มีต่อเนื่องมาถึง 6 เดือน ซึ่งมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งทางความคิด และการแก่งแย่งผลประโยชน์ทางการเมือง ตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนทุกหมู่เหล่า ทำให้ประชาชนแตกความสามัคคี จนไม่อาจปรองดองกันได้
5. ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน มีคดีความจำนวนมากอยู่ในชั้นศาล และยังรอกระบวนการยุติธรรม ตัดสิน
6. การบังคับใช้กฎหมายปกติต่อปัญหาข้างต้น บังคับใช้ไม่ได้ทุกกลุ่ม ทำให้เกิดความหวาดระแวง เกลียดชังกันในหมู่ประชาชนเป็นวงกว้าง ความเคลื่อนไหวของทุกฝ่าย โดยเฉพาะแกนนำที่มีความผิด ตามกระบวนการยุติธรรม นำไปสู่การยุบยุบปลุกปั่นแนวร่วมของฝ่ายตน ให้พร้อมที่จะกระทำการใดๆ ต่อฝ่ายตรงข้ามด้วยความรุนแรง
7. การบริหารราชการแผ่นดินในห้วงที่ผ่านมาไม่สามารถกระทำได้ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติ และก่อปัญหาความเดือดร้อนต่อประชาชนทุกระดับจนถึงรากหญ้า
8. มีการล่องละเมิดสถาบันฯ ตามมาตรา 112 ทั้งทางลับและเปิดเผย สร้างความไม่พอใจ และเกลียดชังของประชาชนโดยรวม ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันฯ
9. การปลุกระดมมวลชนที่มุ่งเอาชนะฝ่ายตรงข้ามโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ทวีความรุนแรงและเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ
10. ปรากฏชัดว่ามีการจัดตั้งและใช้กองกำลังติดอาวุธรวมถึงการตระเวนอาวุธสงครามจำนวนมาก เพื่อปฏิบัติการอย่างรุนแรงต่อฝ่ายตรงข้ามของตน โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ซึ่งกองทัพจะยอมให้เกิดขึ้นในประเทศชาติไม่ได้โดยเด็ดขาด

กรอบโครงความคิดกลุ่ม กปปส.

กลุ่ม กปปส. แกนนำหลัก ๆ คือ สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ที่ไม่พอใจที่รัฐบาลพยายามออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้นำไปสู่การตั้งเวทีผู้ชุมนุม และขยายประเด็นการทำหน้าที่ของรัฐบาล ประเด็นที่ถูกนำมาขยาย หลายประเด็นเกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางการเมือง การใช้อำนาจเสียงส่วนใหญ่ โดยไม่ฟังเสียงค้านจากฝ่ายอื่น ๆ ในสังคม ออกนโยบายที่ขาดจริยธรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่ากรอบโครงในช่วงแรกจะไม่ได้มุ่งจะขับไล่รัฐบาล แต่เพียงต้องการให้รัฐบาลนำพระราชบัญญัตินี้ออกจากที่ประชุมของสภา ก่อนที่กรอบความคิดจะค่อย ๆ พัฒนาไปสู่การขับไล่รัฐบาล

การนำเสนอกรอบโครงครั้งแรกของกลุ่มนี้เริ่มตั้งแต่ การเคลื่อนไหวในวันที่ 30 ตุลาคม 2556 นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้อ่านแถลงการณ์ หน้าพระบรมรูปรัชกาลที่ 7 หน้ารัฐสภาว่า(ไทยรัฐออนไลน์, 2556ข: ออนไลน์)

ขณะนี้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหญิงและชายตัดสินใจออกไปร่วมต่อสู้ กับประชาชน เพื่อต่อต้านกฎหมายล้างผิด ที่รัฐบาลและพรรคเพื่อไทย พยายามเสนอเข้าสภาฯ โดยไม่ฟังเสียงประชาชน ทั้งนี้ พรรคมีแถลงการณ์ ในนามกลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เบื้องต้นขอกล่าวถึงพระราชหัตถเลขาของรัชกาลที่ 7 ว่า

“ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจ อันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิม ให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะเพื่อใช้อำนาจนั้นโดย สิทธิขาด และโดยไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของราษฎร”

รัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร และพรรคเพื่อไทย กระทำการสวนทางแนวพระราชหัตถเลขาชัดเจน โดยการดัดตั้งใช้เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร ผลักดันร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรมฯ มีเนื้อหาหลบเลี่ยงความผิดให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกฯ ในคดีทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงความผิดของแกนนำกลุ่มผู้ก่อเหตุร้ายในการชุมนุมทางการเมืองที่มีขอบ ด้วยกฎหมาย โดยไม่ฟังเสียงทักท้วงของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคมที่ออกมาเคลื่อนไหว ซึ่งถือเป็นการทำลายหลักกฎหมายสร้างความแตกแยกในสังคม และจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ และประชาชน

กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสุราษฎร์ธานีจะร่วมกับพี่น้องประชาชนทั่วประเทศเคลื่อนไหวต่อต้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมอย่างเข้มข้น ในเบื้องต้นขอกราบเรียนเชิญพี่น้องประชาชนคนไทยทั่วประเทศ ออกมาชุมนุมเคลื่อนไหวคัดค้านโดยพร้อมเพรียงกันที่บริเวณสถานีรถไฟสามเสน ในวันที่ 31 ตุลาคม 2556 เวลา

18.00 น. เป็นต้นไป จากนั้นจะร่วมกับพี่น้องข้าราชการ ทหาร ตำรวจ พ่อค้า นักธุรกิจ และพี่น้องชาวไทยทุกสาขาอาชีพ ยกระดับการเคลื่อนไหว จนกว่ารัฐบาลจะยกเลิกร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับดังกล่าว

วันแรกของการชุมนุมที่เวทีสามเสน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ขึ้นเวทีและได้กล่าวกับผู้ชุมนุม โดยการอ่านแถลงการณ์ เรียกร้องให้ประชาชนออกมาร่วมชุมนุมกันที่สถานีรถไฟสามเสน และยกระดับการเคลื่อนไหวจนกว่ารัฐบาลจะยกเลิก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม พร้อมบอกไปยังรัฐบาลว่ามีทางเลือก 2 ทาง คือ(ผู้จัดการออนไลน์, 2556ค: ออนไลน์)

1. ถอนร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ก็จะยุติการชุมนุม
2. หากไม่ถอนร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ก็จะต่อสู้ด้วยชีวิตคนไทยทุกคน สู้จนกว่าจะชนะ

การยกระดับการชุมนุมครั้งต่อมาของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เกิดขึ้นในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 คือ การย้ายเวทีผู้ชุมนุมจากเวทีสามเสนไปยังเวทีราชดำเนิน กรอบโครงที่แกนนำอย่างนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ประกาศต่อผู้ชุมนุม ณ วันนั้นคือ

“การเคลื่อนไหวในวันนี้ เป็นการเคลื่อนไหวของคนรักชาติ ปกป้องบ้านเมือง อนาคตของลูกหลาน โดยได้เดินไปไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้วยหลักการสันติ ปราศจากอาวุธ โดยจะเดินไปปฏิญาณตนที่วัดพระแก้ว และศาลหลักเมือง ว่าไม่เห็นด้วยกับ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ล้างผิดให้คนโกง และเคารพพลเอกร่วมเกล้า ยุทธธรรม และผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ทางการเมือง ปี 2553”

(ผู้จัดการออนไลน์, 2556ง: ออนไลน์)

โดยคำปฏิญาณที่แกนนำนายสุเทพ เทือกสุบรรณ กล่าวที่บริเวณพระบรมมหาราชวัง คือ

“ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรมให้ถึงที่สุด และจะสู้กับคนทุจริต จนกว่าคนเช่นนี้จะหายไปจากแผ่นดิน ขอบุญบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินีนาถ บูรพมหากษัตริย์ไทย จงดลบันดาลให้ข้าพเจ้ามีชัยชนะในการต่อสู้”

(ผู้จัดการออนไลน์, 2556จ: ออนไลน์)

ในช่วงตีบริเวณเวทีราชดำเนิน นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ได้ขึ้นเวทีกล่าวกับผู้ชุมนุมอีกครั้ง โดยเนื้อหาของการปราศรัย

“พี่น้องผู้รักชาติรักแผ่นดิน ทุกท่านมุ่งต้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ล้างผิดคนโกง ประกาศชัยชนะของประชาชน นี่คือนวมลมหาประชาชนโดยแท้จริง พร้อมทั้งเหตุผลการยึดถนนราชดำเนินเป็นที่มั่นแห่งใหม่ตามมติของมวลประชาชน เป็นก้าวใหม่ก้าวที่สำคัญ ผมขอกราบเรียนเชิญพี่น้องประชาชนที่รักชาติ รักประชาธิปไตย รักแผ่นดิน ไม่ว่าจะท่านจะอยู่ที่ไหน สีอะไร โปรดออกมาพร้อมกับเราที่ราชดำเนิน ให้ถนนราชดำเนินได้ถูกจารึกในประวัติศาสตร์อีกครั้งว่า เป็นสถานที่ต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยของคนไทยผู้รักชาติ”

(ผู้จัดการออนไลน์, 2556ฉ: ออนไลน์)

นอกจากนี้แกนนำ อย่างคุณสุเทพ เทือกสุบรรณ ยังย้ำถึงเป้าหมายของการชุมนุมว่า

“การต่อสู้ของประชาชนคราวนี้จะไม่มีการยืดเยื้อ ไม่ให้เวลารัฐบาลอีกแล้ว ถ้าไม่ถอนกฎหมายนิรโทษกรรมล้างผิดฉบับนี้ออกไป ยิ่งลักษณะเตรียมไปอยู่ที่อื่นได้แล้ว ฉะนั้นควรฟังเสียงของมวลมหาประชาชน ให้เวลาจนถึงวันที่ประชาชนทั้งหลายทนไม่ได้ วันนั้นคุณก็ต้องไปอยู่กับพี่ชายคุณ”

ด้านหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ได้ขึ้นเวทีราชดำเนินครั้งแรก ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ได้กล่าวย้ำถึงการเลือกสถานที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยว่า “อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นการแสดงให้เห็นว่าบ้านเมืองของเราปกครองในระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ ปกครองในระบบรัฐสภาที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเราต้องระบอบนี้โดยประวัติศาสตร์การประท้วงบนถนนเส้นนี้ชนะทุกครั้ง เพราะเส้นทางนี้โดยประวัติศาสตร์คือ สิ่งที่บ่งบอกว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยและพระมหากษัตริย์คือผู้ทรงใช้อำนาจนั้น

ข้อเรียกร้องของแกนนำเวทีราชดำเนินเพิ่มขึ้นมาหลังคลิปป่าสิบตรีประสิทธิ์ ไชยศรีษะ จะยื่น พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเข้ามาใหม่หลังจากถูกตีตกโดยวุฒิสภา โดยแกนนำเสนอวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ทางการเมืองนี้ 2 แนวทาง คือ

1. วุฒิสมาชิกซึ่งรัฐบาลสั่งได้ออยู่แล้ว เกินครึ่งอยู่แล้ว ลงมติเสียเลย ไม่ต้องรอช้า เข้าวันศุกร์นี้แหละ บอกว่ากฎหมายนี้เป็นกฎหมายการเงิน ส่งเรื่องให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรก็เรียกประชุมร่วมกัน ระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎรกับประธานคณะกรรมการการคลัง แล้วมีมติเสียว่าเป็นกฎหมายการเงินจริงๆ ถูกลงไปให้นายกรัฐมนตรียิ่งลักษณ์ เช่นรับรอง เพราะกฎหมายการเงินเสนอได้ต้องให้นายกเซ็นรับรอง หากไม่เซ็นรับรองกฎหมายก็ตกไป

2. ให้ที่ประชุมวุฒิสภา พิจารณากฎหมายฉบับนี้ให้เสร็จสิ้นภายในครึ่งวัน 3 วาระรวด แปรญัตติ แก้วร่างทั้งหมด ตัดที่ล้างผิดให้คนโกงออกไป คนฆ่า คนเผา ล้างออกให้หมด เหลือเฉพาะนิรโทษ

กรรมให้คนเดินเท้าเขาไปไม่รู้โอโหน่อิเหน่ เมื่อวุฒิสภาแก้ไขร่างกฎหมายที่สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบ ก็เอาร่างที่แก้ไขนั้น ส่งให้ประธานสมศักดิ์ ตอนเย็นวันศุกร์ (8 พ.ย. 60) ประธานก็เรียกประชุมสภา เข้าวันจันทร์ (11 พ.ย. 60) สภาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลเสียงข้างมากอยู่แล้ว ก็ลงมติเห็นชอบที่วุฒิสภาแก้ไข จะมีผลให้กฎหมายนี้ใช้ได้ ไม่ได้ประโยชน์แก่ทักษิณ คนทุจริต คนฆ่า คนเผา ให้กฎหมายมีชีวิตต่อไป แต่ไร้ประโยชน์สำหรับพี่ชายคุณ

การสร้างกรอบนอกจากจะสร้างผ่านคำปราศรัยแล้ว ยังมีการสร้างผ่านเพลงที่นำมาใช้ในการเคลื่อนไหวหรือเรียกอีกอย่างว่าเพลงประจำเวทีผู้ชุมนุม ในช่วงการเคลื่อนไหวที่เวทีสามเสน เพลงที่ใช้จะเป็นเพลงเจ้าตาก ของวงคาราบาว และเพลงประจำเวทีถูกเปลี่ยนอีกครั้งที่เวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย โดยเปลี่ยนไปใช้เพลง สู้ไม่ถอย การเปิดครั้งแรกของเพลงนี้ถูกเปิดในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ผ่านคลิปวิดีโอรวบรวมเหตุการณ์การชุมนุมคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เพลงสู้ไม่ถอย ทั้งเนื้อร้องและทำนอง แต่งโดย เสกสรรค์ ประเสริฐกุล อดีตคนเดือนตุลา และเพลงนี้ยังคงเคยเป็นเพลงมาร์ชนานิสิตนักศึกษา เดินไปตามถนนราชดำเนิน เมื่อ 14 ตุลาคม 2516 (ผู้จัดการออนไลน์, 2557: ออนไลน์)⁴³

การสร้างกรอบโครงในช่วงใกล้การพิจารณาของวุฒิสภา ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ของแกนนำเวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย อย่าง นายอรรถวิชัย สุวรรณภักดี ที่เรียกร้องให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องไปให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาใหม่ ให้ประธานคณะกรรมการสิทธิ 35 คณะของสภาผู้แทนราษฎร ลงคะแนนกันใหม่ด้วยเสียงข้างมากยอมรับว่ากฎหมายนี้เป็นกฎหมายการเงิน และมีบทบัญญัติคืนเงินให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรจริง และส่งให้นายกรัฐมนตรีอนุมัติ และหากนายกรัฐมนตรีไม่อนุมัติ กฎหมายก็ตกไปทันที และถือเป็นชัยชนะ

นอกจากนั้นข้อเรียกร้องแกนนำนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ยังยื่นข้อเสนอให้รัฐบาลถอน ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมออกจากการพิจารณาของสภา โดยยื่นข้อเสนอให้ถอดถอนภายในเวลา 18.00 น. ของวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 เพราะการมีมติไม่รับร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม เป็นเพียงการชะลอ

⁴³ เพลงสู้ไม่ถอยในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ถูกเปิดที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเช่นกัน วัดอุประสงค์ ของการใช้เพลงนี้ในช่วงเวลานั้นคือ เพื่อต่อต้าน คำสั่งของ ดร.ศักดิ์ ฝาสุกนิรันดร์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหงในขณะนั้น ที่สั่งลบชื่อ 9 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ร่วมกันจัดทำหนังสือ “มหาวิทยาลัยที่ไม่มีคำตอบ “ เพราะมีข้อความเสียดสีผู้มีอำนาจในขณะนั้น โดยโยงเอากรณีการเข้าไปล่าสัตว์ป่าในทุ่งใหญ่นเรศวรของทหารตำรวจกลุ่มหนึ่ง กับการต่ออายุราชการจอมพลถนอม กิตติขจร ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งเป็นนายกสภามหาวิทยาลัยรามคำแหงด้วย และจอมพลประภาส จารุเสถียร ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก

เท่านั้น รัฐบาลสามารถนำร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม กลับเข้าสู่การพิจารณาใหม่ได้ หรือไม่ก็ใช้อำนาจของฝ่ายบริหารประกาศเป็นพระราชกำหนดโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของสภา ซึ่งเมื่อถึงกำหนดข้างต้นรัฐบาลไม่ทำตามข้อเสนอ แกนนำโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณจึงได้ยืนยันว่าจะทำตามเสียงของศาลประชาชนของมติมหาชน โดยเสนอทางเลือกให้ผู้ชุมนุม 2 ทางเลือก คือ

1. ยินดีกับชัยชนะที่สมาชิกรัฐสภาไม่รับร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ถือเป็นการชะลอกฎหมาย
2. เราจะสู้ต่อไปด้วยพลังของมหาชน ดำเนินการจนกฎหมายนิรโทษกรรมไม่กลับเข้ามาในสภาอีก

ผลคือ ประชาชนเลือกในทางเลือกที่ 2 ซึ่งเท่ากับว่าจะเคลื่อนไหวต่อไปอีก 180 วัน หรือ 6 เดือน(สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2556ข: ออนไลน์)

การพัฒนากรอบโครงสร้างไล่ระบอบทักษิณ

กรอบโครงสร้างนี้เป็นกรอบโครงสร้างที่สอง หลังจากทีกรอบโครงสร้างแรกที่น่ามาสู่การเคลื่อนไหวคือกรอบโครงสร้างว่าด้วยปัญหาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมที่แปรญัตตินิรโทษกรรมให้ผู้สั่งการ ถูกวุฒิสภามีมติไม่รับร่างไป กรอบโครงสร้างด้วยการโค่นระบอบทักษิณจึงพัฒนาขึ้น ในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2556 ตามคำพูดของแกนนำนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

"พี่น้องทั้งหลาย กฎหมายนิรโทษกรรมเป็นผลไม้พิษ ของต้นไม้พิษคือระบอบทักษิณ"ตั้งนั้น การกำจัดความเลวร้ายต้องทำลายต้นตอความเลวร้าย อารยะชัดขึ้นที่ผ่านมา นี่คือนิยามวิธีหนึ่ง ไม่ใช่เป้าหมาย เป้าหมายคือขจัดต้นไม้พิษคือระบอบทักษิณให้หมดไป จากนั้นสุเทพ ได้ประกาศว่า "มวลมหาประชาชนราชดำเนิน พี่น้องชาวไทยรักชาติรักแผ่นดิน ผมขอประกาศ ยุกระดับการต่อสู้ ... ขอยกระดับการต่อสู้ของเรา เป็นการขจัดระบอบทักษิณแบบถอนรากถอนโคนให้หมดไปจากแผ่นดินไทย ถ้าพี่น้องเห็นชอบด้วยส่งเสียงอีกครั้งครับ" โดยประชาชนที่มาร่วมชุมนุมได้โห่ร้องส่งเสียงกึกก้อง"

การยกระดับการชุมนุมครั้งที่ 2 ถูกกำหนดขึ้นในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 โดยได้อธิบายถึงสาเหตุของการยกระดับครั้งนี้ว่าโดยให้เหตุผลไปที่การขาดความชอบธรรมบุญ เนื่องจากรัฐบาลไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และเรียกร้องให้ประชาชนร่วมปกป้องรัฐธรรมนูญ(สุเทพ เทือกสุบรรณ, 2556 ค: ออนไลน์) และกรอบโครงความพยายามทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในวิถีทางในการปกครองประเทศโดยวิถีทางซึ่งไม่ได้เป็นวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเนื่องจากวันที่ 20 พฤศจิกายน 2556 ศาล รธน.

ตัดสิน ประเด็นแก้ รธน.ประเด็นที่มา ส.ว. ชัด รธน.ม. 68⁴⁴ มีผลให้มีการชะลอการลงมติวาระ 3 ประเด็นที่มาจาก ส.ว. ส่วนหนึ่งของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญถูกนำไปพูดบนเวทีผู้ชุมนุมโดยนาย สาทิตย์ วงศ์หนองเตย(สาทิตย์ วงศ์หนองเตย, 2556: ออนไลน์) ดังนี้

"ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แม้จะยึดถือเอามติฝ่ายเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ แต่หากทะเลาะหรือใช้อำนาจอำเภอใจกดขี่ข่มเหง ฝ่ายเสียงข้างน้อย โดยไม่ฟังเหตุผล จนทำให้ฝ่ายเสียงข้างน้อย ไม่มีที่อยู่ที่ยืน จะถือว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างไร หากแต่จะกลับกลายเป็นระบอบเผด็จการฝ่ายข้างมากขัดแย้งต่อการปกครองประเทศ

การใช้กฎหมายและการใช้อำนาจทุกกรณีต้องเป็นไปโดยสุจริต จะเป็นไปโดยทุจริต ข้อผลมีประโยชน์ทับซ้อนหรือวาระซ่อนเร้นไม่ได้ เพราะมิฉะนั้นจะทำให้บรรดาสุจริตชนคนส่วนใหญ่ของประเทศเสียประโยชน์อันพึงมีพึงได้ให้ไปตกอยู่กับบุคคลหรือคณะบุคคลผู้ใช้อำนาจ โดยปราศจากความชอบธรรม

หลักการปกครองแบบประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน มิใช่การปกครองตามแนวความคิด ของบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งและมิใช่การปกครองที่อ้างอิงมาจากฐานอำนาจระบบการเลือกตั้งเท่านั้นผู้ใช้อำนาจรัฐ มักจะอ้างอยู่เสมอว่า ตนมาจากการเลือกตั้งของประชาชน แต่กลับนำแนวความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งมาปฏิบัติหาใช้วิธีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยส่วนรวม"

โดยใช้กรอบจูงใจกับผู้ชุมนุมให้เห็นว่าหลังจากมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญรัฐบาล และพรรคเพื่อไทยไม่ยอมรับอำนาจศาลรัฐธรรมนูญ โดยอ้างแถลงการณ์พรรคเพื่อไทย ที่นายจากรพงศ์ เรืองสุวรรณ นายภูมิธรรม เวชยชัย เลขาธิการพรรค พร้อมแกนนำ และ ส.ส.พรรคเพื่อไทยแสดงความเห็นเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่า เมื่อรัฐสภาได้ลงมติในวาระที่ 3 และนายกรัฐมนตรีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นพระราชอำนาจของ

⁴⁴โดยสรุปคือ ศาลวินิจฉัยแล้วเห็นว่า มีการแก้ไขให้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพสิ้นสุดลง สามารถสมัครเป็นวุฒิสภาได้อีก โดยไม่ต้องรอให้พ้นระยะเวลา 2 ปี พร้อมทั้งแก้ให้ที่มาของ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด และศาลเห็นว่ากลับไปสู่ปัญหาที่เกิดขึ้นเหมือนรัฐธรรมนูญ ปี 2540 คือ สภาผู้เฒีย และจะส่งผลกระทบต่อตรวจสอบถ่วงดุล และนอกจากนี้การลงมติแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของ ส.ว. มีการลงคะแนนแทนกัน ซึ่งขัดต่อข้อบังคับประชุมรัฐสภาและยังขัดต่อข้อบังคับความซื่อสัตย์สุจริต

พระมหากษัตริย์ว่าจะทรงเห็นชอบด้วยหรือไม่ จนกว่าจะพ้นเก้าสิบวัน และมีได้พระราชทานคืนมา การที่ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องและวินิจฉัยเรื่องดังกล่าวโดยไม่มีอำนาจ การทำหน้าที่ของสมาชิกสภาถาวรรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบได้ก็ย่อมเป็นไปตามนั้น แต่หากไม่ได้บัญญัติไว้ ย่อมเป็นเรื่องเกี่ยวกับวงงานหรืออำนาจหน้าที่ของสภา และเป็นอำนาจของสภาโดยแท้เป็นการใช้อำนาจอธิปไตยของปวงชน ศาลจะก้าวล่วงเข้าไปใช้อำนาจนี้แทนไม่ได้ มิเช่นนั้นก็จะเป็นการยึดอำนาจของประชาชนไปใช้เช่นเดียวกับการรัฐประหาร (มติชนออนไลน์, 2556: ออนไลน์) นอกจากนี้ยังอ้างคำพูดของนายจตุพร พรหม ที่กล่าวว่า เราต้องเดินหน้าโหวตวาระ 3 มาตรา 291 ไปเลย ในเมื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญบางมาตราไม่ได้ ก็แก้ทั้งฉบับ (คมชัดลึก, 2556ค: ออนไลน์) กรอบดังกล่าวถูกใช้เรียกร้องให้รัฐบาลคืนอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจที่ประชาชนเลือกให้เข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนในสภาเพื่อทำประโยชน์ให้กับประชาชนกลับทำประโยชน์ให้พวกพ้องให้คืนอำนาจดังกล่าวให้ประชาชนเพื่อให้ประเทศเดินต่อไปได้

กรอบโครงการที่ตั้งชื่อกลุ่มโค่นล้มระบอบทักษิณ จากการเคลื่อนไหวก่อนหน้าที่ตั้งแต่เวทีสามเสน จนถึงเวทีราชดำเนินไม่ได้มีการตั้งชื่อกลุ่มทางการเมืองแต่อย่างใด กลุ่มได้ถูกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556 คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กปปส.) จากชื่อจะเห็นได้ว่า กรอบโครงการความคิดเรื่อง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมได้หายไปหรือกลายเป็นประเด็นรองไปแล้ว แต่เปลี่ยนเป็นกรอบโครงการความคิดว่าด้วย(คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข, 2556: ออนไลน์)

1. ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์
2. มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. ขจัดระบอบทักษิณให้พ้นจากประเทศไทย

ในการแถลงการณ์จัดตั้งกลุ่ม กปปส. ยังเป็นการบอกถึงแนวทางการเคลื่อนไหวว่าจะเป็นในรูปแบบของการเดินเท้าไปยังสถานที่ราชการสำคัญต่าง ๆ

กรอบโครงการความคิดของกลุ่ม กปปส. พัฒนาไปสู่การเรียกร้องให้ใช้มาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญ แต่ก็มีคนเข้าใจว่าจะต้องขอพระราชทานนายกรัฐมนตรีนใหม่ ซึ่งแกนนำ กปปส. ได้ชี้แจงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยทรงแทรกแซงการเมือง ทรงอยู่เหนือการเมือง และเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ที่ร้องประธานวุฒิสภาเสนอนายสัญญา ธรรมศักดิ์ให้พระองค์ท่านโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นตัวอย่างที่นำมาเทียบเคียงได้ หากประเทศไม่มีนายกรัฐมนตรี คน

ที่มีอำนาจที่เหลืออยู่สามารถนำความขึ้นกราบบังคมทูลแต่งตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี นี่คือ มาตรา 7(ผู้จัดการออนไลน์, 2556ช: ออนไลน์)

กรอบทางออกของปัญหา

กรอบสภาประชาชน⁴⁵

วันที่ 3 ธันวาคม 2556 นายสุเทพ เทือกสุบรรณได้ประกาศรูปแบบ สภาประชาชน โดยยึดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 3 โดยให้คืนอำนาจให้กับประชาชน และให้ประชาชนเลือกตัวแทนจากสาขาอาชีพต่าง ๆ เพื่อจัดตั้งเป็น สภาประชาชน ทำหน้าที่ทั้งกำหนดนโยบายและ นิติบัญญัติ ดูแลแก้ไขการตรากฎหมายปฏิรูปประเทศไทย ตรากฎหมายด้านทุจริต ตรากฎหมายให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม สภาประชาชนจะเป็นผู้คัดเลือกคนดี ที่ไม่ใช่ตัวแทนจากพรรคการเมืองใด เป็นนายกรัฐมนตรี และประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา 7(รายการคมชัดลึก, 2556: ออนไลน์) โดยมีการยกตัวอย่างการปฏิรูปที่สภาประชาชนจะทำคือ การปฏิรูปเรื่องการกระจายอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง การปฏิรูปตำรวจให้รับใช้ประชาชน เป็นต้น เมื่อทำทุกอย่างเสร็จจะจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴⁵อาจารย์วรเจตน์ ภาคีรัตน์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสภาประชาชนว่า รัฐธรรมนูญไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับสภาประชาชนไว้ การอ้างเรื่องมาตรา 3 การอ้างแบบนี้เป็นการอ้างซ้ำกับเหตุการณ์ปี 2549 เพียงแต่เปลี่ยนจากมาตรา 7 เป็นมาตรา 3 แต่เนื้อหาก็ยังคงเดิมคือ ปฏิเสธรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ข้อเสนอดังกล่าวเป็นการฉีกรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดว่ายุบสภาก็ต้องรักษาการจนกว่ามีคณะรัฐบาลใหม่ สภาที่เกิดขึ้นต้องเรียกว่า สภาอภิชน ไม่ใช่สภาประชาชน

ภาพที่ 7 สภาประชาชน

ที่มา: (เนชั่นทีวี, 2556: ออนไลน์)

กรอบความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ

นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำกลุ่ม กปปส. ได้ปราศรัยต่อผู้ชุมนุมเวทีลุมพินี ในวันที่ 5 เมษายน 2557 โดยคำปราศรัยมีรายละเอียดดังนี้ (ผู้จัดการออนไลน์, 2557ค: ออนไลน์)

“หากศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งวันนั้นจะเป็นวันที่ดีสำหรับมวลมหาประชาชน เราจะประกาศเลยว่าบัดนี้อำนาจอธิปไตยทั้งหลายในประเทศได้กลับมาอยู่ในมือของประชาชนแล้ว เป็นโอกาสที่เราจะประกาศความเป็นรัฐธรรมนูญอย่างเหมาะสมที่สุด สำหรับใครจะเรียกว่าประชาธิปไตย ประชาธิปไตย การปฏิวัติโดยประชาชน แต่โดยสรุปอำนาจอธิปไตยเป็นของเรา เราประกาศเป็นรัฐธรรมนูญเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดรองลงมาจากพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นคำสั่งของคนที่เป็นรัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมาย หากทุกท่านไม่เข้าใจให้นึกถึงเหตุการณ์ที่จอมพลสฤษดิ์ธนะรัชต์ปฏิวัติ คำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติคือกฎหมาย ฉะนั้นเมื่อเราเป็นรัฐธรรมนูญ เราสั่งยึดทรัพย์ตระกูลชินวัตรหมดเลยวันนั้น เราจะออกคำสั่งแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีของประชาชน และนำกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหลวงพระปรมาภิไธยโปรดเกล้า

แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีของประชาชน ลุงกำนันฐานะหัวหน้าคณะผู้ยึดอำนาจจะเป็น
ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี”

กรอบจูงใจ

กรอบคำพูดที่นายสุเทพ เทือกสุบรรณใช้พูดคำแรกกับผู้ชุมนุมทุกวันว่า

“สวัสดิ์พี่น้องผู้รักชาติ รักแผ่นดินที่ได้ยืนเคียงบ่าเคียงไหล่ร่วมกันต่อสู้เพื่อประเทศไทยและ
ลูกหลานไทย ทั้งที่เวทีราชดำเนินและทุกเวที ทุกจังหวัดและที่ต่างประเทศ กราบคารวะทุกท่านด้วย
ความเคารพครับ”

กรอบเรื่องอำนาจอธิปไตย

กลุ่ม กปปส. ถูกโจมตีเรื่องความชอบธรรมในกรอบโครงเกี่ยวกับ สภาประชาชน ว่าใช้อำนาจ
ใดที่จะทำให้สภาประชาชนได้ เพราะรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่าสามารถทำได้ กปปส. จึงอาศัยกรอบ
โครงว่าด้วยรัฐบาลขาดความชอบธรรมในการใช้อำนาจ ต้องคืนอำนาจอธิปไตยให้กับประชาชนผู้เป็น
เจ้าของอำนาจที่แท้จริง ด้านรัฐบาลและนักวิชาการก็มองว่าการยุบสภาแล้วเลือกตั้งใหม่คือ การคืน
อำนาจให้กับประชาชนตามหลักการของประชาธิปไตย แต่กลุ่ม กปปส. อ้างว่าเป็นเหตุการณ์เฉพาะ
ต้องมีการปฏิรูปประเทศก่อนการเลือกตั้ง จัดทำโดยสภาประชาชนที่มีที่มาจากสาขาอาชีพต่าง ๆ ทำ
การปฏิรูปประเทศเมื่อเสร็จแล้วจึงจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป

โดยสรุปกรอบกรอบโครงความคิดกลุ่ม กปปส. แยกเป็นประเด็น ดังนี้

กรอบโจมตีเรื่องการใช้เสียงข้างมาก เช่น การออก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม การผลักดันให้
ลงมติวาระ 3 หลังศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเรื่องแก้รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับที่มาของ ส.ว.

กรอบโจมตีเรื่องการทุจริตเชิงนโยบาย เช่น เรื่องการออกนโยบายประชานิยม โครงการ
จำนำข้าว โครงการบริหารจัดการน้ำ โครงการ การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย

กรอบโจมตีเรื่องความชอบธรรม เช่น การใช้อำนาจที่ได้มาจากการเลือกตั้งทำเพื่อพวก
พ้อง การที่ประชาชนออกมาเคลื่อนไหวประท้วงกว่าล้านคน

กรอบทางออก เช่น ให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งนายก และลาออกจาก
ตำแหน่งรักษาการ การเสนอให้ใช้มาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญเพื่อให้ได้ซึ่งผู้บริหารประเทศ การปฏิรูป

ประเทศและตั้งสภาประชาชนขึ้นบริหารประเทศจนกว่าจะปฏิรูปประเทศเสร็จสิ้นจึงจัดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไป

กรอบใจ เช่น การยืนยันเรื่องการพิทักษ์ระบอบประชาธิปไตยอันมีกษัตริย์เป็นประมุข การกล่าวว่าการกระทำเหล่านี้คือการกระทำของผู้รักชาติ รักแผ่นดิน การใช้ชื่อเรียกว่า “ลูกกำนัน” การใช้ชื่อเรียกผู้ชุมนุมว่า “มวลมหาประชาชน” รัฐบาลความความชอบธรรมและต้องคืนอำนาจให้ประชาชน

พัฒนาการการชุมนุมต่อต้าน ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม

การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเริ่มต้นครั้งแรกคือ วันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ที่คณาจารย์ นิสิต ศิษย์เก่า บุคลากรจุฬาฯ ร่วมชุมนุมแสดงพลังคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ด้วยการเดินขบวนไปหอศิลป์⁴⁶ ในวันดังกล่าวถือเป็นการเคลื่อนไหวครั้งแรกของจุฬาฯ และมีการประกาศจุดยืนของ เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม นอกจากนี้มีการแถลงการณ์อีก 1 ฉบับ ก่อนยุติกิจกรรมในเวลา 18.30 น. ซึ่งตัวแทนของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม อย่าง อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นทั้งศิษย์เก่าและคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า การจัดกิจกรรมในวันนี้ ก็เพื่อต่อต้านคนโกง เนื่องจากเห็นว่า พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ ไม่ใช่ พ.ร.บ.ปรองดอง แต่เป็นการสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในสังคมไทย ทั้งนี้ นอกจากกิจกรรมเดินขบวนต่อต้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรมแล้ว ทางเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ยังมีการตั้งโต๊ะล่ารายชื่อ อยู่ด้านหน้าตึกมหาจักรีสิรินธร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ โดย 1 คนต่อไปรษณียบัตร 1 ใบ เพื่อส่งไปยัง ส.ว.เลือกตั้ง ให้ใช้สติปัญญา ในการพิจารณา พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ ความหมายหรือนัยยะของการเคลื่อนไหวครั้งนี้เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ชุมนุมหลักบริเวณสถานีรถไฟสามเสน ตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายน ซึ่งแกนนำของเครือข่ายจุฬาฯ ก็ได้ประชาสัมพันธ์บนเวทีสามเสนเช่นกัน

กลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมได้ขึ้นเวทีราชดำเนินอีกครั้งในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2556 โดย ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา เชิญชวนให้หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน สถานศึกษา หุดทำงาน หุดการ

⁴⁶ การเชิญชวนชาวจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมให้ออกมาเคลื่อนไหวในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 เริ่มขึ้นตั้งแต่คืนวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 นำโดย ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา สมาชิกจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม กล่าวบนเวทีราชดำเนิน “จุฬาฯ เคลื่อนทัพเมื่อไหร่เป็นเรื่อง” (จรัส สุวรรณมาลา, 2556ก: ออนไลน์)

เรียนการสอน เพื่อแสดงจุดยืนคัดค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ให้ออกไปรวมตัวกันเพื่อเดินมา 4 จุดใหญ่ คือ

1. สีสลมคอมเพล็กซ์
2. สถานีรถไฟฟ้าวัดโศก
3. หน้าห้างฟอร์จูนรัชดา
4. สถานีรถไฟฟ้าวารีย์สะพานควาย

วันเดียวกันนั้น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัด เสวนารัฐศาสตร์ภาคประชาชน เรื่อง "หลากหลายความคิดต่อการค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม" ซึ่งได้เชิญตัวแทนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเห็นทางการเมืองต่างกัน มาเสวนาเรื่อง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม หนึ่งในนั้น ประกอบด้วย ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา และ นายแพทย์ตุลย์ สุทธิสมวงศ์ (หมอตุลย์) ผู้ประสานงานเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ส่วนวิทยากรท่านอื่น ๆ ก็ประกอบด้วย นายสมบัติ บุญงามอนงค์ (บก.ลายจุด) แกนนำนอกรุ่นวันอาทิตย์สีแดง รศ.ดร.พวงทอง ภาวครพันธ์ อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้เข้าร่วมเสวนาเห็นพ้องต้องกันว่า “นิรโทษกรรม เฉพาะผู้เข้าร่วมการชุมนุม”

18 พฤศจิกายน 2556 เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเวทีราชดำเนิน

19 พฤศจิกายน 2556 หมอตุลย์ สุทธิสมวงศ์ขึ้นเวทีราชดำเนินเป็นครั้งแรก กล่าว ถึงการโดน “ลักลอบ” ในวันที่ 31 ตุลาคม 2556 เราถูก “สภาทาสทักษิณ” ช่วยกันออก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม และย้ำว่าให้ประชาชนออกมาร่วมกันเคลื่อนไหวใหญ่ในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ที่เวทีราชดำเนิน

หลังเหตุการณ์การอ่านแถลงการณ์เครือข่ายจุฬาฯ⁴⁷ มีบทบาทสำคัญอีกครั้งในเหตุการณ์ Shut down Bangkok ทั้ง 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกในวันที่ 22 ธันวาคม 2556 ที่ปิดเพียงครึ่งวัน และครั้ง

⁴⁷หลังจากวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แสดงพลังคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ด้วยการเดินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังหอศิลป์กรุงเทพฯ นำโดยอธิการบดี ศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้มีการจัดเสวนา "หลากหลายความคิดต่อการค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม" ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2556 ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วยคณาจารย์ คือ ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย รศ.ดร.พวงทอง ภาวครพันธ์ ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา กลุ่มการเมือง นาย

ที่ 2 ที่เครือข่ายจุฬาฯ รับผิดชอบเวทีแยกปทุมวันซึ่งกลายเป็นเวทีหลักแทนเวทีราชดำเนินในขณะนั้น เหตุการณ์ทางการเมืองก่อนกิจกรรม Shut down Bangkok คือถึงแม้วุฒิสภาได้ลงมติไม่รับหลักการ ร่าง พ.ร.บ. ฉบับดังกล่าว ในวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 เพื่อให้สถานการณ์ผ่อนคลายลง แต่ก็ไม่ได้ทำให้สถานการณ์ผ่อนคลายลงมากนัก เนื่องจากก่อนหน้านี้การเคลื่อนไหว พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ก็เริ่มขยายวงกว้าง และเริ่มมียกระดับการชุมนุมเพื่อคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เนื่องจากผู้ชุมนุมมีมากขึ้นจึงย้ายเวทีชุมนุมจากแรกเริ่มชุมนุมบริเวณสถานีรถไฟสามเสนใกล้ที่ทำการของพรรคประชาธิปัตย์ ย้ายไปที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย⁴⁸

เป้าหมายการเคลื่อนไหวได้เปลี่ยนไปเป็นการขับไล่ระบอบทักษิณแทน ยกยกระดับการชุมนุมให้มากขึ้นหลังกิจกรรมชุมนุมใหญ่ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย มีการเพิ่มเวทีผู้ชุมนุมจากเดิมมีเพียงเวทีอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพิ่มเป็น กระทรวงการคลัง⁴⁹ เวทีศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ⁵⁰ ก่อนจะมีการประกาศตั้งกลุ่ม กปปส. คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 2556

จุดที่สถานการณ์การเคลื่อนไหวเข้าสู่จุดสูงสุดเมื่อมีการใช้ยุทธวิธีปิดกรุงเทพฯ หรือ Shut Down Bangkok การปิดกรุงเทพฯ ถูกจัดขึ้นครั้งแรกในวันที่ 22 ธันวาคม 2556 มีการประกาศปิดกรุงเทพฯ ครึ่งวัน เป็นการชุมนุมใหญ่ 15 แยกทั่ว กทม. แบ่งเป็นเวทีหลักที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เวทีใหญ่ 5 เวที ได้แก่ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ แยกปทุมวัน แยกราชประสงค์ สีลม และแยกโอศุก และเวที่ย่อยอีก 10 จุดตามแยกสำคัญในกรุงเทพฯ ชั้นใน (ประชาไท, 2556ก: ออนไลน์) เป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งเวทีผู้ชุมนุมบริเวณแยกปทุมวัน การชุมนุมครั้งนี้ถือเป็นการทดสอบปิดเมือง เพื่อประเมินจำนวนมวลชนว่ามีผู้สนับสนุน กปปส. มากน้อยเท่าใด (โพสต์ทูเดย์, 2556: ออนไลน์) ในวันดังกล่าวเครือข่ายจุฬาฯ ได้เข้าร่วมเคลื่อนไหวโดยสมทบกับกลุ่ม กปปส. บริเวณเวทีหอศิลป์

สมบัติ บุญงามอนงค์ (บก.ลายจุด) แกนนำกลุ่มวันอาทิตย์สีแดง นายแพทย์ตุลย์ สุทธิสมวงศ์ (หมอตุลย์) ผู้ประสานงานเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม การเสวนาทุกท่านไม่เห็นด้วยกับ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ทุกคน แต่ก็มีประเด็นย่อย ๆ ที่ต่างกันไป เช่น กลุ่มใดที่ควร/ไม่ควรได้รับการนิรโทษกรรม เป็นต้น (อิศรานิวส์, 2556ก: ออนไลน์)

⁴⁸ ย้ายไปเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556

⁴⁹ เพิ่มเวทีกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2556 เหตุผลเพื่อไม่ให้สำนักงานงบประมาณเป็นเครื่องมือของระบอบทักษิณอีก

⁵⁰ เพิ่มเวทีกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556 และยุบเวทีกระทรวงการคลัง และเวทีศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะในวันที่ 9 ธันวาคม 2556

การจัดกิจกรรม Shut Sown Bangkok ถูกจัดขึ้นอีกครั้งวันที่ 13 มกราคม 2557 โดยมีการยุบเวทีราชดำเนินและประกาศตั้งเวทีปทุมวันขึ้นเป็นเวทีหลักอย่างเป็นทางการ พร้อมกับการตั้งเวที 7 แห่งทั่วกรุงเทพฯ ประกอบด้วย

1. เวทีแจ้งวัฒนะ ผู้รับผิดชอบ กปปส. นนทบุรี เป็นแกนนำ พร้อมด้วย หลวงปู่พุทธะอิสระ
2. เวทีห้าแยกลาดพร้าว ผู้รับผิดชอบ มหาวิทยาลัยเกษตร และมหาวิทยาลัยรังสิต
3. เวทีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ผู้รับผิดชอบ มวลชนจากราชดำเนิน และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ
4. เวทีแยกปทุมวัน ผู้รับผิดชอบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. เวทีสวนลุมพินี ผู้รับผิดชอบ ชาวสีลม
6. เวทีโอศักดิ์ ผู้รับผิดชอบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
7. เวทีแยกราชประสงค์ ผู้รับผิดชอบ ดร.เสรี วงษ์มณฑา เป็นหัวหน้าทีม

ระยะเวลาที่เครือข่ายจุฬาฯ ดูแลเวทีแยกปทุมวันคือตั้งแต่วันที่เริ่ม Shut Down Bangkok 13 มกราคม 2557จนถึงวันที่มีการยุบเวทีคือวันที่ 2 มีนาคม 2557 (ประมาณ 2 เดือน) เวทีแยกปทุมวันกลายเป็นทั้งร้านอาหารและที่พักสำหรับผู้ชุมนุม ซึ่งต้องอาศัยเครือข่ายจุฬาฯ ที่ประกอบด้วย นิสิต นักศึกษา ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน จากคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยช่วยให้การบริหารจัดการเวทีผู้ชุมนุมตลอด 1 เดือน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมช่วง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

การเสนอความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ต่อการเคลื่อนไหวคัดค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2556 ที่ ผศ.นพ.ตุลย์ สิทธิสมวงศ์⁵¹ อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้นเวทีสามเสน - 11 พฤศจิกายน 2556 ที่ วุฒิสภามีมติไม่รับหลักการ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ในช่วงเวลาดังกล่าวเครือข่ายจุฬาฯ ได้เสนอกรอบโครงที่น่าสนใจดังนี้

การเสนอกรอบโครงครั้งแรก: สมาชิกเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมขึ้นเวทีผู้ชุมนุมเครือข่ายนักศึกษาและประชาชนปฏิรูปประเทศไทย (คปท.) และเวทีราชดำเนินในวันที่ 4 พฤศจิกายน 2556 (จรัส สุวรรณมาลา, 2556ช: ออนไลน์)เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จะจัดขึ้นในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 โดยผู้ที่ขึ้นเวทีคือ ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา กรอบโครงที่น่าเสนอในวันนั้นคือ (ผู้จัดการออนไลน์, 2556ช: ออนไลน์)

“ทุกครั้งทีจุฬา⁵² เคลื่อนทัพ เป็นเรื่องทุกที การที่เราจะออกมาเคลื่อนไหวเราต้องไตร่ตรองให้ดีว่านี่คือเกมส์การเมืองหรือไม่ นิสิต นักศึกษา บุคลากร ของจุฬาฯจะกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองหรือไม่ แต่สถานการณ์ที่เป็นอยู่ คือ การเกิดขึ้นของ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม นี่ไม่ใช่เรื่องการเมือง เป็นเรื่องของความถูกต้อง ความผิด ความชอบธรรม ความไม่ชอบธรรม เราต้องออกมาเพราะระบบรัฐสภาที่เราสถาปนาเมื่อปี พ.ศ. 2475 วันนี้ล่มสลายโดยสิ้นเชิง เพราะรัฐสภาใช้เสียงข้างมากโดยเด็ดขาด ออกกฎหมายที่ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ เพื่อเอื้อประโยชน์ล้างโทษให้คนเพียงคนเดียว เป็นการใช้อำนาจแบบฉ้อฉล

⁵¹ หมอตุลย์ เข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมกับเครือข่ายจุฬาฯ ถึงช่วงเหตุการณ์ Shut Down Bangkok ก่อนจะยุติบทบาทการเข้าร่วมเวทีด้วยเหตุที่ทะเลาะกับแกนนำ กปปส. เกี่ยวกับมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ปล่อยให้ผู้ชุมนุมทำความสกปรก และกีดขวางทางเข้าวังสระปทุม เป็นผลให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีต้องเสด็จไปประทับที่พระราชวังสวันจิตรดาแทน

⁵² ชาวจุฬาฯ ไม่ได้หมายถึงเฉพาะผู้ที่เรียนจุฬาเท่านั้น แต่หมายถึงผู้ที่มีญาติ มีลูก มีหลาน มีพี่น้องเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เราเลือกระบบประชาธิปไตย ที่มีระบบรัฐสภา⁵³ เป็นองค์กรหลักฉะนั้นเราต้องรักษาระบบนี้ไว้ไม่ให้ระบบนี้ล่มสลาย แต่การจะแก้ไขให้ล่มสลายก็ต้องทำด้วยการณรงค์ช่วยกันควบคุม ตรวจสอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ให้เข้าไปเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง”

การเสวนารอบโครงครั้งที่สอง : จุฬาฯ รวมตัวเคลื่อนไหวคัดค้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 บริเวณหน้าอนุสาวรีย์ 2 รัชกาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กิจกรรมเป็นในลักษณะของการประกาศจุดยืนของชาวจุฬาฯ ต่อร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม กล่าวโดย ศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การร้องเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ การเป่านกหวีดเป็นสัญลักษณ์จุดยืนที่ศ.นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกล่าวในวันนั้นมีเนื้อหา คือ

“เราชาวจุฬาฯตระหนักเสมอว่า จุฬาลงกรณ์ได้ถือกำเนิดขึ้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์สองพระองค์ และด้วยเงินที่ราษฎรทั่วประเทศบริจาคให้มหาวิทยาลัย จึงเป็นภาระหน้าที่ เป็นความรับผิดชอบของชาวจุฬาฯ ที่จะสนองพระราชปณิธานของพระมหากษัตริย์ทั้งสองพระองค์ และเพื่อทดแทนพระคุณของแผ่นดิน เมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาประเทศชาติต้องการความช่วยเหลือ ทั้งนิสิตเก่า นิสิตปัจจุบันจะมาร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหา เตือนสติให้กับสังคม ให้ความถูกต้อง เป็นธรรม นอกจากนี้ชาวจุฬาฯ ยังมีพันธมิตรอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย ทั้งนี้ขอคดบันดาลให้วุฒิสมาชิกทั้งหลาย โดยเฉพาะที่เป็นนิสิตเก่าจุฬาฯ ได้รำลึกถึงพระคุณของแหล่งเรียนมาในการที่จะไม่รับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับนี้”

กิจกรรมในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 ยังมีการอ่านแถลงการณ์ ทั้งหมด 3 แถลงการณ์ ประกอบด้วย

แถลงการณ์ฉบับแรก แถลงการณ์ของคณะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์

รศ.ดร.บุญไชย สถิตมั่นในธรรม รองอธิการบดี อ่านแถลงการณ์ผู้บริหารจุฬาฯ ฉบับที่ 1 มีเนื้อหาของแถลงการณ์ ดังนี้ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556ก)

“ตามที่สภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2556 ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. อย่างรีบเร่ง รวดเร็ว และมีเนื้อหาแตกต่างไปจากร่างที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับ

⁵³ ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา กล่าวว่า ตลอด 10 ปีที่ผ่านมา เรามีระบอบรัฐสภาที่เป็นเผด็จการมาสองครั้งคือ ในช่วงปี 2549 และในช่วงปี 2553

หลักการเอาไว้ในวาระที่ 1 ทำให้บุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากร่างกฎหมายนิรโทษกรรมขยายออกไปครอบคลุมถึงผู้สั่งการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุมจนนำไปสู่การบาดเจ็บล้มตาย และขยายระยะเวลาของการนิรโทษกรรมออกไปจนทำให้หนักการเมืองที่กระทำการทุจริตคอร์รัปชันจะได้รับประโยชน์จากร่างกฎหมายฉบับนี้อีกด้วย การพิจารณาร่างกฎหมายด้วยวิธีการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งในสังคมที่มีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ

คณะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่า การจัดทำร่างกฎหมายนิรโทษกรรมนี้ไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ได้ให้แนวทางเรื่องการออกกฎหมายนิรโทษกรรมไว้ว่า “...ไม่สามารถดำเนินการโดยปราศจากขอบเขต แต่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมและมาตรฐานที่เป็นสากล ... จะต้องมิใช่การนิรโทษกรรมตนเอง (Self-Amnesty) ที่ผู้มีส่วนในการกระทำความผิดบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของตนเอง หรือการนิรโทษกรรมแบบครอบคลุมเป็นการทั่วไป (Blanket Amnesty) หรือครอบคลุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยปราศจากเงื่อนไข แต่จะต้องมีการกำหนดความผิดที่จะนิรโทษกรรม และเงื่อนไขในการนิรโทษกรรมอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจง โดยพิจารณาแยกแยะลักษณะการกระทำของบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการที่สอดคล้องกฎหมาย ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศและตั้งอยู่บนหลักประชาธิปไตยโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย”

อย่างไรก็ตาม เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างกฎหมายนิรโทษกรรมเสร็จเรียบร้อยแล้วและไม่สามารถย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มต้นได้ในปัจจุบัน คณะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงขอเรียกร้องให้วุฒิสภาซึ่งต้องเป็นผู้พิจารณาร่างกฎหมายนิรโทษกรรมได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญยับยั้งร่างกฎหมายนิรโทษกรรมไว้ก่อนและส่งร่างกฎหมายนิรโทษกรรมคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาทบทวนใหม่ ทั้งนี้ คณะผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะติดตามสถานการณ์ต่อไปอย่างใกล้ชิด”

แถลงการณ์ฉบับที่สอง แถลงการณ์องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อบจ.)

นายพิตลักษณ์ สุวรรณดิษฐ์กุล นายกองค้การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาฯ (อบจ.) อ่านแถลงการณ์ของ อบจ. มีเนื้อหาของแถลงการณ์ ดังนี้(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556ข: ออนไลน์)

“ตามที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 โดยเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมีผลให้การดำเนินคดีความ

เกี่ยวกับการกระทำผิดของบุคคลหรือประชาชนอันเกี่ยวเนื่องกับการชุมนุมทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมือง การใช้อำนาจโดยมิชอบในการสั่งการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมไปถึงการกระทำอื่นที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชน และการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและความรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง

องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในฐานะองค์กรซึ่งมีหน้าที่เป็นตัวแทนนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่สังคมไทยกำลังเผชิญอยู่ จึงใช้สิทธิโดยชอบตามระบอบประชาธิปไตยในการเสนอความคิดเห็นเพื่อเป็นการแสดงพลังของนิสิตด้านการมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นองค์กรที่เห็นความสำคัญของความชอบด้วยกฎหมายอันเป็นหลักสำคัญของกระบวนการทางกฎหมาย จึงมีมติคัดค้านการตราร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ที่ขัดต่อข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2551 ข้อ 117 วรรคสาม ความว่า “คณะกรรมาธิการอาจเพิ่มมาตราใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งพระราชบัญญัติ” เนื่องจากในการลงมติผ่านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้แก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ ในวาระที่ 2 ทำให้สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ไม่เป็นไปตามหลักการที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับหลักการไว้ในวาระที่ 1 นำไปสู่การขยายผลประโยชน์ในการนิรโทษกรรมแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในการสั่งการหรือกระทำการใดๆ ที่ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่และกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักนิติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ตลอดจนอาจทำให้เกิดบรรทัดฐานที่ไม่ถูกต้องในอนาคตได้ รวมถึงอาจมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญอีกด้วย

องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีมติขอเรียกร้องให้สมาชิกวุฒิสภาใช้อำนาจที่ตนมีในวิถีทางแห่งประชาธิปไตย ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินี้ และส่งพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ กลับไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอีกครั้ง

โดยองค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแถลงการณ์ฉบับนี้จะมีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ โดยยึดหลักประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติเป็นที่ตั้ง

อนึ่ง องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มิได้ปิดกั้นความคิดของผู้มีความคิดเห็นต่างออกไป และเคารพความคิดเห็นอันหลากหลายซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ภายใต้กรอบของหลักการประชาธิปไตย”

แถลงการณ์ฉบับที่สาม แถลงการณ์ฉบับเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเป็นการอ่าน แถลงการณ์ร่วมกันบริเวณหน้าหอศิลปกรุงเทพฯ แถลงการณ์ดังกล่าวมีเนื้อหา ดังนี้

1. ขอคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรมฉบับเหมาเข่งสุดซอย
2. ขอให้วุฒิสภา พิจารณากลับกรอกร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ด้วยความรอบคอบและเป็นอิสระ
3. เรียกร้องให้พรรคเพื่อไทย ภายใต้การนำของ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี หยุดผลักดันร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับนี้ โดยทันที
4. ขอคัดค้านการใช้กฎหมายความมั่นคง อำนาจอรัฐ และอิทธิพลทางการเมือง จำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ของประชาชน รวมถึงขอต้อด้านความรุนแรงในการเข้าควบคุมสลายมวลชนที่เข้าร่วมชุมนุม
5. ขอสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนและทุกกลุ่มองค์กรวิชาชีพต่างๆ แสดงเจตนารมณ์ที่แท้จริง รวมถึงตรวจสอบการลงมติของ ส.ส. - ส.ว. ในการผ่านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม อย่างใกล้ชิด

การเสนอกรอบโครงสร้างที่สาม: เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมยังได้เข้าร่วม เสวนา รัฐศาสตร์ภาคประชาชน "หลากหลายความคิดต่อการค้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม" โดยมีตัวแทนของเครือข่ายที่เข้าร่วมคือ ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา และ นายแพทย์ตุลย์ สุทธิสมวงศ์ โดยทั้ง 2 ท่านได้แสดงความเห็นต่อ ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม ดังนี้ (อิศรานิวส์, 2556ค: ออนไลน์)

ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา กล่าวว่า การนิรโทษกรรมจะเกิดผลดี โดยส่วนตัวค่อนข้างเห็นด้วยในร่างที่ผ่านวาระ 1 แต่พอนำไปแปรญัตติในวาระ 2 นั้นกลับมีการเพิ่มข้อความให้นิรโทษผู้สั่งการและในวาระ 3 ยังมีการขยายเวลาการบังคับใช้กฎหมายย้อนจากพ.ศ. 2549 เป็น พ.ศ.2547 ทำให้กฎหมายนี้เกิดความคลุมเครือขาดความชัดเจน เชื่อว่าหากยังคงข้อความในวาระ 1 ไว้ ประชาชนจะไม่ออกมาต่อต้าน

"การออกกฎหมายนี้เป็นประชาธิปไตยแบบรัฐสภาเป็นใหญ่ ทำให้คนส่วนใหญ่ไม่เชื่อถือรัฐสภา และเมื่อประชาชนส่วนใหญ่เลือกตั้งผู้แทนมาแล้วก็ต้องทำการควบคุม เพราะหากไม่มีการควบคุมส.ส.ก็อาจกลายเป็นทรราชย์ ซึ่งที่ผ่านมารัฐบาลทำเรื่องหลายต่อหลายครั้งและเหตุการณ์ชุมนุมของประชาชนหลายฝ่ายครั้งนี้เชื่อว่า เป็นปางแล่นสุดท้ายที่ประชาชนไม่ทนแล้ว"

นายแพทย์ศุภชัย สุทธิสมวงศ์ (หมอตศุภชัย) ผู้ประสานงานเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม กล่าว
ว่า ตนไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขมาตรา 3 ในร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม เพราะควรนิรโทษให้เพียง
ประชาชนที่มาร่วมชุมนุม และเห็นว่า ส.ส. เสียงข้างมากในสภาทำไม่ถูกต้อง หักหลังคนเลือดแดง ตบ
หน้าประชาชนทั้งชาติที่ไม่เอากองโง่ด้วยการออกกฎหมายมาเช่นนี้ เนื้อแท้ของการออกกฎหมายนี้
คือเหตุการณ์ปี 2553 แต่ทำไมต้องการโยงไปถึงเหตุการณ์ปี 2549 ด้วย

ทั้งนี้หมอตศุภชัยยังกล่าวถึงกรณียกเว้นการนิรโทษผู้ที่กระทำความผิดในประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา 112 ด้วยว่า การชุมนุมประท้วงต่อต้านรัฐบาลอภิสิทธิ์ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์
ดังนั้นการปราศรัยพาดพิงเป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นอยู่แล้ว จึงไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการนิรโทษ
กรรม

อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล กล่าวบนเวทีราชดำเนินในวันที่ 10 พฤศจิกายน 2556
(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556ก: ออนไลน์) เป็นครั้งแรกของเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรม ที่ขึ้นเวที
ราชดำเนิน กรอบโครงสร้างสอดคล้องกับทั้งสองท่านข้างต้นคือ ไม่เห็นด้วยกับการนิรโทษกรรมผู้สังการ

สรุปกรอบโครงสร้างความคิดในช่วงนี้ของเครือข่ายจุฬาฯ เนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติ
นิรโทษกรรม โดยจะเน้นไปที่เนื้อหาของการพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ทั้งนี้ยังใช้เนื้อหาดังกล่าว
ระดมทรัพยากรทั้งอาจารย์ ศิษย์ปัจจุบัน บุคลากร และอีกสองกลุ่มสำคัญคือ ศิษย์เก่า และประชาชน
เพราะเนื้อหาของกรอบโครงงานจะพยายามเชิญชวนชาวจุฬาฯ แล้ว ยังพยายามอธิบายคำว่าจุฬาฯ
หมายถึงประชาชนทุกคนที่มีญาติเป็นชาวจุฬาฯ ถือเป็นพวกเดียวกัน

กรอบโครงงานนี้นำมาสู่การระดมทรัพยากร ให้มีผู้เข้าร่วมจำนวนมากตั้งแต่วันแรกของการ
ชุมนุม เนื่องจากบรรยากาศทางการเมืองก่อนหน้านี้สังคมเริ่มไม่พอใจการดำเนินนโยบายของรัฐบาล
แต่เมื่อเริ่มมีการชุมนุมที่เจาะประเด็น และใช้กรอบโครงงานในสังคมไม่พอใจนโยบายของรัฐบาลจึงมา
สู่การระดมผู้คนได้จำนวนมาก ที่ถึงแม้คนในสังคมจำนวนมากจะไม่เชื่อมั่นในแกนนำการเคลื่อนไหว
ครั้งนี้ แต่ก็ต้องการแสดงให้เห็นว่าไม่เห็นด้วยกับนโยบายที่กลุ่มกำลังเคลื่อนไหว

กรอบโครงข่ายรถไฟฟ้า เขตชุมชนธรรมหลังวุฒิสภาไม่รับหลักการ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

ช่วงเวลานี้เริ่มตั้งแต่หลังวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ที่ วุฒิสภามีมติไม่รับหลักการ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม และเวทีราชดำเนินมีมติสู้ต่อ⁵⁴ จนถึงเหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ ในวันที่ 13 มกราคม 2557 ช่วงเวลานี้การเคลื่อนไหวของโครงข่ายรถไฟฟ้า เขตชุมชนธรรมเริ่มชัดเจนขึ้น เริ่มจากการปรากฏตัวครั้งแรกของกลุ่มบนเวทีราชดำเนิน การขึ้นเวทีของโครงข่ายทั้งหมดตุลย์ อาจารย์ อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล เป็นต้น

จากจุดเริ่มต้นที่กลุ่มจุฬาฯ เคลื่อนไหวทางการเมืองคือ สาเหตุจากเรื่อง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม แต่เมื่อวุฒิสภามีมติไม่รับร่าง กรอบโครงข่ายความคิดใหม่ได้ถูกนำเสนอแทนที่กรอบโครงข่าย พ.ร.บ. นิรโทษกรรม กรอบโครงข่ายความคิดหลักที่ถูกนำเสนอใหม่ไม่ต่างไปจากกรอบโครงข่ายความคิดของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรมากนัก อาจเพราะกรอบโครงข่ายนี้เคยประสบความสำเร็จมาแล้วจึงถูกนำมาใช้ซ้ำเช่น เรื่องความชอบธรรม หลักการประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับประเทศไทย การคอร์รัปชัน ระบบบทักษิณ สิ่งเหล่านี้เป็นกรอบโครงข่ายหลักทั้งจากกลุ่มโครงข่ายจุฬาฯ และเวทีหลัก และกรอบโครงข่ายหลักเหล่านี้ยังคงใช้ได้ อาจเพราะกลุ่มผู้ร่วมชุมนุมคือ ชนชั้นกลางในเมือง ซึ่งอาจเป็นชนชั้นเดียวกันกับกลุ่มคนเสื้อเหลืองเดิม เป็นผู้มีการศึกษา มีรายได้ระดับกลางขึ้นไป อาศัยอยู่ในเมือง ภาพที่สะท้อนให้เห็นว่ากรอบโครงข่ายนี้ยังใช้ได้ไม่ได้เพียงยืนยันจากเสียงสะท้อนว่าสู้ต่อ ถึงแม้ พ.ร.บ. จะถูกตีตกไปแล้ว แต่ยังสะท้อนไปถึงกิจกรรมหลังจากนั้นด้วยที่มีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก เช่นมีการจัดกิจกรรมปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ ที่คนกรุงเทพฯ ร่วมใจเข้าร่วมชุมนุมบริเวณแยกสำคัญๆ ตามแนวรถไฟฟ้ากรอบโครงข่ายในขณะนี้ประกอบด้วย

กรอบโครงข่ายสาเหตุของปัญหา

1. กรอบโครงข่ายความคิดว่าด้วยประชาธิปไตย

“คนเสื้อแดงเข้าใจผิดไปว่าการเลือกตั้งคือ ทุกสิ่งทุกอย่างของประชาธิปไตยแต่ในความเป็นจริง การเลือกตั้งเป็นเพียงแค่เปลือก สาธารณที่แท้จริงของประชาธิปไตยต้องเป็นจิตวิญญาณของการรักษาสัญญาประชาคม ถึงแม้คนเสื้อแดงจะเลือกพรรคเพื่อไทยเป็นรัฐบาล แต่ก็ไม่ใช่เป็นเพียงรัฐบาลของคนเสื้อแดงแต่เป็นรัฐบาลของคนไทยทุกคน กลุ่มคนที่มารักษาดีเหนือประชาธิปไตย”

⁵⁴ เนื่องจากแม้วุฒิสภาตีตก ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมไปแล้ว แต่ในช่วงเวลา 180 วัน สภาผู้แทนราษฎรยังสามารถเสนอ พ.ร.บ.นิรโทษกรรมเข้าพิจารณาใหม่ได้

“หยุดอ้างว่ารัฐบาลนี้มาจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนหลักการ 1 คน 1 เสียง ในขณะที่เสียงฝ่ายค้านสู้ไม่ได้ แต่เสียงของฝ่ายค้านก็มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่ สถานการณ์หนึ่งมีคนอยู่ 10 คน 9 คนบอกไปทางซ้าย 1 คนบอกไปทางขวาและทราบดีว่าทางซ้ายไม่ดี แต่เมื่อโหวตกันคน 9 คนก็จะโหวตไปทางซ้าย เห็นได้ว่าเสียงของคนส่วนมากก็ไม่ได้ถูกต้องชอบธรรม”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556ก: ออนไลน์)

“ไทยรับเอาระบบการปกครองมาจากประเทศแม่แบบของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยของประเทศเหล่านี้มีพัฒนาการมาอย่างยาวนานก่อนจะเป็นในรูปแบบที่เราไปนำมาใช้ ซึ่งไทยเองก็ต้องปรับให้ประชาธิปไตยเข้ากับสังคม วัฒนธรรมของเรา ซึ่งเราก็คงต้องยึดหลักการสำคัญคือประชาชนต้องมีเจตจำนงเสรีหรือมีจิตสำนึกของประชาธิปไตย และมีการแบ่งอำนาจตรวจสอบถ่วงดุลกัน”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

2. กรอบโครงความคิดเรื่องระบอบทักษิณ

“ร่างกายของประเทศไทยวันนี้ มีก้อนเนื้อเท่าภูเขาชื่อทักษิณ ชินวัตรที่คลาคล่ำไปด้วยเชื้อโรค และสุดท้ายก็ออกเป็นไข้ชื่อ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม และก็ใช้บัตร 30 บาทรักษาทุกโรคที่ให้แก่ยาพาราเซตามอน โดยการให้สภาผู้แทนราษฎรถอนร่าง พ.ร.บ. ทั้ง 6 ฉบับออกจากสภา แค่นี้พอหรือครับ ไม่พอเพราะว่าเชื้อโรคคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 310⁵⁵ คนยังอยู่ในสภา ถึงแม้จะให้ยาแก้เชื้อที่ดีที่สุด แต่ก้อนเนื้อที่ชื่อทักษิณ ยังอยู่เต็มมันก็ปล่อยเชื้อโรคใหม่ ๆ มาได้ พวกเขาไม่พอใจกลุ่ม ส.ว. สรรหา จึงพยายามแก้รัฐธรรมนูญให้ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งทั้งหมด”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2556: ออนไลน์)

“ระบอบทักษิณคือ ทักษิณคิดเพื่อไทยทำ เราต้องโค่นต้นไม้พิษให้หมดไปจากแผ่นดินไทย ทักษิณเป็นต้นแบบของความชั่วร้ายในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ชาวไทยและทั่วโลกจดจำทักษิณในรูปแบบของทรราชย์”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556ข: ออนไลน์)

⁵⁵จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ลงมติสนับสนุนร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรม

3. กรอบโครงความคิดเรื่องพระมหากษัตริย์

“การเปลี่ยนวันชาติจากวันเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาเป็นการสร้างความสมัคสมานสามัคคี และรวมจิตใจของคนในชาติ โดยทั่วกัน” ตอนหนึ่งกล่าวถึง รัชกาลที่ 7 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่าท่านพยายามแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่ไม่ทันอกทันใจ ข้าราชการ จนเกิดเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 แต่รัชกาลที่ 7 ก็ได้มีพระราชหัตถเลขาที่แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงเคารพรัฐธรรมนูญและทรงอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ และมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการปกครองแบบประชาธิปไตย พระราชหัตถเลขาดังกล่าว คือ

“ข้าพเจ้ามีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใดคณะใดโดยเฉพาะ เพื่อใช้อำนาจนี้โดยสิทธิขาด และไม่ฟังเสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า ความประสงค์ของข้าพเจ้าที่จะให้ราษฎรมีสิทธิออกเสียงในนโยบายของประเทศโดยแท้จริงไม่เป็นผลสำเร็จ และเมื่อข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นอันหมดหนทางที่ข้าพเจ้าจะช่วยเหลือให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนได้ต่อไปแล้ว ข้าพเจ้าจึงขอสละราชสมบัติและออกจากตำแหน่งพระมหากษัตริย์ตั้งแต่นี้เป็นต้นไป”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556ง: ออนไลน์)

บทบาทของกษัตริย์รัชกาลที่ 9 นั้นเป็นเสมือนกันชน (buffer) เพราะเป็นผู้ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการบริหารของรัฐ เช่น การใช้พระราชอำนาจในการยับยั้งกฎหมาย การใช้พระราชอำนาจในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญๆ การป้องกันการขาดความสามัคคีของคนในชาติ การพัฒนาประชาธิปไตยยังเป็นการชิงสุกก่อนห่าม คณะเสนาบดีสมัย 2475 ไม่มีความรู้และไม่ให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องประชาธิปไตย ทำให้ประเทศเป็นระบอบประชาธิปไตยทั้งที่ยังไม่พร้อม และการกระทำของคณะราษฎรยังเป็นเหตุให้รัชกาลที่ 7 ต้องทรงสละราชสมบัติ

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

4. กรอบโครงการรณรงค์ไม่จ่ายภาษี

“กรอบโครงนี้มุ่งเข้าไปที่ชนชั้นที่จ่ายภาษีมาก ซึ่งก็คือกลุ่มชนชั้นกลางขึ้นไป ว่าให้งดจ่ายภาษีเนื่องจากรัฐบาลใช้เงินภาษีอย่างสุรุ่ยสุร่าย”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: ออนไลน์)

“ผมเสียภาษีเฉพาะปีหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นบาท เมื่อเทียบกับเงินที่รัฐบาลเอาไปจัดให้มีการเลือกตั้ง เอาไปทำนโยบายสาธารณะ ผมรู้สึกเสียตายนที่รัฐบาลนำเงินของผมไปใช้จ่ายอย่างไม่มีเหตุผล ไม่มีความรับผิดชอบ เช่นกัน เครือข่ายจุฬาฯ หลายท่านเสียภาษีเยอะเช่นผม และหลายท่านก็ตื่นตัวทางการเมือง ด้วยฉะนั้นจึงไม่แปลกที่เราจะรู้สึกเสียตายนกับภาษีที่จ่ายไป ถ้าคุณจ่ายภาษีเท่าผมคุณจะเข้าใจ”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

กรอบทางออกของปัญหา

1. กรอบโครงสร้างการปฏิรูปประเทศไทยและการเลือกตั้ง

“การจะโค่นล้มระบอบทักษิณต้องมีการปฏิรูปที่ผ่านกระบวนการอนุวัติโดยประชาชนที่แท้จริง ผ่านการปฏิรูปกฎหมาย ปฏิรูปการเมือง และทางออกของปัญหาทางการเมืองคือ ไปสู่การเลือกตั้งแต่ไม่ใช่วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 แต่จะใช้สภาประชาชนเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหา และต้องปฏิรูปประเทศก่อนการเลือกตั้ง เพราะการเลือกตั้งจะทำให้ประเทศไทยกลับเข้าสู่สภาวะเดิม คือได้รัฐบาลและเกิดกลุ่มขั้วโล่ และพรรคเดิวยังคงชนะการเลือกตั้งและกลับมาดำเนินนโยบายที่ไม่ชอบธรรม”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556จ: ออนไลน์)

“ประเทศยังไม่พร้อม สังคมยังมีการซื้อเสียงอยู่จริง แต่ผมก็สงสัยในกระบวนการวิจัยที่ผลของการวิจัยออกมาว่าปัจจัยด้านการซื้อเสียงไม่ได้เป็นปัจจัยหลักของการแพ้ชนะในการเลือกตั้ง ซึ่งมันขัดกับประสบการณ์ตรงที่ผมเจอทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง ฉะนั้นเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือควรมีการวิจัยซ้ำ”

“การเลือกตั้งไม่ใช่ทางออก และการเลือกตั้งไม่เท่ากับประชาธิปไตยเพราะไม่ว่าระบบการปกครองแบบใดก็มีการเลือกตั้ง ปัญหาของการเลือกตั้งบ้านเราคือ เราเลือกตั้งแทนที่พรรคการเมืองเสนอมาให้เราเลือก ถึงแม้เราไม่ชอบพรรคนี้เราไปเลือกอีกพรรคหนึ่งสุดท้ายก็ไปรวมกันเป็นพรรคร่วมอยู่ดี”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

กรอบบงใจ

1. การเคลื่อนไหวด้วยหลักสันติ อหิงสา

“การเคลื่อนไหวต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่สงบ สันติ และการเคลื่อนไหวในช่วงนี้ซึ่งจะมีการนัดชุมนุมใหญ่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ต้องอาศัยคนจำนวนมาก ให้คนจำนวนมากในกรุงเทพฯ เป็นสัญลักษณ์ของคนที่เป็นเจ้าของประเทศตัวจริงไม่ยอมรับการบริหารประเทศงานและการออกกฎหมายของรัฐบาลชุดนี้ ที่ไม่ได้ทำเพื่อพี่น้องประชาชนแต่ออกกฎหมายเพื่อที่จะเอาชนะทางการเมืองไม่สนใจหลักนิติรัฐ นิติธรรมใดๆ และเขาเองก็ยอมจ่ายภาษีเข้าเนื่องจากรู้สึกเสียดายที่ต้องนำรายได้ของตัวเองให้รัฐบาล แต่กลับไม่ได้ผลประโยชน์อะไรกลับคืนมาอย่างแท้จริง”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

“การที่ผมอยู่ในกลุ่มโต๊ะกลม⁵⁶ ร่วมกับกลุ่ม กปปส. ทำให้ผมทราบแนวทางการเคลื่อนไหวว่าจะยึดหลักสันติ อหิงสา เพราะมีนักวิชาการท่านหนึ่งกล่าวว่าเรื่องนี้จะจบด้วยกระสุนปืน ซึ่งเลขาธิการ กปปส. ก็ไม่เห็นด้วยกับยุทธวิธีนี้ ผมจึงรู้สึกว่าการคิดไม่ผิดที่เข้าร่วมและสามารถตอบกับสมาชิกเครือข่ายต่างๆ ได้อย่างเต็มปากเต็มคำ ว่าเราใช้หลักอหิงสาในการเคลื่อนไหว และที่สำคัญการเคลื่อนไหวของเราเป็นฝ่ายทุกกระทำด้วยความรุนแรง”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

2. การทำเพื่อประเทศชาติ

“แม้รัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎรจะไม่มีท่าทีผลักดัน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม และสถานการณ์การเคลื่อนไหวไปสู่จุดสูงสุดในวันมวลมหาประชาชนในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2556 ก็ยังไม่ถือว่าการเคลื่อนไหวประสบความสำเร็จ เพราะหากเราแพ้ การพ่ายแพ้ของเราถือว่าชาติแพ้ และเรามีเป้าหมายอีก 2 ประการที่ต้องทำให้สำเร็จ คือ

1.1 โค่นล้มระบอบทักษิณ

1.2 ปฏิรูปประเทศเพื่อให้เกิดประชาธิปไตยที่แท้จริง”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556ค: ออนไลน์)

⁵⁶ กลุ่ม กปปส. จะมีการประชุมโต๊ะกลมเฉพาะแกนนำ ณ ห้องอาหารเมธาวลัย คริวครแดง ย่านราชดำเนิน โดยใช้พื้นที่ดังกล่าวประชุมแผนยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีในการเคลื่อนไหว

3. การเรียกร้องการสนับสนุนจากทหาร

.”ถ้าผู้บัญชาการทั้ง 3 เหล่าทัพแสดงตนว่ายืนอยู่ฝั่งประชาชน ปัญหาการเมืองที่ดำเนินอยู่ขณะนี้ก็จะจบ แต่ทหารก็ยังไม่กล้ายื่นข้างประชาชน”⁵⁷

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556จ: ออนไลน์)

กรอบโศรณนี้นำมาสู่การระดมทรัพยากรของชาวจุฬาฯ และคนในสังคมได้มากเพราะเป็นกรอบโศรณที่เปลี่ยนจากการโจมตีสิ่งทีรัฐบาลทำเป็นการโจมตีไปที่กลุ่มบุคคลที่เรียกแทนว่า ระบอบทักษิณ และพยายามชี้ให้เห็นกรอบโศรณนี้คือปัญหาหลักของสังคมไทย นอกจากนั้นกรอบโศรณเรื่องระบอบประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งนั้นไม่ใช่ระบอบทีเหมาะสมกับสังคมไทย และเราควรหาระบอบทีเหมาะสมกับสังคมไทยซึ่งคนจำนวนหนึ่งโดยเฉพาะชนชั้นกลางเห็นด้วยและเข้าร่วมการเคลื่อนไหวจำนวนมาก จนนำมาสู่การจัดตั้งเวทีบริเวณแยกปทุมวัน

กรอบโศรณความคิดเครือข่ายจุฬาฯ หลังเหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok)

เหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok) คือ ยุทธวิธียกระดับชุมนุมประท้วงทีปิดแยกสำคัญของกรุงเทพมหานคร เริ่มขึ้นในวันที่ 13 มกราคม 2557 - 28 กุมภาพันธ์ 2557 โดยรูปแบบการเคลื่อนไหวคือ เพิ่มเวทีผู้ชุมนุมตามแยกสำคัญ 7 เวทีและยุบเวทีราชดำเนินและให้เวทีปทุมวันเป็นเวทีหลัก โดยทีประชุม กปปส. ได้มอบหมายให้กลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมดูแลเวทีแห่งนี้ซึ่งมีการสร้างกรอบโศรณความคิด จากเครือข่ายจุฬาฯ มากขึ้น มีการขึ้นเวทีของชาวจุฬาฯ กลุ่มต่าง ๆ มีการอ่านแถลงการณ์ของกลุ่มต่าง ๆ ของชาวจุฬาฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กรอบโศรณสาเหตุของปัญหาทีนำเสนอในช่วงนี้ประกอบด้วย

1. กรอบความคิดเรื่องการปิดกรุงเทพฯ
2. กรอบความคิดเรื่องกระบวนการเลือกตั้ง
3. กรอบความคิดเรื่องจริยธรรมของนักการเมือง
4. กรอบความคิดเรื่องชื่อเสียงชายเสียง

⁵⁷ อาจารย์อนันต์กล่าวว่า อย่างไรก็ตามผมก็ไมสนับสนุนให้เกิดการรัฐประหาร

5. กรอบความคิดเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง

กรอบโครงทางออกของปัญหาที่นำเสนอในช่วงนี้ประกอบด้วย

1. กรอบความคิดเรื่องการปฏิรูป
2. กรอบความคิดเรื่องการเลื่อนการเลือกตั้ง

กรอบจุดใจที่นำเสนอในช่วงนี้ประกอบด้วย

1. การไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557
2. การปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง

กรอบโครงสร้างเหตุของปัญหา

1. กรอบความคิดเรื่องการปิดกรุงเทพฯ

กรอบความคิดนี้เครือข่ายจุฬาฯ โดยอาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล ได้ให้ความเห็นไว้ในรายการเรื่องเด่นเย็นนี้ ในวันที่ 6 มกราคม 2557 โดยกล่าวว่า สาเหตุที่สนับสนุนการปิดกรุงเทพฯ เพราะการคัดค้านรัฐบาลเป็นเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง และนักปรัชญาเมธีด้านประชาธิปไตยหลายท่านก็กล่าวว่า การที่รัฐบาลไม่ชอบธรรม ประชาชนสามารถออกมาคัดค้าน มีสิทธิเรียกร้องอำนาจของตัวเองคืนจากตัวแทน (รายการเรื่องเด่นเย็นนี้, 2557ข: ออนไลน์)

2. กรอบความคิดเรื่องกระบวนการเลือกตั้ง

อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล กล่าวว่า “การศึกษาของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในประเทศด้อยพัฒนา กับประเทศพัฒนาแล้วนั้นต่างกัน ประเทศพัฒนาแล้วไม่จำเป็นต้องจบการศึกษาสูงก็มีความคิดและมีทัศนะทางการเมืองที่ไม่ถูกชักจูงไปได้ง่าย และประเทศอย่างอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ก็มีระยะเวลาที่การเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยมาอย่างยาวนาน ไม่เหมือนกับไทยอายุการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยของเราน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศเหล่านั้น นอกจากนั้นปัจจัยคุณภาพการศึกษาของไทยนั้นน้อย การรับรู้ข่าวสารค่อนข้างต่ำ รัฐบาลกุมสื่อในมือ คุมวิทยุชุมชน ให้ข้อมูลเพียงด้านเดียว ฉะนั้นการเลือกตั้งแบบ 1 คน 1 เสียงจึงไม่เท่าเทียม”

“การเลือกตั้งไม่เท่ากับประชาธิปไตย” ความหมายคือ ถึงแม้ว่าจะประชาธิปไตยต้องมีการเลือกตั้ง แต่การตรวจสอบก็เป็นส่วนหนึ่งของประชาธิปไตย ทุกอย่างรวมกันเป็นประชาธิปไตย แต่ไม่ใช่การเลือกตั้งเท่ากับประชาธิปไตย ถึงแม้ฝ่ายตรงข้ามพยายามหลอกลวงประชาชนว่าการเลือกตั้ง

เท่ากับประชาธิปไตย ประชาธิปไตยต้องการการตรวจสอบเป็นอย่างยิ่ง การที่รัฐบาลได้อำนาจไปโดยปราศจากการตรวจสอบไม่ใช่ประชาธิปไตย แต่เป็นเผด็จการ”

(รายการเรื่องเด่นเย็นนี้, 2557ก: ออนไลน์)

“การศึกษาของไทยนั้นไม่มีคุณภาพ ซึ่งสัมพันธ์กับสำนักของประชาธิปไตยของคนในสังคม ปัญหาการเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและการเรียนรู้ทางสังคมทำให้ชาวบ้านไม่รู้ว่าพวกเขาไม่ควรเห็นแก่เงินที่ซื้อเสียง เพราะเงินที่ได้จากการซื้อเสียงนั้นไม่มากเลย นอกจากนี้ชาวชนบทไม่ค่อยติดตามการทำหน้าที่ของตัวแทน เพราะสังคมจะอยู่รอดถ้าทุกคนช่วยกันตรวจสอบ”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

“คุณภาพของผู้มีสิทธิออกเสียงที่อ่อนแอ เพราะเขาลงคะแนนเสียงตามผู้อุปถัมภ์ เขายังต้องพึ่งพาหัวคะแนน นักการเมือง พวกเขาจะยังคงเลือกพรรคที่ถึงแม้จะมีปัญหาเรื่องการทุจริต ซึ่งไม่เหมือนคนกรุงเทพฯ เช่น สมัยการทุจริตคดีที่ดิน สปก. พรรคประชาธิปัตย์เหลือผู้แทนในกรุงเทพฯ น้อยลง แต่ไม่เป็นแบบนี้ในต่างจังหวัด ฉะนั้นเสียงหรือการเลือกตั้งไม่สำคัญกับเขา”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

“ประวัติศาสตร์การเมืองไทยการแต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาทำหน้าที่นั้น มีคุณภาพมากกว่าคนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภามัยนายกบรหาร ศิลปะ อาษา แต่การแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เปลี่ยนรูปแบบในสมัยทักษิณ ชินวัตร เพราะเลือกที่จะแต่งตั้งคนของตัวเองในทุกตำแหน่ง ทุกองค์กร โดยจะเลือกแต่งตั้งคนที่สามารถควบคุมได้ สั่งการได้”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

“การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการเลือกตั้งจอมปลอมภายใต้ระบอบทักษิณและเราต้องการระบบเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม”

(กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย, 2557ก: ออนไลน์; บลูสกายแซนแนล, 2556: ออนไลน์)

3. กรอบความคิดเรื่องจริยธรรมของนักการเมือง

“นักการเมืองประเทศที่พัฒนาแล้วทำผิดและถูกจับได้ นักการเมืองเหล่านั้นจะมีความรับผิดชอบทางการเมือง แต่นักการเมืองประเทศเราไม่ นักการเมืองไทยไม่มีจริยธรรม และที่สำคัญเรามีแต่นักการเมืองให้พวกเราเลือก ทำให้การเลือกตั้งถูกใช้เป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรมของนักการเมืองเหล่านี้”

(รายการเรื่องเด่นเย็นนี้, 2557ก: ออนไลน์)

“การแก้รัฐธรรมนูญเรื่องที่มาของ ส.ว. ล้วนเป็นขบวนการเพื่อเลี่ยงการตรวจสอบ”

(กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย, 2557ก: ออนไลน์)

“รัฐบาลไม่เคารพเสียงของประชาชน อุดมการณ์ของพรรคการเมือง พรรคการเมืองของไทยไม่ได้เกิดจากอุดมการณ์ แต่เกิดจากคนกลุ่มหนึ่งที่ยรวมกลุ่มกันเพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนและแสวงหาผลประโยชน์ให้กลุ่มตน ด้านผู้นำของไทยมีปัญหาด้านคุณธรรมและจริยธรรม เพราะผู้นำที่ดีควรเห็นเรื่องเล็กเป็นเรื่องใหญ่ แสดงความขอโทษ แสดงความรู้สึกลึกซึ้ง นอกจากนั้นไม่ควรนำอำนาจที่ได้จากการเป็นตัวแทนแสวงหาประโยชน์ให้กับตนและพวกพ้อง”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2560: สัมภาษณ์)

4. กรอบความคิดเรื่องซื้อสิทธิขายเสียง

“นักการเมืองไทยขณะการเลือกตั้งได้ด้วยการซื้อสิทธิขายเสียงมูลค่าหลายสิบล้านบาท เงินเดือนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงอย่างเดียวไม่เท่ากับเงินที่ซื้อเสียง จึงมีการหาประโยชน์จากการดำรงตำแหน่ง”

(จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ, 2557ข: ออนไลน์)

“ผู้นำในท้องถิ่นยังคุมเสียงในท้องถิ่นและสามารถระบุได้หมดว่าแต่ละครอบครัวต้องเลือกใคร และผู้คนที่เกรงใจ ฉะนั้นการเลือกตั้งแบบนี้เป็นการเลือกตั้งที่ไม่แสดงออกซึ่งความเจตจำนงเสรี”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2556จ: ออนไลน์)

“คนไทยไม่เลือกตัวแทนจากนโยบาย แต่เลือกตัวแทนที่ดูแลปัญหาส่วนตัวพวกเขาได้ และเลือกผ่านห้วคะแนน เพราะห้วคะแนนโดยเฉพาะพรรคไทยรักไทยที่ห้วคะแนนดูแลคนในพื้นที่ได้ดี และมีการต่างตอบแทนให้กับห้วคะแนนที่หาเสียงได้มากเป็นตำแหน่งสำคัญ อาจารย์คิดว่าสิ่งเหล่านี้

ส่งผลในระยะยาวทำให้เราได้ตัวแทนที่ไม่มีคุณภาพ เราได้ตัวแทนที่ประชาชนชื่นชอบแต่ไม่มีความรู้ไม่มีประสิทธิภาพ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งบริหารประเทศเช่น รัฐมนตรีไม่แต่งตั้งตามความสามารถกลับแต่งตั้งตามจำนวนเก้าอี้ของ ส.ส. และรัฐมนตรีหรือผู้แทนประชาชนก็แข่งขันกันหารายได้เข้าพรรคการเมือง ผ่านการทุจริตจากโครงการต่าง ๆ”

(ตุลย์ สิทธิสมวงศ์, 2560: สัมภาษณ์)

5. กรอบความคิดเรื่องผลประโยชน์ทางการเมือง

“ส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ยกระดับการเคลื่อนไหวเนื่องจาก การยกระดับการเคลื่อนไหวหลายครั้งแต่รัฐบาลยังคงรักษาการไม่ยอมลาออกจากตำแหน่ง เพราะรัฐบาลไม่ยอมเสียผลประโยชน์ที่ตนเองถือครองอยู่ เพราะประเทศไทยมีลักษณะที่รวมศูนย์อำนาจ เงินไว้ที่รัฐบาลมากประเทศหนึ่งในโลก ข้าราชการและนักการเมืองก็รวมหัวเกาะอำนาจนี้ไว้”

(จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ, 2557ข: ออนไลน์)

นอกจากนี้กรอบเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองยังถูกพูดโดยเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรมอาทิ กลุ่มวิศวะฯ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศ กล่าวไว้ว่า รัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นรัฐบาลระบอบทักษิณที่ทำบาปต่อประเทศชาติอย่างมาก ทั้งโกงชาติ และกู้เงิน

กรอบทางออก

1. กรอบความคิดเรื่องการปฏิรูป

ควรใช้การปฏิรูป ปฏิรูปเรื่องการกระจายอำนาจ เพราะปัจจุบันการรวมอำนาจทำให้เกิดการทุจริต เพราะรัฐบาลกุมเงินของประเทศหลายล้านบาท เราจะไม่สามารถก้าวข้ามการคอร์รัปชันได้ ถ้าเราไม่กระจายอำนาจ หมายถึง การขออำนาจคืนจากรัฐบาลมาเป็นของประชาชน เพื่อให้เราสามารถจัดระบบการกระจายอำนาจได้ ให้อำนาจที่รัฐบาลถือครองอยู่ไปอยู่ในมือของประชาชนแต่ละจังหวัดแทนที่จะกระจุกอยู่ที่รัฐบาล โดยมีรูปแบบคือ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ และมีงบประมาณมากขึ้น ปัญหาในการกระจายอำนาจในประเทศไทยคือ การกระจายอำนาจลงไปเป็น อปท. ระดับเล็กอย่าง อบต. ซึ่งทำได้แต่เรื่องเล็ก ๆ เราต้องปฏิรูปให้กระจายอำนาจลงไปให้ อปท. ระดับจังหวัด จัดตั้งจังหวัดปกครองตนเอง ผู้ว่ามาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บต้องส่งคืนรัฐ และรัฐจะจัดสรรเงินคืนมาให้ แต่เงินที่รัฐจัดสรรกลับมาไม่ถึง 50% เงินส่วนต่างนี้นำไปสู่การทุจริต

(จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ, 2557ข: ออนไลน์)

2. กรอบความคิดเรื่องการเลื่อนการเลือกตั้ง

เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมที่ขึ้นกล่าวบนเวที กปปส. ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าควรเลื่อนการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ออกไป และควรมีการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้งทั้งจากแถลงการณ์ของคณะอักษรศาสตร์ กลุ่ม วศ. รปพท. อาจารย์จากคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ต่างเห็นว่ายังไม่ควรเลือกตั้งในวันดังกล่าว

กรอบจูงใจ

กรอบจูงใจในช่วงนี้ผูกอยู่กับ 2 เป้าหมายการเคลื่อนไหว คือการไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 และการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง

ประเด็นแรก การไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้ง บทเวทีปทุมวันมี 2 แนวทางที่ให้ผู้ชุมนุมปฏิบัติซึ่งแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ แนวทางแรกคือ ใช้สิทธิเลือกตั้งและการในช่องไม่เลือกใช้สิทธิ และแนวทางเลือกที่สองคือ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ไปอยู่ใกล้ ๆ กับคูหาเลือกตั้ง

ประเด็นที่สอง การปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง ได้มีการนำเสนอกรอบโครงว่าเกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้างในสังคม และควรจะแก้ไขปัญหานั้นก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง ระบอบการเลือกตั้ง การกระจายอำนาจ เป็นต้น ชัยชนะของพวกเขาอยู่ที่การปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง⁵⁸

กรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับต่างชาติเข้าใจการเหตุผลการเคลื่อนไหวของแต่ละเครือข่าย ด้วยการปราศรัยเป็นภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังมีภาษาฝรั่งเศส ญี่ปุ่น จีน เป็นต้น เริ่มตั้งแต่กลุ่ม วศ.รปพท. กลุ่มคณะอักษรศาสตร์ กลุ่มคณะครุศาสตร์ กลุ่มคณะรัฐศาสตร์

ทั้งนี้กรอบโครงที่สร้างในช่วงนี้ของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมรวมทั้งกลุ่ม กปปส. เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการปฏิรูปเป็นข้อถกเถียงที่สำคัญในทางรัฐศาสตร์ เพราะกรอบโครงสองเรื่องหลักถูกโต้เถียงจากอีกฝ่ายที่มองว่ากรอบโครงของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม และกปปส. นั้นไม่เป็นประชาธิปไตย รวมทั้งกรอบโครงที่กำลังเสนอการตรวจสอบของประชาชนในการออกกฎหมายของรัฐ เป็นการขับไล่รัฐบาลที่มาจากเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้รัฐบาลรักษาการออกจากตำแหน่ง และจัดตั้งสภาประชาชนของตนเองขึ้นมาปกครองเพื่อทำการปฏิรูป มีการถกเถียงในเรื่องนี้ในที่สาธารณะ ดังนี้

⁵⁸ ส่วนหนึ่งของคำปราศรัย ของศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา และผศ.ดร.วีระศักดิ์ เครือเทพ ณ เวทีปทุมวัน วันที่ 19 มกราคม 2557

รายการเจาะข่าวเด่น การสัมภาษณ์ระหว่าง อ.จักษ์ พันธ์ชูเพชร และนายสมบัติ บุญงามอนงค์ ในวันที่ 9 – 10 มกราคม 2557 ประเด็นเกี่ยวกับการ Shut Down Bangkok และทางเลือกระหว่างเลือกตั้งก่อนปฏิรูปหรือปฏิรูปก่อนเลือกตั้ง

รายการเถียงให้รู้เรื่อง การสัมภาษณ์ระหว่าง ส.ส.อรรถวิรัช สุวรรณภักดี นายสมบัติ บุญงามอนงค์ และรองศาสตราจารย์ ยุทธพร อิศรชัย เกี่ยวกับเถียงให้รู้เรื่อง เลือกตั้ง Vs ปฏิรูปการเมือง ก่อนหรือหลังดี ในวันที่ 15 มกราคม 2557

รายการเจาะข่าวเด่น การสัมภาษณ์ระหว่าง รศ.ปวิณ ชัชวาลพงศ์พันธ์ และรศ.พรชัย เทพปัญญา ในวันที่ 27 – 28 มกราคม 2557 ประเด็นเกี่ยวกับ หลักการประชาธิปไตย หลักการการเลือกตั้ง และเหตุการณ์การเลือกตั้งล่วงหน้า

รายการเจาะข่าวเด่น การสัมภาษณ์ระหว่าง ส.ส.อรรถวิรัช สุวรรณภักดี และอาจารย์ วีรพัฒน์ ปริยวงศ์ ในวันที่ 3 – 4 กุมภาพันธ์ 2557 สัมภาษณ์เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง และสถานการณ์ความวุ่นวายในการเลือกตั้งวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557

อย่างไรก็ตามท้ายที่สุดแล้วการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ก็เกิดขึ้น แต่ผลของการเลือกตั้งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ในวันที่ 21 มีนาคม 2557 ให้ถือว่าการเลือกตั้งดังกล่าวเป็น “โมฆะ” เพราะไม่สามารถกระทำการเลือกตั้งในวันเดียวกันได้ทั้งราชอาณาจักร (มี 28 เขตเลือกตั้งไม่มีการจัดและเปิดรับสมัครเลือกตั้งมาก่อนเลย และหากมีการจัดการเลือกตั้งหลังวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 ก็ไม่สามารถกระทำได้ตามเหตุผลข้างต้น) (ไทยพับลิก้า, 2557: ออนไลน์)

กรอบโครงในช่วงนี้เป็นกรอบโครงที่ได้รับผลบวกจากกรอบโครงในช่วงก่อนหน้านี้ ที่โจมตีไปเรื่องระบอบทักษิณ ปัญหาประชาธิปไตยไทย และที่สำคัญการชูประเด็นเรื่องปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง การเคลื่อนด้วยกรอบโครงครั้งนี้เป็นการปะทะกันของกรอบโครงว่าสังคมจะเลือกแบบใดระหว่างการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง โดยสภาประชาชน ที่เครือข่ายจุฬาฯ และกปปส. นำเสนอ หรือเลือกตั้งก่อนทำการปฏิรูปตามแนวทางของรัฐบาลขณะนั้น กรอบโครงในช่วงนี้ถูกสร้างขึ้นมาจากความกลัวของคนกลุ่มหนึ่งในสังคมที่เคลื่อนไหวหรือเห็นด้วยกับกรอบโครงของเครือข่ายจุฬาฯ มาก่อนหน้านี้ ที่กลัวที่จะได้รัฐบาลเดิมมาบริหาร และกลัวว่าปัญหาประเทศโดยเฉพาะการคอร์รัปชันจะยังไม่ถูกแก้ไขหากไม่ปฏิรูปก่อนการเลือกตั้งตามแนวทางของเครือข่ายจุฬาฯ และกปปส. กรอบโครง

ในช่วงนี้ก็สามารถระดมทรัพยากรคนในสังคมในหลายจังหวัด ซึ่งถึงแม้การเลือกตั้งจะจัดขึ้นได้แต่ โดยเฉพาะภาคใต้หลายจังหวัดไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้ ขณะที่ในกรุงเทพฯ ก็มีหลายที่ไม่สามารถจัดการเลือกตั้ง หรือผู้ใช้สิทธิไม่สามารถไปใช้สิทธิได้อย่างอิสระ ก่อนที่ศาลจะตัดสินให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ เพราะไม่สามารถจัดการเลือกตั้งได้พร้อมกันทุกหน่วย

กรอบความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมหลังการยุบเวทีผู้ชุมนุมปทุมวันจนถึงการรัฐประหารของ คสช.

เวทีปทุมวันจัดตั้งขึ้นจากเหตุการณ์ Shut Down Bangkok ในวันที่ 13 มกราคม 2557 ต่อมาในวันที่ 3 มีนาคม 2557 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส. ประกาศคืนพื้นที่ให้ชาวกรุงเทพฯ และยุบเวทีให้เหลือเวทีลุมพินี (ไทยพับลิก้า, 2557: ออนไลน์)⁵⁹ ก่อนจะยุบเวทีสวนลุมพินีเพื่อกลับไปตั้งเวทีที่บริเวณราชดำเนิน ในวันที่ 12 พฤษภาคม 2557 ก่อนจะเกิดเหตุการณ์รัฐประหารโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 กลุ่มต่าง ๆ ของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม และการชุมนุมของกลุ่ม กปปส. ก็สลายไปพร้อมกับการรัฐประหาร⁶⁰ กรอบความคิดในช่วงเวลาดังกล่าวประกอบด้วย

กรอบสาเหตุของปัญหา

กรอบในช่วงหลังจากยุบเวทีปทุมวัน เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ยังคงนำเสนอกรอบสาเหตุของปัญหาใหม่อย่างเช่น เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน การไม่รับฟังคำวินิจฉัยของศาล การทำเพื่อพวกพ้อง แต่บทบาทสำคัญของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมยังมีบทบาทในทางวิชาการ เช่น การตอบข้อวิจารณ์ข้อเสนอของกลุ่ม กปปส. เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ การจัดงานเรื่องเนื้อหาการปฏิรูปเป็นต้น แต่มีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มอีกหนึ่งประเด็นด้วยการโจมตีเรื่องการแบ่งแยกดินแดน

⁵⁹ ก่อนหน้านี้นักเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมส่วนหนึ่งก็ช่วยเหลือเวทีลุมพินีอยู่แล้ว เมื่อยุบเวทีปทุมวันก็ยังมีกลุ่มต่าง ๆ ของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมมาร่วม แต่การขึ้นเวทีของกลุ่มต่าง ๆ ที่เวทีสวนลุมพินีลดน้อยลง ที่ขึ้นเวทียังคงเป็นขาประจำ เช่น ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา อาจารย์อรรถนันทน์ เหล่าเลิศวรกุล เป็นต้น

⁶⁰ การสลายตัวของเครือข่ายจุฬาฯ ครั้งนี้เป็นลักษณะเดียวกับการเคลื่อนไหวในปี 2549 ที่เครือข่ายหายไปหลังรัฐประหาร 2549

กรอบเรื่องการแบ่งแยกดินแดน

“กรอบนี้อธิบายว่ามีคนกลุ่มหนึ่งมีความคิดในการแบ่งแยกดินแดนออกเป็นเหนือใต้ เหตุการณ์รัฐประหาร 2549 ก่อให้เกิดกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า กลุ่มคนเสื้อแดง กลุ่มคนเหล่านี้ถูกมอมเมาด้วยวาทกรรมไพร่ อำมาตย์ จริงๆ แล้วเราไม่มีไพร่มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ดังนั้นคำว่าอำมาตย์ไม่ได้หมายความว่าขุนนาง แต่ความหมายของเสื้อแดงคำว่าอำมาตย์หมายถึง เจ้า หรือเชื้อพระวงศ์ เพียงแต่คนเสื้อแดงไม่กล้าพูดเรื่องเจ้าเนื่องจากกลัววาทกรรม 112 ฉะนั้นการที่คนเสื้อแดงใช้คำว่าอำมาตย์ ให้แทนด้วยความว่าในหลวงได้ทันที

คนเสื้อแดงมีความคิดที่จะล้มระบอบกษัตริย์ ตั้งแต่ปี 2549 มีความพยายามสร้างวาทกรรมนี้คือ การชูประเด็นเรื่องการแก้ไขกฎหมายอาญามาตรา 112 เหตุเพราะพวกเสื้อแดงต้องการด่าเจ้าด่าในหลวงโดยที่ไม่มีกฎหมายใด ๆ จัดการ

วาทกรรมไพร่ – อำมาตย์กลับมาอีกครั้งในการชุมนุมของคนเสื้อแดงที่เวทีราชมังคลากีฬาสถาน วาทกรรมนี้ทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยลืมเรื่องการโกงของทักษิณ และทำให้เกิดความแตกแยกของชนชั้นที่มีรายได้น้อยกว่าจะจ่ายภาษีกับชนชั้นที่ไม่มีรายได้น้อยกว่าจะจ่าย และพัฒนาแนวคิดที่จะลดทอนความน่าเชื่อถือของพระมหากษัตริย์ เป้าหมายปลายทางคือการแบ่งแยกดินแดนเป็นประเทศที่เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ไม่มีพระมหากษัตริย์ ชื่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยล้านนา หรือ สปป.ล้านนา ไม่ใช่หมายถึงสมัชชาปกป้องประชาธิปไตยล้านนา”

(อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2557: ออนไลน์)

กรอบทางออกของปัญหา

กรอบคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ

กรอบนี้ถูกนำเสนอครั้งแรกโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ที่เวทีสวนลุมพินี ในวันที่ 5 เมษายน 2557 เป็นที่ถกเถียงอย่างมากในประเด็นดังกล่าว ซึ่งเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม โดย

ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา ได้ปราศรัยถึงข้อวิจารณ์ในสังคมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญของ กปปส. ในวันที่ 9 เมษายน 257⁶¹ว่า

“ข้อวิจารณ์ข้อแรก กปปส. ต้องการเป็นรัฐธรรมนูญ ตั้งตนเองเป็นองค์กรรัฐธรรมนูญหรือไม่ เพราะถ้าเป็นเท่ากับต้องการได้มาซึ่งอำนาจทางการปกครองที่ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และจะผิดกฎหมายตามมาตรา 68⁶² คำว่า รัฐธรรมนูญ หมายถึง ผู้เป็นประมุขของระบบการปกครอง จะมีอำนาจในการออกกฎหมาย สั่งการบังคับบัญชา ในประเทศไทยตอนนี้มาตรา 3 บัญญัติไว้ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและทางศาลแห่งบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยสรุปองค์รัฐธรรมนูญของไทยมีที่มา 2 ส่วน ส่วนแรกมีที่มาจากปวงชนชาวไทย ส่วนที่สองพระมหากษัตริย์ ดังนั้นปวงชนชาวไทยจึงมีอำนาจแต่งตั้งรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ในอนาคตหากรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ไม่มีความชอบธรรม ไม่ซื่อสัตย์ต่อประชาชน ประชาชนสามารถเรียกคืนอำนาจอธิปไตยกลับได้ สำหรับพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงประมุขของประเทศของรัฐทำให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ พระราชวินิจฉัย ในประเพณีการปกครองของไทยอำนาจอธิปไตยที่มาจากปวงชนชาวไทยและที่มาจากองค์พระมหากษัตริย์ เป็นที่มาของกันและกัน

เราทุกคนเป็นองค์กรอธิปไตยไม่ได้ ในรัฐธรรมนูญจึงบัญญัติไว้ว่าในยามปกติรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้แต่งตั้งองค์กรอธิปไตยผ่านการเลือกตั้ง ส.ส. ส.ว. เพื่อเข้าไปเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ในขณะที่ ส.ว. จะมีหน้าที่สรรหาผู้ดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ เช่น องค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งจะทำหน้าที่ตรวจสอบถ่วงดุล ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารต่อไป

สรุปได้ว่าองค์กรอธิปไตยของไทยไม่ได้มีองค์กรหนึ่งองค์กรเดียวหรือสถาบันเดียว แต่ประกอบด้วยหลายสถาบัน หลายองค์กร เรา (ประชาชน) ในฐานะต้นทางของที่มาองค์กรอธิปไตย เรามีอำนาจในการแต่งตั้งองค์กรอธิปไตยอยู่แล้ว

⁶¹ กระแสเรื่อง รัฐธรรมนูญที่ประกาศโดยนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เป็นกระแสให้ถูกโจมตีอย่างหนักว่าพยายามรัฐประหารยึดอำนาจ และตั้งตนเองเป็นรัฐธรรมนูญ ซึ่งความผิดดังกล่าวอาจเข้าข่ายเป็นกบฏ ทำให้ทางกลุ่ม กปปส. ต้องชี้แจงว่าความหมายของรัฐธรรมนูญที่ กปปส. หมายถึงคืออะไร

⁶² รัฐธรรมนูญ ฉบับปี 2550 มาตรา 68 บัญญัติไว้ว่าบุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ข้อวิจารณ์ที่สองลงก้านันสุเทพ เพื่อทูลขอพร ต้องการตั้งตนเองเป็นองค์รัฐอธิปัตย์แบบเผด็จการ ซึ่งจะเป็นแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี อยู่เบื้องหลังคณะรัฐมนตรีหรือไม่ จากคำอธิบายของกลุ่มกปปส. ย้ำหลักการการต่อสู้ 3 ประการ 1. เราต่อสู้ยึดหลักรัฐธรรมนูญ 2. เราต่อสู้ด้วยหลักสงบ สันติ อหิงสา 3. เราต่อสู้เพื่อปฏิรูปประเทศให้สำเร็จก่อนการเลือกตั้ง ”

(จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ, 2557ข: ออนไลน์)

กรอบจูงใจ

กรอบจูงใจในช่วงนี้เนื่องจากการชุมนุมยึดเชียงใหม่มาเป็นเวลากว่า 6 เดือน รัฐบาลก็ยังคงรักษาการ และยังไม่สามารถจัดตั้งสภาประชาชนได้ ขณะที่ยังไม่มีองค์กรใดเข้ามาจัดการปัญหาได้ ด้านยุทธวิธีก็ลดเวทีผู้ชุมนุมให้เหลือเพียง 1 เวที การนัดชุมนุมใหญ่ถูกโฆษณาว่าเป็นการนัดครั้งสุดท้าย เนื้อหาคำปราศรัยจึงเป็นในลักษณะของการกล่าวถึงความสำเร็จที่กำลังจะมาถึง หรือให้ผู้ชุมนุมอดทนรอคำวินิจฉัยของศาลที่จะเกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2557 ซึ่งอาจจะมีพื้นที่เข้าสู่สุญญากาศคือไม่มีฝ่ายบริหาร และเป็นโอกาสให้จัดตั้งสภาประชาชนขึ้นมาบริหารประเทศ ในขณะที่เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมยังมีโอกาสได้ขึ้นเวทีผู้ชุมนุมอีกหลายครั้งทั้งผู้ที่ขึ้นเวทีประจำอย่าง ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา อาจารย์อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล และกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มคณะวิศวะ จุฬาฯ กลุ่มคณะบัญชี จุฬาฯ กลุ่มครุศาสตร์ประชาคม ฯลฯ กรอบจูงใจในช่วงนี้มีประเด็นดังนี้

กรอบเรื่องผลการวินิจฉัยของศาลและองค์กรอิสระ

“การปฏิรูปจะสำเร็จได้ ต้องมีรัฐบาลเฉพาะกาลขึ้นมาทำงานในระยะเวลานั้น ๆ ซึ่งไม่ใช่รัฐบาลปัจจุบัน เราไม่ใช่วิธียึดอำนาจเพราะขัดกับหลักการ เราทำได้แค่ต้องรอโอกาสซึ่งโอกาสใกล้เข้ามาแล้วเพราะศาลและองค์กรอิสระกำลังตัดสินความผิด จะทำให้รัฐมนตรีรักษาการพ้นจากหน้าที่ หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่านายกรัฐมนตรีรักษาการผิดตามมาตรา 182 (3) กรณีจำนำข้าว หรือต้องพ้นจากหน้าที่ตามมาตรา 182 (7) กรณีใช้อำนาจแต่งตั้งโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี นายกรัฐมนตรีจะพ้นจากตำแหน่งและคณะรัฐมนตรีจะพ้นตำแหน่งไปด้วย

หากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้นายกรัฐมนตรีรักษาการพ้นจากหน้าที่ แต่ยังคงทำหน้าที่อยู่ รัฐบาลนั้นจะถือว่าเป็นรัฐบาลกบฏ เวลานั้นฝ่ายที่ตั้งตนเป็นองค์รัฐอธิปัตย์เสียเองคือ รัฐบาล

คำวินิจฉัยและคำตัดสินขององค์กรอิสระเป็นทางออกของประเทศเพราะในประเทศที่พัฒนาแล้วสิ่งเหล่านี้เป็นการถ่วงดุลระบบให้มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล หากไม่ทุจริตก็ไม่ควร

กล่าวการตรวจสอบ ซึ่งอาจารย์ก็เสริมว่าคำวินิจฉัยสำคัญบางคดีสัมพันธ์กับระบอบกษัตริย์ด้วยเช่นกัน”

(จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ, 2557ข)

กรอบทางออกด้วยการเลือกตั้ง

“หากเราเลือกเส้นทางการเลือกตั้ง ซึ่งกว่าจะได้คณะรัฐมนตรีใหม่อีก 6 เดือนก็ประมาณปลายปี 2557 แต่บริบทของเราไม่สามารถรอได้แบบนั้น เพราะเศรษฐกิจของเรากำลังจะแย่เพราะรัฐบาลรักษาการไม่สามารถทำอะไรได้ และอ้างคำแนะนำทางวิชาการกล่าวว่า หากรอประเทศจะล่มสลาย และจะเกิดปัญหาในระยะยาวคือ รัฐบาลใหม่ที่จะเข้ามา ก็จะเข้ามาคอร์รัปชัน การเลือกตั้งจะไม่ทำให้เราได้รัฐบาลที่ดี เราจะได้รัฐบาลที่โกงกินแบบเดิมๆ พี่น้องหลายคนเริ่มสนใจทางออกด้วยการเลือกตั้ง ซึ่งแก้ปัญหาอะไรไม่ได้ ความคิดแบบนี้เป็นความคิดของคนที่ยอมให้คนเอาเปรียบ ยอมเป็นทาสเพื่อให้ตัวเองได้อยู่รอด”

(จรัส สุวรรณมาลา, 2557ข: ออนไลน์)

กรอบจูงใจให้เข้าร่วมชุมนุมใหญ่

ในช่วงท้ายของการเคลื่อนไหว กลุ่ม กปปส. ได้จัดชุมนุมใหญ่ 2 ครั้ง คือ วันที่ 29 มีนาคม 2557 และ 9 พฤษภาคม 2557 เครือข่ายจู่ฬาฯ ได้ขึ้นเวทีในวันที่ 28 มีนาคม 2557 เพื่อเชิญชวนพร้อมนัดหมายชาวจู่ฬาฯ ถึงการนัดรวมตัวกันที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยกล่าวว่า(กลุ่มจู่ฬาฯ รักประเทศไทย, 2557: ออนไลน์) การต่อสู้ครั้งนี้เพื่อกอบกู้อำนาจบริหาร และอำนาจนิติบัญญัติคืนจากรัฐบาลทรราชย์ โกงกินแผ่นดิน ฆ่าราษฎร จาบจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์ เราจะปล่อยให้คนอื่นสู้แทนเราหรือ พี่น้องจู่ฬาฯ ออกมาให้มาก ๆ ไม่ต้องห่วงว่าจะเดินไม่ไหว ได้มีการเตรียมรถโดยสารหกล้อไว้คอยให้บริการ ออกมาต่อสู้ครั้งสุดท้ายของเราให้มาก ๆ

กรอบตอบโต้การลดความเชื่อถือของกลุ่มโดยรัฐบาล

ในช่วงสุดท้ายก่อนเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร นายยิ่งลักษณ์ ชินวัตรได้ถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง กรณีโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี ทางคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ นายนิวัฒน์ อ่างรงค์ บุญทรงไพศาล รองนายกรัฐมนตรี รักษาการนายกรัฐมนตรีแทน ซึ่งทางกปปส. เสนอแนะว่าให้

วุฒิสภาดั้งนายกรัฐมนตรีได้ตาม มาตรา 7⁶³ กรอบโครงสร้างกล่าวถูกโจมตีจากฝั่งรัฐบาลว่า กลุ่ม กปปส. ทำไม่ได้ โดย ศ.ดร.จรัส สุวรรณมาลา ได้อธิบายว่า(จรัส สุวรรณมาลา, 2557ข: ออนไลน์) สมัยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ก็ตั้ง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งคุณสมภาร สุนทรเวช คุณสมชาย วงศ์สวัสดิ์ก็เป็นในลักษณะเดียวกันคือ ตั้งนายกรัฐมนตรีขึ้นมาทำหน้าที่แทน แต่ฝ่ายรัฐบิตเบียนว่าต้องรอให้เกิดการเลือกตั้งเพื่อมีนายกรัฐมนตรีที่มาจากกาเลือกตั้ง ที่มาของนายกรัฐมนตรีของทั้ง กปปส. และรัฐบาลจึงไม่ตรงกัน

⁶³ นายสุเทพ เทือกสุบรรณแกนนำผู้ชุมนุม กปปส. กล่าวว่า วันนี้ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร แต่ยังมีวุฒิสภา อยู่ก็สมควรที่วุฒิสภาจะได้เลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ขึ้นมา ผมไปยื่นหนังสือบอกว่าต้องให้วุฒิสภา ทั้งประธาน ทั้งสมาชิก ต้องรีบดูแลแก้ไขหาทางออกให้ประเทศ ที่ไม่มีนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนี้ โดย กำหนดวันสุดท้ายคือ 7 พฤษภาคม 2557 ไม่งั้นกปปส.จะตั้งรัฐบาลเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

สำหรับบทนี้ผู้วิจัยจะสรุปผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อพร้อมทั้งตอบสมมติฐานของผู้วิจัยในส่วนของกรออภิปรายผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่ต้องการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากคำถามหลักของงานวิจัยชิ้นนี้คือ เครื่องข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมใช้วิธีการในการระดมทรัพยากรอย่างไร และมีวิธีการในการสร้างกรอบโครงความคิดอย่างไรซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้ในบทที่ 3 และ 4 ของการวิจัย สรุปผลการวิจัยที่ได้ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ว่าความคิดต่าง ๆ ที่นำเสนอโดยเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมประกอบด้วยประเด็นใดบ้าง โดยมีสมมติฐานว่าการสร้างกรอบโครงความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ได้นำเสนอความคิดที่สอดคล้องกับเวที กปปส. โดยเน้นไปที่ความไม่ชอบธรรม ไม่โปร่งใสในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นกรอบโครงที่แตกต่างไปมากกับครั้งที่ผ่านมาเสนอความคิดในการประท้วงร่วมกับกลุ่มพันธมิตร

การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมในปี 2556 – 2557 ได้สร้างกรอบโครงความคิดที่สอดคล้องกับเวที กปปส. โดยเน้นไปที่ความไม่ชอบธรรม ไม่โปร่งใสในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง เป็นหลักในรายละเอียดผู้วิจัยได้แบ่งการอธิบายการเสนอกรอบโครงความคิดเป็น 4 ช่วง สาเหตุเพราะแต่ละช่วงที่มีเหตุการณ์ทางการเมืองสำคัญจะมีการนำเสนอกรอบโครงความคิดที่แตกต่างออกไป ทั้ง 4 มีการนำเสนอกรอบโครงดังนี้

กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมช่วง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

การเสนอความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ต่อการเคลื่อนไหวคัดค้านพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม 2556 ตั้งแต่มีเวทีสามเสน – 11 พฤศจิกายน 2556 ที่ วุฒิสภามีมติไม่รับหลักการ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

กรอบโครงที่นำเสนอในช่วงนี้เป็นกรอบที่แสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้งของเครือข่ายจุฬาฯ ว่าการที่ออกมาเคลื่อนไหวนั้นได้ต้องได้ตรงตรงว่านี่ไม่ใช่เกมส์ แต่เพราะการ

เกิดขึ้นของ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม นั้นไม่ถูกต้อง ไม่ชอบธรรมรัฐสภาใช้เสียงข้างมากโดยเด็ดขาด ออกกฎหมายที่ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ เพื่อเอื้อประโยชน์ล้าंगโทษให้คนเพียงคนเดียว

กรอบโครงสร้างนี้วัตถุประสงค์เพื่อระดมทรัพยากรชาวจุฬาฯ ทั้งคณาจารย์ บุคลากร ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันจุฬาฯ ให้เข้าร่วมกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่จะจัดขึ้นที่มหาวิทยาลัย ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2556 บริเวณหน้าอนุสาวรีย์ 2 รัชกาล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กิจกรรมเป็นในลักษณะของการประกาศจุดยืนของชาวจุฬาฯ ต่อร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรม กิจกรรมดังกล่าวมีการกล่าวจุดยืน โดย ศ. นพ.ภิรมย์ กมลรัตนกุล อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยกล่าวว่า กิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อทดแทนพระคุณของแผ่นดิน เมื่อใดก็ตามที่สังคมมีปัญหาประเทศชาติต้องการความช่วยเหลือ ทั้งนี้สิตเก่า นิสิตปัจจุบันจะมาร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหา เตือนสติให้กับสังคม ให้เกิดความถูกต้อง เป็นธรรม นอกจากนี้ชาวจุฬาฯ ยังมีพันธมิตรอื่น ๆ เข้าร่วมด้วย พร้อมทั้งเสนอกรอบโครงสร้างไปยังวุฒิสมาชิกเป็น นิสิตเก่าจุฬาฯ ไม่รับร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฉบับนี้

ตามทฤษฎีกรอบความคิด กรอบโครงวินิจฉัยปัญหา กรอบทางออกของปัญหา และ กรอบจูงใจผ่านแถลงการณ์ 3 แถลงการณ์ แถลงการณ์แรก รศ.ดร.บุญไชย สถิตมั่นในธรรม รอง อธิการบดี อ่านแถลงการณ์ผู้บริหารจุฬาฯ เนื้อหาสำคัญคือ การเสนอกรอบโครงสร้างว่า พ.ร.บ.นิรโทษกรรมที่ดีควรเป็นอย่างไร ซึ่งควรเป็นไปตามหลักนิติธรรมและมาตรฐานที่เป็นสากล ... จะต้องมิใช่การนิรโทษกรรมตนเอง (Self-Amnesty) ที่ผู้มีส่วนในการกระทำความผิดบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของตนเอง หรือการนิรโทษกรรมแบบครอบคลุมเป็นการทั่วไป (Blanket Amnesty) หรือครอบคลุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยปราศจากเงื่อนไข แต่จะต้องมีการกำหนดความผิดที่จะนิรโทษกรรมและเงื่อนไขในการนิรโทษกรรมอย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจง แถลงการณ์ที่สอง นายพิตลักษณ์ สุวรรณดิษฐ์กุล นายกองค้การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาฯ (อบจ.) อ่านแถลงการณ์ของ อบจ.วิจารณ์กระบวนการแก้ ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมในวาระที่สอง พร้อมเรียกร้องให้วุฒิสภา ยับยั้งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และส่งพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมฯ กลับไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนอีกครั้ง และแถลงการณ์ฉบับที่สาม แถลงการณ์ฉบับเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเป็นการอ่านแถลงการณ์ร่วมกันบริเวณหน้าหอศิลป์กรุงเทพฯ ซึ่งเนื้อหาก็ไม่ต่างมากนักจากแถลงการณ์อีกสองฉบับ

สรุปกรอบโครงความคิดในช่วงนี้ของเครือข่ายจุฬาฯ ยังมีความเป็นประชาธิปไตยคือ ทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งเนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม โดยจะเน้นไปที่เนื้อหาของการพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม ทั้งนี้ยังใช้เนื้อหาดังกล่าว ระดมทรัพยากรทั้งอาจารย์ ศิษย์ปัจจุบัน บุคลากร และอีกสองกลุ่มสำคัญคือ ศิษย์เก่า และประชาชน

เพราะเนื้อหาของกรอบโครงนอกจากจะพยายามเชิญชวนชาวจุฬาแล้ว ยังพยายามอธิบายคำว่าจุฬา หมายถึงประชาชนทุกคนที่มีญาติเป็นชาวจุฬา ถือเป็นพวกเดียวกัน

กรอบโครงเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมหลังวุฒิสภาไม่รับหลักการ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม

ด้วยกรอบโครงช่วงแรกที่เครือข่ายจุฬาฯ ออกมาเรียกร้องให้วุฒิสภาไม่รับหลักการ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ซึ่งก็เป็นผลเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ที่ วุฒิสภามีมติไม่รับหลักการ ร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม และเวทีราชดำเนินมีมติสู้ต่อ กรอบโครงของเครือข่ายจุฬาฯ และเวทีราชดำเนินก็ได้พัฒนาไปสู่กรอบโครงขับไล่รัฐบาลและกรอบโครงที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ดังนี้

เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม เริ่มจากการนำเสนอปัญหา (diagnostic framing) ของประชาธิปไตยว่า ประชาธิปไตยที่เราใช้อยู่ตอนนี้ไม่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมของไทย ความไม่เหมาะสมทำให้เราคิดว่าประชาธิปไตยต้องเหมือนประเทศแม่แบบ ซึ่งมีคนกลุ่มหนึ่งเข้าใจผิดไปว่าการเลือกตั้งคือ ทุกสิ่งทุกอย่างของประชาธิปไตยแต่ในความเป็นจริง การเลือกตั้งเป็นเพียงแค่เปลือกสาระที่แท้จริงของประชาธิปไตยต้องเป็นจิตวิญญาณของการรักษาสัญญาประชาคม การเลือกตั้งที่อ้างว่ารัฐบาลนี้มาจากเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนหลักการ 1 คน 1 เสียง ในขณะที่เสียงฝ่ายค้านสู้ไม่ได้ แต่เสียงของฝ่ายค้านก็มีความเป็นประชาธิปไตยอย่างเต็มที่เสียงของคนส่วนมากก็ไม่ได้ถูกต้องชอบธรรม ประกอบระบอบทักษิณยังคงมีอยู่และสร้างความเสียหายให้กับประเทศ และได้หีบพระราชหัตเลขาของรัชกาลที่ 7 ขึ้นมา เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้แทนที่ประชาชนเลือกมาทำหน้าที่นั้นไม่ได้ทำเพื่อประชาชน และไม่ฟังเสียงของประชาชน อีกทั้งย้อนไปยังเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงการปกครองของกลุ่มคณะราษฎรว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ว่าท่านพยายามแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่ไม่ทันอกทันใจข้าราชการ จนเกิดเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นเหตุการณ์ชิงสุกก่อนห่ามเพราะประชาชนยังไม่มีความรู้เรื่องประชาธิปไตย ทำให้ประเทศเป็นระบอบประชาธิปไตยทั้งที่ยังไม่พร้อม โดยเสนอทางออกของปัญหา (prognostic framing) ด้วยการด้วยการปฏิรูปประเทศ ผ่านการปฏิรูปกฎหมาย การเมือง พร้อมทั้งเห็นว่าการเลือกตั้งในช่วงนั้นยังไม่ใช่ทางออกของปัญหาเหตุเพราะ ประเทศยังไม่พร้อมเพราะสังคมยังมีการซื้อเสียงอยู่เพราะการเลือกตั้งก่อนการปฏิรูปจะทำให้ไทยยังประสบปัญหาเดิม และจะยังคงเกิดการขับไล่รัฐบาลอีก จึงเสนอให้ต้องปฏิรูปก่อนการเลือกตั้ง จึงใจผ่านการพยายามให้สมาชิก หรือกลุ่มผู้ชุมนุมเห็นว่าการเคลื่อนไหวของเราเป็นการเคลื่อนไหวด้วยหลักสันติ อหิงสา และการสู้ต่อครั้งนี้เป็นการทำเพื่อชาติ แต่เมื่อเวลาผ่านไปเครือข่ายจุฬาฯเสนอว่าการเคลื่อนไหวครั้งนี้จะจบทันทีหากทหารเลือกยืนอยู่ข้างประชาชน

กรอบโครงความคิดเครือข่ายจุฬาฯ หลังเหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ (Shut Down Bangkok)

เหตุการณ์ปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ คือ ยุทธวิธียกระดับชุมนุมประท้วงที่ปิดแยกสำคัญของกรุงเทพมหานคร เริ่มขึ้นในวันที่ 13 มกราคม 2557 - 28 กุมภาพันธ์ 2557 โดยรูปแบบการเคลื่อนไหวคือ เพิ่มเวทีผู้ชุมนุมตามแยกสำคัญ 7 เวทีหนึ่งในนั้นคือ เวทีปทุมวันที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดูแล โดยกรอบโครงสร้างนี้จะเน้นไปที่การไม่เห็นด้วยการที่จัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 เนื้อหาประกอบด้วย

กรอบโครงสร้างนี้ยังคงโจมตีไปที่กรอบโครงสร้างหลักคือ ปัญหาจริยธรรมของนักการเมือง มีแต่นักการเมืองที่ไม่มีจริยธรรมมาให้เลือก ทำให้การเลือกตั้งถูกใช้เป็นเครื่องมือสร้างความชอบธรรมของนักการเมืองเหล่านี้ใช้อำนาจของตนแสวงประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องเป็นหลักสำคัญที่ทำให้รัฐบาลไม่ลาออกจากตำแหน่ง เพราะประเทศไทยการได้รัฐบาลเท่ากับได้อำนาจทุกอย่าง ระบบการเลือกตั้งเต็มไปด้วยการทุจริต ปัญหาด้านผู้สิทธิออกเสียงที่ยังมีกลุ่มคนที่ต้องพึ่งพาคนอื่นทั้งเงินอำนาจ และการดูแลในท้องที่ ยอมรับให้มีการซื้อสิทธิขายเสียง และให้การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้เราได้นักการเมืองที่ไม่มีคุณภาพ เพราะพวกเขาเลือกคนจากห้วคณะเนน ถึงแม้ว่ารัฐบาลหรือตัวแทนที่พวกเขาเลือกจะไม่มีจริยธรรม พวกเขาก็ไม่มีจิตสำนึกทางการเมืองที่จะตรวจการทำหน้าที่ที่ตนเอง ไม่เหมือนกับชาวกรุงเทพฯ ทางออกของปัญหาก็ยังคงเสนอให้มีการปฏิรูปประเทศในช่วงหลังจากที่วุฒิสภาตีตก พ.ร.บ. นิรโทษกรรม เครือข่ายเริ่มนำเสนอกรอบการปฏิรูปแต่ยังไม่ชัดเจนในรายละเอียด ซึ่งมาชัดเจนในรายละเอียดในช่วงนี้ เสนอให้ปฏิรูปเรื่องการกระจายอำนาจ เพราะปัจจุบันการรวมอำนาจทำให้เกิดการทุจริต เพราะรัฐบาลกุมเงินของประเทศหลายล้านบาท จัดตั้งจังหวัดปกครองตนเอง ผู้ว่ามาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บต้องส่งคืนรัฐ และรัฐจะจัดสรรเงินคืนมาให้ แต่เงินที่รัฐจัดสรรกลับมาไม่ถึง 50% เงินส่วนต่างนี้นำไปสู่การทุจริตและทั้งศิษย์เก่า และบุคลากรจุฬาฯ ที่ขึ้นเวทีปทุมวันต่างเห็นพ้องต้องกันกับกลุ่ม กปปส. ว่าควรจะเลื่อนการเลือกตั้งออกไป ควรจัดให้มีการปฏิรูปประเทศให้เสร็จก่อน

กรอบจุดใจที่นำเสนอในช่วงนี้ผูกอยู่กับ 2 เป้าหมายการเคลื่อนไหว คือการไม่เห็นด้วยกับการเลือกตั้งในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 และการปฏิรูปก่อนการเลือกตั้งโดยจุดใจให้เลือกระหว่างแนวทางแรกคือ ใช้สิทธิเลือกตั้งและการในช่องไม่เลือกใช้สิทธิ และแนวทางที่สองคือ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ไปอยู่ใกล้ ๆ กับคูหาเลือกตั้ง และย้ำว่าควรปฏิรูปปัญหาต่าง ๆ ก่อนจัดให้มีการเลือกตั้ง พร้อมทั้งเริ่มแปรการปราศรัยเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อจุดใจให้ต่างชาติเข้าใจการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ

กรอบโครงสร้างความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมหลังการยุบเวทีผู้ชุมนุมปทุมวันจนถึงการรัฐประหารของ คสช.วันที่ 3 มีนาคม 2557 นายสุเทพ เทือกสุบรรณ แกนนำ กปปส. ประกาศคืน

พื้นที่ให้ชาวกรุงเทพฯ ก่อนจะเกิดเหตุการณ์รัฐประหารโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เนื้อหาของกรอบโครงในช่วงนี้คือ

ในช่วงหลังจากยุบเวทีปทุมวัน เครือข่ายจุฬาฯ เครือข่ายธรรม ยังกงนำเสนอกอบสภาเหตุหลักของปัญหา เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน การไม่รับฟังคำวินิจฉัยของศาล การทำเพื่อพวกพ้อง แต่บทบาทสำคัญของเครือข่ายจุฬาฯ เครือข่ายธรรมยังมีบทบาทในทางวิชาการ เช่น การตอบข้อวิจารณ์ข้อเสนอของกลุ่ม กปปส. เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ที่สำคัญสาเหตุของปัญหาที่เครือข่ายจุฬามองในช่วงนี้ได้ขยายวงจากรัฐบาลไปยังกลุ่มประชาชนที่สนับสนุนรัฐบาลซึ่งก็คือ คนเสื้อแดง ที่มีความพยายามที่จะแบ่งแยกดินแดนโดยให้เหตุผลว่า มีคนกลุ่มหนึ่งมีความคิดในการแบ่งแยกดินแดนออกเป็นเหนือใต้ เหตุการณ์รัฐประหาร 2549 ก่อให้เกิดกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า กลุ่มคนเสื้อแดง กลุ่มคนเหล่านี้ถูกมองว่าด้วยวาทกรรมไพร่ อำมาตย์คนเสื้อแดงใช้คำว่าอำมาตย์ ให้แทนด้วยความว่าในหลวงได้ทันที่คนเสื้อแดงมีความคิดที่จะล้มระบอบกษัตริย์ ตั้งแต่ปี 2549 มีความพยายามสร้างวาทกรรมนี้คือ การชูประเด็นเรื่องการแก้ไขกฎหมายอาญามาตรา 112 เหตุเพราะพวกเสื้อแดงต้องการดำเจ้า ดำในหลวง โดยที่ไม่มีกฎหมายใด ๆ จัดการ เป้าหมายของกลุ่มคนเสื้อแดงแล้วที่จริงต้องการคือการแบ่งแยกดินแดน เป็นประเทศที่เป็นระบอบประชาธิปไตยที่ไม่มีพระมหากษัตริย์ มีการนำเสนอความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ กรอบนี้ถูกโจมตีจากฝ่ายต่อต้านว่ากลุ่มที่กำลังประท้วงขับไล่รัฐบาลพยายามที่จะรัฐประหาร ทำให้นักวิชาการของเครือข่ายจุฬาฯต้องออกมาชี้แจงว่า ปวงชนชาวไทยจึงมีอำนาจแต่งตั้งรัฐธรรมนูญอยู่แล้ว ในอนาคตหากรัฐธรรมนูญที่มีอยู่ไม่มีความชอบธรรม ไม่ซื่อสัตย์ต่อประชาชน ประชาชนสามารถเรียกคืนอำนาจอธิปไตยกลับได้ สำหรับพระมหากษัตริย์ในฐานะที่ทรงประมุขของประเทศของรัฐทำให้พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ พระราชวินิจฉัย ในประเพณีการปกครองของไทยอำนาจอธิปไตยที่มาจากปวงชนชาวไทยและที่มาจากองค์พระมหากษัตริย์ เป็นที่มาของกันและกัน และสภาพการบริหารประเทศในขณะนั้นคือ นายกรัฐมนตรีถูกถอดถอน และไม่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเนื่องจากมีประกาศยุบสภา ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารประเทศ และพยายามเรียกร้องให้สถาบันที่ยังทำงานได้ประชุมกันเสนอชื่อผู้ที่เหมาะสมดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งไม่ได้หมายความว่ากษัตริย์ทรงพระราชทานมาให้ แต่เราในฐานะที่เป็นสถาบันที่ยังเหลืออยู่เสนอชื่อผู้ที่มีความเหมาะสมให้ท่านพิจารณา เนื่องจากการชุมนุมยืดเยื้อมาเป็นเวลากว่า 6 เดือน รัฐบาลก็ยังคงรักษาการ และยังไม่สามารถจัดตั้งสภาประชาชนได้ ขณะที่ยังไม่มีองค์กรใดเข้ามาจัดการปัญหาได้ ด้านยุทธวิธีก็ลดเวลาที่ผู้ชุมนุมให้เหลือเพียง 1 เวที การนัดชุมนุมใหญ่ถูกโฆษณาว่าเป็นการนัดครั้งสุดท้าย เนื้อหาคำปราศรัยจึงเป็นในลักษณะของการกล่าวถึงความสำเร็จที่กำลังจะมาถึงหรือให้ผู้ชุมนุมอดทนรอคำวินิจฉัยของศาลที่จะเกิดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2557 ซึ่งอาจจะมีพื้นที่ให้เข้าสู่สุญญากาศคือไม่มีฝ่ายบริหาร และเป็นโอกาสให้จัดตั้งสภาประชาชนขึ้นมาบริหารประเทศหากศาล

รัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้นายกรักรักษาการพ้นจากหน้าที่ แต่ยังคงทำหน้าที่อยู่ รัฐบาลนั้นจะถือว่าเป็นรัฐบาลกบฏ เวลานั้นฝ่ายที่ตั้งตนเป็นองค์กรรัฐราษฎร์เสียเองคือ รัฐบาลคำวินิจฉัยและคำตัดสินขององค์กรอิสระเป็นทางออกของประเทศเพราะในประเทศที่พัฒนาแล้วสิ่งเหล่านี้เป็นการถ่วงดุลระบบให้มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล หากไม่ทุจริตก็ไม่ควรกลัวการตรวจสอบ นอกจากนี้ยังจงใจให้เข้าร่วมชุมนุมใหญ่ เครือข่ายจู่หาฯ ได้ขึ้นเวทีในวันที่ 28 มีนาคม 2557 เพื่อเชิญชวนพร้อมนัดหมายชาวจู่หาฯ ถึงการนัดรวมตัวกันที่คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยกล่าวว่าการต่อสู้ครั้งนี้เพื่อปกป้องอำนาจอธิปไตยและอำนาจอธิปไตยคืนจากรัฐบาลทหารราชย์ โกงกินแผ่นดิน ฆ่าราษฎร จาบจ้วงสถาบันพระมหากษัตริย์

เมื่อเทียบกรอบโครงความคิดของกลุ่มจู่หาฯ เชิดชูคุณธรรม กับกลุ่ม กบปส. จะพบว่ามีความสอดคล้องกัน ดังนี้

กรอบโครงช่วงร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมอยู่ระหว่างการพิจารณา

กรอบโครงสาเหตุของปัญหาที่กลุ่ม กบปส. ใช้คือ รัฐบาลใช้เสียงข้างมากของรัฐสภาผลักดันร่างพ.ร.บ.นิรโทษกรรมฯ มีเนื้อหาบดบังความผิดให้พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรรวมถึงความผิดของแกนนำกลุ่มผู้ก่อเหตุร้ายในการชุมนุมทางการเมืองที่มีขอบ ด้วยกฎหมาย โดยไม่ฟังเสียงทักท้วงของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในสังคมเพราะภายหลัง จำสืบทวีประสิทธิ์ ไชยศรีษะ ก็ปราศรัยบนเวทีกลุ่มคนเสื้อแดงว่า จะยื่น พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเข้ามาใหม่หลังจากถูกตีตกโดยวุฒิสภา ยิ่งทำให้มีการนำไปพูดบนเวทีถึงจริยธรรมของนักการเมือง เสนอให้ถอนร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม การจูงใจที่กลุ่ม กบปส. ใช้ก็คล้ายกับเครือข่ายจู่หาฯ เชิดชูคุณธรรมคือ อิงกับสถาบันหลักในสังคมคือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาธิปไตย โดยเสนอว่าการกระทำการเคลื่อนไหวครั้งนี้เป็นการทำเพื่อชาติเป็นการกระทำของกลุ่มคนผู้รักชาติ รักประชาธิปไตย และแสดงถึงความจงรักภักดีด้วยการปฏิญาณตนที่วัดพระแก้ว และศาลหลักเมือง ว่าไม่เห็นด้วยกับ พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ล้างผิดให้คนโกง การจูงใจยังถูกจูงใจผ่านบทเพลง ไม่ถอย การเปิดครั้งแรกของเพลงนี้ถูกเปิดในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 ผ่าน کلیป์วิดีโอรวบรวมเหตุการณ์การชุมนุมคัดค้านร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม เพลงสู้ไม่ถอย ทั้งเนื้อร้องและทำนอง แต่งโดย เสกสรรค์ ประเสริฐกุล อดีตคนเดือนตุลา และเพลงนี้ยังคงเป็นเพลงมาร์ชนำนิสิตนักศึกษา เดินไปตามถนนราชดำเนิน เมื่อ 14 ตุลาคม 2516

กรอบโครงช่วงหลังขับไล่รัฐบาล

ภายหลังจากที่วุฒิสภาตีตก ร่าง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมแล้ว นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ประกาศหาแนวทางการเคลื่อนไหวต่อเพราะช่วงแรกประกาศว่าจะไม่ยึดเยื้อและจะจบยุติการชุมนุม

หากร่าง พ.ร.บ. นี้ถูกตีตก แต่ไม่เป็นเช่นนั้นเมื่อนายสุเทพประกาศหาทางเลือกจากผู้ชุมนุมวันที่ 11 พฤศจิกายน 2556 ผลที่ได้คือ ประชาชนเลือกที่จะสู้ต่อไปจนกว่าจะเชื่อได้ว่าไม่มีการนำ พ.ร.บ. นี้เข้าสู่การพิจารณาของสภา กรอบโครงในช่วงนี้เมื่อไม่มีเรื่องพระราชบัญญัติเป็นเรื่องหลักแล้ว กรอบโครงถูกพัฒนาไปสู่การขับไล่ระบอบทักษิณแทน เนื่องจากมองว่ากฎหมายนิรโทษกรรมเป็นผลไม้พิษ ของต้นไม้มพิษคือระบอบทักษิณ โดยมีเป้าหมายใหม่คือ ขจัดต้นไม้มพิษคือระบอบทักษิณให้หมดไป

ในช่วงเวลาดังกล่าวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการแก้ที่มาของ ส.ว. ถูกใช้เป็นกรอบโครงในการขับไล่รัฐบาล เพราะด้วยความบังเอิญคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตรงกับกรอบโครงที่กปปส. ใช้มาตั้งแต่เริ่มเคลื่อนไหวคือ วินิจฉัยว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แม้จะยึดถือเอามติฝ่ายเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ แต่หากทะเล่หรือใช้อำนาจอำเภอใจกดขี่ข่มเหง ฝ่ายเสียงข้างน้อย โดยไม่ฟังเหตุผล จนทำให้ฝ่ายเสียงข้างน้อย ไม่มีที่อยู่ที่ยืน จะถือว่าเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างไร หากแต่จะกลับกลายเป็นระบอบเผด็จการฝ่ายข้างมากขัดแย้งต่อการปกครองประเทศประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนมิใช่การปกครองตามแนวความคิด ของบุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งและมีใช้การปกครองที่อ้างอิงมาจากฐานอำนาจระบบการเลือกตั้งเท่านั้น กลุ่ม กปปส. พัฒนาไปสู่การเรียกร้องให้ใช้มาตรา 7 ของรัฐธรรมนูญ กปปส. ได้ชี้แจงว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยทรงแทรกแซงการเมือง ทรงอยู่เหนือการเมือง และเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ที่รองประธานวุฒิสภาเสนอนายสัญญา ธรรมศักดิ์ให้พระองค์ท่านโปรดเกล้าแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นตัวอย่างที่นำมาเทียบเคียงได้ หากประเทศไม่มีนายกรัฐมนตรี คนที่มีอำนาจที่เหลืออยู่สามารถนำความขึ้นกราบบังคมทูลแต่งตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี นี่คือมาตรา 7 และเมื่อถูกตั้งคำถามถึงความไม่เหมาะสมที่จะให้พระมหากษัตริย์ทรงแทรกแซงทางการเมือง จึงเสนอสภาประชาชนขึ้นมาทำหน้าที่เป็นรัฐบาลคือทำหน้าที่ กำหนดนโยบายและ นิติบัญญัติ ดูแลแก้ไขการตรากฎหมายปฏิรูปประเทศไทย ตรากฎหมายด้านทุจริต ตรากฎหมาย ในช่วงท้ายของการชุมนุม มีการนำเสนอกรอบทางออกด้วยการเสนอเรื่องรัฐธำธิปัตย์ เหตุผลเพราะการชุมนุมเกินระยะเวลา 7 เดือน นายกรัฐมนตรีถูกถอดถอนกรณีโยกย้ายนายถวิล เปลี่ยนศรี แต่รัฐบาลก็ยังคงให้คนอื่นรักษาการนายกรัฐมนตรีไม่มีที่ท่าจะลาออก จึงเสนอรัฐธำธิปัตย์ให้เป็นทางออก เรา เราประกาศเป็นรัฐธำธิปัตย์เป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดรองลงมาจากพระมหากษัตริย์ เพราะฉะนั้นคำสั่งของคนที่เป็นรัฐธำธิปัตย์ถือเป็นกฎหมาย ซึ่งก็ถูกโจมตีว่าเป็นความพยายามยึดอำนาจทำรัฐประหาร จนนักวิชาการเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมต้องออกมาตอบประเด็นนี้แทนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาถึงวิธีการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม ลำดับแรกจะศึกษาว่าเครือข่ายจุฬาคืออะไร แกนนำคือใคร สมาชิกประกอบด้วยใครบ้าง

ลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่ายเป็นอย่างไร การติดต่อสื่อสารผ่านสมาชิก หรือเพื่อระดมทรัพยากร ผ่านช่องทางใดโดยมีสมมติฐานว่าใช้การระดมทรัพยากรผ่านเครือข่ายศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันจากคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผ่านการระดมทุนทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือในการประท้วง เช่น แจกน้ำ อาหาร และระดมผู้สนับสนุนจากศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันในการเข้าร่วมกิจกรรม ตามกรอบทฤษฎีการระดมทรัพยากร และการสร้างกรอบโครงความคิด

จากการศึกษาพบว่า เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมเกิดในปี พ.ศ. 2549 จากบริบทที่สถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้นมีการเคลื่อนไหวขับไล่รัฐบาลซึ่งก็คือกลุ่มพันธมิตร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาฯ เริ่มจากการจัดเวทีเสวนา "อักษรศาสตร์ กับระบอบทักษิณ" ในวันที่ 28 มีนาคม 2549 ก่อนจะนัดหมายกันใส่เสื้อสีชมพู และเดินทางไปร่วมชุมนุมกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ที่ศูนย์การค้าสยามพารากอน ในวันที่ 29 มี.ค. 2549 หลังเหตุการณ์ที่พารากอน ได้มีการชุมนุมกัน และตัดสินใจตั้งชื่อกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวในทางการเมืองโดยใช้ชื่อว่า กลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมนำประชาธิปไตย (จคป.) โดยประชุมกันที่ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ผู้เข้าร่วมประชุมในปี 2549 ประมาณ 30 คน อาทิ ผศ.นพ.ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ อ.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล อ.ตรีดาว อภัยวงศ์ รศ.ดร.สุดา รังกูพันธุ์ นางอุไรวรรณ กรวิทยาธิลป์ เป็นต้น

กลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม พยายามจัดตั้งกลุ่มในลักษณะขององค์กรที่มีลำดับการบังคับบัญชา แต่ด้วยกลุ่มมีสมาชิกที่มาจากหลายคณะนอกจากนี้ยังมีกลุ่มคนที่สนับสนุนแต่ไม่เปิดเผย แต่มีอำนาจในการตัดสินใจ เพราะช่วงแรกกลุ่มที่เข้าร่วมการเคลื่อนไหวประกอบด้วยคณาจารย์ นิสิต และบุคลากรสายสนับสนุน แต่เมื่อเปิดตัวเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างเป็นทางการเมืองเริ่มมีกลุ่มคนเข้ามาสนับสนุนทางการเงินซึ่งก็คือศิษย์เก่า มีความพยายามเล่นการเมืองภายในเสนอกับกลุ่มคนที่จะมาเป็นประธานกลุ่ม จนสุดท้ายเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร 2549 กลุ่มแตกออกเป็นอย่างน้อย 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร กับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยเสนอให้ยกเลิกชื่อนี้ เพราะไม่เจาะจงว่าเป็นคนกลุ่มไหน แต่ใช้คำว่าจุฬาฯ การรับรู้ของคนภายนอกจะคิดว่าชาวจุฬาฯ ทั้งหมดคิดเห็นชอบการรัฐประหารซึ่งไม่ใช่ แต่สุดท้ายกลุ่มก็เหลือแต่ชื่อเนื่องจากไม่มีสถานการณ์ทางการเมืองและความขัดแย้งภายใน

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มจุฬาฯ เริ่มขึ้นอีกครั้ง ในปี 2552 – 2553 ในช่วงรัฐบาลนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และมีการชุมนุมทางการเมืองของคนเสื้อแดงบริเวณราชประสงค์ แต่พัฒนาการของปี 2549 ที่กลุ่มจุฬาฯ แตกไปแล้ว แต่ก็ยังคงติดต่อส่งข้อมูลกันผ่านกรู๊ปอีเมล สมาชิกบางท่าน อาทิ ผศ.นพ.ตุลย์ สิทธิสมวงศ์ ก็ได้ตั้งกลุ่มเสื้อหลากสี การเคลื่อนไหวในครั้งนี้จึงไม่ได้ใช้ชื่อจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม แต่ก็มีการจัดกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ในนามกลุ่มคนเสื้อหลากสี กลุ่มเสื้อสีชมพู

เงินทุนส่วนหนึ่งที่ใช้ในการเคลื่อนไหวยุติ 2552 – 2553 ก็มาจากเงินในบัญชีที่ศิษย์เก่าสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางการเมืองตั้งแต่ปี 2549

การเคลื่อนไหวในปี 2556 – 2557 เริ่มต้นจากการชักชวนเป็นการภายในเนื่องจากสมาชิกที่มีอำนาจในการตัดสินใจของกลุ่มเห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการพยายามผลักดัน พ.ร.บ. นิรโทษกรรมเลยจุดที่จะรับได้ จึงต้องมีการเคลื่อนไหว โดยประชุมกันที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และที่ห้องอาหารศศภัทร จุฬาฯ ตอนแรกสมาชิกท่านหนึ่งเสนอให้ใช้ชื่ออื่นในการเคลื่อนไหว แต่ที่ประชุมยังคงขอยืมชื่อจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม ใช้ในการเคลื่อนไหวเนื่องจากเป็นที่รู้จักแล้ว การเข้าร่วมการเคลื่อนไหวเกิดขึ้นหลังจากผู้ชุมนุมเวทีสามเสนย้ายไปยังเวทีราชดำเนินและมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก เวทีผู้ชุมนุมประสานมายังเครือข่ายจุฬาฯ ว่าต้องการนักวิชาการขึ้นไปพูดบนเวที กลุ่มจุฬาฯ จึงกลับมาเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้งเริ่มจากการขึ้นเวทีของสมาชิก อาทิ จรัส สุวรรณมาลา ตูลย์ สิทธิสมวงศ์ ครั้งแรกที่ขึ้นเวทีก็เพื่อประชาสัมพันธ์ว่าจุฬาฯ ได้เริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้ง และระดมชาวจุฬาฯ ให้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวที่จะจัดขึ้น ซึ่งก็ได้รับการตอบรับอย่างดี

การเคลื่อนไหวครั้งนี้ของเครือข่ายจุฬาฯ กลุ่มขยายใหญ่มากขึ้น เพราะเหตุผลในการเคลื่อนไหวครั้งนี้เริ่มจากความไม่พอใจในพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม จึงสามารถระดมคนที่ไม่พอใจ พ.ร.บ. นี้ให้เข้าร่วมเคลื่อนไหวได้มาก โดยเฉพาะกลุ่มศิษย์เก่า ผ่านสมาคมศิษย์เก่าของแต่ละคณะในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มนอกจุฬาลงกรณ์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญครั้งนี้คือ กลุ่มนักธุรกิจสีลม ซึ่งเป็นกลุ่มแรกที่นำนักหวัดมาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหว และเป็นกลุ่มที่สนับสนุนการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ ทั้งสิ่งของและทุนทรัพย์ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มอีกหนึ่งซึ่งสำคัญคือ เครือข่ายที่มองไม่เห็นของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมกลุ่มเครือข่ายนี้มีความสำคัญระดับมีอำนาจในการตัดสินใจในการเคลื่อนไหวของเครือข่าย เพราะนอกจากจะมีตำแหน่งหน้าที่ รายได้ที่สูงแล้ว ที่สำคัญคือ มีข้อมูลภายใน และข้อมูลภายในเหล่านั้นมีประโยชน์มากสำหรับการเคลื่อนไหว พวกเขาสนับสนุนโดยไม่เปิดเผยตัวตน เนื่องจากจะมีผลกระทบกับหน้าที่

ผู้บริหาร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเองก็มีส่วนสนับสนุนการเคลื่อนไหวของเครือข่าย ในความเป็นจริงก็ไม่อาจเรียกได้ถนัดว่าสนับสนุนเนื่องจากหากสนับสนุนแน่นอนผิดระเบียบของมหาวิทยาลัยแต่การปล่อยเกียร์ว่าง ให้มีการใช้พื้นที่ ใช้สถานที่ต่าง ๆ ของจุฬาฯ จัดกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ห้ามก็ทำให้การเคลื่อนไหวดำเนินต่อไปได้ แต่เครือข่ายก็ทราบดีว่าต้องทำโดยไม่อ้างว่าได้รับอนุญาตให้ทำ

ช่องทางการระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม เนื่องจากเครือข่ายไม่มีผู้ประสานงานในปี 2549 มีการติดต่อสื่อสารผ่านโทรศัพท์และกรู๊ปอีเมล แต่ในปี 2556 การ

ติดต่อสื่อสารได้พัฒนาไป เกิดสื่อสังคมออนไลน์ และการติดต่อสื่อสารผ่านสมาร์ตโฟน ช่องทางเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการเคลื่อนไหวและมีผู้ประสานงานที่ดูแลเว็บไซต์ ในช่วงของการจัดเวทีผู้ชุมนุมการติดต่อของแต่ละกลุ่มจะติดต่อกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์และแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟนถึง แนวทางการเคลื่อนไหว สิ่งของที่ต้องการบริจาค และช่องทางการบริจาคผ่าน เช่น กลุ่มแพทย์พยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ช่วงแรกไม่มีการเปิดเพจเฟซบุ๊ก หรือตั้งกลุ่มไลน์ แต่ภายหลังการชุมนุมใหญ่ขึ้นขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้นเกินกว่าช่องทางการโทรศัพท์จะอำนวยความสะดวกได้ทำให้ต้องสร้างช่องทางอื่น ๆ ที่เข้าถึงได้ง่าย และระดมการบริจาค เผยแพร่ความต้องการได้รวดเร็ว ซึ่งก็ผ่านสมาร์ตโฟนและเครือข่ายทางสังคมออนไลน์ที่ตั้งขึ้นในภายหลัง

แกนนำเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม เนื่องจากไม่มีการจัดสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้สรุปโครงสร้างการเคลื่อนไหวผ่านการสัมภาษณ์ว่าสมาชิกของเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรมประกอบด้วย เครือข่ายที่มองไม่เห็น เป็นกลุ่มผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นศิษย์เก่า เป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย ข้าราชการ นักธุรกิจ ระดับสูง กลุ่มต่อมาคือกลุ่มอาจารย์ที่ออกหน้าเช่น จรัส สุวรรณมาลา ตูลย์ สิทธิสมวงศ์ อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล ตรีดาว อภัยวงศ์ เป็นต้น และกลุ่มนี้ก็เป็นกลุ่มที่ประสานงานกับกลุ่ม กปปส. เพราะก็เข้าร่วมประชุมโต๊ะกลมกับกลุ่ม กปปส. ด้วยเช่นกัน กลุ่มต่อมาคือ สมาคมศิษย์เก่า คณาจารย์ บุคลากรคณะต่าง ๆ ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจน้อยกว่า

กลุ่มที่ร่วมเคลื่อนไหวกับเครือข่ายจุฬาเชิดชูคุณธรรม จากการที่จุฬาฯ ได้รับหน้าที่ดูแลเวทีปทุมวันในเหตุการณ์ Shut Down Bangkok มีคณะต่างๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าร่วมจัดซุ้มจัดกิจกรรมในเหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อระดมเงินบริจาค ให้กับกลุ่ม กปปส. นอกจากนี้ภายในกลุ่มต่าง ๆ ก็ติดต่อประสานงานกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อระดมศิษย์เก่าของแต่ละคณะกรณีมีกิจกรรมเชิงสัญลักษณ์ และใช้ช่องทางดังกล่าวระดมเงินบริจาค กลุ่มที่เข้าร่วมประกอบด้วย กลุ่มจุฬาฯ ประชาคมกลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย กลุ่มชมรมวิศวกรรมศาสตร์ จุฬา กลุ่ม ฬ รักชาติ กลุ่มแพทย์ พยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มชิมะโต่ง เป็นต้น หากรวมจำนวนเงินของเครือข่ายจุฬาเฉพาะที่ขึ้นมอบบนเวที กปปส. จำนวนหลายล้านบาท ซึ่งยังไม่นับค่าวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้บริหารจัดการดูแลความปลอดภัย อาหาร ระบบสาธารณูปโภคที่ใช้ในเวทีปทุมวัน ซึ่งล้วนแต่ได้รับการบริจาค

ปัจจุบันหลังรัฐประหาร 2557 เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมก็ได้หายไปจากการเมืองไทยอีก ซึ่งในอนาคตจากการสัมภาษณ์ก็พอคาดเดาได้ว่าหากสถานการณ์ทางการเมืองมีปัญหาเรื่องจริยธรรมทางการเมือง การใช้อำนาจทุจริตเพื่อพวกพ้อง ระบอบทักษิณ การแตะต้องสถาบันพระมหากษัตริย์ กลุ่มจุฬาฯ ก็คงออกมาเคลื่อนไหว แต่คงแตกต่างเฉพาะชื่อของกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาผู้วิจัยอภิปรายผลที่ได้ดังนี้

กรอบโครงสร้างความคิดของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูเป็นปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย นักวิชาการของเครือข่ายฯ เสนอกรอบโครงสร้างสำคัญเกี่ยวกับประชาธิปไตยว่าควรมีประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ที่สอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมของไทย และเห็นว่าควรเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข แต่ก็มีสมาชิกที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์และเห็นว่าบทบาทพระมหากษัตริย์กับการเมืองไทยในอนาคตจะน้อยลงไปกว่านี้ ขณะที่โงมติกกลุ่มคนเสื้อแดงว่ามีความคิดที่จะล้มระบอบพระมหากษัตริย์โดยกล่าวถึงวาทกรรมไพร่-อำมาตย์ ว่าหมายถึงกลุ่มคนเสื้อแดงซึ่งอยู่ตรงข้ามกับอำมาตย์ก็คือในหลวง และไปถึงขั้นมีความพยายามที่จะแบ่งแยกดินแดน ถึงแม้จะมีการพิสูจน์แล้วว่าคนเสื้อแดงไม่ได้มีความคิดที่จะแบ่งแยกดินแดนก็ตาม

มุมมองต่อคนชนบท จากการศึกษาพบว่ามุมมองของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมมองว่าในสังคมมีชนชั้นหนึ่งที่ได้รับการศึกษาน้อย และมีปัญหาเรื่องจิตสำนึกทางการเมืองที่น้อยกว่าคนกลุ่มหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนไปที่การเลือกตัวแทนของคนกลุ่มนี้ที่มองว่าไม่ได้เลือกตัวแทนด้วยเจตจำนงเสรี แต่เลือกจากระบบอุปถัมภ์และการซื้อเสียง ผ่านหัวคะแนน ในขณะที่พรรคการเมืองของไทยไม่ได้เป็นพรรคการเมืองที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ แต่เน้นผลิตนโยบายที่ประชานิยม ที่สำคัญคนกลุ่มนี้ไม่ตรวจสอบการทำงานของตัวแทน การเลือกตั้งจึงแทบไม่มีความสำคัญสำหรับพวกเขา เพราะพวกเขาแทบจำตัวแทนของตัวเองไม่ได้ แม้แต่ในกรณีที่ผู้แทนของตัวเองหรือพรรคที่ตัวเองเคยเลือกทุจริตคอร์รัปชัน ขาดจริยธรรมทางการเมือง แต่เมื่อมีการเลือกตั้งก็ยังคงเลือกผู้สมัครที่มาจากพรรคเดิม

มุมมองต่อการเลือกตั้ง เครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมมองว่าการเลือกตั้งแบบที่เป็นอยู่ทำให้ได้ผู้แทนที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้นการตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้แทนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเป็นหน้าที่ของเราที่ต้องตรวจสอบ แต่ปัจจุบันมีองค์กรอิสระตั้งขึ้นมาทำหน้าที่ในการตรวจสอบทั้งนี้นักการเมืองอาจมองว่าเป็นการแทรกแซงอำนาจของฝ่ายบริหาร แต่ทั้งหากไม่มีความผิด เครือข่ายจุฬาฯ ก็มองว่าไม่ควรแล้วการตรวจสอบ แต่เมื่อสัมภาษณ์จากสมาชิกท่านหนึ่งพบว่า คำวินิจฉัยขององค์กรอิสระหลายกรณีถูกแทรกแซงทางอ้อมผ่านการพบปะอย่างไม่เป็นทางการ

การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรมสะท้อนให้เห็นว่ามีคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีการศึกษา มีฐานะทางสังคม และเป็นคนกรุงเทพฯ เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม และเห็นด้วยกับความคิดของกลุ่มจุฬาฯ เชิดชูคุณธรรม กลุ่มคนเหล่านี้มีอำนาจไม่ต่างจากระบบทักษิณที่มีอยู่ทุกวงการ โดยเฉพาะเครือข่ายข้าราชการ ขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนกลุ่ม

ใหญ่ของประเทศเชื่อในระบอบประชาธิปไตยเลือกตัวแทนที่ตอบสนองความต้องการเขาได้เข้าไปทำหน้าที่ ต้องถูกคนอีกกลุ่มหนึ่งตำหนิผู้แทนและตำหนิเขาในฐานะผู้เลือกพรรคนี้มาบริหารประเทศ

เหตุการณ์การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ ก็ชี้ให้เห็นได้ว่าสังคมไทยไม่ใช่สังคมผู้เฉื่อยชาทางการเมืองอีกแล้ว ผู้คนในสังคมตื่นตัวทางการเมืองสูง และการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาลล้วนถูกจับตามอง ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อที่มีมากขึ้น และเป็นความขัดแย้งทางการเมืองนี้เป็นอีกครั้งของกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยที่ฝ่ายหนึ่งเชื่อในประชาธิปไตยและให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง แต่อีกฝ่ายหนึ่งก็เชื่อในประชาธิปไตยแต่ไม่เชื่อในการเลือกตั้ง และครั้งนี้ปฏิเสธการเลือกตั้ง ทั้งไม่เชื่อตัวแทนนักการเมืองเพราะเสนอให้จัดตั้งสภาประชาชน และรัฐธรรมาธิปไตยซึ่งล้วนมาจากการแต่งตั้ง

จากการศึกษาเครือข่ายจุฬาฯ เขตชุมชนธรรมสามารถอภิปรายกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

การระดมทรัพยากร

ทฤษฎีนี้ Lipsky (1968) อธิบายว่าคนหลายกลุ่มไร้ซึ่งอำนาจไม่สามารถมีอิทธิพลต่อระบอบการเมืองได้ พวกเขามีทรัพยากรที่สำคัญประการหนึ่งคือ การประท้วง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุณโยบาย แต่ในความเป็นจริงเครือข่ายจุฬาฯ และ กบปส. ก็ไม่ใช่ตัวแทนของกลุ่มที่ไร้ซึ่งอำนาจในสังคม ตรงกันข้ามหลายคนในเครือข่ายจุฬาฯ มีอำนาจในมือ แต่พวกเขาขอให้การประท้วงของเวทีสามเสนมิได้เข้าร่วมเคลื่อนไหวจำนวนมาก หรือสถานการณ์นำไปสู่จุดที่พวกเขาเห็นว่าคุ้มค่าจะใช้อำนาจของเครือข่ายตนช่วยเหลือการประท้วงครั้งนี้ จึงเริ่มออกมาเคลื่อนไหวและเริ่มใช้ทรัพยากรทั้งเงิน สิ่งของ ร่วมมือกันในลักษณะเครือข่ายออกมาเคลื่อนไหว การประท้วงได้นำไปสู่การปรับนโยบายคือรัฐบาลยกเลิกที่จะไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติอีกซึ่งถือเป็นการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตรวจสอบการออกนโยบายของรัฐ แต่การประท้วงได้ขยายเป็นการขับไล่รัฐบาลด้วยการถามผู้ชุมนุมผ่านแกนนำบนเวทีใช้วิธีการชาวเสียดังว่าจะเลือกแนวทางใดสุดท้ายการประท้วงที่เป็นการใช้สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองกลายเป็นฝูงชนผู้บ้าคลั่ง ชุมนุมประท้วงขับไล่รัฐบาลต่อซึ่งไปไกลเกินกว่าขอบเขตการมีส่วนร่วมทางการเมือง เมื่อดูคำอธิบายของ Olsen เกี่ยวกับตัวแบบมนุษย์เศรษฐกิจที่สมเหตุสมผล เชื่อว่าปัจเจกจะเข้าร่วมกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่ง “ผลประโยชน์ร่วม” ต้นทุนของการเข้าร่วมของปัจเจกไม่มากกว่าผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล ความหมายคือ จะเข้าร่วมถ้าต้นทุนไม่สูงกว่าประโยชน์ที่ได้รับ เป็นการพยายามอธิบายว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมการเคลื่อนไหวเป็นผู้มีเหตุผล ในการเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ เป็นกลุ่มคนที่ส่วนหนึ่งมีการศึกษา และมีรายได้สูงในสังคม สามารถระดมเงินสิ่งของจำนวนมากได้ในระยะเวลาเพียงไม่นานต้นทุนของคนกลุ่มนี้สูงทั้งรายได้และฐานะทางสังคม ผลประโยชน์ทางวัตถุและสถานะทางสังคมกลุ่มคนเหล่านี้จึงไม่ต้องการ

เท่าการบรรลุในอุดมการณ์ ความเชื่อ ฉะนั้นจึงยากที่จะตัดสินใจได้ว่าลักษณะของผู้ประท้วงแบบนี้ เป็นลักษณะของกลุ่มคนที่มีเหตุผลหรือไม่ตามแนวคิดของ Olsen หากวัดความมีเหตุผลจากต้นทุนของผู้เข้าร่วมประท้วง

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเครือข่ายจุฬาฯ ที่หลังปี 2549 แทบจะเหลือแค่ชื่อ กลับมามีส่วนร่วมทางการเมืองจนสามารถดูแลเวทีผู้ชุมนุมได้มากถึงสองเดือน หากนำมาวิเคราะห์กับ ข้อเสนอของ McCarthy and Zald พบว่า เครือข่ายจุฬาฯ ได้รับทรัพยากรมาจากคนภายนอกมากขึ้น ในขณะที่ในอดีตสมาชิกผู้มีความคับข้องใจเป็นผู้สนองทรัพยากรให้แก่ขบวนการผ่านการบริจาค จากกลุ่มศิษย์เก่า แต่เครือข่ายจุฬาฯ ที่ไม่มีการจัดตั้งสายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจนผู้สนับสนุนมีทั้ง กลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจเพราะเป็นผู้บริจาคจำนวนมาก หรือไม่ก็เป็นมีชื่อเสียง มีอำนาจ และอีก กลุ่มหนึ่งก็คือบริจาคผ่านมาในนามศิษย์เก่าซึ่งอยากเข้าร่วมเคลื่อนไหวแต่ไม่ต้องการออกแรงก็อาศัย การบริจาคเงินหรือสิ่งของแทนทำให้กลุ่มเครือข่ายมีความอ่อนแอและเปราะบางเนื่องจากต้องพึ่งเงิน บริจาค และยังต้องเจอกับกลุ่มที่ต้องการมีอำนาจการตัดสินใจเครือข่าย และก็เป็นเช่นนั้น (ดูเพิ่มเติม บทที่ 4) การสื่อสารภายในเครือข่ายจากการศึกษาพบว่าพัฒนาการการติดต่อสื่อสารภายในมีส่วน อยากระหว่างที่ที่ทำให้กลุ่มนี้ขยายตัวขึ้นมากจากปี 2549 ในปี 2549 เราไม่เห็นภาพของตัวแทนสมาคม ศิษย์เก่าแทบจะทุกคณะในมหาวิทยาลัย เพราะการติดต่อสื่อสารยังจำกัดวงเพราะต้องสื่อสารกันผ่าน โทรศัพท์ และอีเมล ขณะที่ในปี 2556 กลุ่มเครือข่ายจุฬาฯ เต็มไปด้วยศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบันเห็นภาพ ของการรวมกลุ่มกันเคลื่อนไหว ทั้งวิศวะ บัญชี เป็นกลุ่มเดียวกันเป็นต้น การติดต่อทำได้ง่ายมากขึ้น การระดมเงินบริจาคในปี 2549 ได้รับเงินบริจาคจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นศิษย์เก่า แต่ในปี 2556 แต่ละ กลุ่มจัดกิจกรรมหาเงินสนับสนุนการเคลื่อนไหวรวมกันได้เงินกว่าหลายล้านบาท เพราะอาศัยการแชร์ การส่งต่อเลขที่บัญชีที่รับบริจาค แต่การเคลื่อนไหวของเครือข่ายจุฬาฯ ก็ไม่พัฒนาไปสู่การเคลื่อนไหว ทางสังคมแบบมีอาสาสมัคร เพราะมีลักษณะเป็นเครือข่ายชั่วคราว เคลื่อนไหวเสร็จก็แยกย้าย อาจเพราะ เคลื่อนไหวในประเด็นทางการเมืองไม่ได้เคลื่อนไหวในประเด็นทางสังคม

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของอุเซนทร์ เชียงแสน (2552) จะพบว่ามีความคล้ายคลึงกับ การระดมทรัพยากรของเครือข่ายจุฬาฯ เพราะตามทฤษฎีการระดมทรัพยากร ที่ถือว่าความเดือดร้อน คับข้องใจเป็นเพียง “ปัจจัยจำเป็น” ก็ไม่สามารถที่จะอธิบายได้ว่า การตกเป็น “เหยื่อ” ของ “ระบอบ ทักษิณ” เป็นแรงจูงใจ หรือเป็น “ปัจจัยพอเพียง” ที่ทำให้กลุ่มชาวบ้านต่างๆที่ได้รับผลกระทบจาก พัฒนาการหรืออื่นๆ เข้าร่วมเคลื่อนไหวเช่นเดียวกันทฤษฎีระดมทรัพยากรก็อธิบายไม่ได้ว่าความ เดือดร้อนคับข้องใจเป็นปัจจัยจำเป็นหรือไม่ เพราะความคับข้องใจเรื่อง พ.ร.บ. นิรโทษกรรมได้จบไป แล้วในชั้นวุฒิสภา แต่การตกเป็นเหยื่อของระบอบทักษิณที่นำเสนอผ่านกรอบโครงบบเวทีผู้ชุมนุม ยังคงใช้ได้ผล ได้ผลมากพอที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวใหญ่อย่างปฏิบัติการปิดกรุงเทพฯ แยกสำคัญได้

นานกว่า 2 เดือน ทั้ง ๆ ที่พวกเขาเองก็ได้รับผลกระทบ ขณะเดียวกันเครือข่ายจุฬาฯ เองก็ตกเป็นเหยื่อของระบบบทักษิณ จริงๆ แล้วสมาชิกเครือข่ายก็เป็นกลุ่มชนชั้นกลางที่ไม่ได้เดือดร้อนทางการเงิน ตรงกันข้ามบริจาคเงินรวมกันได้มากภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว แต่เหตุผลที่เพียงพอให้พวกเขายังคงเคลื่อนไหวต่อแม้ พ.ร.บ. จบไปแล้วเพราะพวกเขาต้องการขับไล่รัฐบาลที่บริหารประเทศที่ไม่ยอมออกจากตำแหน่ง ขณะเดียวกันก็ปฏิเสธการเลือกตั้งเพราะกลัวระบบบทักษิณจะกลับมา การเสนอให้ปฏิรูปประเทศภายใต้คนกลุ่มหนึ่งจึงเป็นเสมือนการตกเป็นเหยื่อของระบบบทักษิณ และเมื่อเทียบกับบทความของอุเชนทร์ เชียงเสน พบว่ากรอบโครงความคิดที่ กลุ่มพันธมิตรใช้นั้น เริ่มจากกลุ่มที่เป็นคนชั้นกลางที่มีสื่ออยู่ในมือคือ เครือข่ายในเครือข่ายผู้จัดการ ผ่านรายการ "เมืองไทยรายสัปดาห์ สัจจอร์" ที่เกิดขึ้นในเดือนกันยายน 2548 ภายใต้สโลแกน "ถวายนครพระราชอำนาจ" ก่อนที่ผู้เข้าร่วมจะเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งอุเชนทร์ สรุปรอบโครงที่คุ้นสนธิ เสนอไว้ว่า ปัญหาของประเทศขณะนั้นเต็มไปด้วยความเหลื่อมล้ำ ภายใต้ระบบการเลือกตั้งที่เต็มไปด้วยการซื้อเสียง ทำให้ได้เกิดการเมืองชั่ว "อับริย์" ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลเพราะเป็นสภาผู้เฒ่า การเมืองผูกขาดจากกลุ่มทุนที่เป็นพันธมิตรกับผู้นำรัฐบาล เกิดการฉ้อฉล และที่สำคัญละเมิดพระราชอำนาจ จึงเสนอให้มีการให้ถวายนครพระราชอำนาจในการพระราชทานผู้นำในการปฏิรูปทางการเมือง สิ่งเหล่านี้แทบจะเรียกได้ว่าเป็นรูปแบบการใช้กรอบโครงเพื่อทำลายกลุ่มการเมืองที่ยึดโยงกับอดีตนายกทักษิณ ชินวัตร คือ เริ่มจากการโจมตีไปที่นักการเมืองที่ทุจริต ตามมาด้วยการโจมตีเรื่องระบบบทักษิณ แต่ในครั้งนี้นี้เครือข่ายจุฬาฯ ก้าวไปไกลกว่าในเรื่องกรอบโครงทางออกของปัญหา เนื่องจากบทความของอุเชนทร์ กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของพันธมิตรในช่วงแรกไม่มีกรอบโครงแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม แต่กรอบโครงทางออกของปัญหาที่เครือข่ายจุฬาฯ เสนอนั้นมาจากสมาชิกที่เป็นนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ซึ่งได้เสนอแนวคิดเรื่อง สภาประชาชน หรือแม้แต่องค์อธิปัตย์ ซึ่งถึงแม้จะถูกโจมตีว่าไม่มีความเป็นประชาธิปไตยด้วยหลักเกณฑ์ต่างๆ แต่ก็ถือว่าสามารถเสนอทางออกได้ ประเด็นต่อมาคือ บทความนี้กล่าวถึงผลของกรอบโครงความคิดนั้นสามารถทำให้คนเข้าร่วมและหายไปได้ เช่น การเข้าร่วมของภาคประชาชนที่เข้าร่วมในช่วงแรก และหายไปหลักการเสนอรอบโครงนายกพระราชทาน ซึ่งอุเชนทร์วิพากษ์ทฤษฎีที่ใช้ในการเข้าใจการมีส่วนร่วมทั้งทฤษฎีกระบวนการสร้างกรอบโครงความคิด และทฤษฎีการระดมทรัพยากรว่าความคับข้องใจไม่เป็นปัจจัยพอเพียงที่ทำให้กลุ่มชาวบ้านต่าง ๆ เข้าร่วมเคลื่อนไหว ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ซึ่งพบว่า การเข้าร่วมเคลื่อนไหวกับเครือข่ายจุฬาฯ ในช่วงต่อต้าน พ.ร.บ. นิรโทษกรรม มีกลุ่มคนหลายภาคส่วน หลายสีเข้าร่วมเคลื่อนไหว แต่คนหลายกลุ่มหายไปหลังกรอบโครงพัฒนาไปสู่การมุ่งล้มรัฐบาลที่มาจากเลือกตั้ง ในประเด็นผู้เข้าร่วมการประชุมสมัชชาพันธมิตรอุเชนทร์กล่าวว่า ผู้เข้าร่วมส่วนหนึ่งรับรู้ข่าวสารโดยเฉพาะระบบบทักษิณจากช่องเอเอสทีวี เพราะหน้าที่ของสื่ออย่าง ASTV หรืออื่นๆ ในเครือข่ายผู้จัดการ แม้กระทั่งสื่อทั่วไปนั้น ไม่ใช่การเสนอข้อมูล-ข้อเท็จจริง หรือ "ความจริง" ที่สื่อเลือกนำเสนอเท่านั้น แต่เป็นกรอบโครงความคิดซึ่งล้วนแต่ผ่านการ

ตีความของผู้นำเสนอทั้งสิ้น รูปแบบของการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวในลักษณะดู ASTV หรือรับสื่ออื่นๆ ของผู้จัดการแล้ว “ทนไม่ได้” ต้องลุกมาต่อสู้หรือเข้าร่วมการเคลื่อนไหวนั้น แสดงให้เห็นถึงการรับกรอบโครงสร้างความคิดที่ได้อธิบายอย่างละเอียดแล้ว ที่ผู้ประกอบการนำเสนอผ่านสื่อ โดยการที่กลุ่มพันธมิตรฯ มีสื่อเป็นของตนเอง สามารถถ่ายทอดสด กุมเนื้อหาทั้งหมดได้ตลอด 24 ชั่วโมง ก็ทำให้กระทำได้ง่ายขึ้น ทั้งในการเสนอกรอบโครงสร้างความคิดของตนเอง และทำลายความชอบธรรมของกรอบโครงสร้างความคิดที่เป็นทางเลือกอื่นๆ หรือของฝ่ายตรงข้ามที่เข้ามาแข่งขันต่อสู้ รวมทั้งกำหนดวาระทางสังคมให้สื่อมวลชนหรือฝ่ายอื่นๆ ต้องเข้ามาถกเถียง หรือ “เล่นตาม” การกระทำของสื่ออย่าง ASTV กลายเป็นรูปแบบให้กับกลุ่มการเมืองต่างๆ ทำสื่อโทรทัศน์ของตนเองเช่นเดียว การชุมนุมของเครือข่ายจุฬา เช่น ช่วงเวทียุทวิวัฒน์มีการถ่ายทอดสดไปยังโทรทัศน์ทั้ง Blue sky และ ASTV ประกอบกับการสื่อสารที่ก้าวหน้าคนในสังคมสามารถติดตามข่าวสารจากช่องทางอื่น ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชันจากสมาร์ทโฟนเป็นต้น การรับรู้ข่าวสารตลอดเวลาทำให้กรอบโครงสร้างนั้นแพร่กระจายออกไปได้มากขึ้นและเร็วขึ้น ยังส่งผลต่อการระดมทรัพยากรด้วย เช่น กรณีเครือข่ายจุฬาอาศัยการระดมทรัพยากรผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์และแอปพลิเคชันไลน์ ทำให้สามารถระดมการบริจาคได้จากหลายช่องทาง และเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น ผู้เข้าร่วมบางกลุ่มของเครือข่ายจุฬาอาจจะไม่ได้มุ่งจะมอบเงินหรือทรัพย์สินแก่กลุ่ม กบปส. แต่บริจาคในฐานะศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน หรือฐานะอื่นๆ ที่มุ่งตอบแทนสถาบัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายการเข้าร่วมของกลุ่มคนที่เพิ่มเติมจากงานของอุเซนทร์ คือ กรอบโครงสร้างที่เครือข่ายจุฬาใช้ส่วนหนึ่งคล้ายคลึงกับพันธมิตรซึ่งก็อาจจะสามารถระดมคนกลุ่มเดิมให้เข้ามาเคลื่อนไหวได้ แต่สิ่งเหล่านั้นไม่เพียงพอต่อการล้มรัฐบาลยิ่งลักษณ์ในครั้งนี้ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าแกนนำเคลื่อนไหวมองเห็นแล้วว่าการชุมนุมที่ยืดเยื้อหรือ การใช้กรอบโครงสร้างที่น่าสนใจก็ไม่ง่ายที่จะระดมให้คนโดยเฉพาะชนชั้นกลางในเมืองเข้าร่วมได้มากนัก ส่วนหนึ่งอาจเพราะคนกลุ่มนี้เปราะบางกับการชุมนุมทางการเมือง ทางออกนอกจากผลิตกรอบโครงสร้างซึ่งกลายเป็นงานหลักของเวทีชุมนุมไปแล้ว ก็คือ การคิดยุทธวิธีที่คนชนชั้นกลางเข้าถึงง่าย คือ จัดเวทีชุมนุมตามแนวสถานีรถไฟฟ้า และที่ทำประจำทุกวันของเครือข่ายจุฬาฯ และกบปส. คือ เดินเท้าไปยังสถานที่ราชการ ผ่านย่านสำคัญ ผ่านย่านธุรกิจต่างๆ ทำให้คนชนชั้นกลางออกมาร่วมแสดงสัญลักษณ์ทั้งธงชาติและนกหวีดได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อศึกษาเครือข่ายจุฬาฯ จะรอบด้านมากขึ้นควรศึกษาสมาชิกเครือข่ายจุฬาฯ ที่เป็นศิษย์เก่าคนที่สนับสนุนทุนในการเคลื่อนไหวตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 รวมถึงผู้บริหารจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เพราะกลุ่มคนเหล่านี้หลายคนมีอำนาจในการตัดสินใจกำหนดแนวทางการเคลื่อนไหวของเครือข่าย และเป็นกลุ่มผู้ริเริ่มให้เครือข่ายจู่ๆ กลับมาเคลื่อนไหวทางการเมือง

2. การศึกษาพัฒนาการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับการเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมือง เทียบในบริบทที่แตกต่างกัน มีนัยสำคัญของความสัมพันธ์กับการเมืองที่แตกต่างกันอย่างไร

รายการอ้างอิง

- Human Right Watch. Thailand: No Amnesty for Rights Abusers. [ออนไลน์]. 2556.
แหล่งที่มา <https://www.hrw.org/news/2013/08/04/thailand-no-amnesty-rights-abusers> [1 กุมภาพันธ์ 2560]
- Winichakul, t. Toppling Democracy. Journal of Contemporary Asia, 38:1 (February 2008), 11-37, 2007.
- กรองกาญจน์ การเนตร. วาทกรรมของขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม: ศึกษากรณีขบวนการคัดค้านโครงการท่าเรือ อ่าวท่าเสา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- กรุงเทพธุรกิจ. ปชป.นัดชุมนุมด้านพรบ.นิรโทษคดี 31 ต.ค. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/539559> 2560]
- กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย. แถลงการณ์กลุ่มจุฬาฯ รักประเทศไทย. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=tXFKZ9gHshw> [18 มกราคม 2560]
- กลุ่มนิสิตเก่า คณะจารย์ และบุคลากรคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แถลงการณ์ ศิษย์เก่า-ใหม่อักษรศาสตร์จุฬาฯ.ข้าราชการอดีต-ปัจจุบันกระทรวงการคลัง. [ออนไลน์]. 2557.
แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=kBC9jvU39DE> [19 มกราคม 2560]
- กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย. คำปราศรัย ณ เวทีแยกปทุมวัน วันที่ 23 มกราคม 2557. [ออนไลน์]. 2557ก. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=3DyNoHXhl1Y> [5 กุมภาพันธ์ 2560]
- กลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย. ชมรมวิศวจุฬาฯ ร่วมปฏิรูปประเทศไทย. [ออนไลน์]. 2557ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=CUNr2YkP0Zg> [19 มกราคม 2560]
- แก๊งกิจ กิติเรียงลาภ และเควิน ฮิววิสัน. บทวิพากษ์ “การเมืองภาคประชาชน” ในประเทศไทย: ข้อจำกัดของแนววิเคราะห์และยุทธศาสตร์การเมืองแบบ “ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่”. ฟ้าเดียวกัน, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน), 2552.
- คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข. ก้านันสุเทพ ประกาศเปิดตัว องค์กร กปปส. [ออนไลน์].

2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=vpDSdZSUOb8> [13 กุมภาพันธ์ 2560]
- คมชัดลึก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประกาศปิดทำการ 4 วัน. [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/54503> [19 เมษายน 2560]
- คมชัดลึก. 'บก.ลายจุด'นำค่าน'นิรโทษเหมาเข่ง'. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา <http://www.komchadluek.net/news/politic/171425> [3 กุมภาพันธ์ 2560]
- คมชัดลึก. "นิรโทษกรรมเรียกแขก". [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Rhss7HTNnZA&t=1758s> [3 กุมภาพันธ์ 2560]
- คมชัดลึก. 'ตุ'ปลุกโหวตวาระ 3 แก้อรรถ.ทั้งฉบับ. [ออนไลน์]. 2556ค. แหล่งที่มา <http://www.komchadluek.net/news/detail/173216> [13 กุมภาพันธ์ 2560]
- คมชัดลึกมีเดียส์. บันทึกมวลงมหาประชาชน. กรุงเทพมหานคร: คมชัดลึกมีเดียส์, 2557.
- จรัส สุวรรณมาลา. คำปราศรัย ณ เวทีแยกอรุพงษ์ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2556. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=47CkTuvC3OY&t=285s> [27 มกราคม 2560]
- จรัส สุวรรณมาลา. จุฬาฯ เคลื่อนทัพ 5 พย. 5 โมงเย็น. [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=CZ0riOmFrzs> [17 กุมภาพันธ์ 2560]
- จรัส สุวรรณมาลา. ปราศรัยเวทีราชดำเนินนอก วันที่ 16 พฤษภาคม 2557. [ออนไลน์]. 2557ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=SP4FrkLrblU> [20 กุมภาพันธ์ 2560]
- จรัส สุวรรณมาลา. [สัมภาษณ์]. 31 มีนาคม 2560. วิทยาลัย
- จรัส สุวรรณมาลา และวีระศักดิ์ เครือเทพ. คำปราศรัย ณ เวทีแยกปทุมวัน วันที่ 19 มกราคม 2557. [ออนไลน์]. 2557ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=mgF8BS5w1Z4> [3 กุมภาพันธ์ 2560]
- จ้อโลกเศรษฐกิจ. บรรยากาศการประชุมของคนเสื้อชมพูบริเวณสวนลุมพินี. [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=YM5CKUAFVRO> [19 เมษายน 2560]
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ข่าวจุฬาฯ รวมพลังคัดค้านร่าง พ.ร.บ.นิรโทษกรรม. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา <http://www.chula.ac.th/th/archive/2274> [17 กุมภาพันธ์ 2560]
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แถลงการณ์องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา <http://www.chula.ac.th/th/archive/2340> [17 กุมภาพันธ์ 2560]
- ชนะ ผาสุกสกุล และคณะ. มวลงมหาประชาชน. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มจุฬาประชาคม, 2557.

เดลินิวส์. ถก-โหวต 2 พ.ย.นิรโทษฉบับเหมาแข่ง ปชป. ผวาเสร็จในวันเดียวเทือกเป่านกหวีด.

กรุงเทพมหานคร: เดลินิวส์, 2556.

ตุลย์ สิทธิสมวงศ์. คำปราศรัย ณ เวทีราชดำเนิน วันที่ 19 พฤศจิกายน 2556. [ออนไลน์]. 2556.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=JvFcpELhGBc> [3 กุมภาพันธ์ 2560]

ตุลย์ สิทธิสมวงศ์. [สัมภาษณ์]. 18 เมษายน 2560.

ไทยพับลิก้า. ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินการเลือกตั้งวันที่ 2 ก.พ. 2557 “โมฆะ”. [ออนไลน์]. 2557.

แหล่งที่มา <http://thaipublica.org/2014/03/constitutional-court-declares-february-general-election-void/> [20 กุมภาพันธ์ 2560]

ไทยรัฐออนไลน์. 'กองทัพธรรม-กปท.'ส่งมวลชน ยึดผ่านฟ้า ชุมนุมต่อ. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา

<http://www.thairath.co.th/content/380834> [6 กุมภาพันธ์ 2560]

ไทยรัฐออนไลน์. เป่านกหวีดแล้ว! 31ต.ค. รวมพลสถานีรถไฟสามเสน. [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา

<http://www.thairath.co.th/content/379525> [3 กุมภาพันธ์ 2560]

นิติธร ล้ำเหลือ. รองเท้าผ้าใบกับใจถึง..ถึง. กรุงเทพมหานคร: สำนักบ้านพระอาทิตย์, 2557.

เนชั่นทีวี. "สภาประชาชน" แนวทางกปปส. ในมุมมองประชาชน. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา

<http://www.nationtv.tv/main/content/politics/378390442/> [14 กุมภาพันธ์ 2560]

เนชั่นสุดสัปดาห์. (2556). เดินสุดซอย' สัญญาครบจาก 'ทักษิณ' ถึง 'อำมาตย์. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์เนชั่น.

บลูสกายแซนแนล. รัฐศาสตร์ จุฬาฯ แลกเปลี่ยน วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557. [ออนไลน์]. 2556.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=RmD9jelpmgO> [19 กุมภาพันธ์ 2560]

บ้านเมือง. ผ่านฉลุย 20:7 สุดซอย พรบ.นิรโทษฯ. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา

<http://www.banmuang.co.th/oldweb/2013/10/นิรโทษสุดซอยจบแล้ว> [5 กุมภาพันธ์ 2560]

ปณิธาน พิชาลัย. การต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในสมัยรัฐบาล

ทักษิณ ชินวัตร วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

ประจักษ์ ก้องกีรติ. การเมืองวัฒนธรรมไทย : ว่าด้วยความทรงจำ วาทกรรม อำนาจ. นนทบุรี: ฟ้า

เดียวกัน, 2558.

ประชาไท. ประมวลภาพชุมนุมใหญ่ กปปส. 'ปิดกรุงเทพฯ ครึ่งวัน' 22 ธ.ค. 56. [ออนไลน์]. 2556ก.

แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2013/12/50604> [5 มกราคม 2560]

- ประชาไท. 9 สะตุดรฐบาลยิ่งลักษณ์ ตอน 1: พ.ร.บ. ประองตอง + นิรโทษกรรม. [ออนไลน์]. 2556ข.
แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2013/07/47808> [5 กุมภาพันธ์ 2560]
- ประชาไท. ประธานวุฒิสภาแถลงไม่รับร่างนิรโทษกรรม เพื่อให้ประเทศเดินหน้า. [ออนไลน์]. 2556ค.
แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2013/11/49607> [3 กุมภาพันธ์ 2560]
- ประกาส ปันตบแต่ง. การเมืองของขบวนการชาวบ้านด้านสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540ก.
- ประกาส ปันตบแต่ง. การเมืองบนท้องถนน 99 วันสมัชชาคนจน. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและ
ผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2540ข.
- ประกาส ปันตบแต่ง. กรอบการวิเคราะห์การเมืองแบบทฤษฎีขบวนการทางสังคม. กรุงเทพมหานคร:
มูลนิธิไฮนริคเบลล์, 2552.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ. ลูกชั้นสู้ : ขบวนการประชาชนร่วมสมัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2543.
- ผู้จัดการออนไลน์. รองอธิการบดีจุฬาฯ แจงไม่ได้ปลด ผอ.รปภ. [ออนไลน์]. 2549ก. แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9490000117160> [8
กันยายน 2559]
- ผู้จัดการออนไลน์. รวมคลิปเสียงการปราศรัย ที่ สยามพารากอน และ กกต. 29-30 มีนาคม 2549.
[ออนไลน์]. 2549ข. แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9490000042652> [18
เมษายน 2560]
- ผู้จัดการออนไลน์. แสนคนปีกหลักสยามพารากอน - ทะล้ถึงราชประสงค์แล้ว. [ออนไลน์]. 2549ค.
แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9490000042524>
[19 เมษายน 2560]
- ผู้จัดการออนไลน์. ชมพูพริบ!! รวมพลังถวายพระพร ค้านรัฐยุบสภา ด้านมือบ่วน. [ออนไลน์]. 2553.
แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9530000045995>
[12 กันยายน 2559]
- ผู้จัดการออนไลน์. ชมภาพมุมสูงมือบราชดำเนินเต็มพื้นที่ แคนนำยันเกินล้านแล้ว. [ออนไลน์]. 2556
ก. แหล่งที่มา
<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9560000145927> [6
กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. "จำประสิทธิ์" แฉ 2 แผนลับลับขาหลอกมีอบ รอใช้ ส.ส.ผ่านนิรโทษฯ-ออก พ.ร.ก. ล้างผิด. [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=soRLLGKpY0k> [8 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. เกาะติดการประชุมด้าน พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ช่วงที่2 "สุเทพ เทือกสุบรรณ".

[ออนไลน์]. 2556ค. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Om2sMqblcxM> [10 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. 'สุเทพ' ประกาศนำมวลชนเคลื่อนไหว. [ออนไลน์]. 2556ง. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=D3MhtgbDmjU> [9 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. หอกระจายข่าว ช่วงที่1 "สุเทพ"นำผู้ชุมนุมสามแสนเคลื่อนขบวน ปฏิญาณตนจะสู้จนกว่าชนะ. [ออนไลน์]. 2556จ. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=4JgBXsS4nJO> [9 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. "สุเทพ" ประกาศยกระดับนำมวลชนยึด ถ.ราชดำเนิน. [ออนไลน์]. 2556ฉ.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=N8ZGx5kFnOk> [11 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. เกาะติดสถานการณ์การประชุม"สุเทพ เทือกสุบรรณ". [ออนไลน์]. 2556ช.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=KymM-wMdmEo> [13 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. เกาะติดชุมนุมด้านพ.ร.บ.นิรโทษฯ ช่วงที่ 14 "ศาสตราจารย์ ดร.จรัส สุวรรณมาลา". [ออนไลน์]. 2556ซ. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=47CkTuvC3OY&t=285s> [17 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. คสช.แจกใบปลิว 10 เหตุผลทำรัฐประหารที่อนุสาวรีย์ชัยฯ. [ออนไลน์]. 2557ก.

แหล่งที่มา

<http://www.manager.co.th/politics/viewnews.aspx?NewsID=9570000061701> [6 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. มวลมหาประชาชน สู้ไม่ถอย. [ออนไลน์]. 2557ข. แหล่งที่มา

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9570000003586> [7 กุมภาพันธ์ 2560]

ผู้จัดการออนไลน์. NewsHour ช่วงที่1 สุเทพ ประกาศเป็นรัฐาธิปัตย์. [ออนไลน์]. 2557ค.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=tl2qid0LP4M&t=65s> [14 กุมภาพันธ์ 2560]

- โพสต์ทูเดย์. 22 ธ.ค. ทดสอบปิดเมืองก่อน "ซัดดาวนั" กทม. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <http://www.posttoday.com/analysis/report/266505> [5 มกราคม 2560]
- โพสต์ทูเดย์. "ปาเป้า"นักการเมืองเกมฮิตคนโดนโกง. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา <http://www.posttoday.com/analysis/report/271478> [18 มกราคม 2560]
- ฟ้าเดียวกัน. มวลมหา "ภาคประชาชน" ที่อยู่เหนือประชาชน. Vol. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (ตุลาคม - ธันวาคม). กรุงเทพมหานคร: ฟ้าเดียวกัน, 2556.
- มติชน. ดันกรม.ปรองดองยกแข่ง 163 พท.เซ็นยื่นสภา-เฉลิมตั้งเวทีแจง. กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2556.
- มติชนออนไลน์. เปิดคำแถลง"เพื่อไทย" 9 ข้อ ไม่รับอำนาจศาลธรณ.วินิจฉัย กรณีที่มาของส.ว.เตรียมฟ้อง 5 ตุลาการเสียงข้างมาก. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1385030289 [13 กุมภาพันธ์ 2560]
- รติกร แก้วนัย. ขบวนการทางสังคมระดับรากหญ้ากับการคัดค้านโรงไฟฟ้าบ่อนอก : ศึกษากรณีกลุ่มรักษาท้องถิ่นบ่อนอก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- รายการคมชัดลึก. "สุเทพ"แนวทางสภาประชาชน. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=6jmLJjyV7oo> [13 กุมภาพันธ์ 2560]
- รายการเรื่องเด่นเย็นนี้. "สองมุมมองการเมือง จากนักวิชาการจุฬาฯ" ตอนที่ 1 อ.เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์ vs อ.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. [ออนไลน์]. 2557ก. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=dOZ2iHtdUSA> [18 กุมภาพันธ์ 2560]
- รายการเรื่องเด่นเย็นนี้. "สองมุมมองการเมือง จากนักวิชาการจุฬาฯ" ตอนที่ 2 อ.เจษฎา เด่นดวงบริพันธ์ vs อ.อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. [ออนไลน์]. 2557ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=Uru1PeuXiCY> [18 กุมภาพันธ์ 2560]
- วาสนา นาน่วม. ลับ ลวง พราง ภาค 8 : อวสานยิ่งลักษณ์? กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2557.
- สมชัย ภัทรธรรณันท์. ทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม และการประท้วงทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร: อินทนิล, 2559.
- สาทิพย์ วงศ์หนองเตย. สาทิพย์ วงศ์หนองเตย ณ เวทีประชาชน ราชดำเนิน วันที่ 22 พฤศจิกายน 2556. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=WV7_K5cexVM&list=PLUL9BBH1ftLMtwPPnNOxtL3allvjyBo5i&index=162 [9 กุมภาพันธ์ 2560]

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ส. นายกรัฐมนตรีแถลงข่าว เกี่ยวกับเรื่องพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=RL4TpNOvfrw> [8 กุมภาพันธ์ 2560]

สุเทพ เทือกสุบรรณ. ปราศรัยวันที่ 3 พฤศจิกายน 2556 ณ เวทีสามเสน. [ออนไลน์]. 2556ก.

แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=d1hyc_uN3ql [8 กุมภาพันธ์ 2560]

สุเทพ เทือกสุบรรณ. สุเทพ เทือกสุบรรณ ณ เวทีประชาชน ราชดำเนิน วันที่ 11 พฤศจิกายน 2556.

[ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=vnuwx11xUUU> [7 กุมภาพันธ์ 2560]

สุเทพ เทือกสุบรรณ. สุเทพ เทือกสุบรรณ ณ เวทีประชาชน ราชดำเนิน วันที่ 22 พฤศจิกายน 2556.

[ออนไลน์]. 2556ค. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=s-jL21jRNm0&list=PLUL9BBH1ftLMtwPPnNOxtL3allvjyBo5i&index=175> [7 กุมภาพันธ์ 2560]

สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. สายธารประวัติศาสตร์ประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พี. เพลส., 2551.

สุภีร์ สมอนา และคณะ. กระบวนการสร้างกรอบโครงสร้างความคิดของขบวนการเคลื่อนไหวต่อต้านเหมืองแร่ทองคำ. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง, 8 (กันยายน – ธันวาคม 2555), 47-68, 2555.

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีราชดำเนิน 10 พฤศจิกายน 2556. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=RLI7CtuBV38> [18 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีราชดำเนิน วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556. [ออนไลน์]. 2556ข.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=zCLVofMUUMY> [8 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีราชดำเนิน วันที่ 3 ธันวาคม 2556. [ออนไลน์]. 2556ค.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=5U3XoUL9KS0> [18 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีราชดำเนิน วันที่ 5 ธันวาคม 2556. [ออนไลน์]. 2556ง.

แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=qKCbj-FkgxM> [3 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีราชดำเนิน วันที่ 14 ธันวาคม 2556. [ออนไลน์]. 2556จ.

แหล่งที่มา https://www.youtube.com/watch?v=8o6fh_-wnWk [18 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. ปราศรัยเวทีสวนลุมพินี วันที่ 10 มีนาคม 2557. [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา

<https://www.youtube.com/watch?v=tv7OYlBoOBl> [20 กุมภาพันธ์ 2560]

อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. [สัมภาษณ์]. 21 เมษายน 2560.

อมรินทร์. นกหวีด = Memories of the whistle-blowers : รวมภาพความเคลื่อนไหวของมวลมหาประชาชน. กรุงเทพมหานคร: Round Table magazine, 2557.

อิสรานิวส์. จุฬาฯ จัดเสวนา ต่างจุดยืนด้านพ.ร.บ.เหมาแข่ง เห็นฟ้องนิรโทษเฉพาะผู้ชุมนุม. [ออนไลน์]. 2556ก. แหล่งที่มา <http://www.isranews.org/thaireform-news-politics/item/25000-จุฬาฯ-จัดเสวนา-ต่างจุดยืนด้านต่างจุดยืนด้านพ-ร-บ-เหมาแข่งวาระ3-เห็นฟ้องนิรโทษเฉพาะผู้ชุมนุม.html>. [24 มกราคม 2560]

อิสรานิวส์. ร่างสุดท้าย ! พ.ร.บ.นิรโทษกรรม ฉบับเหมาแข่ง-สุดชอย. [ออนไลน์]. 2556ข. แหล่งที่มา https://isranews.org/isranews-scoop/item/24634-amnesty_24634.html [1 กุมภาพันธ์ 2560]

อิสรานิวส์. จุฬาฯ จัดเสวนา ต่างจุดยืนด้านพ.ร.บ.เหมาแข่ง เห็นฟ้องนิรโทษเฉพาะผู้ชุมนุม. [ออนไลน์]. 2556ค. แหล่งที่มา <http://isranews.org/thaireform-other-news/item/25000-จุฬาฯ-จัดเสวนา-ต่างจุดยืนด้านพ-ร-บ-เหมาแข่งวาระ3-เห็นฟ้องนิรโทษเฉพาะผู้ชุมนุม> [17 กุมภาพันธ์ 2560]

อุเชนทร์ เชียงเสน. ข้อถกเถียงบางประการเกี่ยวกับกรอบโครงสร้างความคิดและพันธมิตร์ฯ. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2009/06/24665> [4 พฤษภาคม 2560]

อุเชนทร์ เชียงเสน. ประวัติศาสตร์การเมืองภาคประชาชน : ความคิดและปฏิบัติการของ “นักกิจกรรมทางการเมือง” ในปัจจุบัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2556.

เอกพล เสียงตั้ง. ผลสะท้อนจากการต่อสู้ของขบวนการคนจนและคนด้อยอำนาจในสังคมไทยตั้งแต่ปี 2531-2549. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นางสาวอัจฉิมา ไกรพันธ์
วัน เดือน ปี เกิด	28 ตุลาคม 2532
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	17/3 ถนนรถไฟ ตำบลสบตุ๋ย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2556 - 2558	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน
พ.ศ. 2559 – ปัจจุบัน	Training Coordinator ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด มหาชน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2555	รัฐศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2560	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย